

Teataja



Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

65. aastakäik

19. aprill 2022

Sisukord

II Muud kui seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2022/630, 8. aprill 2022, millega kiidetakse heaks oluline muudatus kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registrisse kantud nimetuse spetsifikaadis („Carne Mertolenga“ (KPN)) 1
- ★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2022/631, 13. aprill 2022, millega muudetakse rakendusmääruses (EL) 2021/637 sätestatud rakenduslikke tehnilisi standardeid seoses kauplemisportfellivälisest positsioonidest tulenevate intressiriski positsioonide avalikustamisega ⁽¹⁾ 3
- ★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2022/632, 13. aprill 2022, millega sätestatakse ajutised meetmed seoses Argentinast, Brasiiliast, Lõuna-Aafrikast, Uruguayst ja Zimbabwest pärit määratletud puuviljadega, et hoida ära taimekahjustaja *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa liitu sissetoomine ja liidu territooriumil levimine 11
- ★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2022/633, 13. aprill 2022, millega antakse luba kasutada *Lactiplantibacillus plantarum* DSM 26571 preparaati kõikide loomaliikide söödalisandina ⁽¹⁾ 26
- ★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2022/634, 13. aprill 2022, millega muudetakse määrust (EL) nr 37/2010 seoses aine bambermütsiini liigitusega selle jääkide piirnormi järgi loomsetes toiduainetes ⁽¹⁾ 29

OTSUSED

- ★ Nõukogu otsus (ÜVJP) 2022/635, 13. aprill 2022, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2017/1869, mis käsitleb Euroopa Liidu nõuandemissiooni Iraagi julgeolekusektori reformi toetuseks (EUAM Iraq) 32

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

★ Nõukogu otsus (ÜVJP) 2022/636, 13. aprill 2022, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2022/338, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõududele surmava jõu kasutamiseks mõeldud kaitseotstarbelise varustuse ja platvormide andmiseks	34
★ Nõukogu otsus (ÜVJP) 2022/637, 13. aprill 2022, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2022/339, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõudude toetuseks	36
★ Nõukogu otsus (ÜVJP) 2022/638, 13. aprill 2022, millega muudetakse otsust 2014/486/ÜVJP, mis käsitleb Euroopa Liidu nõuandemissiooni Ukraina tsiviiljulgeoleku sektori reformiks (EUAM Ukraine)	38
★ Komisjoni otsus (EL) 2022/639, 27. august 2021, teemal „Abikava SA.54915 – 2020/C (ex 2019/N) „Belgia – reservvõimsuse mehhanism““ (teatavaks tehtud numbri C(2021 6431 all) ⁽¹⁾)	40
★ Komisjoni otsus (EL) 2022/640, 7. aprill 2022, peamiste julgeolekuvaldkonna osalejate rolle ja vastutusvaldkondi käsitlevate rakenduseeskirjade kohta	106

Parandused

★ Nõukogu 9. märtsi 2022. aasta rakendusmääruse (EL) 2022/396 (millega rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega) parandus (ELT L 80, 9.3.2022)	117
★ Nõukogu 9. märtsi 2022. aasta otsuse (ÜVJP) 2022/397 (millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega) parandus (ELT L 80, 9.3.2022)	118

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2022/630,

8. aprill 2022,

millega kiidetakse heaks oluline muudatus kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registrisse kantud nimetuse spetsifikaadis („Carne Mertolenga“ (KPN))

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määrust (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 52 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EL) nr 1151/2012 artikli 53 lõike 1 esimese lõigu kohaselt vaatas komisjon läbi Portugali taotluse, millega soovitakse saada heakskiit komisjoni määrusega (EÜ) nr 1107/96 ⁽²⁾ registreeritud kaitstud päritolunimetuse „Carne Mertolenga“ spetsifikaadi muudatusele.
- (2) Kuna asjaomane muudatus ei ole väike määruse (EL) nr 1151/2012 artikli 53 lõike 2 tähenduses, avaldas komisjon kõnealuse määruse artikli 50 lõike 2 punkti a kohase muutmistaotluse *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽³⁾.
- (3) Kuna komisjon ei ole saanud ühtegi määruse (EL) nr 1151/2012 artikli 51 kohast vastuväidet, tuleks spetsifikaadi muudatus heaks kiita,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu Teatajas avaldatud nimetuse „Carne Mertolenga“ (KPN) spetsifikaadi muudatus kiidetakse heaks.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

⁽¹⁾ ELT L 343, 14.12.2012, lk 1.

⁽²⁾ Komisjoni 12. juuni 1996. aasta määrus (EÜ) nr 1107/96 geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste registreerimise kohta nõukogu määruse (EMÜ) nr 2081/92 artiklis 17 sätestatud korras (EÜT L 148, 21.6.1996, lk 1).

⁽³⁾ ELT C 514, 21.12.2021, lk 5.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 8. aprill 2022

Komisjoni nimel
presidendi eest
komisjoni liige
Janusz WOJCIECHOWSKI

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2022/631,**13. aprill 2022,****millega muudetakse rakendusmääruses (EL) 2021/637 sätestatud rakenduslikke tehnilisi standardeid seoses kauplemisportfellivälisest positsioonidest tulenevate intressiriski positsioonide avalikustamisega****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrust (EL) nr 575/2013, mis käsitleb krediitiasutuste suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ja millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012, (¹) eriti selle artiklit 434a,

ning arvestades järgmist:

- (1) 2019. aasta detsembris vaatas Baseli pangajärelevalve komitee läbi oma kolmanda samba raamistiku, sealhulgas pangaportfelli intressiriski avalikustamise nõuded (²). Kooskõlas Baseli pangajärelevalve komitees kokku lepitud rahvusvaheliste standardite väljatöötamisega lisati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/876 (³) määruse (EL) nr 575/2013 artiklisse 448 pangaportfelli intressiriski avalikustamise nõuded, mida hakati kohaldama 2021. aasta juunis.
- (2) Komisjoni rakendusmäärusesse (EL) 2021/637 (⁴) tuleks kaasata ka määruse (EL) nr 575/2013 artiklis 448 sätestatud uued rakenduslikud tehnilised standardid, mis käsitlevad pangaportfelli intressiriski käsitleva teabe avalikustamist.
- (3) Tagamaks, et krediitiasutused ja investeerimisühingud avalikustavad pangaportfelli intressiriski kohta põhjaliku ja võrreldava teabe, tuleks ette näha tabel, mis sisaldab kauplemisportfellivälise tegevuse intressiriski kohta kvalitatiivset teavet, ning vorm, mis sisaldab kauplemisportfellivälise tegevuse intressiriski kohta kvantitatiivset teavet.
- (4) Selleks et anda krediitiasutustele ja investeerimisühingutele piisavalt aega käesoleva määruse kohase teabe avalikustamise ettevalmistamiseks, tuleks ette näha, et krediitiasutused ja investeerimisühingud esitavad esmakordsel avalikustamisel üksnes jooksva perioodi teabe.
- (5) Seepärast tuleks rakendusmäärust (EL) 2021/637 vastavalt muuta.
- (6) Käesolev määrus põhineb Euroopa Pangandusjärelevalve poolt komisjonile esitatud rakenduslike tehniliste standardite eelnõul.
- (7) Euroopa Pangandusjärelevalve on korraldanud käesoleva määruse aluseks oleva rakenduslike tehniliste standardite eelnõu kohta avalikud konsultatsioonid, analüüsinud potentsiaalseid seonduvaid kulusid ja kasu ning küsinud nõu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1093/2010 (⁵) artikli 37 kohaselt loodud pangandussektori sidusrühmade kogult,

(¹) ELT L 176, 27.6.2013, lk 1.

(²) „Disclosure requirements: DIS70: Interest rate risk in the banking book“. 15. detsembril 2019 jõustunud versioon. https://www.bis.org/basel_framework/chapter/DIS/70.htm.

(³) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/876, millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013 seoses finantsvõimenduse määra, stabiilse netorahastamise kordaja, omavahendite ja kõlblike kohustuste nõuete, vastaspoole krediidiriski, tururiski, kesketes vastaspooltes olevate positsioonide, ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjates olevate riskipositsioonide, riskide kontsentreerumise, aruandlus- ja avalikustamisnõuetega ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 150, 7.6.2019, lk 1).

(⁴) Komisjoni 15. märtsi 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/637, millega kehtestatakse rakenduslikud tehnilised standardid seoses krediitiasutuste ja investeerimisühingute avalikustatava teabega, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 VIII osa II ja III jaotises, ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 1423/2013, komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/1555, komisjoni rakendusmäärus (EL) 2016/200 ja komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2017/2295 (ELT L 136, 21.4.2021, lk 1).

(⁵) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Rakendusmääruse (EL) 2021/637 muutmine

Rakendusmäärust (EL) 2021/637 muudetakse järgmiselt.

1) Lisatakse artikkel 16a:

„Artikkel 16a

Kauplemisportfellivälisest positsioonidest tulenevate intressiriski positsioonide avalikustamine

1. Krediidiasutused ja investeerimisühingud avalikustavad määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punktides a ja b osutatud teabe, kasutades käesoleva määruse XXXVII lisas esitatud vormi EU IRRBB1 ja järgides käesoleva määruse XXXVIII lisas esitatud juhiseid.
 2. Krediidiasutused ja investeerimisühingud avalikustavad määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punktides c–g osutatud teabe, kasutades käesoleva määruse XXXVII lisas esitatud tabelit EU IRRBBA ja järgides käesoleva määruse XXXVIII lisas esitatud juhiseid.
 3. Kui krediidiasutused ja investeerimisühingud avalikustavad teabe vastavalt lõikele 1 või 2 esimest korda, ei nõuta selle teabe avalikustamist eelmise aruandekuupäeva seisuga.“
- 2) Lisatakse XXXVII lisa, mis on esitatud käesoleva määruse I lisas.
- 3) Lisatakse XXXVIII lisa, mis on esitatud käesoleva määruse II lisas.

Artikkel 2

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 13. aprill 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

Tabel EU IRRBBA. Kvalitatiivne teave kauplemisportfellivälise tegevuse intressiriski kohta*Vabas vormingus tekstikastid kvalitatiivse teabe avalikustamiseks*

Rea number	Kvalitatiivne teave – vaba vorming	Õiguslik alus
a)	Selle kirjeldus, kuidas krediidasutus või investeerimisühing määratleb pangaportfelli intressiriski riskikontrolli ja mõõtmise eesmärgil.	Artikli 448 lõike 1 punkt e
b)	Krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski juhtimise ja maandamise strateegiate kirjeldus	Artikli 448 lõike 1 punkt f
c)	Krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski näitajate arvutamise perioodilises ja selliste konkreetsete näitajate kirjeldus, mida krediidasutus või investeerimisühing kasutab selleks, et mõõta oma tundlikkust pangaportfelli intressiriski suhtes	Artikli 448 lõike 1 punkti e alapunktid i ja v; artikli 448 lõige 2
d)	Selliste intressimäära šoki- ja stressistsenaariumide kirjeldus, mida krediidasutus või investeerimisühing kasutab majandusliku väärtuse ja netointressitulu muutuste hindamiseks (asjakohasel juhul)	Artikli 448 lõike 1 punkti e alapunkt iii; artikli 448 lõige 2
e)	Peamiste selliste modelleerimise ja parameetrite eelduste kirjeldus, mis erinevad vormi EU IRRBB1 avalikustamisel kasutatud eeldustest (asjakohasel juhul)	Artikli 448 lõike 1 punkti e alapunkt ii; artikli 448 lõige 2
f)	Põhjalik kirjeldus, kuidas krediidasutus või investeerimisühing maandab oma pangaportfelli intressiriski, ja sellega seotud arvestuskäsitlus (asjakohasel juhul)	Artikli 448 lõike 1 punkti e alapunkt iv; artikli 448 lõige 2
g)	Vormis EU IRRBB1 esitatud pangaportfelli intressiriski näitajate puhul kasutatud peamiste modelleerimise ja parameetrite eelduste kirjeldus (asjakohasel juhul)	Artikli 448 lõike 1 punkt c; artikli 448 lõige 2
h)	Selgitus pangaportfelli intressiriski näitajate olulisuse ja nende märkimisväärsuse muutuste kohta, mis on aset leidnud pärast eelmist avalikustamist	Artikli 448 lõike 1 punkt d
i)	Muu asjakohane teave vormis EU IRRBB1 avalikustatud pangaportfelli intressiriski näitajate kohta (vabatahtlik)	
1) 2)	Tähtajata hoiuste keskmise ja pikima ümberhindamise tähtaja avalikustamine	Artikli 448 lõike 1 punkt g

Vorm EU IRRBB1. Kauplemissportfellivälise tegevuse intressirisk

Järelevalveotstarbelised šokistsenaariumid		a	b	c	d
		Omakapitali majandusliku väärtuse muutused		Netointressitulu muutused	
		Jooksev periood	Viimane periood	Jooksev periood	Viimane periood
1	Paralleelne tõus				
2	Paralleelne langus				
3	Intressikõver muutub järsumaks				
4	Intressikõver tasandub				
5	Lühiajalised intressimäärad tõusevad				
6	Lühiajalised intressimäärad langevad				

II LISA

„XXXVIII LISA

Juhised kauplemisportfelliväliste positsioonide intressiriski avalikustamise vormide täitmiseks*Juhised vormi EU IRRBBA täitmiseks*

Krediidasutused ja investeerimisühingud avalikustavad allpool kindlaks määratud kvalitatiivse teabe oma sisemise riskimõotmissüsteemi meetodi, standardmeetodi või lihtsustatud standardmeetodi (kui see on asjakohane) alusel vastavalt direktiivi 2013/36/EL artiklile 84.

Need juhised on välja töötatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 nõuete alusel ja kooskõlas Baseli kolmanda samba avalikustamisstandardiga.

Viited õigussätetele ja juhised	
Rea number	Selgitus
a)	<p>Selle kirjeldus, kuidas krediidasutus või investeerimisühing määratleb pangaportfelli intressiriski riskikontrolli ja mõõtmise eesmärgil.</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punktile e peavad krediidasutused ja investeerimisühingud esitama pädevatele asutustele direktiivi 2013/36/EL artikli 84 kohase läbivaatamise eesmärgil kauplemisportfellivälise tegevuse intressiriski määratlemise, mõõtmise, maandamise ja kontrollimise üldkirjelduse.</p>
b)	<p>Krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski juhtimise ja maandamise strateegiate kirjeldus</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punktile f peavad krediidasutused ja investeerimisühingud esitama pangaportfelli intressiriski juhtimise ja maandamise strateegiate üldkirjelduse, mis hõlmab järgmist: omakapitali majandusliku väärtuse ja netointressitulu jälgimine seoses kehtestatud piirmääradega, riskimaandamistavad, stressitestimine, tulemuste analüüs, sõltumatu auditi roll, varade ja kohustuste haldamise komitee roll ja tavad, krediidasutuse või investeerimisühingu tavad mudeli asjakohase valideerimise tagamiseks ning mudeli õigeaegne ajakohastamine muutuvate turutingimuste korral.</p>
c)	<p>Krediidasutuse või investeerimisühingu pangaportfelli intressiriski näitajate arvutamise perioodilisus ja selliste konkreetsete näitajate kirjeldus, mida krediidasutus või investeerimisühing kasutab selleks, et mõõta oma tundlikkust pangaportfelli intressiriski suhtes</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punkti e alapunktidele i ja v peavad krediidasutused ja investeerimisühingud esitama üldkirjelduse konkreetsete riskinäitajate kohta, mida kasutatakse omakapitali majandusliku väärtuse ja netointressitulu muutuste hindamiseks, ning märkima, kui sageli intressiriske hinnatakse.</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõikele 2 ei kohaldata pangaportfelli intressiriski suhtes tundlikkuse mõõtmiseks kasutatavate konkreetsete riskinäitajate kirjeldust krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes, kes kasutavad direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 1 osutatud standardmeetodit või lihtsustatud standardmeetodit.</p>
d)	<p>Selliste intressimäära šoki- ja stressistsenaariumide kirjeldus, mida krediidasutus või investeerimisühing kasutab majandusliku väärtuse ja netointressitulu muutuste hindamiseks (asjakohasel juhul)</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punkti e alapunktile iii peavad krediidasutused ja investeerimisühingud esitama intressiriski hindamiseks kasutatud intressimäära šokistsenaariumide üldkirjelduse.</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõikele 2 ei kohaldata neid avalikustamismõudeid krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes, kes kasutavad direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 1 osutatud standardmeetodit või lihtsustatud standardmeetodit.</p>
e)	<p>Peamiste selliste modelleerimise ja parameetrite eelduste kirjeldus, mis erinevad vormi EU IRRBB1 avalikustamisel kasutatud eeldustest (asjakohasel juhul)</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punkti e alapunktile ii esitab krediidasutus või investeerimisühing juhul, kui krediidasutuse või investeerimisühingu sisemistes mõotmissüsteemides kasutatavad peamised modelleerimise ja parameetrite eeldused erinevad direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5a osutatud eeldustest, mida kasutatakse vormi EU IRRBB1 avalikustamiseks, nende eelduste üldkirjelduse, sealhulgas nende erinevuste põhjenduse (nt varasemad andmed, avaldatud uuringud, juhtimisotsused ja analüüs jne).</p>

	<p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõikele 2 ei kohaldata neid avalikustamisnõudeid krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes, kes kasutavad direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 1 osutatud standardmeetodit või lihtsustatud standardmeetodit.</p>
f)	<p>Põhjalik kirjeldus, kuidas krediidiasutus või investeerimisühing maandab oma pangaportfelli intressiriski, ja sellega seotud arvestuskäsitlus (asjakohasel juhul)</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punkti e alapunktile iv peavad krediidiasutused ja investeerimisühingud kindlaks tegema intressiriski maanduse, sealhulgas määruse (EL) nr 575/2013 artikli 106 lõikes 3 sätestatud nõuetele vastava sisemise riskimaanduse mõju.</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõikele 2 ei kohaldata neid avalikustamisnõudeid krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes, kes kasutavad direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 1 osutatud standardmeetodit või lihtsustatud standardmeetodit.</p>
g)	<p>Vormis EU IRRBB1 esitatud pangaportfelli intressiriski näitajate puhul kasutatud peamiste modelleerimise ja parameetrite eelduste kirjeldus (asjakohasel juhul)</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punktile c peavad krediidiasutused ja investeerimisühingud esitama vormis EU IRRBB1 omakapitali majandusliku väärtuse ja netointressitulu muutuste arvutamiseks kasutatud muude kui direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõike 5a punktides b ja c osutatud peamiste modelleerimise ja parameetrite eelduste üldkirjelduse. See üldkirjeldus peab sisaldama vähemalt järgmist:</p> <p>a) kuidas on kindlaks määratud tähtajata hoiuste keskmine ümberhindamise tähtaeg, sealhulgas toote kordumatud omadused, mis mõjutavad eeldatavat käitumusliku ümberhindamise kuupäeva;</p> <p>b) laenu ettemaksete määrade ja/või tähtajaliste hoiuste ennetähtaegse väljavõtmise määrade hindamiseks kasutatud meetodika ja muud olulised eeldused;</p> <p>c) mis tahes muud eeldused, sealhulgas käitumuslike valikutega instrumentide puhul, millel on oluline mõju vormis EU IRRBB1 avalikustatud pangaportfelli intressiriski näitajatele, sealhulgas selgitus selle kohta, miks need eeldused on olulised.</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõikele 2 ei kohaldata neid avalikustamisnõudeid krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes, kes kasutavad direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 1 osutatud standardmeetodit või lihtsustatud standardmeetodit.</p>
h)	<p>Selgitus pangaportfelli intressiriski näitajate olulisuse ja nende märkimisväärsete muutuste kohta, mis on aset leidnud pärast eelmist avalikustamist.</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punktile d peavad krediidiasutused ja investeerimisühingud esitama üldise selgituse vormis EU IRRBB1 avalikustatud pangaportfelli intressiriski näitajate olulisuse kohta ja nende näitajate mis tahes oluliste muutuste kohta, mis on aset leidnud pärast eelmist avalikustamiskuupäeva.</p>
i)	<p>Muu asjakohane teave vormis EU IRRBB1 avalikustatud pangaportfelli intressiriski näitajate kohta (vabatahtlik)</p> <p>Muu asjakohane teave, mida krediidiasutused ja investeerimisühingud soovivad avalikustada pangaportfelli intressiriski näitajate kohta, mis on esitatud vormis EU IRRBB1.</p> <p>Kuni direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 6 osutatud suuniste kriteeriumide ja direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5a loetletud täiendavate elementide kohaldamiseni avalikustavad krediidiasutused ja investeerimisühingud järelevalvetarbelistes šokistsenaariumides kasutatud parameetrid, kasutatava netointressitulu määratluse ja muu asjakohase teabe selle mõistmiseks, kuidas on vormis EU IRRBB1 arvatud netointressitulu muutused.</p>
(1), (2)	<p>Tähtajata hoiuste keskmise ja pikima ümberhindamise tähtaja avalikustamine</p> <p>Vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punktile g avalikustavad krediidiasutused ja investeerimisühingud jaekliendist ja finantssektoriväliste suurkliendist vastaspoolte tähtajata hoiustele määratud keskmise ja pikima ümberhindamise tähtaja. Avalikustatakse eraldi teave jaekliendist ja finantssektoriväliste suurkliendist vastaspoolte tähtajata hoiuste põhiosa ja kogusumma kohta.</p>

Juhised vormi EU IRRBB1 täitmiseks

1. Krediidiasutused ja investeerimisühingud hindavad kauplemisportfellivälise tegevuse intressiriski oma sisemise riskimõõtmisüsteemi meetodi, standardmeetodi või lihtsustatud standardmeetodi (kui see on asjakohane) alusel, nagu on määratletud vastavalt direktiivi 2013/36/EL artiklile 84, võttes arvesse direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5 a määratletud järelevalvetstarbelisi šokistsenaariumeid ja parameetrite eeldusi.
2. Need juhised on välja töötatud määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 nõuete alusel ja kooskõlas Baseli kolmanda samba avalikustamisstandardiga.
3. Krediidiasutused ja investeerimisühingud ei pea esmakordsel avalikustamisel esitama teavet eelmise perioodi kohta.

Juhised avalikustamisvormi EU IRRBB1 täitmiseks	
Veerg	Selgitus
a, b	<p>Omakapitali majandusliku väärtuse muutused</p> <p>Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punkt a Krediidiasutused ja investeerimisühingud kajastavad omakapitali majandusliku väärtuse muutusi intressimäära iga järelevalvetstarbelise šokistsenaariumi alusel jooksva ja eelmise perioodi kohta vastavalt direktiivi 2013/36/EL artikli 84 ja artikli 98 lõike 5 nõuetele.</p>
c, d	<p>Netointressitulu muutused</p> <p>Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 448 lõike 1 punkt b Krediidiasutused ja investeerimisühingud kajastavad netointressitulu muutusi vormis intressimäära kahe järelevalvetstarbelise šokistsenaariumi alusel jooksva ja eelmise perioodi kohta vastavalt direktiivi 2013/36/EL artikli 84 ja artikli 98 lõike 5 nõuetele. Kuni direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 6 osutatud suuniste kriteeriumide ja direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5a loetletud täiendavate elementide kohaldamiseni kirjeldavad krediidiasutused ja investeerimisühingud kasutatavaid netointressitulu määratlusi ja põhitunnuseid (stsenaariumid, eeldused ja netointressitulu perioodid) tabeli EU IRRBBA punktis i, või kui nad jätavad need veerud tühjaks, selgitavad nad tabeli EU IRRBBA punktis i põhjuseid.</p>
Rida	Selgitus
1	<p>Paralleelne tõus</p> <p>Krediidiasutused ja investeerimisühingud avalikustavad omakapitali majandusliku väärtuse ja netointressitulu muutused intressikõvera pideva paralleelse tõusušoki korral. Kuni direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 6 osutatud suuniste kriteeriumide ja direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5a loetletud täiendavate elementide kohaldamiseni kirjeldatakse selle stsenaariumi puhul kasutatavaid parameetreid tabeli EU IRRBBA punktis i.</p>
2	<p>Paralleelne langus</p> <p>Krediidiasutused ja investeerimisühingud avalikustavad omakapitali majandusliku väärtuse ja netointressitulu muutused intressikõvera pideva paralleelse langusšoki korral. Kuni direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 6 osutatud suuniste kriteeriumide ja direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5a loetletud täiendavate elementide kohaldamiseni kirjeldatakse selle stsenaariumi puhul kasutatavaid parameetreid tabeli EU IRRBBA punktis i.</p>
3	<p>Intressikõver muutub järsumaks</p> <p>Krediidiasutused ja investeerimisühingud avalikustavad omakapitali majandusliku väärtuse muutused sellise stsenaariumi alusel, kus intressikõvera lühiajalised intressimäärad langevad ja pikaajalised intressimäärad tõusevad. Kuni direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 6 osutatud suuniste kriteeriumide ja direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5a loetletud täiendavate elementide kohaldamiseni kirjeldatakse selle stsenaariumi puhul kasutatavaid parameetreid tabeli EU IRRBBA punktis i.</p>

4	Intressikõver tasandub Krediidiasutused ja investeerimisühingud avalikustavad omakapitali majandusliku väärtuse muutused sellise stsenaariumi alusel, kus intressikõvera lühiajalised intressimäärad tõusevad ja pikaajalised intressimäärad langevad. Kuni direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 6 osutatud suuniste kriteeriumide ja direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5a loetletud täiendavate elementide kohaldamiseni kirjeldatakse selle stsenaariumi puhul kasutatavaid parameetreid tabeli EU IRRBBA punktis i.
5	Lühiajalised intressimäärad tõusevad Krediidiasutused ja investeerimisühingud avalikustavad omakapitali majandusliku väärtuse muutused sellise stsenaariumi alusel, kus intressikõvera lühiajalised intressimäärad tõusevad. Kuni direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 6 osutatud suuniste kriteeriumide ja direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5a loetletud täiendavate elementide kohaldamiseni kirjeldatakse selle stsenaariumi puhul kasutatavaid parameetreid tabeli EU IRRBBA punktis i.
6	Lühiajalised intressimäärad langevad Krediidiasutused ja investeerimisühingud avalikustavad omakapitali majandusliku väärtuse muutused sellise stsenaariumi alusel, kus intressikõvera lühiajalised intressimäärad langevad. Kuni direktiivi 2013/36/EL artikli 84 lõikes 6 osutatud suuniste kriteeriumide ja direktiivi 2013/36/EL artikli 98 lõikes 5a loetletud täiendavate elementide kohaldamiseni kirjeldatakse selle stsenaariumi puhul kasutatavaid parameetreid tabeli EU IRRBBA punktis i.“

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2022/632,

13. aprill 2022,

millega sätestatakse ajutised meetmed seoses Argentinast, Brasiiliast, Lõuna-Aafrikast, Uruguayst ja Zimbabwest pärit määratletud puuviljadega, et hoida ära taimekahjustaja *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa liitu sissetoomine ja liidu territooriumil levimine

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrust (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ, (¹) eriti selle artikli 41 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni rakendusotsuses (EL) 2016/715 (²) on sätestatud meetmed seoses perekondade *Citrus* L., *Fortunella* Swingle ja *Poncirus* Raf. liikide ja nende hübriidide viljadega (muud kui *Citrus aurantium* L. ja *Citrus latifolia* Tanaka viljad) (edaspidi „määratletud puuviljad“), mis on pärit Argentinast, Brasiiliast, Lõuna-Aafrikast või Uruguayst, et hoida ära taimekahjustaja *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa (edaspidi „määratletud taimekahjustaja“) liitu sissetoomine ja liidu territooriumil levimine. Nimetatud rakendusotsus kaotab kehtivuse 31. märtsil 2022.
- (2) Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2019/2072 (³) II lisa A osas on esitatud loetelu liidu karantiinsetest taimekahjustajatest, mida liidu territooriumil teadaolevalt ei esine. Rakendusmääruse (EL) 2019/2072 eesmärk on ennetada kõnealuste taimekahjustajate liidu territooriumile sisenemist, seal kohandumist ja levimist.
- (3) Määratletud taimekahjustaja on loetletud liidu karantiinse taimekahjustajana rakendusmääruse (EL) 2019/2072 II lisas. Kõnealune taimekahjustaja on prioriteetse taimekahjustajana loetletud ka komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/1702 (⁴).
- (4) Alates 2016. aastast on liikmesriigid teatanud mitmest nõuetele mittevastavuse juhtumist, mis on seotud määratletud taimekahjustaja esinemisega Argentinast, Brasiiliast, Lõuna-Aafrikast ja Uruguayst pärit määratletud puuviljade importimisel liitu. Seetõttu on vaja iga kõnealuse riigi puhul säilitada ja ajakohastada rakendusotsuses (EL) 2016/715 sätestatud meetmeid ning selguse huvides sätestada need määruses.
- (5) Lisaks täheldati 2021. aastal arvukalt selliseid nõuetele mittevastavuse juhtumeid, mis olid seotud määratletud taimekahjustaja esinemisega Zimbabwest pärit määratletud puuviljadel. Zimbabwest pärit puuviljade nõuetele mittevastavuse juhtumite suur arv näitab, et rakendusmääruse (EL) 2019/2072 VII lisa punktis 60 sätestatud meetmed ei ole piisavad, et tagada Zimbabwest pärit määratletud puuviljadel määratletud taimekahjustaja puudumine, ning Zimbabwest pärit määratletud puuviljad on seetõttu vaja lisada määratletud taimekahjustaja vastu käesoleva määrusega kehtestatud ajutiste meetmete kohaldamisalasse.

(¹) ELT L 317, 23.11.2016, lk 4.

(²) Komisjoni 11. mai 2016. aasta rakendusotsus (EL) 2016/715, millega sätestatakse meetmed seoses teatavatest kolmandatest riikidest pärit teatavate puuviljadega, et hoida ära taimekahjustaja *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa Euroopa Liitu sissetoomine ja seal levimine (ELT L 125, 13.5.2016, lk 16).

(³) Komisjoni 28. novembri 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/2072, millega kehtestatakse ühetaolised tingimused Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 rakendamiseks seoses taimekahjustajatevastaste kaitsemeetmetega ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 690/2008 ja muudetakse komisjoni rakendusmäärust (EL) 2018/2019 (ELT L 319, 10.12.2019, lk 1).

(⁴) Komisjoni 1. augusti 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/1702, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/2031, kehtestades prioriteetsete taimekahjustajate loetelu (ELT L 260, 11.10.2019, lk 8).

- (6) Selleks et tagada määratletud taimekahjustaja liidu territooriumile sisenemise tõhusam ennetamine ja võttes arvesse rakendusotsuse (EL) 2016/715 kohaldamisel saadud kogemusi, on vaja kehtestada täiendavad meetmed Argentinast, Brasiiliast, Lõuna-Aafrikast, Uruguayst ja Zimbabwest pärit määratletud puuviljade suhtes.
- (7) Kõnealused meetmed on vajalikud tagamaks, et määratletud puuviljad on pärit Argentina, Brasiilia, Lõuna-Aafrika, Uruguay ja Zimbabwe riiklike taimekaitseorganisatsioonide registreeritud ja nende poolt heakskiidetud tootmispaikadest ja -kohtadest. Samuti on need vajalikud selle tagamiseks, et määratletud puuviljadega on kaasas jälgitavuskood, mis võimaldab määratletud taimekahjustaja avastamisel teha vajaduse korral kindlaks tootmiskoha. Need meetmed on vajalikud ka tagamaks, et määratletud puuviljad on pärit tootmiskohtadest, kus määratletud taimekahjustajat ei ole eelneval ja jooksva kaubandushooajal leitud.
- (8) Argentina, Brasiilia, Lõuna-Aafrika, Uruguay ja Zimbabwe riiklikud taimekaitseorganisatsioonid peaksid samuti kontrollima töötlemisviiside nõuetekohast kohaldamist kohapeal, kuna see on osutunud kõige tõhusamaks viisiks, et vältida määratletud taimekahjustaja esinemist määratletud puuviljadel.
- (9) Määratletud puuviljadega peaks olema kaasas fütosanitaarsertifikaat, mis sisaldab kontrolli kuupäeva, igast tootmiskohast pärit pakendite arvu ja jälgitavuskoodi. Liikmesriigid peaksid elektroonilises teavitussüsteemis nõuetele mittevastavusest teatamisel märkima jälgitavuskoodid.
- (10) Pärast Argentinast pärit määratletud puuviljade impordinõuete läbivaatamist 2021. aastal, mille tulemusena muudeti rakendusotsust (EL) 2016/715 komisjoni rakendusotsusega (EL) 2021/682, ⁽⁵⁾ peaks selliste proovide võtmisel, millega kinnitatakse taimekaitsevahendite nõuetekohast kasutamist kasvukohas, lähtuma nõuetele mittevastavusest, mis on tehtud kindlaks kontrollide käigus kasvukohas või pakkimisüksuses enne eksportimist läbi viidud kontrollide käigus või saadetiste kontrollimisel liidu piiripunktides. See on vajalik, et tagada proovide võtmine riskipõhiselt.
- (11) Võttes arvesse Lõuna-Aafrikast pärit määratletud puuviljade sagedast nõuetele mittevastavust, millest liikmesriigid teatasid 2021. aastal, on vaja proovivõtunõudeid võrreldes rakendusotsuses (EL) 2016/715 sätestatud vastavate nõuetega karmistada, et tuvastada määratletud taimekahjustaja määratletud puuviljadel pakendamiskeskustes eri toomisetappides, kuni puuviljad on ekspordiks valmis.
- (12) Alates 2019. aastast on liikmesriigid teatanud vaid üksikutest nõuetele mittevastavuse juhtumitest Brasiiliast ja Uruguayst pärit määratletud puuviljade puhul, seega on rakendusotsuses (EL) 2016/715 sätestatud meetmete kohaldamine nendes riikides takistanud *Phyllosticta citricarpa* liitu sissetoomist ja seal levimist. Seepärast tuleks kõnealuste meetmete kohaldamist nende kahe riigi suhtes jätkata. Siiski ei ole enam vaja säilitada Uruguay kohustust kontrollida Valencia apelsine varjatud nakkuse suhtes, sest kõnealuste määratletud puuviljade puhul on määratletud taimekahjustajaga seotud mittevastavuste arv alates 2016. aastast märkimisväärselt vähenenud.
- (13) Euroopa Toiduohutusameti poolt kahjulike organismide kohta tehtud riskianalüüsi ⁽⁶⁾ alusel on üksnes töötlemise jaoks imporditavate määratletud puuviljade puhul väiksem oht määratletud taimekahjustaja ülekandumiseks sobivale peremeestaimele, kuna sellise impordi suhtes kohaldatakse liidus ametlikke kontrole ning on kehtestatud erinõuded transportimise, töötlemise, ladustamise, konteinerite, pakendite ja märgistamise kohta. Seetõttu on võimalik lubada sellist impordi leebemate nõuete alusel.

⁽⁵⁾ Komisjoni 26. aprilli 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/682, millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2016/715 Argentinast pärit määratletud puuviljade osas (ELT L 144, 27.4.2021, lk 31).

⁽⁶⁾ EFSA PLH Panel (EFSA taimeterwise komisjon), 2014. Scientific Opinion on the risk of *Phyllosticta citricarpa* (*Guignardia citricarpa*) for the EU territory with identification and evaluation of risk reduction options (Teaduslik arvamus *Phyllosticta citricarpa* (*Guignardia citricarpa*) ohu kohta ELi territooriumil, organismi tuvastamine ja riskivähendamisevõimaluste hindamine). EFSA Journal 2014;12(2):3557, 243 lk doi:10.2903/j.efsa.2014.3557.

- (14) Pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 (⁷) artiklis 49 osutatud füüsilist kontrolli tuleks üksnes töötlemiseks ettenähtud määratletud puuviljad transportida otse ja viivitamata töötlemisettevõttesse või ladustamiskohta, et taimeterviseiga seotud risk oleks võimalikult väike.
- (15) Selleks et anda riiklikele taimekaitseorganisatsioonidele, pädevatele asutustele ja ettevõtjatele piisavalt aega käesolevas määruses sätestatud nõuetega kohanemiseks ning tagada, et neid nõudeid kohaldatakse kohe pärast rakendusotsuse (EL) 2016/715 kehtivusaja lõppemist, tuleks käesolevat määrust kohaldada alates 1. aprillist 2022.
- (16) Selleks et anda Brasiilias, Uruguays ja Zimbabwes asuvatele ettevõtjatele piisavalt aega uute eeskirjadega kohanemiseks, tuleks kõnealustest riikidest pärit määratletud puuviljade puhul kohaldada nõuet, et eelmise kasvu- ja ekspordiperioodi jooksul ei tohi määratletud puuviljadel olla tuvastatud määratletud taimekahjustajat ei tootmiskohas, ei nendes riikides ametlike kontrollimiste käigus ega liitu sisenevate saadetiste kontrollimisel, alles alates 1. aprillist 2023. Selline edasilükkamine ei ole vajalik Argentina ega Lõuna-Aafrika puhul, kes on kinnitanud, et nad juba kohaldavad sellist nõuet.
- (17) Taimetervislik risk, mis tuleneb määratletud taimekahjustaja esinemisest Argentinas, Brasiilias, Lõuna-Aafrikas, Uruguays ja Zimbabwes ning määratletud puuviljade impordist kõnealustest kolmandatest riikidest liitu, on igast kolmandast riigist pärit määratletud puuviljade puhul igal aastal erinev. Seepärast tuleks taimetervislikku riski täiendavalt hinnata, lähtudes tehnika ja teaduse viimastest arengusuundadest seoses määratletud taimekahjustaja leviku ennetamise ja tõrjega. Seepärast peaks käesolev määrus olema ajutine ja selle kehtivusaeg peaks lõppema 31. märtsil 2025, et võimaldada määruse läbivaatamist.
- (18) Võttes arvesse asjaolu, et rakendusotsus (EL) 2016/715 kaotab kehtivuse 31. märtsil 2022, ja selleks, et määratletud puuviljadega kauplemine toimuks kooskõlas käesoleva määruse eeskirjadega kohe pärast osutatud rakendusotsuse aegumist, peaks käesolev määrus jõustuma kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
- (19) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise

Määruses sätestatakse meetmed seoses Argentinast, Brasiiliast, Lõuna-Aafrikast, Uruguayst ja Zimbabwest pärit määratletud puuviljadega, et hoida ära taimekahjustaja *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa liitu sissetoomine ja liidu territooriumil levimine.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „määratletud taimekahjustaja“ – *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa;
- 2) „määratletud puuviljad“ – perekondade *Citrus* L., *Fortunella* Swingle ja *Poncirus* Raf. liikide ja nende hübriidide viljad, välja arvatud liikide *Citrus aurantium* L. ja *Citrus latifolia* Tanaka viljad.

II PEATÜKK

MUUDE KUI ERANDITULT TÖÖSTUSLIKUKS TÖÖTLEMISEKS ETTENÄHTUD MÄÄRATLETUD PUUVILJADE LIIDU TERRITOORIUMILE TOOMINE

Artikkel 3

Muude kui eranditult tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud määratletud puuviljade liidu territooriumile toomine

Erandina rakendusmääruse (EL) 2019/2072 VII lisa punkti 60 alapunktides c ja d võib Argentinast, Brasiiliast, Lõuna-Aafrikast, Uruguayst või Zimbabwest pärit määratletud puuvilju, välja arvatud üksnes tööstuslikuks töötlemiseks mõeldud puuvilju, tuua liidu territooriumile üksnes kooskõlas käesoleva määruse artiklitega 4 ja 5 ning juhul, kui kõik käesoleva määruse I–V lisas asjaomase riigi kohta sätestatud tingimused on täidetud.

Artikkel 4

Elteatamine liitu importimiseks ettenähtud määratletud puuviljade saadetistest

Ettevõtjad esitavad ühtse sisseveodokumendi ainult selliste määratletud puuviljade saadetiste kohta, millel on I lisa punktis 9, II lisa punktis 7, III lisa punktis 9, IV lisa punktis 7 ja V lisa punktis 8 osutatud ajakohastatud loeteludesse kantud tootmiskoha jälgitavuskood.

Artikkel 5

Muude kui eranditult tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud määratletud puuviljade kontrollimine liidus

1. Liikmesriigid tagavad, et nende ametliku järelevalve all ning lähtudes I lisa punktis 9, II lisa punktis 7, III lisa punktis 9, IV lisa punktis 7 ja V lisa punktis 8 osutatud ajakohastatud loeteludest, impordivad ettevõtjad ainult saadetisi, mis pärinevad I lisa punkti 11 alapunktides a, b, c ja d ning punktis 12, II lisa punkti 9 alapunktides a, b, c ja d, III lisa punkti 11 alapunktides a, b, c ja d, IV lisa punkti 9 alapunktides a, b, c ja d ning V lisa punkti 10 alapunktides a, b, c ja d osutatud tootmiskohtadest.
2. Füüsilise kontrolli valimis peab olema vähemalt 200 määratletud puuvilja igast liigist 30-tonnise partii või väiksema koguse kohta, mis on valitud määratletud taimekahjustaja võimalike sümptomite alusel.
3. Kui lõikes 2 nimetatud kontrolli käigus avastatakse määratletud taimekahjustaja sümptomid, kinnitatakse määratletud taimekahjustaja esinemine või puudumine sümptomitega puuviljade füüsilise kontrollimise teel.

III PEATÜKK

ERANDITULT TÖÖSTUSLIKUKS TÖÖTLEMISEKS ETTENÄHTUD MÄÄRATLETUD PUUVILJADE LIITU TOOMINE JA TRANSPORT LIIDUS*Artikkel 6***Eranditult tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud määratletud puuviljade liitu toomine ja transport liidu territooriumil**

Erandina rakendusmääruse (EL) 2019/2072 VII lisa punkti 60 alapunktist e võib Argentinast, Brasiiliast, Lõuna-Aafrikast, Uruguayst või Zimbabwest pärit määratletud puuvilju, mis on ette nähtud üksnes tööstuslikuks töötlemiseks, liidu territooriumile sisse tuua ning seal transportida, töödelda ja ladustada kooskõlas artiklitega 6–10 ning kui on täidetud kõik järgmised nõuded:

- a) määratletud puuviljad on toodetud ühes nendest riikidest heakskiidetud tootmiskohas, kus sobival ajal alates viimase vegetatsioonitsükli algusest on määratletud taimekahjustaja hävitamiseks rakendatud töötlust ja viljelustavasid, mille kasutamist on kontrollitud riikliku taimekaitseorganisatsiooni ametliku järelevalve all;
- b) määratletud puuviljad on koristatud heakskiidetud tootmiskohtades ja pakendamise ajal tehtud asjakohase füüsilise kontrolli käigus ei ole tuvastatud määratletud taimekahjustaja esinemise jälgi;
- c) määratletud puuviljadega on kaasas fütosanitaarsertifikaat, mis sisaldab kõiki järgmisi elemente:
 - i) igast tootmiskohast pärit pakendite arv;
 - ii) konteinerite tunnusnumbrid;
 - iii) üksikpakenditel märgitud tootmiskohtade asjakohased jälgitavuskoodid ja rubriigis „Lisadeklaratsioon“ järgmised märkused: „Saadeti vastab komisjoni rakendusmääruse (EL) 2022/632 artiklis 6 sätestatud nõuetele“ ja „Üksnes tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud puuviljad“;
- d) puuviljad on konteineris üksikpakendites;
- e) igale punktis d osutatud üksikpakendile on kinnitatud etikett, millel on järgmine teave:
 - i) tootmiskoha jälgitavuskood igal pakendil;
 - ii) määratletud puuviljade deklareeritud netomass;
 - iii) avaldus: „Eranditult tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud puuviljad“.

*Artikkel 7***Määratletud puuviljade transport liidu territooriumil**

1. Määratletud puuvilju ei transpordita teise liikmesriiki kui see, mille kaudu need liidu territooriumile sisenesid, välja arvatud juhul, kui asjaomase liikmesriigi pädev asutus on andnud selliseks transpordiks loa.
2. Pärast määruse (EL) 2017/625 artiklis 49 osutatud füüsilist kontrollimist transporditakse määratletud puuviljad otse ja ilma viivitamata artikli 8 lõikes 1 osutatud töötlemisettevõttesse või ladustamiskohta. Igasugune määratletud puuviljade transport toimub sisenemiskoha liikmesriigi pädeva asutuse järelevalve all ning vajaduse korral töötlemiskoha liikmesriigi vastutava ametiasutuse järelevalve all.

*Artikkel 8***Määratletud puuviljade töötlemine**

1. Määratletud puuviljad töödeldakse ettevõttes, mis asub sellises piirkonnas, kus tsitrusvilju ei toodeta. Ettevõtte asukoha liikmesriigi pädev asutus on töötlemiskoha ametlikult registreerinud ja heaks kiitnud.
2. Määratletud puuviljadest saadud jäätmed ja kõrvalsaadused kasutatakse või hävitatakse selle liikmesriigi territooriumil, kus puuviljad töödeldi, ja sellises piirkonnas, kus tsitrusvilju ei toodeta.
3. Jäätmed ja kõrvalsaadused hävitatakse sügavale matmise teel või kasutatakse meetodil, mille on heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus kõnealuseid puuvilju töödeldi, ning pädeva asutuse järelevalve all; hävitamine või kasutamine toimub viisil, millega välditakse määratletud taimekahjustaja levimise riski.
4. Töötleja peab arvestust töödeldud määratletud puuviljade üle ja teeb need andmed kättesaadavaks selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus vilju töödeldi. Andmetesse märgitakse konteinerite numbrid ja eristusemärgid, määratletud puuviljade imporditud kogus, kasutatud või hävitatud jäätmete või kõrvalsaaduste kogus ning üksikasjalik teave jäätmete või kõrvalsaaduste kasutamise või hävitamise kohta.

*Artikkel 9***Määratletud puuviljade ladustamine**

1. Kui määratletud puuvilju ei töödelda kohe, ladustatakse need ruumides, mille on ladustamise jaoks registreerinud ja heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus laoruumid asuvad.
2. Määratletud viljade partiid peavad jääma eristatavaks.
3. Määratletud puuviljad ladustatakse viisil, mis väldib määratletud taimekahjustaja levimise riski.

IV PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

*Artikkel 10***Teated**

Kui liikmesriigid teatavad elektroonilise teavitussüsteemi kaudu, et määratletud puuviljad ei vasta nõuetele, sest neil esineb määratletud taimekahjustajat, märgivad nad vastava tootmiskoha jälgitavuskoodi, nagu on sätestatud I lisa punktis 10, II lisa punktis 8, III lisa punktis 10, IV lisa punktis 8 ja V lisa punktis 9.

*Artikkel 11***Kehtivusaja lõpp**

Käesolev määrus kaotab kehtivuse 31. märtsil 2025.

*Artikkel 12***Jõustumine ja kohaldamine**

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. aprillist 2022. II lisa punkti 9 alapunkti d, IV lisa punkti 9 alapunkti d ja V lisa punkti 10 alapunkti d kohaldatakse alates 1. aprillist 2023.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 13. aprill 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

I LISA

Argentinast pärit määratletud puuviljade liidu territooriumile toomise tingimused vastavalt artiklile 3

1. Määratletud puuviljad on toodetud tootmispaikades, mis koosnevad ühest või mitmest tootmiskohast, mis on määratletud kui tootmispaiga kordumatud ja füüsiliselt eristatavad osad, ning Argentina riiklik taimekaitseorganisatsioon on tootmispaiga ja selle tootmiskohad liitu eksportimise jaoks ametlikult heaks kiitnud.
2. Argentina riiklik taimekaitseorganisatsioon on registreerinud heakskiidetud tootmispaigad ja -kohad vastavate jälgitavuskoodide all.
3. Määratletud puuviljad on toodetud heakskiidetud tootmiskohas, kus sobival ajal alates viimase vegetatsioonitsükli algusest on määratletud taimekahjustaja hävitamiseks rakendatud töötlust ja viljelustavasid, mille kasutamist on kontrollitud Argentina riikliku taimekaitseorganisatsiooni ametliku järelevalve all.
4. Punktis 3 osutatud kontrollimisega kaasneb proovide võtmine, et kinnitada töötlemisviiside kasutamist, kui selline töötlemine seisneb taimekaitsevahendite kasutamises, ning proovide võtmisel arvestatakse eelmise kasvu- ja ekspordiperioodi jooksul avastatud nõuetele mittevastavuse juhtumitega,
 - a) mis on tehtud kindlaks kontrollide käigus kasvukohas või pakkimisüksuses enne eksportimist läbi viidud kontrollide käigus või
 - b) saadetiste kontrollimisel liidu piiripunktides.
5. Alates viimase vegetatsioonitsükli algusest on heakskiidetud tootmiskohtades tehtud ametlikud kontrollid, mis koosnevad füüsilistest kontrollidest ja sümptomite avastamise korral proovide võtmisest, et teha kindlaks määratletud taimekahjustaja esinemine, ning määratletud puuviljadel ei ole tuvastatud määratletud taimekahjustajat.
6. Prooviks on võetud:
 - a) pakkimisüksusesse saabumisel enne töötlemist: määratletud puuviljade partii kohta 200–400 puuvilja, mis määratakse kindlaks pakkimisüksusesse jõudmisel;
 - b) ajavahemikul alates puuviljade pakkimisüksusesse saabumisest kuni nende pakkimiseni: vähemalt 1 % pakkeliinil kindlaks määratud määratletud puuviljade partiist;
 - c) enne pakkimisüksusest lähetamist: vähemalt 1 % pärast pakendamist kindlaks määratud määratletud puuviljade partiist;
 - d) enne eksportimist fütosanitaarsertifikaadi väljaandmiseks ette nähtud lõpliku ametliku kontrolli käigus: vähemalt 1 % ekspordiks ettevalmistatud määratletud puuviljade partiist.
7. Nii palju kui võimalik on kõik punktis 6 osutatud määratletud puuviljad prooviks võetud määratletud taimekahjustaja nähtavate sümptomite alusel, ning kõik punkti 6 alapunktis a osutatud prooviks võetud puuviljad on visuaalse kontrolli alusel tunnistatud vabaks määratletud taimekahjustajast, samal ajal kui kõiki punkti 6 alapunktides b, c ja d osutatud prooviks võetud puuvilju, millel esinesid määratletud taimekahjustaja sümptomid, on analüüsitud ja need on tunnistatud vabaks määratletud taimekahjustajast.
8. Määratletud puuvilju on transporditud pakendites, millest igahel on etikett selle tootmiskoha jälgitavuskoodiga, kust puuviljad on pärit.
9. Enne määratletud puuviljade ekspordihooaja algust on Argentina riiklik taimekaitseorganisatsioon edastanud asjaomastele ettevõtjatele ja komisjonile kõigi heakskiidetud tootmiskohtade jälgitavuskoodide loetelu tootmispaiga kaupa ning kõik selle loetelu muudatused on viivitamata edastatud komisjonile ja asjaomastele ettevõtjatele.
10. Määratletud puuviljadega on kaasas fütosanitaarsertifikaat, mis sisaldab viimase kontrolli kuupäeva ja igast tootmiskohast pärit pakendite arvu, asjakohaseid jälgitavuskooode ning rubriigis „Lisadeklaratsioon“ järgmist märkust: „Saadeti vastab komisjoni rakendusmääruse (EL) 2022/632 I lisa sätetatud nõuetele.“

11. Määratletud puuviljad on toodetud heakskiidetud tootmiskohas,
 - a) kus punkti 5 kohaselt toimunud ametliku kontrolli käigus ei ole määratletud puuviljadelt määratletud taimekahjustajat leitud;
 - b) mis on punktis 6 osutatud määratletud puuviljade päritolukoht ning kõnealustelt määratletud puuviljadelt ei ole määratletud taimekahjustajat leitud;
 - c) mis on määratletud puuviljade saadetiste päritolukoht ning kõnealustelt määratletud puuviljadelt ei ole samal kasvu- ja ekspordiperioodil liitu toodud saadetiste ametlikul kontrollimisel määratletud taimekahjustajat leitud; ning
 - d) kus määratletud puuviljadel ei ole eelmise kasvu- ja ekspordiperioodi jooksul Argentinas ametliku kontrolli käigus või samal kasvu- ja ekspordiperioodil liitu toodud saadetiste kontrollimisel määratletud taimekahjustajat leitud.
 12. Kui määratletud puuviljad on pärit tootmiskohast, mis kuulub sama tootmispaiga juurde kui muu tootmiskoht, kus on punktis 6 osutatud proovides või samal kasvu- ja ekspordiperioodil liitu toodud saadetiste suhtes tehtud kontrolli käigus leitud määratletud taimekahjustajat, on kõnealused määratletud puuviljad eksporditud alles pärast seda, kui on kinnitust leidnud, et asjaomane tootmiskoht on määratletud taimekahjustajast vaba.
-

II LISA

Brasiiliast pärit määratletud puuviljade liidu territooriumile toomise tingimused vastavalt artiklile 3

1. Määratletud puuviljad on toodetud tootmispaigas, mis koosnevad ühest või mitmest tootmiskohast, mis on määratletud kui tootmispaiga kordumatud ja füüsiliselt eristatavad osad, ning Brasiilia riiklik taimekaitseorganisatsioon on tootmispaiga ja selle tootmiskohad liitu eksportimise jaoks ametlikult heaks kiitnud.
2. Brasiilia riiklik taimekaitseorganisatsioon on registreerinud heakskiidetud tootmispaigad ja -kohad vastavate jälgitavuskoodide all.
3. Määratletud puuviljad on toodetud heakskiidetud tootmiskohas, kus sobival ajal alates viimase vegetatsioonitsükli algusest on määratletud taimekahjustaja hävitamiseks rakendatud töötlust ja viljelustavasid, mille kasutamist on kontrollitud Brasiilia riikliku taimekaitseorganisatsiooni ametliku järelevalve all.
4. Alates viimase vegetatsioonitsükli algusest on heakskiidetud tootmiskohtades tehtud ametlikud kontrollid, mis koosnevad füüsilistest kontrollidest ja sümptomite avastamise korral proovide võtmisest, et teha kindlaks määratletud taimekahjustaja esinemine, ning määratletud puuviljadelt ei ole kõnealust taimekahjustajat avastatud.
5. Ajavahemikul alates puuviljade pakkimisüksusesse saabumisest kuni nende pakkimiseni on iga liigi puhul võetud proovina vähemalt 600 puuvilja 30 tonnise partii või väiksema koguse kohta ning puuviljad on nii palju kui võimalik valitud määratletud taimekahjustaja esinemise sümptomite alusel ning kõik valimisse võetud sümptomitega puuviljad on kontrollitud ja neil ei ole leitud määratletud taimekahjustajat.
6. Määratletud puuvilju on transporditud pakendites, millest igaljuhul on etikett selle tootmiskoha jälgitavuskoodiga, kust puuviljad on pärit.
7. Enne määratletud puuviljade ekspordihooaja algust on Brasiilia riiklik taimekaitseorganisatsioon edastanud asjaomastele ettevõtjatele ja komisjonile kõigi heakskiidetud tootmiskohtade jälgitavuskoodide loetelu tootmispaiga kaupa ning kõik selle loetelu muudatused on viivitamata edastatud komisjonile ja asjaomastele ettevõtjatele.
8. Määratletud puuviljadega on kaasas fütosanitaarsertifikaat, mis sisaldab viimase kontrolli kuupäeva ja igast tootmiskohast pärit pakendite arvu, asjakohaseid jälgitavuskoodide ning rubriigis „Lisadeklaratsioon“ järgmist märkust: „Saadeti vastab komisjoni rakendusmääruse (EL) 2022/632 II lisas sätestatud nõuetele.“
9. Määratletud puuviljad on toodetud heakskiidetud tootmiskohas,
 - a) kus punkti 4 kohaselt toimunud ametliku kontrolli käigus ei ole määratletud puuviljadelt määratletud taimekahjustajat leitud;
 - b) mis on punktis 5 osutatud määratletud puuviljade päritolukoht ning kõnealustelt määratletud puuviljadelt ei ole määratletud taimekahjustajat leitud;
 - c) mis on määratletud puuviljade saadetiste päritolukoht ning kõnealustelt määratletud puuviljadelt ei ole samal kasvu- ja ekspordiperioodil liitu toodud saadetiste ametlikul kontrollimisel määratletud taimekahjustajat leitud; ning
 - d) kus määratletud puuviljadelt ei ole eelmise kasvu- ja ekspordiperioodi jooksul Brasiilias ametliku kontrolli käigus või samal kasvu- ja ekspordiperioodil liitu toodud saadetiste kontrollimisel määratletud taimekahjustajat leitud.

III LISA

Lõuna-Aafrikast pärit määratletud puuviljade liidu territooriumile toomise tingimused vastavalt artiklile 3

1. Määratletud puuviljad on toodetud tootmispaigas, mis koosnevad ühest või mitmest tootmiskohast, mis on määratletud kui tootmispaiga kordumatud ja füüsiliselt eristatavad osad, ning Lõuna Aafrika riiklik taimekaitseorganisatsioon on tootmispaiga ja selle tootmiskohad liitu eksportimise jaoks ametlikult heaks kiitnud.
2. Lõuna-Aafrika riiklik taimekaitseorganisatsioon on registreerinud heakskiidetud tootmispaigad ja -kohad vastavate jälgitavuskoodide all.
3. Määratletud puuviljad on toodetud heakskiidetud tootmiskohas, kus sobival ajal alates viimase vegetatsioonitsükli algusest on määratletud taimekahjustaja hävitamiseks rakendatud töötlust ja viljelustavasid, mille kasutamist on kontrollitud Lõuna-Aafrika riikliku taimekaitseorganisatsiooni ametliku järelevalve all.
4. Alates viimase vegetatsioonitsükli algusest on riikliku taimekaitseorganisatsiooni poolt akrediteeritud inspektorid teinud määratletud taimekahjustaja avastamiseks ametlikke kontrollid (sealhulgas kahtluse korral uuringuid) heakskiidetud tootmiskohtades ning määratletud puuviljadelt ei ole määratletud taimekahjustajat avastatud.
5. Prooviks on võetud:
 - a) pakkimisüksusesse saabumisel enne töötlemist: määratletud puuviljade partii kohta 200–400 puuvilja;
 - b) ajavahemikul alates puuviljade pakkimisüksusesse saabumisest kuni nende pakkimiseni: vähemalt 1 % määratletud puuviljade partiist;
 - c) enne pakkimisüksusest välja saatmist fütosanitaarsertifikaadi väljaandmiseks tehtava lõpliku ametliku kontrolli käigus: vähemalt 2 % määratletud puuviljadest.
6. Kõik punktis 5 osutatud määratletud puuviljad on akrediteeritud inspektorite tehtud kontrollide põhjal ja määratletud taimekahjustaja esinemise kahtluse korral tehtud analüüside põhjal tunnistatud määratletud taimekahjustajast vabaks.
7. Liigi *Citrus sinensis* (L.) Osbeck sordi 'Valencia' puhul tuleb lisaks punktides 5 ja 6 osutatud kinnitustele esitada kinnitus selle kohta, et 30 tonnise partii või väiksemast kogusest on võetud valim, mida on kontrollitud varjatud nakkuse suhtes ja määratletud taimekahjustajat ei ole leitud.
8. Määratletud puuvilju on transporditud pakendites, millest igahel on etikett selle tootmiskoha jälgitavuskoodiga, kust puuviljad on pärit.
9. Enne määratletud puuviljade ekspordihooaja algust on Lõuna-Aafrika riiklik taimekaitseorganisatsioon edastanud asjaomastele ettevõtjatele ja komisjonile kõigi heakskiidetud tootmiskohtade jälgitavuskoodide loetelu tootmispaiga kaupa ning kõik selle loetelu muudatused on viivitamata edastatud komisjonile ja asjaomastele ettevõtjatele.
10. Määratletud puuviljadega on kaasas fütosanitaarsertifikaat, mis sisaldab viimase kontrolli kuupäeva ja igast tootmiskohast pärit pakendite arvu, asjakohaseid jälgitavuskooide ning rubriigis „Lisadeklaratsioon“ järgmist märkust: „Saadeti vastab komisjoni rakendusmääruse (EL) 2022/632 III lisas sätestatud nõuetele.“
11. Määratletud puuviljad on toodetud heakskiidetud tootmiskohas,
 - a) kus punkti 4 kohaselt toimunud ametliku kontrolli käigus ei ole määratletud puuviljadelt määratletud taimekahjustajat leitud;
 - b) mis on punktis 5 osutatud määratletud puuviljade päritolukoht ning kõnealustelt määratletud puuviljadelt ei ole määratletud taimekahjustajat leitud;

-
- c) mis on määratletud puuviljade saadetiste päritolukoht ning kõnealustelt määratletud puuviljadelt ei ole samal kasvu- ja ekspordiperioodil liitu toodud saadetiste ametlikul kontrollimisel määratletud taimekahjustajat leitud; ning
 - d) kus määratletud puuviljadel ei ole eelmise kasvu- ja ekspordiperioodi jooksul Lõuna-Aafrikas ametliku kontrolli käigus või samal kasvu- ja ekspordiperioodil liitu toodud saadetiste kontrollimisel määratletud taimekahjustajat leitud.

IV LISA

Uruguayst pärit määratletud puuviljade liidu territooriumile toomise tingimused vastavalt artiklile 3

1. Määratletud puuviljad on pärit tootmispaigast, mis koosnevad ühest või mitmest tootmiskohast, mis on määratletud kui tootmispaiga kordumatud ja füüsiliselt eristatavad osad, ning Uruguay riiklik taimekaitseorganisatsioon on tootmispaiga ja selle tootmiskohad liitu eksportimise jaoks ametlikult heaks kiitnud.
2. Uruguay riiklik taimekaitseorganisatsioon on registreerinud heakskiidetud tootmispaigad ja -kohad vastavate jälgitavuskoodide all.
3. Määratletud puuviljad on toodetud heakskiidetud tootmiskohas, kus sobival ajal alates viimase vegetatsioonitsükli algusest on määratletud taimekahjustaja hävitamiseks rakendatud töötlust ja viljelustavasid, mille kasutamist on kontrollitud Uruguay riikliku taimekaitseorganisatsiooni ametliku järelevalve all.
4. Alates viimase vegetatsioonitsükli algusest on heakskiidetud tootmiskohtades tehtud ametlikud kontrollid, mis koosnevad füüsilistest kontrollidest ja sümptomite avastamise korral proovide võtmisest, et teha kindlaks määratletud taimekahjustaja esinemine, ning määratletud puuviljadel ei ole tuvastatud määratletud taimekahjustajat.
5. Ajavahemikul alates puuviljade pakkimisüksusesse saabumisest kuni nende pakkimiseni on iga liigi puhul võetud proovina vähemalt 600 puuvilja 30 tonnise partii või väiksema koguse kohta ning puuviljad on nii palju kui võimalik valitud määratletud taimekahjustaja esinemise sümptomite alusel ning kõik valimisse võetud sümptomitega puuviljad on kontrollitud ja neil ei ole leitud määratletud taimekahjustajat.
6. Määratletud puuvilju on transporditud pakendites, millest igaljuhul on etikett selle tootmiskoha jälgitavuskoodiga, kust puuviljad on pärit.
7. Enne määratletud puuviljade ekspordihooaja algust on Uruguay riiklik taimekaitseorganisatsioon edastanud asjaomastele ettevõtjatele ja komisjonile kõigi heakskiidetud tootmiskohtade jälgitavuskoodide loetelu tootmispaiga kaupa ning kõik selle loetelu muudatused on viivitamata edastatud komisjonile ja asjaomastele ettevõtjatele.
8. Määratletud puuviljadega on kaasas fütosanitaarsertifikaat, mis sisaldab viimase kontrolli kuupäeva ja igast tootmiskohast pärit pakendite arvu, asjakohaseid jälgitavuskoodide ning rubriigis „Lisadeklaratsioon“ järgmist märkust: „Saadeti vastab komisjoni rakendusmääruse (EL) 2022/632 IV lisa sätestatud nõuetele.“
9. Määratletud puuviljad on toodetud heakskiidetud tootmiskohas,
 - a) kus punkti 4 kohaselt toimunud ametliku kontrolli käigus ei ole määratletud puuviljadelt määratletud taimekahjustajat leitud;
 - b) mis on punktis 5 osutatud määratletud puuviljade päritolukoht ning kõnealustelt määratletud puuviljadelt ei ole määratletud taimekahjustajat leitud;
 - c) mis on määratletud puuviljade saadetiste päritolukoht ning kõnealustelt määratletud puuviljadelt ei ole samal kasvu- ja ekspordiperioodil liitu toodud saadetiste ametlikul kontrollimisel määratletud taimekahjustajat leitud; ning
 - d) kus määratletud puuviljadel ei ole eelmise kasvu- ja ekspordiperioodi jooksul Uruguay ametliku kontrolli käigus või samal kasvu- ja ekspordiperioodil liitu toodud saadetiste kontrollimisel määratletud taimekahjustajat leitud.

V LISA

Zimbabwe pärit määratletud puuviljade liidu territooriumile toomise tingimused vastavalt artiklile 3

1. Määratletud puuviljad on toodetud tootmispaigas, mis koosnevad ühest või mitmest tootmiskohast, mis on määratletud kui tootmispaiga kordumatud ja füüsiliselt eristatavad osad, ning Zimbabwe riiklik taimekaitseorganisatsioon on tootmispaiga ja selle tootmiskohad liitu eksportimise jaoks heaks kiitnud.
2. Zimbabwe riiklik taimekaitseorganisatsioon on registreerinud heakskiidetud tootmispaigad ja -kohad vastavate jälgitavuskoodide all.
3. Määratletud puuviljad on toodetud heakskiidetud tootmiskohas, kus sobival ajal alates viimase vegetatsioonitsükli algusest on määratletud taimekahjustaja hävitamiseks rakendatud töötlust ja viljelustavasid, mille kasutamist on kontrollitud Zimbabwe riikliku taimekaitseorganisatsiooni ametliku järelevalve all.
4. Alates viimase vegetatsioonitsükli algusest on heakskiidetud tootmiskohtades tehtud ametlikud kontrollid, mis koosnevad füüsilistest kontrollidest ja sümptomite avastamise korral proovide võtmisest, et teha kindlaks määratletud taimekahjustaja esinemine, ning määratletud puuviljadel ei ole tuvastatud määratletud taimekahjustajat.
5. Prooviks on võetud:
 - a) pakkimisüksusesse saabumisel enne töötlemist: määratletud puuviljade partii kohta 200–400 puuvilja;
 - b) ajavahemikul alates puuviljade pakkimisüksusesse saabumisest kuni nende pakkimiseni: vähemalt 1 % määratletud puuviljade partiist;
 - c) enne pakkimisüksusest lähetamist: vähemalt 1 % määratletud puuviljade partiist;
 - d) enne eksportimist fütosanitaarsertifikaadi väljaandmiseks ette nähtud lõpliku ametliku kontrolli käigus: vähemalt 1 % ekspordiks ettevalmistatud määratletud puuviljadest.
6. Nii palju kui võimalik on kõik punktis 5 osutatud määratletud puuviljad prooviks võetud määratletud taimekahjustaja nähtavate sümptomite alusel, ning kõik punkti 5 alapunktis a osutatud prooviks võetud puuviljad on visuaalse kontrolli alusel tunnistatud vabaks määratletud taimekahjustajast, samal ajal kui kõiki punkti 5 alapunktides b, c ja d osutatud prooviks võetud puuvilju, millel esinesid määratletud taimekahjustaja sümptomid, on analüüsitud ja need on tunnistatud vabaks määratletud taimekahjustajast.
7. Määratletud puuvilju on transporditud pakendites, millest igahel on etikett selle tootmiskoha jälgitavuskoodiga, kust puuviljad on pärit.
8. Enne määratletud puuviljade ekspordihooaja algust on Zimbabwe riiklik taimekaitseorganisatsioon edastanud asjaomastele ettevõtjatele ja komisjonile kõigi heakskiidetud tootmiskohtade jälgitavuskoodide loetelu tootmispaiga kaupa ning kõik selle loetelu muudatused on viivitamata edastatud komisjonile ja asjaomastele ettevõtjatele.
9. Määratletud puuviljadega on kaasas fütosanitaarsertifikaat, mis sisaldab viimase kontrolli kuupäeva ja igast tootmiskohast pärit pakendite arvu, asjakohaseid jälgitavuskoodide ning rubriigis „Lisadeklaratsioon“ järgmist märkust: „Saadeti vastab komisjoni rakendusmääruse (EL) 2022/632 V lisa sätestatud nõuetele.“
10. Määratletud puuviljad on toodetud heakskiidetud tootmiskohas,
 - a) kus punkti 4 kohaselt toimunud ametliku kontrolli käigus ei ole määratletud puuviljadelt määratletud taimekahjustajat leitud;
 - b) mis on punktis 5 osutatud määratletud puuviljade päritolukoht ning kõnealustelt määratletud puuviljadelt ei ole määratletud taimekahjustajat leitud;

-
- c) mis on määratletud puuviljade saadetiste päritolukoht ning kõnealustelt määratletud puuviljadelt ei ole samal kasvu- ja ekspordiperioodil liitu toodud saadetiste ametlikul kontrollimisel määratletud taimekahjustajat leitud; ning
 - d) kus määratletud puuviljadel ei ole eelmise kasvu- ja ekspordiperioodi jooksul Zimbabwes ametliku kontrolli käigus või samal kasvu- ja ekspordiperioodil liitu toodud saadetiste kontrollimisel määratletud taimekahjustajat leitud.

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2022/633,

13. aprill 2022,

millega antakse luba kasutada *Lactiplantibacillus plantarum* DSM 26571 preparaati kõikide loomaliikide söödalisandina

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1831/2003 loomasöötades kasutatavate söödalisandite kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EÜ) nr 1831/2003 on sätestatud loomasöötades kasutatavate söödalisandite taotlemise nõuded ning sellise loa andmise alused ja kord.
- (2) Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikliga 7 esitati taotlus lubada kasutada *Lactiplantibacillus plantarum* DSM 26571 preparaati. Taotlusele olid lisatud määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 7 lõikes 3 nõutud andmed ja dokumendid.
- (3) Taotlus käsitleb *Lactiplantibacillus plantarum* DSM 26571 preparaadi lubamist kõikide loomaliikide söödalisandina ning selle klassifitseerimist söödalisandite kategooriasse „tehnoloogilised lisandid“.
- (4) Euroopa Toiduohutusamet (edaspidi „toiduohutusamet“) jõudis oma 29. septembri 2021. aasta arvamuses ⁽²⁾ järeldusele, et kavandatud kasutustingimuste juures ei avalda *Lactiplantibacillus plantarum* DSM 26571 preparaati kahjulikku mõju loomade tervisele, tarbijaohutusele ega keskkonnale. Toiduohutusamet jõudis ka järeldusele, et söödalisandit tuleks käsitleda hingamiselundite sensibilisaatorina. Seepärast leiab komisjon, et tuleks võtta asjakohased kaitsemeetmed, mis võimaldavad ennetada kahjulikku mõju inimeste, eelkõige kõnealuse söödalisandi kasutajate tervisele. Samuti jõudis toiduohutusamet järeldusele, et kõnealune preparaat võib parandada toitainete säilimist silos, mille lähtematerjali on lihtne, mõõdukalt raske või raske sileerida. Amet kinnitas ka määrusega (EÜ) nr 1831/2003 asutatud referentlabori aruande söötas sisalduvate kõnealuste söödalisandite analüüsimise meetodi kohta.
- (5) *Lactiplantibacillus plantarum* DSM 26571 preparaadi hindamisest nähtub, et määruse (EÜ) nr 1831/2003 artiklis 5 sätestatud tingimused loa andmiseks on täidetud. Seepärast tuleks anda luba preparaadi kasutamiseks käesoleva määruse lisas esitatud viisil.
- (6) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Lisas kirjeldatud preparaati, mis kuulub söödalisandite kategooriasse „tehnoloogilised lisandid“ ja funktsionaalrühma „silokonservandid“, lubatakse kasutada söödalisandina loomasöötades kõnealuses lisas esitatud tingimustel.

⁽¹⁾ ELT L 268, 18.10.2003, lk 29.

⁽²⁾ EFSA Journal 2021;19(10):6898.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 13. aprill 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

Söödalisandi identifitseerimisnumber	Söödalisand	Koostis, keemiline valem, kirjeldus, analüüsimeetod	Loomaliik või -kateegooria	Vanuse ülempiir	Miini-	Maksi-	Muud sätted	Loa kehtivusaja lõpp
					mumsisaldus	mumsisaldus		
					Söödalisandi sisaldus CFUdes tooraine kilogrammi kohta			

Kategooria: tehnoloogilised lisandid**Funktsionaalrühm: silokonservandid**

1k1604	<i>Lactiplantibacillus plantarum</i> DSM 26571	<p>Söödalisandi koostis</p> <p><i>Lactiplantibacillus plantarum</i> DSM 26571 preparaat, mis sisaldab vähemalt 1×10^{11} CFUd söödalisandi grammi kohta</p> <p>Tahke</p> <p>Toimeaine kirjeldus</p> <p><i>Lactiplantibacillus plantarum</i> DSM 26571 elujõulised rakud</p> <p>Analüüsimeetod (*)</p> <p>— Identifitseerimine: impulssväljageelektroforees (PFGE)</p> <p>— Loendamine söödalisandis: pindkülvimeetod MRS-agariga (EN 15787)</p>	Kõik loomaliigid	–	–	–	<ol style="list-style-type: none"> Söödalisandi ja eelsegude kasutamishistes märgitakse säilitustingimused. Söödalisandi miinimumsisaldus, kui seda ei kasutata koos teiste silokonservandina toimivate mikroorganismidega: 1×10^8 CFU/kg. Söödakäitlejad kehtestavad söödalisandi ja eelsegude kasutajatele kasutamiskorra ja võtavad korralduslikud meetmed, millega vähendatakse söödalisandi kasutamisest tulenevaid võimalikke ohte. Kui selline kasutamiskord ja sellised meetmed ei võimalda kõnealuseid ohte kõrvaldada või minimeerida, kasutatakse söödalisandi ja eelsegude käitlemisel isikukaitsevahendeid, sealhulgas hingamiskaitsevahendeid. 	9. mai 2032
--------	--	---	------------------	---	---	---	---	-------------

(*) Analüüsimeetodite üksikasjad on kättesaadavad referentlabori veebisaidil järgmisel aadressil: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2022/634,**13. aprill 2022,****millega muudetakse määrust (EL) nr 37/2010 seoses aine bambermütsiini liigitusega selle jääkide piirnormi järgi loomsetes toiduainetes****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta määrust (EÜ) nr 470/2009, milles sätestatakse ühenduse menetlused farmakoloogiliste toimeainete jääkide piirnormide kehtestamiseks loomsetes toiduainetes ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 2377/90 ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/82/EÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 726/2004, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 14 koostoimes artikliga 17,

võttes arvesse Euroopa Raviameti arvamust, mille 15. juulil 2021 sõnastas veterinaarravimite komitee,

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt määrusele (EÜ) nr 470/2009 on komisjonil voli kehtestada määrusega nende farmakoloogiliste toimeainete jääkide piirnormid, mis on ette nähtud liidus kasutamiseks toiduloomade veterinaarravimites või loomakasvatuses kasutatavates biotsiidides.
- (2) Komisjoni määruse (EL) nr 37/2010 ⁽²⁾ lisa tabelis 1 on esitatud farmakoloogilised toimeained ja nende liigitus loomsetes toiduainetes sisalduvate jääkide piirnormide järgi.
- (3) Bambermütsiin on juba sellesse tabelisse kantud kui küülikute puhul üksnes suukaudselt kasutada lubatud aine. Praeguses kandes on liigitus „Piirnorme ei nõuta“.
- (4) Kooskõlas määruse (EÜ) nr 470/2009 artikliga 3 esitas äriühing Huvepharma N.V. 3. detsembril 2019 Euroopa Raviametile (edaspidi „raviamet“) taotluse bambermütsiini käsitleva kande laiendamiseks kanade kudedele.
- (5) Raviamet jõudis 18. märtsil 2021 veterinaarravimite komitee arvamuse alusel järeldusele, et kanade kudede puhul ei ole bambermütsiini jääkide piirnormi kehtestamine vajalik ja soovitas kasutada klassifikatsiooni „Piirnorme ei nõuta“.
- (6) Komisjon palus 5. mail 2021 raviametil oma 18. märtsi 2021. aasta arvamus jääkide piirnormide suhtes uuesti läbi vaadata, et hõlbustada pädevate asutuste tehtavat ametlikku kontrolli ja õigusnormide täitmise tagamist.
- (7) Raviamet soovitas 15. juulil 2021, tuginedes veterinaarravimite komitee arvamusele ning olles kaalunud taotlust ja komisjoni palvet, kehtestada kanadel kasutatava bambermütsiini jääkide piirnormid nii, et need hõlmavad lihaskude, nahka ja rasvkude loomulikes proportsioonides ning maksa ja neerusid; seda ei tohi siiski kasutada loomade puhul, kellelt saadakse mune inimtoiduks.

⁽¹⁾ ELT L 152, 16.6.2009, lk 11.

⁽²⁾ Komisjoni 22. detsembri 2009. aasta määrus (EL) nr 37/2010, mis käsitleb farmakoloogilisi toimeaineid ja nende liigitust loomsetes toiduainetes sisalduvate jääkide piirnormide järgi (ELT L 15, 20.1.2010, lk 1).

- (8) Kooskõlas määruse (EÜ) nr 470/2009 artikliga 5 peab ravimiamet kaaluma, kas teatavas toiduaines leiduva farmakoloogilise toimeaine suhtes kehtestatud jääkide piirnormi saab kasutada teise samalt loomaliigilt pärit toiduaine puhul või kas ühe või mitme liigi suhtes kehtestatud farmakoloogilise toimeaine jääkide piirnormi saab kasutada muude liikide puhul.
- (9) Ravimiamet jõudis järeldusele, et bambermütsiini jääkide piirnormide ekstrapoleerimine kanade kudedelt muude kodulinnuliikide kudedele, kuid mitte kodulinnunumunadele, on asjakohane.
- (10) Ravimiameti arvamust silmas pidades peetakse asjakohaseks kehtestada bambermütsiini soovitatav jääkide piirnorm kanade kudedes ja ekstrapoleerida see teistele kodulinnuliikidele, kuid mitte kodulinnunumunadele.
- (11) Seepärast tuleks määrust (EL) nr 37/2010 vastavalt muuta.
- (12) Käesolevas määruses sätestatud meetmed on kooskõlas veterinaarravimite alalise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 37/2010 lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 13. aprill 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

Määruse (EL) nr 37/2010 lisa tabelis 1 asendatakse toimeainet bambermütsiini käsitlev kanne järgmisega.

Farmakoloogiline toimeaine	Markerjääk	Loomaliik	Jääkide piirnormid	Sihtkoed	Muud sätted (vastavalt määruse (EÜ) nr 470/2009 artikli 14 lõikele 7)	Terapeutiline liigitus
„Bambermütsiin	EI KOHALDATA	Küülikud	Piirnorme ei nõuta	EI KOHALDATA	Üksnes suukaudseks kasutuseks	Antibakteriaalsed ained/ antibiootikumid“
	Flavofosfolipool A	Kodulinnud	100 µg/kg 100 µg/kg 3 000 µg/kg 20 000 µg/kg	Lihaskude Nahk ja rasvkude loomulikes proportsioonides Maks Neerud	Ei kasutata loomade puhul, kellelt saadakse inimtoiduks ettenähtud mune	

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2022/635,

13. aprill 2022,

millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2017/1869, mis käsitleb Euroopa Liidu nõuandemissiooni Iraagi julgeolekusektori reformi toetuseks (EUAM Iraq)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 42 lõiget 4 ja artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu võttis 16. oktoobril 2017 vastu otsuse (ÜVJP) 2017/1869, ⁽¹⁾ millega luuakse Euroopa Liidu nõuandemissioon Iraagi julgeolekusektori reformi toetuseks (EUAM Iraq).
- (2) Nõukogu võttis 7. aprillil 2020 vastu otsuse (ÜVJP) 2020/513, ⁽²⁾ millega muudetakse EUAM Iraagi volitusi ja pikendatakse nende kehtivust kuni 30. aprillini 2022.
- (3) Poliitika- ja julgeolekukomitee soovitas pärast EUAM Iraagi strateegilist läbivaatamist muuta EUAM Iraagi volitusi ja pikendada neid kuni 30. aprillini 2024.
- (4) Otsust (ÜVJP) 2017/1869 tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (5) EUAM Iraq viiakse läbi olukorras, mis võib halveneda ja takistada Euroopa Liidu lepingu artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse eesmärkide saavutamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust (ÜVJP) 2017/1869 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikkel 2 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 2

Eesmärgid

EUAM Iraagi strateegilised eesmärgid on järgmised:

- 1) anda Iraagi ametivõimudele strateegilist nõu ja pakkuda eksperditeadmisi julgeolekusektori reformide tsiviilaspektide kohta, sealhulgas riikliku julgeolekustrateegia, seonduvate riiklike strateegiate ja muude riikliku julgeoleku prioriteetide osas;
- 2) analüüsida, hinnata ja leida riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil võimalusi, kuidas liit saaks veelgi osaleda tsiviiljulgeoleku sektori reformiga seotud vajaduste katmises;

⁽¹⁾ Nõukogu 16. oktoobri 2017. aasta otsus (ÜVJP) 2017/1869, mis käsitleb Euroopa Liidu nõuandemissiooni Iraagi julgeolekusektori reformi toetuseks (EUAM Iraq) (ELT L 266, 17.10.2017, lk 12).

⁽²⁾ Nõukogu 7. aprilli 2020. aasta otsus (ÜVJP) 2020/513, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2017/1869, mis käsitleb Euroopa Liidu nõuandemissiooni Iraagi julgeolekusektori reformi toetuseks (EUAM Iraq) (ELT L 113, 8.4.2020, lk 38).

- 3) anda koos liidu delegatsiooniga teavet ja koordineerida liidu ja liikmesriikide toetust tsiviiljulgeoleku sektori reformi kavandamise ja rakendamise alal, tagades liidu tegevuse sidususe.“
- 2) Artikli 14 lõikele 1 lisatakse pärast kolmandat lauset järgmine lause:
„EUAM Iraqi tegevusega seonduvate kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesumma ajavahemikul 1. maist 2022 kuni 30. aprillini 2024 on 70 056 766,51 eurot.“
- 3) Artikli 17 teine lause asendatakse järgmisega:
„Seda kohaldatakse kuni 30. aprillini 2024.“

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 13. aprill 2022

Nõukogu nimel
eesistuja
J.-Y. LE DRIAN

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2022/636,**13. aprill 2022,****millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2022/338, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõududele surmava jõu kasutamiseks mõeldud kaitseotstarbelise varustuse ja platvormide andmiseks**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 41 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu võttis 28. veebruaril 2022 vastu otsuse (ÜVJP) 2022/338, ⁽¹⁾ millega luuakse abimeede lähtesummas 450 000 000 eurot, et rahastada Ukraina relvajõudude varustamist surmava jõu kasutamiseks mõeldud kaitseotstarbelise varustusega ja platvormidega.
- (2) Nõukogu võttis 23. märtsil 2022 vastu otsuse (ÜVJP) 2022/471, ⁽²⁾ millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2022/338 ning millega suurendati lähtesummat 900 000 000 euroni.
- (3) Võttes arvesse käimasolevat Venemaa Föderatsiooni Ukraina vastu suunatud relvastatud agressiooni, tuleks seda lähtesummat täiendada 450 000 000 euro võrra suurendada ja abimeetme kestust 24 kuu võrra pikendada.
- (4) Otsust (ÜVJP) 2022/338 tuleks vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust (ÜVJP) 2022/338 muudetakse järgmiselt:

1. Artikli 1 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Abimeetme kehtivusaeg on 60 kuud alates käesoleva otsuse vastuvõtmisest.“

2. Artikli 2 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Abimeetmega seotud kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesumma on 1 350 000 000 eurot.“

3. Artikli 2 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 29 lõikega 5 võib abimeetme haldur kutsuda pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist üles panustama kuni 1 350 000 000 eurot. Abimeetme halduri üleskutsel panustatud vahendeid kasutatakse tehtud kulutuste eest tasumiseks üksnes otsusega (ÜVJP) 2021/509 loodud komitee heaks kiidetud määras käesolevale abimeetmele vastavas 2022. aasta paranduseelarves ja järgnevatel aastatel eelarvetes.“

⁽¹⁾ Nõukogu 28. veebruari 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/338, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõududele surmava jõu kasutamiseks mõeldud kaitseotstarbelise varustuse ja platvormide andmiseks (ELT L 60, 28.2.2022, lk 1).

⁽²⁾ Nõukogu 23. märtsi 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/471, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2022/338, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõududele surmava jõu kasutamiseks mõeldud kaitseotstarbelise varustuse ja platvormide andmiseks (ELT L 96, 24.3.2022, lk 43).

4. Artikli 2 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Abimeetme rakendamisega seotud kulud on rahastamiskõlblikud alates 1. jaanuarist 2022 kuni kuupäevani, mille määrab kindlaks nõukogu. Vähemalt 66 % sellest lähtesummast katab kulud, mis on tekkinud alates 11. märtsist 2022.“

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 13. aprill 2022

Nõukogu nimel
eesistuja
J.-Y. LE DRIAN

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2022/637,**13. aprill 2022,****millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2022/339, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõudude toetuseks**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 41 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu võttis 28. veebruaril 2022 vastu otsuse (ÜVJP) 2022/339, ⁽¹⁾ millega luuakse abimeede lähtesummas 50 000 000 eurot, et rahastada varustuse ja vahendite andmist, mis on mõeldud mittesurmava jõu kasutamiseks, näiteks isikukaitsevahendid, esmaabipakid ja kütus Ukraina relvajõududele.
- (2) Nõukogu võttis 23. märtsil 2022 vastu otsuse (ÜVJP) 2022/472, ⁽²⁾ millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2022/339 ning millega suurendati lähtesummat 100 000 000 euroni.
- (3) Võttes arvesse käimasolevat Venemaa Föderatsiooni Ukraina vastu suunatud relvastatud agressiooni, tuleks seda lähtesummat täiendada 50 000 000 euro võrra suurendada, et rahastada varustuse ja vahendite andmist, mis on mõeldud mittesurmava jõu kasutamiseks, näiteks isikukaitsevahendid, esmaabipakid ja kütus Ukraina relvajõududele. Abimeetme kestust tuleks samuti pikendada 24 kuu võrra.
- (4) Otsust (ÜVJP) 2022/339 tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust (ÜVJP) 2022/339 muudetakse järgmiselt:

1. Artikli 1 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Abimeetme kehtivusaeg on 60 kuud alates käesoleva otsuse vastuvõtmisest.“

2. Artikli 2 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Abimeetmega seotud kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesumma on 150 000 000 eurot.“

3. Artikli 2 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 29 lõikega 5 võib abimeetme haldur kutsuda pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist üles panustama kuni 150 000 000 eurot. Abimeetme halduri üleskutsel panustatud vahendeid kasutatakse tehtud kulutuste eest tasumiseks üksnes otsusega (ÜVJP) 2021/509 loodud komitee heaks kiidetud määras käesolevale abimeetmele vastavas 2022. aasta paranduseelarves ja järgnevatel aastatel eelarvetes.“

⁽¹⁾ Nõukogu 28. veebruari 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/339, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõudude toetuseks (ELT L 61, 28.2.2022, lk 1).

⁽²⁾ Nõukogu 23. märtsi 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/472, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2022/339, mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõudude toetuseks (ELT L 96, 24.3.2022, lk 45).

4. Artikli 2 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Abimeetme rakendamisega seotud kulud on rahastamiskõplikud alates 1. jaanuarist 2022 kuni kuupäevani, mille määrab kindlaks nõukogu. Vähemalt 66 % sellest lähtesummast katab kulud, mis on tekkinud alates 11. märtsist 2022.“

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 13. aprill 2022

Nõukogu nimel
eesistuja
J.-Y. LE DRIAN

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2022/638,**13. aprill 2022,****millega muudetakse otsust 2014/486/ÜVJP, mis käsitleb Euroopa Liidu nõuandemissiooni Ukraina tsiviiljulgeoleku sektori reformiks (EUAM Ukraine)**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 42 lõiget 4 ja artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Venemaa Föderatsioon alustas 23. veebruaril 2022 Ukraina vastu provotseerimata ja põhjendamatu sõjalist agressiooni, mille Euroopa Ülemkogu mõistis oma 24. veebruari 2022. aasta järeldustes kõige karmimalt hukka.
- (2) Euroopa Ülemkogu märkis oma 24. märtsi 2022. aasta järeldustes, et „Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu rikub rängalt rahvusvahelist õigust ning selle tulemusena on hukkunud ja viga saanud suur hulk tsiviilisikuid. Venemaa suunab rünnakuid tsiviilelanikkonna vastu ning võtab sihikule tsiviilobjekte, sealhulgas haiglaid, meditsiinasutusi, koole ja varjupaiku. Need sõjakuriteod tuleb viivitamata lõpetada. Süüdlased ja nende kaasosalised võetakse kooskõlas rahvusvahelise õigusega vastutusele.“ Lisaks kinnitas Euroopa Ülemkogu Versailles' 11. märtsi 2022. aasta deklaratsiooni, milles tervitati eelkõige Rahvusvahelise Kriminaalkohtu prokuröri otsust alustada tema jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude uurimist.
- (3) Nõukogu otsusega 2014/486/ÜVJP⁽¹⁾ loodi missioon EUAM Ukraine, et aidata Ukrainat tsiviiljulgeoleku sektori reformimisel, sealhulgas politsei ja õigusriigi valdkonnas.
- (4) Missioon EUAM Ukraine peaks toetama Ukraina ametiasutusi, et hõlbustada Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastase sõjalise agressiooni käigus toime pandud rahvusvaheliste kuritegude uurimist ja nende eest vastutusele võtmist.
- (5) Otsust 2014/486/ÜVJP tuleks seetõttu vastavalt muuta.
- (6) Missiooni EUAM Ukraine viiakse läbi olukorras, mis võib halveneda ja takistada Euroopa Liidu lepingu artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse eesmärkide saavutamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust 2014/486/ÜVJP muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikkel 2a nummerdatakse ümber artikliks 2b.
- 2) Lisatakse järgmine artikkel:

*„Artikkel 2a***Ukraina ametiasutustele antav toetus, et hõlbustada rahvusvaheliste kuritegude uurimist ja nende eest vastutusele võtmist**

1. EUAM Ukraine toetab Ukraina ametiasutusi, eelkõige peaprokuratuuri, piirkondlikke prokuratuure ja õiguskaitseasutusi, et hõlbustada Venemaa poolt Ukraina vastu suunatud provotseerimata ja põhjendamatu sõjalise agressiooni käigus toime pandud rahvusvaheliste kuritegude uurimist ja nende eest vastutusele võtmist.

⁽¹⁾ Nõukogu 22. juuli 2014. aasta otsus 2014/486/ÜVJP, mis käsitleb Euroopa Liidu nõuandemissiooni Ukraina tsiviiljulgeoleku sektori reformiks (EUAM Ukraine) (ELT L 217, 23.7.2014, lk 42).

2. Nimetatud ülesande täitmiseks:
- a) annab EUAM Ukraine Ukraina ametiasutustele eelkõige strateegilist nõu rahvusvaheliste kuritegude uurimise ja nende eest vastutusele võtmise, Ukraina õigusaktide vajalike muudatuste ja seonduva kommunikatsioonistrateegia kohta. Samuti pakub ta koolitust muudes seonduvates küsimustes. Ta võib anda Ukraina ametiasutustele rahalisi vahendeid või varustust, et hõlbustada rahvusvaheliste kuritegude uurimist ja nende eest vastutusele võtmist;
 - b) tagab EUAM Ukraine tiheda koostöö Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Ametiga (EUROJUST), samuti liikmesriikidega, kes otseselt toetavad Ukrainas toimepandud rahvusvaheliste kuritegude uurimist ja nende eest vastutusele võtmist. Ta kooskõlastab oma tegevuse sobival viisil teiste asjaomaste osalejatega;
 - c) võivad EUAM Ukraine'i üksused ajutiselt oma tegevust läbi viia Moldova Vabariigi ja liikmesriikide territooriumidelt. Sel eesmärgil võib EUAM Ukraine'i ja Moldova Vabariigi või asjaomaste liikmesriikide vahel sõlmida kokkuleppeid.“

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 13. aprill 2022

Nõukogu nimel
eesistuja
J.-Y. LE DRIAN

KOMISJONI OTSUS (EL) 2022/639,**27. august 2021,****teemal „Abikava SA.54915 – 2020/C (ex 2019/N) „Belgia – reservvõimsuse mehhanism““***(teatavaks tehtud numbri C(2021) 6431 all)***(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud sätetele ⁽¹⁾ ja võttes neid märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

- (1) Belgia Kuningriik teavitas pärast teatise esitamisele eelnenud menetlust 19. detsembri 2019. aasta kirjaga komisjoni kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 108 lõikega 3 kogu turgu hõlmavast reservvõimsuse mehhanismist (edaspidi „meede“ või „reservvõimsuse mehhanism“).
- (2) 21. septembri 2020. aasta kirjas teatas komisjon Belgiale, et on otsustanud algatada meetme suhtes ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetluse.
- (3) Komisjoni otsus algatada menetlus (edaspidi „algatamisotsus“) avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽²⁾. Komisjon palus huvitatud isikutel esitada oma märkused.
- (4) 22. oktoobri 2020. aasta kirjaga esitas Belgia algatamisotsuse kohta oma märkused. Komisjon sai märkusi ka 15-lt huvitatud isikult. Komisjon edastas märkused Belgiale, kellele anti võimalus vastata. Belgia esitas oma märkused 24. detsembri 2020. aasta kirjaga.
- (5) 9. juulil 2021 kinnitas Belgia erandkorras loobumist oma õigustest, mis tulenevad ELi toimimise lepingu artiklist 342 koostoimes määruse nr 1/1958 ⁽³⁾ artikliga 3, ning nõustus sellega, et käesolev otsus võetakse vastu ja sellest teavitatakse inglise keeles.

⁽¹⁾ ELT C 346, 16.10.2020, lk 27.

⁽²⁾ Vt joonealune märkus 1.

⁽³⁾ Nõukogu määrus nr 1, millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled (EÜT 17, 6.10.1958, lk 385).

2. MEETME ÜKSİKASJALIK KIRJELDUS

2.1. Meetme kokkuvõte

- (6) Belgia hinnangul peab ta alates 2025. aastast toime tulema elektritootmise piisavuse probleemiga, mis tuleneb eeskätt tema otsusest lõpetada aastatel 2022–2025 järk-järgult kogu tuumaenergia võimsuse kasutamine ning Belgias ja tema naaberriikides asuvate soojuselektrijaamade käitusest kõrvaldamisest.
- (7) Seetõttu on meetme eesmärk tagada piisav elektritootmise võimsus ja sellise tootmise vastavus eeldatavale elektrinõudlusele.
- (8) Reservvõimsuse mehhanismi raames valitakse abisaajad võistupakkumise teel ja neile makstakse tasu reservide kättesaadavuse eest. Võimsuse tagamise lepingu kestuse ajal makstakse toetust võimsustasu vormis. Vastutasuks teeksid edukad pakkujad oma reservid kättesaadavaks, et rahuldada põhivõrguettevõtja nõudlust ajal, mil võib tekkida suur koormus.
- (9) Belgia on kehtestanud oma riiklikus energia- ja kliimakavas (⁽⁴⁾) riiklikud CO₂ heite vähendamise eesmärgid. Riiklikus energia- ja kliimakavas kavandatu kohaselt peaks taastuvate energiaallikate osakaal Belgia elektritarbimises suurenema 17 %-lt 2017. aastal vähemalt 40,4 %-le 2030. aastal. Nende eesmärkide saavutamiseks on vaja lõimida olulised taastuvad energiaallikad, nagu tuule- ja päikeseenergia, mille muutlikkus võib tekitada energia piisavuse ja energiavarustuskindluse probleeme.
- (10) Kuigi taastuvate energiaallikate arendamine ei ole reservvõimsuse mehhanismi peamine eesmärk, võetakse selle struktuuris arvesse ambitsioonikat eesmärki suurendada Belgia energiaallikate jaotuses taastuvate energiaallikate osakaalu ning see aitab uusi muutlikke taastuvenergia allikad edasi arendada.

2.2. Õiguslik alus ja valitsuse sätestatud kord

- (11) Meetme õiguslik alus on 29. aprilli 1999. aasta elektriseadus Belgia elektrituru korralduse kohta (edaspidi „elektriseadus“), mida on muudetud Belgia ametlikus väljaandes 16. mail 2019 ja 19. märtsil 2021 avaldatud seadustega (⁽⁵⁾).
- (12) Reservvõimsuse mehhanismi tingimuste täpsustamiseks töötati lisaks välja kuninglikud dekreedid (⁽⁶⁾) ja Belgia reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjad (⁽⁷⁾):
 - 1) 28. aprilli 2021. aasta kuninglik dekreet, millega määratakse kindlaks võimsuse arvutamise meetod ja enampakkumise parameetrid seoses reservvõimsuse mehhanismiga (⁽⁸⁾);

(⁽⁴⁾) <https://ec.europa.eu/energy/en/content/national-energy-and-climate-plans-necps-belgium>.

(⁽⁵⁾) 22. aprilli 2019. aasta seadus, millega kehtestatakse reservvõimsuse mehhanism (*Loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité portant la mise en place d'un mécanisme de rémunération de capacité*) (edaspidi „reservvõimsuse mehhanismi seadus“), ja 15. märtsi 2021. aasta seadus, millega muudetakse 22. aprilli 2019. aasta seadust (*Loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité et modifiant la loi du 22 avril 2019 modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité portant la mise en place d'un mécanisme de rémunération de capacité*) (edaspidi „reservvõimsuse mehhanismi muudetud seadus“).

(⁽⁶⁾) Need tekstid on kättesaadavad energeetikaministeeriumi veebisaidil: <https://economie.fgov.be/fr/themes/energie/securite-dapprovisionnement/mecanisme-de-remuneration-de>.

(⁽⁷⁾) 13. novembril 2020 esitati riiklikule reguleerivale asutusele esimene ettepanek. Pärast põhivõrguettevõtja ja reguleeriva asutuse vahelisi arutelusid esitas põhivõrguettevõtja 30. aprillil 2021 reguleerivale asutusele uue ettepaneku. Reguleeriv asutus algatas 30. aprillist kuni 7. maini 2021 kestnud täiendava avaliku konsultatsiooni muudatuste teemal, mida ta pidas põhivõrguettevõtja ettepanekus vajalikuks. Seejärel kehtestas reguleeriv asutus 14. mai 2021. aasta otsusega Belgia reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjad ja need kiideti heaks 30. mai 2021. aasta kuningliku dekreediga.

(⁽⁸⁾) *Arrêté royal du 28 avril 2021 fixant les paramètres avec lesquels le volume de la capacité à prévoir est déterminé, y compris leurs méthodes de calcul, et les autres paramètres nécessaires pour l'organisation des mises aux enchères, ainsi que la méthode pour et les conditions à l'octroi d'une dérogation individuelle à l'application du ou des plafond(s) de prix intermédiaire(s) dans le cadre du mécanisme de rémunération de capacité.*

- 2) 21. mai 2021. aasta kuninglik dekreet kumulatiivset toetust ja minimaalset osaluskünnist käsitlevate rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide kohta ⁽⁹⁾;
 - 3) 4. juuni 2021. aasta kuninglik dekreet investeerimiskünniste ja rahastamiskõlblike kulude kohta ⁽¹⁰⁾;
 - 4) kuningliku dekreeedi eelnõu välismaiste võimsuste omanike reservvõimsuse mehhanismis osalemise tingimuste kindlaksmääramise kohta ⁽¹¹⁾ ning
 - 5) 30. mai 2021. aasta kuninglik dekreet kontrollikorra kohta ⁽¹²⁾.
- (13) 2020. aasta augustis korraldas Belgia põhivõrguettevõtja Elia Belgia reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjade kohta avaliku konsultatsiooni ⁽¹³⁾.

2.3. Tootmise piisavus Belgias

2.3.1. Varustuskindluse norm

- (14) Nagu varustuskindluse normis sätestatud, on kavandatud reservvõimsuse mehhanismi peamine eesmärk tagada energiavarustuskindlus.
- (15) Nagu 2019. aastal teatati, on Belgia varustuskindluse kriteeriumid määratud kindlaks võimsusvajaku ootuse (LOLE) kaheosalises kriteeriumis: eeldatav tundide arv, mille jooksul ei ole kõigi Belgia elektrivõrgule kättesaadavate tootmisressurssidega võimalik koormust ja talitusreservide vajadust katta, võttes arvesse ka tarbimiskaja, energia salvestamist ja võrkudevahelisi ühendusi, ei tohi statistiliselt tavalise aasta jooksul ületada kolme tundi. Teine kriteerium näeb ette, et statistiliselt ebatavalise aasta puhul peab võimsusvajaku ootus jääma alla 20 tunni (LOLE95) ⁽¹⁴⁾. Need väärtused on sätestatud ka elektriseaduses.
- (16) Varustuskindluse norm väljendab hinnangulist hinda, mida tarbijad on nõus maksta elektrikatkestuse ärahoidmise eest (edaspidi „saamata jäänud energia hind“), ja eeldatavaid uue turule siseneja kulusid Belgias.
- (17) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määruse (EL) 2019/943 (milles käsitletakse elektrienergia siseturgu) (edaspidi „elektrienergia määrus“) ⁽¹⁵⁾ artikli 23 lõikes 6 on ette nähtud liidu meetodika kehtestamine saamata jäänud energia hinna, uue turule siseneja kulude ja varustuskindluse normi arvutamiseks.
- (18) Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ACER) kiitis 2. oktoobril 2020 heaks saamata jäänud energia hinna arvutamise meetodika, uue turule siseneja kulude arvutamise meetodika ja varustuskindluse normi arvutamise meetodika. Neid kolme meetodikat nimetatakse edaspidi koos „kolmikmeetodikaks“ ⁽¹⁶⁾.
- (19) 7. juunil 2021 esitas Belgia kolmikmeetodika kohaselt tehtud uue saamata jäänud energia hinna, turule siseneja kulude ja varustuskindluse normi arvutuse.

⁽⁹⁾ Arrêté royal du 21 mai 2021 relatif à l'établissement des critères de recevabilité visés à l'article 7undecies, § 8, alinéa 1er, 1° et 2°, de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, en ce qui concerne les conditions dans lesquelles les détenteurs de capacité bénéficiant ou ayant bénéficié de mesures de soutien ont le droit ou l'obligation de participer à la procédure de préqualification et en ce qui concerne le seuil minimal, en MW.

⁽¹⁰⁾ Arrêté royal du 4 juin 2021 fixant les seuils d'investissements, les critères d'éligibilité des coûts d'investissement et la procédure de classement.

⁽¹¹⁾ Projet d'arrêté royal relatif à l'établissement des conditions auxquelles les détenteurs de capacité étrangère directe et indirecte peuvent participer à la procédure de préqualification dans le cadre du mécanisme de rémunération de capacité. Käesoleva otsuse vastuvõtmise ajal ei olnud see kuninglik dekreet veel vastu võetud.

⁽¹²⁾ Arrêté royal du 30 mai 2021 déterminant des modalités du contrôle du bon fonctionnement du mécanisme de rémunération de capacité par la commission de régulation de l'électricité et du gaz.

⁽¹³⁾ Vt https://www.elia.be/en/public-consultation/20200828_public-consultation-crm-functioning-rules.

⁽¹⁴⁾ LOLE95 viitab 95. protsendi normile, mille kohaselt peab rasketes tingimustes, mille esinemise tõenäosus on 5 % (st väga külm talv, mida tuleb ette üks kord 20 aasta jooksul), olema võimsusvajaku ootus väiksem kui asjaomane norm, mis on Belgia puhul 20 tundi.

⁽¹⁵⁾ ELT L 158, 14.6.2019, lk 54.

⁽¹⁶⁾ ACERi 2. oktoobri 2020. aasta otsus saamata jäänud energia hinna, uue turule siseneja kulude ja varustuskindluse normi arvutamise meetodika kohta, https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Individual%20decisions%20Annexes/ACER%20Decision%20No%2023-2020_Annexes/ACER%20Decision%2023-2020%20on%20VOLL%20CONE%20ORS%20-%20Annex%20I.pdf.

- (20) 28. mail 2021 esitas Belgia energeetikasektorit reguleeriv asutus (edaspidi „CREG“) energeetikaministrile ettepaneku Belgia varustuskindluse normi kohta. CREGi kavandatud varustuskindluse norm oli 2 tundi ja 43 minutit.
- (21) Föderaalne majandusajade teenistuse energeetika peadirektoraadi peadirektor soovitas oma 2. juuni 2021. aasta arvamuses ümardada varustuskindluse norm kolme tunnini, et tagada ühtsus riiklike ja Euroopa ressursside piisavust käsitlevate varasemate uuringutega, võimaldada ühtsust varustuskindluse normi ümardatud tunniväärtuse väljendamise tavaga, mida rakendatakse naaberriikides, ning võtta arvesse asjaolu, et Belgia puhul kindlaks tehtud arvestatav puudujääk kaetakse energiaallikate jaotuse, mitte ühe viitetehnoloogia abil.
- (22) Vastavalt kuningliku dekreeidi eelnõule, mis käsitleb varustuskindluse normi kindlaksmääramist ning saamata jäänud energia hinna ja uue turule siseneja kulude väärtuse heakskiitmist, kehtestatakse uueks varustuskindluse normiks kolm tundi.
- (23) Kuningliku dekreeidi eelnõuga kiidetakse heaks ka saamata jäänud energia hinna ühtne hinnanguline väärtus, mis põhineb väärtusel, mille on kindlaks määranud föderaalne majandusajade teenistuse energeetika peadirektoraat koostöös planeerimisbürooga, ja uue turule siseneja kulud tarbimiskaja tehnoloogia alusel ⁽¹⁷⁾.
- (24) Saamata jäänud energia hinnaks määratakse 16 033 eurot/MWh ja uue turule siseneja kuludeks 45 eurot/kW aastas.
- (25) Saamata jäänud energia hinna arvutamisel kasutati triangulatsiooni meetodit, milles võeti arvesse tootmisfunktsiooni, ja CREGi tehtud uuringut maksevalmiduse kohta. Belgia ametiasutuste sõnul ei olnud CREGi uuring usaldusväärne, muu hulgas seetõttu, et ainus väljapakutud stsenaarium (temperatuuril alla +5 °C) ei olnud enamiku nappusstsenaariumide puhul tüüpiline. Seetõttu ei peetud uuringu tulemusi saamata jäänud energia hinna prognoosimisel kuigi oluliseks.
- (26) Elektriseaduse kohaselt tehakse reservvõimsuse mehhanismi jaoks olulised arvutused enampakkumisele eelneva aasta 15. septembril kehtinud varustuskindluse normi alusel.
- (27) Tihedat ajakava arvesse võttes arvutas Belgia vastavalt 2021. aasta oktoobriks ja 2024. aasta oktoobriks kavandatud T-4 ja T-1 enampakkumistel hangitava võimsuse vana varustuskindluse normi alusel, võttes kohustuse võimsuse mahtusid vajaduse korral kohandada, kui uuest varustuskindluse normist ja piisavuse hinnangust ilmneb, et võimsusvajadus on oluliselt väiksem.
- (28) Samuti võttis Belgia kohustuse ajakohastada saamata jäänud energia hinda maksevalmidust käsitleva uuringu alusel kooskõlas kolmikmetoodikaga ning kehtestada vajaduse korral enne 2022. aasta septembrit uus varustuskindluse norm, et kasutada seda hiljemalt 2023. aasta enampakkumisel hangitava võimsuse kindlaksmääramiseks.

2.3.2. Piisavuse hinnang

- (29) Belgia ametiasutuste sõnul peab Belgia alates 2025. aastast tulema toime piisavuse probleemiga, mille peamine põhjus on tuumaenergia kasutamise järkjärguline kavahane lõpetamine aastatel 2022–2025 ja mida suurendab soojusenergia tootmisvõimsuste kasutusest kõrvaldamine naaberriikides. Piisavuse probleem on kindlaks tehtud riikliku ressursside piisavuse uuringuga, milles lähtuti mitmest stsenaariumist.
- (30) Belgia põhivõrguettevõtja Elia poolt 2019. aasta juunis avaldatud riiklikus piisavusuuringus, mis hõlmab ajavahemikku 2020–2030 (edaspidi „2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuring“), ⁽¹⁸⁾ tehti kindlaks, et 2025.–2026. aasta talveks tekib HiLo (suur mõju – vähene tõenäosus) stsenaariumi (EU-HiLo) korral süstemaatiline vajadus vähemalt 3,9 GW uue võimsuse järele. Selles stsenaariumis võetakse arvesse imporditud elektrienergiat ja eeldatakse, et mitu Prantsusmaa tuumaelektrijaama reaktorit võivad olla mittekättesaadavad (lisaks „tavalisele“ võimsuse mittekättesaadavusele). Sama stsenaariumi kasutati strateegilise reservi mahu hindamisel ⁽¹⁹⁾. ELi põhistsenaariumi ⁽²⁰⁾ korral on puudujääk 2,4 GW, kui säilitatakse süsteemis olemasolev soojusenergia võimsus (vt 2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringu joonis 4-18).

⁽¹⁷⁾ Saamata jäänud energia hinna varasem väärtus Belgias oli 23,3 eurot/kWh ja uue turule siseneja kulude hinnanguline väärtus oli 65 eurot/kWh aastas.

⁽¹⁸⁾ https://www.elia.be/fr/actualites/communiqués-de-presse/2019/06/20190628_press-release-adequacy-and-flexibility-study-for-belgium-2020-2030.

⁽¹⁹⁾ Vt riigiabi käsitlev otsus C(2018) 589 final juhtumis SA.48648 (2017/NN) – Belgia – Strateegiline reserv.

⁽²⁰⁾ Põhistsenaariumis (EU-BASE) võetakse arvesse kõigi mudelisse kaasatud Euroopa riikide uusimaid teadaolevaid poliitikameetmeid (tuumaenergia ja kivisöe trajektooreid, eeldatav uus paigaldatud gaasitootmisvõimsus, tarbimiskaja ja salvestamise muutused, võimsuse tagamise mehhanismid, voopõhisus, puhta energia paketi eeskirjad, eeldatav võrguarendus jne).

- (31) 2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringu tulemustest nähtub, et EU-HiLo stsenaariumi korral oleks võimsusvajaku ootus sekkumismeetmeid võtmata 2025. aastal 10,5 tundi, mis ületab märkimisväärselt riiklikku varustuskindluse normi. Näitaja LOLE95 suureneks koguni 84 tunnini. Järgmises tabelis on esitatud riikliku piisavusuuringu EU-HiLo ja ELi põhistsenaariumi kohased võimsusvajaku ootuse tulemused.

Tabel 1

Belgia võimsusvajaku ootuse tulemused piisavuse ja paindlikkuse uuringus

	2025		2028		2030	
	EU-BASE	EU-HiLo	EU-BASE	EU-HiLo	EU-BASE	EU-HiLo
Ülejäänud turu võimsusvajaku ootus (tundides)	9,4	10,5	6	6,9	6	6,2
Ülejäänud turu LOLE95 (tundides)	89	84	63	76	43	51

Allikas: 2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuring

- (32) 11. juulil 2019 avaldas CREG 2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringu analüüsi ⁽²¹⁾. Selles analüüsis seadis CREG muu hulgas kahtluse alla EU-HiLo stsenaariumi kasutamise peamise stsenaariumina. CREGi väitel tuleks olemasoleva ja uue võimsuse kasumlikkuse hindamise metoodikat parandada ning arvesse tuleks võtta kõiki Belgias ja välismaal kättesaadavaid tasakaalustamisreserve.
- (33) 2019. aasta novembris avaldas Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik (ENTSO-E) süsteemi piisavuse prognoosi „Mid-Term Adequacy Forecast 2019“ (edaspidi „2019. aasta piisavuse prognoos“), ⁽²²⁾ mille Belgiaat käsitlevad 2025. aasta tulemused on järgmised.

Tabel 2

Belgia võimsusvajaku ootuse tasemed 2019. aasta piisavuse prognoosis

	Põhistsenaarium – 2025	Väike CO ₂ heitega seotud tundlikkus ⁽²³⁾ – 2025
Keskmine võimsusvajaku ootus	1,09 tundi	1,61 tundi
LOLE95	3,15 tundi	–

Allikas: ENTSO-E 2019. aasta piisavuse prognoos

- (34) Belgia väitel ei ole aga ENTSO-E 2019. aasta piisavuse prognoosis Belgia kohta esitatud võimsusvajaku ootuse tulemused piisavalt täpsed, kuna selles eeldatakse täiendava 2,5 GW ⁽²⁴⁾ kättesaadavust, mis ei ole tegelikult tagatud.
- (35) Oma 2020. aasta aprilli lõpparuandes ⁽²⁵⁾ esitas viiepoolne energiafoorum ⁽²⁶⁾ Belgia kohta järgmised 2025. aasta tulemused.

⁽²¹⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/etude-f1957>.

⁽²²⁾ <https://eepublicdownloads.blob.core.windows.net/public-cdn-container/clean-documents/sdc-documents/MAF/2019/MAF%202019%20Appendix%20-%20-%20Detailed%20Results%2C%20Sensitivities%20and%20Input%20Data.pdf>.

⁽²³⁾ Tehakse kivisöe kasutamise järkjärgulise lõpetamisega seotud tundlikkuse analüüs. Kokku jäeti 2025. aasta põhistsenaariumist välja ligikaudu 23,6 GW suurune tootmisvõimsus, peamiselt pruunsöe ja kivisöe tootmisvõimsuse vähendamise kaudu.

⁽²⁴⁾ Belgia sõnul olid uuringus eeldatud 2,5 GW soojusenergia tootmine ja tehnoloogia valik meelevälsed.

⁽²⁵⁾ https://www.benelux.int/files/4515/8998/1576/PENTAreport_FINAL.pdf.

⁽²⁶⁾ Viiepoolne energiafoorum on Austria, Belgia, Luksemburgi, Madalmaade, Prantsusmaa, Saksamaa ja Šveitsi vaheline Lääne-Euroopa keskosa piirkondliku koostöö raamistik.

Tabel 3

Belgia võimsusvajaku ootuse tulemused viiepoolse energiafoorumi 2020. aasta üldises piisavuse hinnangus

	Põhistsenaarium – 2025 ⁽²⁷⁾	Väike gaasiga seotud tundlikkus – 2025 ⁽²⁸⁾	Väike tuumaenergiaga / koostootmise netoülekandevõimsusega seotud tundlikkus – 2025 ⁽²⁹⁾
Keskmine võimsusvajaku ootus	3,3 tundi	8,1 tundi	4,6 tundi

Allikas: viiepoolse energiafoorumi 2020. aasta aprilli üldise piisavuse hinnangu lõpparuanne

- (36) 2020. aasta novembris avaldas ENTSO-E 2020. aasta piisavuse prognoosi. 2025. aasta põhistsenaariumi puhul näitavad 2020. aasta piisavuse prognoosi tulemused, et keskmine võimsusvajaku ootus on 0,4 tundi, mis vastab seega Belgia õiguses sätestatud kolmetunnisele võimsusvajaku ootuse kriteeriumile.
- (37) 2020. aasta piisavuse prognoosile lisatud riikide märkustes märkis Belgia aga järgmist: „2020. aasta piisavuse prognoosis on märkimisväärne kogus eeldatavat uut tootmisvõimsust jaotatud suure hulga riikide vahel. Tuleks märkida, et üldiselt ei ole mingit kindlust, et need võimsused 2025. aastal lõpuks realiseeruvad, ning seetõttu tuleks neid eeldusi ja neil põhinevaid tulemusi, mis on esitatud 2020. aasta piisavuse prognoosis, tõlgendada ettevaatusega. Lisaks kuulub Belgia juba mitu aastat piirkonda, kus on voopõhine turgude liitmise süsteem juba rakendatud. Kuigi Elia on voopõhise simulatsiooni mudeli välja töötanud ja rakendanud, näiteks Elia 2019. aasta uuringus, mida kasutati ka viiepoolse energiafoorumi 2020. aasta üldises piisavuse hinnangus, ei ole seda meetodit kõnealusel 2020. aasta piisavuse prognoosi uuringus veel kasutatud“.
- (38) Belgia ametiasutused märkisid oma teatises, et meetodika ja andmed on Euroopa tasandil ühtlustatud, nii et 2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuring on 2019. aasta piisavuse prognoosiga vastavuses.
- (39) Elektrienergia määruse artikli 23 lõike 3 kohaselt peaks ENTSO-E välja töötama meetodika, mida kasutatakse Euroopa ressursside piisavuse hinnangu ja mis tahes riikliku ressursside piisavuse hinnangu koostamisel (vt elektrienergia määruse artikkel 24). ACER peaks selle meetodika heaks kiitma.
- (40) 2. oktoobril 2020 kiitis ACER heaks Euroopa ressursside piisavuse hinnangu koostamise meetodika ⁽³⁰⁾.
- (41) 30. juunil 2021 avaldas Elia uue piisavuse ja paindlikkuse uuringu aastate 2022–2032 kohta (edaspidi „2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuring“).
- (42) Kooskõlas Euroopa ressursside piisavuse hinnangu koostamise meetodikaga lõimis Elia 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringu raamistikku selle meetodika allpool kirjeldatud elemendid:
- kliima-aastad: Elia otsustas rakendada Euroopa ressursside piisavuse hinnangu koostamise meetodikas kirjeldatud esimest võimalust, st tugineda tulevaste kliimaprojektsioonide parimale prognoosile;
 - majandusliku elujõulisuse hindamine: Elia töötas välja meetodi elektrisüsteemi eri varade majandusliku elujõulisuse arvutamiseks kooskõlas Euroopa ressursside piisavuse hinnangu koostamise meetodikaga;

⁽²⁷⁾ Nii nagu 2019. aasta piisavuse prognoosis, „eeldatakse selles uuringus seega, et Belgia jaoks piisavuse saavutamiseks on 2025. aastaks vaja reservvõimsuse mehhanismi raames tarnida 2,5 GW uut võimsust“.

⁽²⁸⁾ „Viiepoolse energiafoorumi hinnangus eemaldati „väikese gaasiga seotud tundlikkuse“ stsenaariumi puhul viiepoolse energiafoorumi põhistsenaariumist eeldatav 2,5 GW suurune uus võimsus“. „Belgia ja Prantsusmaa gaasi tootmisvõimsus on vastavalt 2,5 GW ja 2,2 GW väiksem kui põhistsenaariumi puhul. Austrias on gaasi tootmisvõimsus 1,2 GW väiksem, Madalmaades 1,6 GW võrra väiksem ja Luksemburgis 0,1 GW väiksem“.

⁽²⁹⁾ „Väikese tuumaenergiaga / koostootmise netoülekandevõimsusega seotud tundlikkuse puhul on tuumaenergia tootmisvõimsus Prantsusmaal 1 700 MW väiksem ja Šveitsis 1 190 MW väiksem. Kõigi teiste riikide puhul on ülesseatud tootmisvõimsus põhistsenaariumiga võrreldes muutumatu. Lisaks vähendatakse Šveitsi ja naaberpiirkondade vahelisi netoülekandevõimsusi, et võtta arvesse Šveitsi läbivate plaaniväliste voogude suurenemist, mis tuleneb asjaolust, et 2025. aastal ei pruugi Šveits kuuluda voopõhisesse turgude liitmise süsteemi“.

⁽³⁰⁾ ACERi otsus Euroopa ressursside piisavuse hinnangu koostamise meetodika kohta: https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Individual%20decisions%20Annexes/ACER%20Decision%20No%2024-2020_Annexes/ACER%20Decision%2024-2020%20on%20ERAA%20-%20Annex%20I.pdf.

- c) voopõhisus: Elia modelleerimisraamistikus on voopõhise võimsuse arvutamise meetodisse lõimitud kõik teadaolevad ja kavandatud turukorralduse viisid, nagu piirkonna laiendamine põhivõrku, „täiustatud hübriidühendus“ või elektrienergia määrukses kasutusele võetud minimaalse allesjäänud kättesaadava marginaali (edaspidi „minRAM“) reeglid;
- d) paindlikkus: uuring hõlmab nii kogu süsteemi paindlikkuse vajaduste ja vahendite arvutamist kui ka sageduse hoidmise reservide ja sageduse taastamise reservide suuruse hindamist iga sihtaasta kohta, et kajastada reservivajadust, mis tasandab kooskõlas õiguslike nõuetega tasakaalustamatust, mis on piisavuse simulatsioonides mudeldatud. Lisaks on täpsustatud meretuuleenergia paindlikkusomadusi ning uutest tehnoloogialahendustest on lisatud Power-to-X tehnoloogia. Erilist tähelepanu on pööratud mõjule, mida avaldavad avamere tootmisvõimsuse teise laine lõimimine ja piiriüleised tasakaalustamisplatvormid;
- e) valdkondlik lõimimine: valdkondade ühendamisel võetakse arvesse elektrisüsteemi ja eri valdkondade, näiteks transpordi-, kütte- ja gaasisektori vahelisi liideseid, lisades eeldused vastavalt elektrisõidukite, soojuspumpade ja gaasikütteseadmete tootmisvõimsuste kohta. Selleks et mõista kõnealuses uuringus rakendatud mudelis vesiniku tootmiseks kasutatud elektri mõju, lisati elektri (paindliku) tarbijana elektrolüüsiseadmed Belgias ja välismaal. Peale selle pöörati erilist tähelepanu transpordi ja küttega seotud täiendava elektritarbimise digiteerimisele;
- f) kümne aasta prognoos: uuring põhineb kümneaastasel perioodil (2022–2032). Selleks et vähendada simulatsioonide ja arvutuste hulka, ei koostatud simulatsioone mitte kõigi aastate ega kõigi tundlike elementide ja stsenaariumide kohta; mõnda olulist aastat uuriti põhjalikumalt. Belgia ja välisriikide kontekstis analüüsiti suurt hulka tundlikke elemente, et teha kindlaks ja mõista teatavate eelduste muutmise mõju. Võrdluseks võib öelda, et Euroopa ressursside piisavuse 2021. aasta hinnangus koostatakse simulatsioon eeldatavasti üksnes 2025. ja 2030. aasta kohta;
- g) võimsuse tagamise mehhanismidega variandid ja võimsuse tagamise mehhanismideta variandid: kooskõlas elektrienergia määruksiga ja Euroopa ressursside piisavuse hinnangu koostamise meetodikaga analüüsis Elia stsenaariume nii koos kogu Euroopa turgu hõlmavate võimsuse tagamise mehhanismidega kui ka ilma nendeta.
- (43) Belgia ametiasutused väitsid, et Euroopa ressursside piisavuse hinnangu koostamise meetodikas sätestatud peamised meetodilised nõuded on selles uuringus täidetud.
- (44) Elektrienergia määrukse kohaselt peab riiklik ressursside piisavuse hinnang sisaldama keskseid võrdlusstsenaariume. Need stsenaariumid hõlmavad muu hulgas tootmisvarade majandusliku elujõulisuse hindamist. Euroopa ressursside piisavuse hinnangu koostamise meetodikas on täpsustatud, et kindlaks tuleb määrata kaks kesket võrdlusstsenaariumi, millest üks hõlmab võimsuse tagamise mehhanisme kogu Euroopas ja teine ei hõlma selliseid mehhanisme.
- (45) Sellest tulenevalt uuriti 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus kahte kesket stsenaariumi:
- a) EU-BASE: stsenaarium, milles võetakse arvesse kogu turgu hõlmavaid võimsuse tagamise mehhanisme Prantsusmaal, Ühendkuningriigis, Poolas, Itaalias ja Iirimaal, mis on juba heaks kiidetud, ning eeldatakse, et neid rakendatakse kuni selle uuringuga hõlmatud ajavahemiku lõpuni;
- b) EU-noCRM: stsenaarium, millest on kogu turgu hõlmavast võimsuse tagamise mehhanismist saadav tulu välja jäetud, eeldades seega, et Euroopas ei ole kogu turgu hõlmavaid võimsuse tagamise mehhanisme.
- (46) 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus võetakse arvesse kõigi ressursside panust, sealhulgas energia tootmise, energia salvestamise, valdkondade lõimimise, tarbimiskaja ning impordi ja ekspordi olemasolevaid ja tulevase võimalusi ning nende panust süsteemi paindlikku toimimisse.
- (47) Belgia ametiasutused märkisid, et 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus kasutatud kliiringhinna ülemäärade mudeldamisel on arvesse võetud kõiki kehtivaid õigusnorme, nagu praegu kohaldatav hinna ülemäär, st 60 % reegel, ⁽³¹⁾ mis on sätestatud komisjoni 24. juuli 2015. aasta määruses (EL) 2015/1222, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised, ⁽³²⁾ ning ACERi 14. novembri 2017. aasta otsuses nr 04/2017.

⁽³¹⁾ ACERi 14. novembri 2017. aasta otsuses nr 04/2017 on sätestatud, et kui kliiringhind ületab päevas vähemalt ühe turuajühiku jooksul ühes pakkumispirkonnas või mitmes pakkumispirkonnas väärtuse, mis vastab 60 %-le järgmise päeva turu mehhanismi jaoks kehtestatud kliiringhinna ühtlustatud ülemäärast, suurendatakse kliiringhinna ühtlustatud ülemäära 1 000 euro võrra MWh kohta.

⁽³²⁾ ELT L 197, 25.7.2015, lk 24.

- (48) 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus on kliiringhinna ülemmäära automaatne tõstmine mudeldatud alates 2025. aastast. Belgia ametiasutuste sõnul on kõige tõenäolisem, et võimsusvajaku ootus ei teki enne 2025. aastat, ja seetõttu kliiringhinna ülemmäära tõusu enne 2025. aastat ei mudeldata. Isegi kui hinnapiirmäärasid peaks tõstetama, näitab mudeldamine Belgia ametiasutuste väitel, et 2025. aasta kohta tehtud majandusliku elujõulisuse hindamise tulemused ei muutuks (vt 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringu joonis 3-72). Belgia võttis kohustuse tagada, et uues piisavusuuringus, mis avaldatakse 2023. aasta juuniks, võetakse täielikult arvesse dünaamilise hinnatõusu meetodikat alates simulatsiooni perioodi algusest.
- (49) 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringu kohaselt tekib Belgial alates 2025. aastast, kui tuumaenergia kasutamine on järk-järgult lõpetatud, struktuurne vajadus uue võimsuse järele. Keskse stsenaariumi „EU-BASE“ kohaselt on see vajadus 2025. aastal 2 GW ja suureneb 2032. aastaks järk-järgult 3,9 GWni. Suurenenud vajadus on seotud elektritarbimise oodatava suurenemisega ja impordi vähenemisega nappuse perioodidel Belgias.
- (50) 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringu kohaselt saab ainult väga väikest osa uuest võimsusest saavutada 2025. aastaks energiapõhise turu kaudu.
- (51) Sellest tulenevalt leiavad Belgia ametiasutused, et kui meetmeid ei võeta, tekib Belgias alates 2025. aastast ressurside piisavuse probleem.
- (52) 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuring on kõige uuem ja kõige parem ülevaade reservvõimsuse mehhanismi vajalikkusest.

2.3.3. Turutõrked

- (53) Belgia on kindlaks teinud mitu turutõrget, mis kahjustavad hästi toimivat, kindlat, taskukohast ja kestlikku elektriturgu.
- (54) Esimene turutõrge tuleneb mitmesugustest teguritest, mis takistavad tõhusaid hinnasignaale, ning asjaolust, et energiahindu ei lasta tõusta saamata jäänud energia hinnani, ja muudest turukorralduse puudujääkidest.
- (55) Nende turutõrgete ja nendega seotud reguleerivate meetmete koosmõju võib elektriturgudel hinnasignaale n-ö summutada, nii et hinnad ei tõuse energianappuse ajal „tõhusale“ tasemele. See põhjustab elektrijaamade käitajatele ja tarbimiskaja pakkuvatele ettevõtjatele alalise tulude nappuse, mis mõjutab nende suutlikkust katta oma püsi- ja muutuvkulusid ning mida tavaliselt nimetatakse puuduolevaks rahaks, mis ei lase turujõududel nõutavat piisavustaset saavutada.
- (56) Teoreetiliselt saaks probleemi, et tarbijad ei saa valida enda soovitud töökindluse taset, lahendada energiapõhisel turul, võimaldades tõsta hindu õigusnormidega kindlaksmääratud tasemeni, mis kajastab hinda, mida tarbijad ei oleks enam nõus energia eest maksma, ja võimaldades tootjatel saada tulu, mille kasumimarginaal põhineb defitsiidil. Kuna tarbimiskaja on väike, on tegelikku saamata jäänud energia hinda siiski keeruline kindlaks teha ja hüppeliste hinnatõusude puhul tekivad poliitilise vastuvõetavuse probleemid.
- (57) Belgia ametiasutuste sõnul tuleneb teine turutõrge investorite soovimatusest võtta riske olukorras, kus volatiilsus on suurenenud ja valitseb suur regulatiivne ebakindlus. Muutlike taastuvenergia allikate üha suurem levik muudab hinnad volatiilsemaks ja suurendab ebakindlust seoses võimalusega katta elektriturul tekkivad püsikulud tavapärase tehnoloogia abil. Belgia sõnul võivad taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu tasemega seotud tingimuste väikesed erinevused, näiteks päikeseenergia, maismaa tuuleenergia ja meretuuleenergiaga seotud sihttasemed, avaldada märkimisväärset mõju tavapärases tootmistehnoloogiast saadavale tulule. Nn puuduoleva raha probleem muutub muutliku võimsuse kasvades üha tõsisemaks. Selle tulemusena suurendab see Belgia ametiasutuste väitel majanduslikku riski, mis on seotud investeringutega paindlikusse tavapärasesse tootmistehnoloogiasse. Lisaks sellele leiab Belgia, et tavaliselt ei tehta energiahindade kohta pikemat kui kolmeaastast riskimaandamisprognossi, mis on investorite jaoks liiga lühike, et koostada investeerimismudel. Peale selle väidavad Belgia ametiasutused, et kuigi futuuriturud suudaksid nõudluse ja pakkumise täiendavate muutustega toime tulla, ei suudaks nad pakkuda riskimaandamist olulise struktuurse šoki korral, nagu tuumaenergia kasutamise kavandatud järkjärguline lõpetamine Belgias.

- (58) Kolmandaks on elektrisüsteemide töökindlusel teatavad avaliku hüve tunnused. Selle põhjus on asjaolu, et investeeringud suurema energiavarustuskindluse saavutamiseks toovad kasu kõigile, samas ei ole võrguettevõtjal võimalik enamikku üksiklõpptarbijaid nende maksimisvalmiduse alusel valikuliselt võrgust lahti ühendada, nagu eespool selgitatud. Seega ei ole tootjatel tõenäoliselt tootmisvõimsusse investeeringute tegemiseks optimaalseid stiimuleid, mis tooks lõppkokkuvõttes kaasa süsteemi mitteoptimaalse töökindluse taseme.
- (59) Belgia ametiasutuste väitel on need probleemid Belgias erilised, kuna tegemist on suhteliselt väikese ja omavahel tihedalt seotud turuga, mida seetõttu mõjutavad ka naaberriikide elektriturgudega seotud sarnased tarneriskid. Belgia ametiasutuste sõnul mõjutab Belgia puhul seetõttu piisavust suurel määral naaberriikide elektriturgude olukord.
- (60) 2018. aastal kiitis komisjon heaks Belgia strateegilise reservi kuni 31. märtsini 2022 ⁽³³⁾. Strateegilise reservi eesmärk on rahuldada tippkoormust talveperioodidel, kui turg seda ei suuda, hoides osa olemasolevast tootmis- ja tarbimiskaja võimsusest väljaspool turgu varuvõimsusena, mis võetakse kasutusele alles siis, kui tasakaalustamisressursid on ammendatud.

2.3.4. Turureformid

- (61) 25. novembril 2019 sai komisjon Belgia energeetikaministeriumilt rakenduskava, ⁽³⁴⁾ mis on koostatud vastavalt elektrienergia määruse artikli 20 lõikele 3, milles on sätestatud nõue, et liikmesriigid, kellel on ressursside piisavusega seotud probleeme, kehtestavad rakenduskavas meetmed regulatiivsete moonutuste või turutõrgete kõrvaldamiseks oma turgudel. Pärast avalikku konsultatsiooni võttis komisjon 30. aprillil 2020 vastavalt elektrienergia määruse artikli 20 lõikele 5 vastu arvamuse Belgia rakenduskava kohta ⁽³⁵⁾. Belgia võttis vastu oma rakenduskava lõpliku versiooni ⁽³⁶⁾ ja esitas komisjonile.
- (62) Seoses tasakaalustamisturgudega on Belgia võtnud oma tasakaalustamatuse hinnakujundusmehhanismis kasutusele nn alfa-komponendi. See kujutab endast tasakaaluhalduritele kehtestatud tasakaalustamisenergia hinna lisakomponenti, et suurendada reaajas edastatavaid hinnasignaale, kui Belgia kontrolltsooni süsteemi tasakaalustamatus suureneb. Komisjon kutsus oma arvamuses Belgiat üles kaaluma, kas nappusest juhinduva hinnakujunduse funktsiooni tuleks kohaldada peale tasakaaluhaldurite ka tasakaalustamisteenuse osutajate suhtes. See võib toetada energiavarustuskindlust, tagades, et tasakaaluhaldurid ja tasakaalustamisteenuse osutajad maksavad toodetud/tarbitud energia eest sama hinda, kuna hindade diferentseerimine võib põhjustada turuosaliste-poolset ebatõhusat arbitraaži. Ühtlasi leiab komisjon, et nappusest juhinduva hinnakujunduse funktsiooni peaks käivitama reserveid nappus süsteemis ning seda tuleks kalibreerida, et tõsta tasakaalustamisenergia hinnad saamata jäänud energia hinnani, juhul kui süsteemis reservid otsa saavad. Komisjon kutsus Belgiat üles kaaluma oma nappusest juhinduva hinnakujunduse kavas asjakohaste muudatuste tegemist hiljemalt 1. jaanuariks 2022. Lisaks rakendab Belgia tasakaalustamatuse tasaarvestust ning valmistab ette ühinemist ELi automaatselt aktiveeritavate sageduse taastamise reserveid (aFRR) ja käsitsi aktiveeritavate sageduse taastamise reserveid (mFRR) tasakaalustamisplatvormidega, mis peaksid olema sisse seadud vastavalt 2021. ja 2022. aasta lõpuks. Samuti on Belgia võtnud seoses tasakaalustamis- ja tugiteenuste hankimisega järgmised kohustused:
- a) hiljemalt alates 2020. aasta juulist tuli sageduse hoidmise reserveid puhul iga päev pakkumismenetlus korraldada ja neid üksnes piirkondlikult hankida;
 - b) hiljemalt alates 2020. aasta juulist tuli automaatselt aktiveeritavate sageduse taastamise reserveid puhul iga päev pakkumismenetlus korraldada ning turul saavad osaleda kõik tehnoloogialahendused, kõik turuosalised ja kõik pingetasemed. Aktiveeritud tasakaalustamisenergia eest tasutakse hinnakujunduse marginaali kaudu niipea, kui on olemas piisav likviidsus;
 - c) alates 2020. aasta veebruarist mõõdetakse käsitsi aktiveeritavaid sageduse taastamise reserveid ja hinnatakse nende suurust iga päev ning aktiveeritud tasakaalustamisenergia eest tasutakse hinnakujunduse marginaali kaudu.
- (63) Belgia 2021. aasta juulist esitatud aastaaruandes kinnitatakse, et vahepeal on need meetmed võetud.

⁽³³⁾ Vt riigiabi käsitlev otsus C(2018) 589 final juhtumis SA.48648 (2017/NN) – Belgia – Strateegiline reserv.

⁽³⁴⁾ https://ec.europa.eu/energy/consultations/consultation-belgiums-market-reform-plan_et.

⁽³⁵⁾ Komisjoni arvamus C(2020) 2654 final: https://ec.europa.eu/energy/topics/markets-and-consumers/capacity-mechanisms_et.

⁽³⁶⁾ <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/Belgian-electricity-market-Final-implementation-plan-CRM-22062020.pdf>.

- (64) Belgias võivad tarbimiskaja pakkujad osaleda nii elektri hulgimüügiturgudel (sh järgmise päeva turul ja päevasisesel turul) kui ka tasakaalustamisturul ning neid koheldakse samamoodi nagu teisi turuosalisi ja tasakaalustamisteenuse osutajaid. Tarbimiskajas saab osaleda individuaalselt või energiavahendajate kaudu. Selleks et tarbimiskajale veelgi kaasa aidata, võttis Belgia oma rakenduskavas (esitatud 2019. aastal) nutiarvestite kasutuselevõtmise kohustuse, mis on igas Belgia piirkonnas erinev:
- a) Flandria ⁽³⁷⁾:
 - 1) hiljemalt 2023. aastaks peab nutiarvesti olema 33 %-l tarbijatest;
 - 2) hiljemalt 2028. aastaks peab nutiarvesti olema 66 %-l Flandria tarbijatest;
 - 3) hiljemalt 2034. aastaks peab nutiarvesti olema 100 %-l Flandria tarbijatest;
 - b) Valloonia:
 - 1) hiljemalt 1. jaanuaril 2023 võetakse nutiarvestid süstemaatiliselt kasutusele i) maksehäiretega kodutarbijate puhul, ii) kui arvesti on vaja välja vahetada, iii) uute võrguühenduste puhul, iv) kui tarbija seda taotleb;
 - 2) hiljemalt 31. detsembriks 2029 paigaldatakse 80 % nutiarvestitest i) tarbijatele, kelle tarbimine on vähemalt 6 000 kWh, ii) tootvatele tarbijatele, kui arendatav netovõimsus on vähemalt 5 kW elektrivõimsust; iii) üldkasutatavates laadimispunktides;
 - c) Brüsseli piirkond: nutiarvestid võetakse kasutusele i) arvestite väljavahetamise vajaduse korral või ii) uute võrguühenduste puhul.
- (65) 2020. aastal oli Belgia elektrivõrkude omavahelise ühendatuse määr 21 %. Juba kavandatud projektidega (vt föderaalne arengukava 2020–2030 ⁽³⁸⁾) jõuab Belgia elektrivõrkude omavahelise ühendatuse määr 2030. aastaks ligikaudu 30 %ni ⁽³⁹⁾. Hiljuti rakendati tööle (või rakendatakse tööle lähiaastatel) järgmised Belgia võrku tugevdavad projektid:
- a) ALEGrO: Belgia ja Saksamaa vahel 1 GW võrkudevahelise ühenduse loomise ühishuviprojekt ALEGrO telliti 2020. aastal ⁽⁴⁰⁾;
 - b) NEMO: Belgia ja Ühendkuningriigi vahel 1 GW võrkudevahelise ühenduse loomise ühishuviprojekt NEMO on toimiv alates 2019. aastast;
 - c) BRABO: ühishuviprojekt BRABO on seotud Belgia elektrivõrgu ajakohastamisega, mille eesmärk on muu hulgas suurendada Madalmaadest pärit impordi mahtu.

2.4. Abisaajad

2.4.1. Rahastamiskõlblikkus

- (66) Reservvõimsuse mehhanism on avatud kõigile võimsustele, mis võivad toetada ressursside piisavust: nii olemasolevale kui ka uuele võimsusele, energia salvestamisele ja tarbimiskajale. Lubatud on võimsuse, sealhulgas erinevate tehnoloogialahenduste abil saadud võimsuse agregeerimine.
- (67) Osaleda võib ka välismaise võimsusega. Eeskirju on täpsemalt kirjeldatud punktis 2.10.
- (68) Reservvõimsuse mehhanismi raames saavad abi võimsusepakkujad, kes on välja valitud võistupakkumise protsessis.

⁽³⁷⁾ 2020. aastal otsustas Flaami piirkonna valitsus kiirendada nutiarvestite kasutuselevõttu, eesmärgiga asendada 2024. aasta lõpuks 80 % kõigist Flandria kodumajapidamiste energiaarvestitest. Lisaks sellele seadis Flaami piirkonna valitsus 17. juuli 2020. aasta muudetud energiamääruses eesmärgi asendada 1. juuliks 2029 kõik Flandria tavaarvestid digitaalsete energiaarvestitega.

⁽³⁸⁾ <https://www.elia.be/en/grid-data/grid-development/investment-plan/federal-development-plan-2020-2030>.

⁽³⁹⁾ Need protsendimäärad põhinevad elektrivõrkude omavahelise ühendatuse eesmärgi eksperdirühma (ITEG) kasutatavatel määratlustel, st omavahelise ühendatuse määr = koguimport/kogutootmisvõimsus, kus koguimport tähendab „maksimaalset elektrivoogu, mida piiriülene rajatis suudab edastada kooskõlas süsteemi turvalisuse kriteeriumidega“.

⁽⁴⁰⁾ ALEGrO energiaühenduse projekt Belgia ja Saksamaa vahel, mis võimaldab vahetada elektrit kahe riigi vahel, viidi lõpule 2020. aasta lõpus. Alates 2020. aasta novembrist on see ühendus kättesaadav äritegevuseks.

2.4.2. Minimaalne osalemiskünnis

- (69) Minimaalseks osalemiskünniseks on kehtestatud 1 MW, eelkõige järgmistel põhjustel:
- tasakaalustamisturuga vastavusse viimine;
 - see väärtus on turuosalistega peetava jätkuva dialoogi, sealhulgas mitme ametliku avaliku konsultatsiooni tulemus;
 - kui võimsus on alla 1 MW piiri, tähendab see, et paljude väikeste võimsuste puhul tuleb algatada reservvõimsuse mehhanismiga seotud kohustuslik eelkvalifitseerimine ja kanda sellega seotud kulud, kuigi nende puhul ei pruugigi olla kavatsust reservvõimsuse mehhanismi enampakkumisel osaleda;
 - 1 MW-st väiksemate võimsuste kaasamine suurendab märkimisväärselt ka halduskoormust.
- (70) Kuninglikus dekreedis kumulatiivse toetuse ja minimaalse osalemiskünnisega seotud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide kohta on sätestatud, et reservvõimsuse mehhanismi kehtivusaja jooksul hinnatakse minimaalse osalemiskünnise taset vähemalt iga viie aasta järel.
- (71) Agregeerimise eeskirjad võimaldavad osaleda väiksematel võimsusepakkujatel, kes ei vasta miinimumkünnise nõudele.

2.4.3. Agregeerimine

- (72) Mitu võimsusepakkujat võivad otsustada koonduda üheks võimsusturu üksuseks, mille pakutav miinimumvõimsus on 1 MW, kusjuures suuruse ülempiiri ei ole. Ainus piirang on see, et koondportfelli ei saa kuuluda tarnekohad, mille puhul kohaldatakse energiaturgude päevaprogramme (tavaliselt tänase päeva tarnekohad, kus võimsus on üle 25 MW). Agregeerimine on lubatud kõikide tehnoloogialahenduste puhul. Lisaks on lubatud võimsusturu agregeeritud üksustes (edaspidi „võimsusturu üksus“) komponente ümber jaotada, et suurendada paindlikkust energiavahendajate suhtes ja julgustada neid enampakkumisprotsessis osalema.
- (73) Belgia ametiasutused vaatavad agregeerimise eeskirjad korrapäraselt läbi ja muudavad neid, kui nad peavad seda vajalikuks, et agregeerimise eeskirjad ei takistaks enampakkumisel osalemist.

2.4.4. Tõendamata võimsus

- (74) Mehhanismis on ette nähtud „tõendamata võimsuse“ erikategooria. See on määratletud võimsusena, mida ei saa T-4 eelkvalifitseerimise alguses tarnekohaga seostada ja mis seetõttu ei saa täita tarnekoha eelkvalifitseerimise nõudeid. Kategooria on avatud kõikidele tehnoloogialahendustele ja selle eesmärk on soodustada selliste võimsuste osalemist, mille puhul võib olla raskem tagada nõutud standardset valmidusastet juba T-4 enampakkumisel. Tõendamata võimsuse puhul on tegemist väiksema valmidusega projektidega, näiteks kui tarnekoht ei ole veel teada, projekti elluviimise kava ei ole kättesaadav ja projekt valmib alles tarne-eelsel perioodil. Belgia ametiasutused selgitasid, et „tõendamata võimsuse“ mõiste võeti kasutusele turu soovil ja see võib olla eriti kasulik energiavahendajatele / tarbimiskaja pakkujatele, kes leiavad, et on suutelised leidma sellise võimsuse tarne-eelsel perioodil, kuid peavad näiteks veel sõlmima kokkulepped nõudluskohtadega või kaaluvad mitut väljavaadet. Tõendamata võimsust tuleks pakkuda ainult T-4 enampakkumisel. Selle kategooria saab määrata ainult üheaastase lepingu standardsesse võimsuskategooriasse (vt põhjendused 138 ja 145).
- (75) Selleks et vähendada ohtu süsteemi turvalisusele, mis tuleneb väiksema valmidusega projektide kasutamisest, on selles kategoorias vastuvõetav koguvõimsus piiratud esimesel enampakkumisel 200 MWga. Elektriseaduses on ette nähtud, et otsus maksimaalse üldvõimsuse kohta tehakse iga enampakkumise kohta eraldi. See künnis võib aja jooksul muutuda, võttes arvesse positiivset kogemust.

2.4.5. Ümberhindamine

2.4.5.1. Üldeeskirjad

- (76) Reservvõimsuse mehhanism on avatud kõigile võimsuse omanikele olenevalt nende kättesaadavuse määrast ja nende panusest ressursside piisavuse eesmärgi saavutamise. Võttes arvesse ilmastikutingimusi, hooldustükkeid ja rikkeid, ei eeldata, et 100 % võimsusturu üksuste võrdlusvõimsusest oleks kogu aeg kättesaadav.

- (77) Sel põhjusel arvutatakse iga tehnoloogia puhul ümberhindamistegur, et hinnata tehnoloogia töökindlust ja selle panust energiavarustuskindlusesse neil hetkedel, mis on piisavuse seisukohast eriti olulised (nn simuleeritud nappuse tundidel). Võimsuse omanikud saavad ainult seetõttu enampakkumisel osaleda ja neil on seega õigus saada võimsuslepinguid ainult kuni nende ümberhinnatud võimsuse mahus ⁽⁴¹⁾.
- (78) Nende ümberhindamisparameetrite arvutamise meetodika on eri tehnoloogialahendustel erinev ja seda on üksikasjalikumalt kirjeldatud kuninglikus dekreedis, milles on sätestatud võimsuse arvutamise meetodika ja enampakkumise parameetrid. See oleneb võimsuse kategooriast:
- päevagraafikuga soojustehnoloogialahenduste ümberhindamistegurid määratakse kindlaks varasemate andmete statistilise analüüsi põhjal, arvates maha sundkatkestuste määra, kuna eeldatakse, et see parameeter ei sõltu ilmastikutingimustest;
 - ilma päevagraafikuta soojustehnoloogialahenduste ümberhindamistegurid määratakse kindlaks mõõtmistega. Kui mõõtmised ei ole piisavad, mudeldatakse need, jagades nende tehnoloogialahenduste eeldatava keskmise panuse simuleeritud nappuse tundidel tehnoloogia agregeeritud nominaalse võrdlusvõimsusega;
 - selliste päevagraafikuga ilmastikust sõltuvate tehnoloogialahenduste ja päevagraafikuta ilmast sõltuvate tehnoloogialahenduste ümberhindamistegurid, mille puhul ei ole valitud teenustaseme kokkulepet (vt allpool punkt e), määratakse kindlaks, jagades nende tehnoloogialahenduste abil simuleeritud nappuse tundidel saadud seotud keskmise panuse kohaldatava tehnoloogia agregeeritud nominaalse võrdlusvõimsusega;
 - sellise päevagraafikuga tehnoloogia ümberhindamistegurid, mis on energiapiiranguga, määratakse kindlaks, jagades selle tehnoloogia eeldatava keskmise panuse simuleeritud nappuse tundidel agregeeritud nominaalse võrdlusvõimsusega;
 - teenustaseme kokkulepe (tavaliselt tarbimiskaja või väike salvestamisvõimsus, kuid see on kättesaadav ka kõikidele ilma päevagraafikuta tehnoloogialahendustele, sealhulgas taastuvatele energiaallikatele): ümberhindamistegur on seotud iga teenustaseme kokkuleppega, mille võimsusturu üksus ise on eelkvalifitseerimise käigus valinud (ja nagu võimsuslepingus on kindlaks määratud), olenevalt valitud energiapiirangutest. See võimaldab päevagraafikuta tehnoloogialahenduste puhul ise kindlaks määrata, milline teenustaseme kokkulepe sobib kõige paremini nende tehniliste piirangutega, selle asemel et lisada need eelnevalt kindlaks määratud teenustaseme kokkuleppesse. Lisaks võib energiavahendaja valida teenustaseme kokkuleppe, mis sobib tema portfelliga kõige paremini.
- (79) 4. mail 2021 esitas Belgia ajakohastatud ümberhindamistegurid, mis on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 4

Ümberhindamistegurid

Teenustaseme kokkulepe		
Kättesaadavus/kestus [h]	TEENUSTASEME KOKKULEPE	Suuremahuline salvestamine
1 h	11 %	11 %
2 h	19 %	19 %
3 h	28 %	28 %
4 h	36 %	36 %
6 h	52 %	52 %
8 h	65 %	65 %
Päevagraafikuga soojustehnoloogialahendused		
Alamkategooria	Ümberhindamistegur	
Kombitsükliga gaasiturbiin	91 %	
Avatud tsükliga gaasiturbiin	90 %	
Turboreaktiivmootorid	96 %	

⁽⁴¹⁾ Võimsusepakkujatel on õigus saada võimsuslepinguid ainult kuni nende osalemiskõlbliku mahuni, mis on määratletud kui nende võrdlusvõimsuse (võttes arvesse mitteosalevaid mahtusid) ja ümberhindamisteguri korrutis.

Gaasimootorid	95 %
Diiselmootorid	93 %
Koostootmisjaamad	93 %
Biomass	93 %
Jäätmed	93 %
Tuumaenergia	96 %
Kivisüsi	90 %

Päevagraafikuga energiapiiranguga tehnoloogialahendused

Kättesaadavus/kestus [h]	Ümberhindamistegur
1	11 %
2	19 %
3	28 %
4	36 %
5–6	52 %
7–8	65 %

Ilmastikust sõltuvad tehnoloogialahendused

Alamkategoria	Ümberhindamistegur
Meretuuleenergia	15 %
Maismaa tuuleenergia	6 %
Päikeseenergia	4 %
Otsevoolu hüdroelektrijaamad	34 %

Päevagraafikuta soojustehnoloogialahendused

Alamkategoria	Ümberhindamistegur
Agregeeritud soojustehnoloogialahendused	62 %

Allikas: teatis ⁽⁴²⁾

- (80) Ümberhindamise reeglid võidakse igal aastal läbi vaadata ja vajaduse korral neid muuta. Eelkõige konsulteerib põhivõrguettevõtja turul olemasolevate tehnoloogialahenduste loetelu üle. Kui saadakse tagasisidet, et loetelu ei sisalda uut liiki tehnoloogiat, võib seda ümberhindamistegurite iga-aastasel kalibreerimisel siiski arvesse võtta. Seega ajakohastatakse ja muudetakse ümberhindamistegureid ja tehnoloogialahendusi vajaduse korral igal aastal.

2.4.6. Piiriülese osalemise suhtes kohaldatavad eeskirjad

- (81) Mis puudutab piiriülest osalemist, siis määrab võrguettevõtja iga Belgia kontrollipiirkonnaga otse ühendatud turupiirkonna kohta kooskõlas elektrienergia määruuse artikliga 26 kindlaks kaudsele välismaisele võimsusele kontrollitsoonis võimaldatava maksimaalse sisenemisvõimsuse.
- (82) Kuni elektrienergia määruuse artiklit 26 rakendavate asjakohaste strateegiate, ettepanekute või otsuste vastuvõtmiseni määratakse iga Belgiaga otse ühendatud turupiirkonna panus kindlaks vastavalt nende piirkondade panusele simuleeritud nappuse tundide ajal, nagu on kirjeldatud punktis 2.10.1.

⁽⁴²⁾ Kättesaadav ka aadressil CRM-bijlage-reductiefactoren-veiling-10-2021.pdf (fgov.be).

2.4.7. Tõendamata võimsuse suhtes kohaldatavad eeskirjad

- (83) Selleks et tagada T-4 enampakkumisel muude lepingutega hõlmatud võimsustega võrdsed võimalused, kasutab Elia tõendamata võimsuste standardse eelkvalifitseerimise sisendparameetrina T-4 enampakkumise ajal teada olevaid ümberhindamistegureid (sest nende võimsustega seotud standardset eelkvalifitseerimist võib korraldada kuni 24 kuud pärast T-4 enampakkumist).

2.5. Enampakkumise protsess ja hinnakujunduse eeskirjad

2.5.1. Enampakkumiste sagedus

- (84) Teatise kohaselt korraldab põhivõrguettevõtja reservvõimsuse mehhanismi enampakkumise vastavalt võimsusressursside tasemele, mis on vajalik, et tagada varustuskindluse normis nõutud asjakohasel tasemel ressurside piisavus.
- (85) Igal aastal korraldatakse nelja-aastase täitmisajaga võimsuse tarne enampakkumine („T-4 enampakkumine“). Lisaks toimub peamise enampakkumise tarneaastale vahetult eelneval aastal T-1 enampakkumine. Esimene T-4 enampakkumine on kavas korraldada 2021. aastal ning esimene T-1 enampakkumine peaks toimuma 2024. aastal.

2.5.2. Enampakkumisel müüdava mahu kindlaksmääramine

- (86) Elektriiseaduse varasemas redaktsioonis oli artikli 7 *undecies* paragrahvis 2 sätestatud, et ostetava võimsuse koguse parameetrite kindlaksmääramise meetodika kohta teeb ettepaneku põhivõrguettevõtja. Vastavalt elektrienergia määrusele, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2020, kiidab liikmesriik enampakkumisel müüdava mahu heaks reguleeriva asutuse – käesoleval juhul CREGi – ettepaneku alusel. Seetõttu otsustas reservvõimsuse mehhanismi komitee (föderaalne majandusajade teenistus, CREG, Elia ja energeetikaministri kabinet) juba 2019. aastal, et CREG töötab välja ettepaneku enampakkumistel hangitava mahu kindlaksmääramise parameetrite meetodika kohta. Ajalist järjestust on üksikasjalikumalt kirjeldatud järgmistes põhjendustes.
- (87) 22. novembril 2019 valmis Elial ettepaneku projekti kuningliku dekreeidi kohta, millega määratakse kindlaks enampakkumise parameetrite (nt ümberhindamistegurid, täitmis- ja võrdlushinnad, vahepealne hinnapiir) meetodika, sealhulgas vajaliku võimsuse kindlaksmääramise stsenaariumi paikapanemise protsess⁽⁴³⁾. 6. detsembril 2019 võttis CREG vastu Elia ettepanekut käsitleva arvamuse,⁽⁴⁴⁾ milles selgitatakse eelkõige, et EU-HiLo stsenaariumi kasutamine ostetava võimsuse kindlaksmääramiseks ei ole asjakohane⁽⁴⁵⁾ ega ole kooskõlas elektrienergia määruse artikli 24 lõikega 1.
- (88) 18. märtsil 2020 esitas CREG Belgia energeetikaministrile ettepaneku projekti 2064 hangitava võimsuse mahu kindlaksmääramise kohta. Ettepaneku projektis juhindutakse suurel määral CREGi teatest (Z) 2024, mis esitati ministrile 20. detsembril 2019 pärast avalikku konsultatsiooni⁽⁴⁶⁾. CREG võttis lõpliku ettepaneku vastu 24. märtsil 2020⁽⁴⁷⁾. Ettepanekus
- a) määratakse kindlaks eelarvepiirang, mille kohaselt peavad reservvõimsuse mehhanismi kulud olema väiksemad kui tarbija kulud, mis tulenevad eeldatavast mittetarnitavast energiast,⁽⁴⁸⁾ mida reservvõimsuse mehhanismiga välditakse. Reservvõimsuse mehhanismi kulud on varustuskindluse normi täitmiseks vajaliku võimsuse maksumus. Puuduva energia eeldatavad kulud on eeldatavasti mittetarnitava energia ja nende tarbijate maksevalmiduse korrutis, kes seda energiat oma soovi vastaselt ei saa (saamata jäänud energia hind). Energiava-

⁽⁴³⁾ <https://www.elia.be/fr/users-group/implementation-crm>.

⁽⁴⁴⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/avis-a2030>.

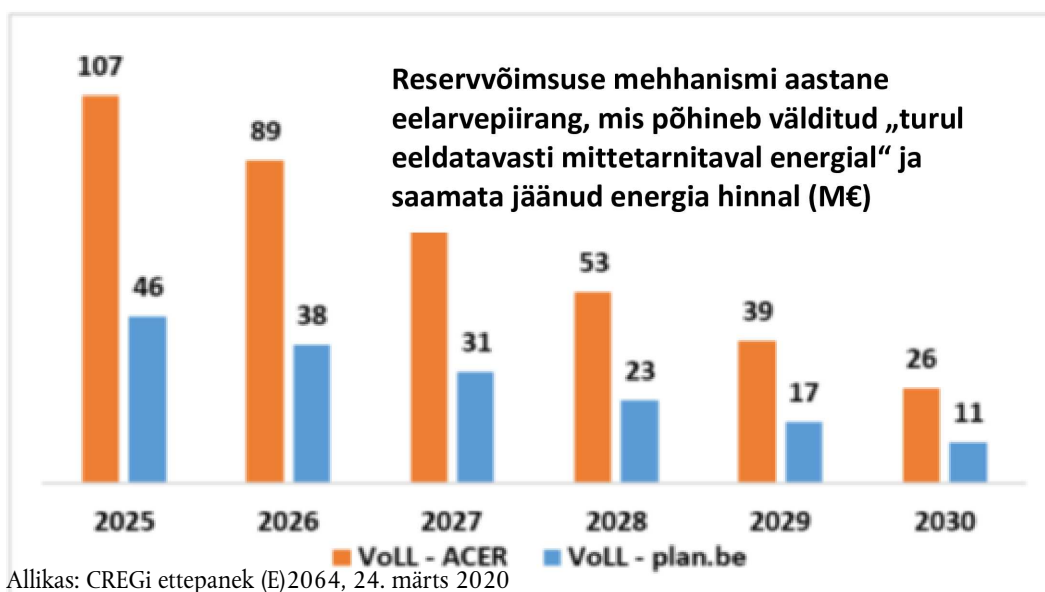
⁽⁴⁵⁾ „Vaevalt küll saab pidada „statistiliselt tavaliseks aastaks“ HiLo stsenaariumi, mille kasutamisel eeldatakse põhistsenaariumina äärmuslikke sündmusi. Vastupidi, HiLo stsenaarium eeldab juba määratluse kohaselt erandlikku olukorda. CREG ei eita, et äärmuslikud olukorrad võivad tõepoolest tekkida, kuid need tuleb lisada tõenäosuslikku simulatsiooni koos nende tõenäosusega. Selle asemel sisaldab Elia HiLo stsenaariumil põhinev energiavarustuskindluse analüüs keskmise võimsusvajaku ootuse arvutust statistiliselt anomaalse põhieeldusega (st väike tõenäosus)“.

⁽⁴⁶⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/note-z2024>.

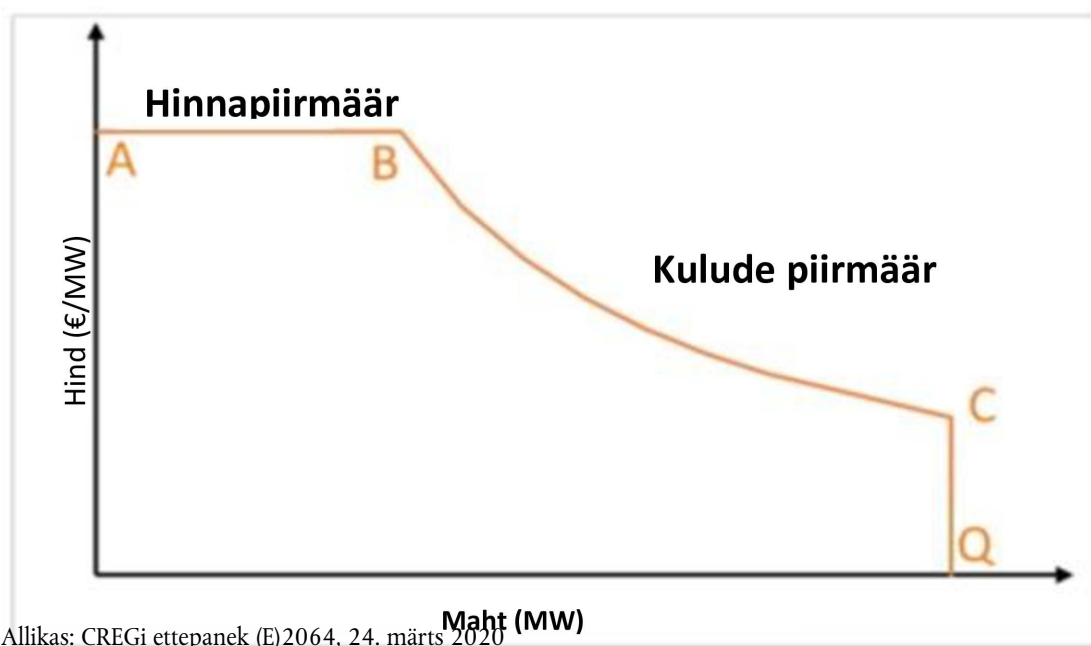
⁽⁴⁷⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/proposition-e2064>.

⁽⁴⁸⁾ Eeldatavasti mittetarnitav energia: prognoositud aastane nõudlus, mida ei saa rahuldada energiaturul kättesaadavatest ressursidest, väljendatuna MWh-des.

rustuskindluse riski korral kajastab see saamata jäänud energia hind ette teatatud tarne puudumise kulusid. Kasutades planeerimisbüroo ⁽⁴⁹⁾ poolt ja ACERi uuringus ⁽⁵⁰⁾ kindlaksmääratud saamata jäänud energia hindu, määrab CREG kindlaks järgmise eelarvepiirangu:



- b) määratakse kindlaks järgmine nõudlusköver, mille puhul on enampakkumisel müüdav sihtmaht C-Q ⁽⁵¹⁾:



- (89) Võttes arvesse CREGi teadet 2024 käsitleva avaliku konsultatsiooni tulemusi, jõudis Belgia energeetikaministeerium järeldusele, et CREGi kavandatud meetodika (eelkõige eelarvepiirang) ei taga piisavalt, et reservvõimsuse mehhanismi eesmärki „tagada energiarustuskindluse nõutav tase“ järgitakse kooskõlas õiguslike kriteeriumidega.
- (90) Seetõttu töötas Belgia energeetikaministeerium välja alternatiivse meetodi ja sätestas parameetrid, mille alusel otsustatakse reservvõimsuse mehhanismi raames ostetava võimsuse kogus, võttes arvesse põhjenduses 87 mainitud Elia ettepanekut kuningliku dekreeedi kohta ja põhjenduses 88 mainitud CREGi ettepanekut. Avalik konsultatsioon selle kohandatud meetodika üle toimus ajavahemikul 23. märtsist 2020 kuni 27. märtsini 2020. Reservvõimsuse mehhanismi muudetud seaduse artikli 7 *undecies* paragrahvis 2 on sätestatud, et hangitava mahu kindlaksmääramise

⁽⁴⁹⁾ https://www.plan.be/admin/uploaded/201403170843050.WP_1403.pdf.

⁽⁵⁰⁾ https://www.acer.europa.eu/en/Electricity/Infrastructure_and_network%20development/Infrastructure/Documents/CEPA%20study%20on%20the%20Value%20of%20Lost%20Load%20in%20the%20electricity%20supply.pdf.

⁽⁵¹⁾ CREGi ettepaneku muud elemendid on kättesaadavad järgmisel aadressil: <https://www.creg.be/fr/publications/proposition-e2064>.

parameetrid sätestatakse kuninglikus dekreedis reguleeriva asutuse ettepaneku alusel. Kuningliku dekreeidi lõplik tekst avaldati Belgia ametlikus väljaandes 30. aprillil 2021 pärast reservvõimsuse mehhanismi muudetud seaduse heakskiitmist ⁽⁵²⁾. Kõnealuses kuninglikus dekreedis sätestatud protsessi kirjeldatakse põhjendustes 91–99.

- (91) Igal aastal määratakse reguleeriva asutuse ettepaneku alusel kindlaks konkreetsel tulevasel tarneaastal varustuskindluse normi täitmiseks vajalik võimsus (st sihtmaht). Reguleeriv asutus koostab selle ettepaneku, võttes arvesse põhivõrguettevõtja esitatud andmeid, kuid ka põhivõrguettevõtja omakorda arvutab need andmed stsenaariumi ja vahepealsete väärtuste põhjal, mille on esitanud reguleeriv asutus ja kindlaks määranud minister. Sihtmaht määratakse kindlaks seaduses sätestatud varustuskindluse normi alusel, mis vastab teatavale võimsusvajaku ootuse väärtusele. Selle kriteeriumi täitmise tagamiseks stsenaarium kalibreeritakse. Kui stsenaarium on kalibreeritud, tehakse turusimulatsioon, mille põhjal tehakse kindlaks simuleeritud nappuse tunnid. Seejärel arvutatakse sihtmaht simuleeritud nappuse tundide keskmise koormuse ja tasakaalustamisvajaduse summana, millest lahutatakse simuleeritud nappuse tundide ajal eeldatavasti mittetarnitava energia keskmine kogus.
- (92) Põhjenduses 91 nimetatud stsenaarium on üks keskeid võrdlusstsenaariumeid, mida kasutatakse ressursside piisavuse probleemi kindlakstegemiseks kas viimase Euroopa ressursside piisavuse hinnangu ⁽⁵³⁾ või viimase riikliku ressursside piisavuse hinnangu ⁽⁵⁴⁾ põhjal, ning seda ajakohastatakse kõige uuema kättesaadava teabega ⁽⁵⁵⁾. Hangitava võimsuse mahu lõplikul kindlaksmääramisel tuleb järgida ka elektrienergia määruse asjakohaseid sätteid.
- (93) Kuninglikus dekreedis on võrdlusstsenaariumi kehtestamiseks ette nähtud järgmine menetlus. Energiaministri otsuse sisendina avaldab Belgia põhivõrguettevõtja pärast turuosalistega korraldatud avalikku konsultatsiooni soovitusel andmete ja eelduste kohta. Seejärel teeb reguleeriv asutus ettepaneku võrdlusstsenaariumi kohta, võttes arvesse kuninglikus dekreedis ette nähtud meetodikat. Föderaalne majandusajade teenistus avaldab selle ettepaneku kohta nõuande. Lõpliku otsuse stsenaariumi valiku kohta teeb energeetikaminister.
- (94) Enampakkumise üldise ülempiiriga määratakse kindlaks maksimaalne tasu, mida reservvõimsuse mehhanismi enampakkumisel tehtud pakkumuse eest saada võib ja mida kohaldatakse kõigi võimsuskategooriate suhtes. Piirates maksimaalset tasu, mida võib saada, vähendab üldine enampakkumise ülempiir võimalust turuvõimu ebasobivate pakkumuste esitamisega kuritarvitada. Enampakkumishinna üldine ülemmäär arvutatakse uue turule siseneja netokulu ⁽⁵⁶⁾ ja teguri X korrutisena. Paranduskoeffitsiendi X väärtuses on arvesse võetud uue turule siseneja netokulude hindamisega seotud ebakindlust nii uue turuletulija eri tehnoloogialahendustega seotud kogukulude varieeruvuse tasandil kui ka iga-aastaste marginaalset väiksemate tulude kindlaksmääramisel energiaturul ja netotulu kindlaksmääramisel tasakaalustavate tugiteenuste turul. Enampakkumishinna üldine ülemmäär esimesel enampakkumisel on 75 eurot/kW aastas, mis võrdub uue turule siseneja netokulu ja paranduskoeffitsiendi 1,50 korrutisega ⁽⁵⁷⁾.
- (95) T-4 enampakkumiste nõudlusköver on koostatud kolme punkti alusel, nagu on näidatud järgmisel joonisel.

⁽⁵²⁾ <https://economie.fgov.be/fr/themes/energie/securite-dapprovisionnement/mecanisme-de-remuneration-de>.

⁽⁵³⁾ Elektrienergia määruse artikkel 23.

⁽⁵⁴⁾ Elektrienergia määruse artikkel 24.

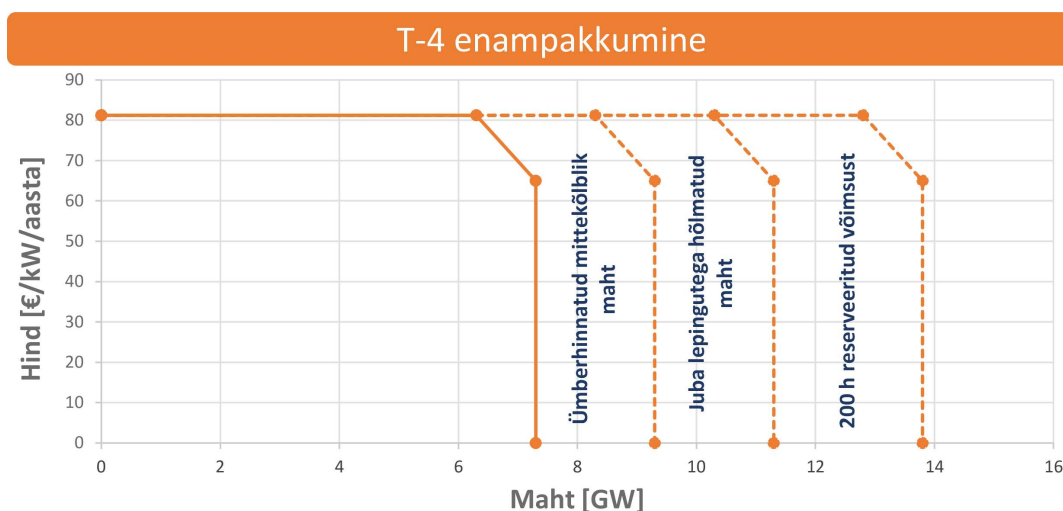
⁽⁵⁵⁾ Esimese nõudluskövera kalibreerimiseks kasutatud võrdlusstsenaariumi kirjeldatakse põhjenduses 287.

⁽⁵⁶⁾ Uue turule siseneja netokulu väljendab tulu, mida parimal uuel turule siseneval tehnoloogial oleks vaja võimsusturul teenida, et kompenseerida oma „puuduolevat raha“ energiaturul ühe aasta jooksul. See arvutatakse nii, et uue turule siseneja brutokulust lahutatakse turu kogutulu ja tugiteenuste tulud.

⁽⁵⁷⁾ Reguleeriv asutus CREG algatas ajavahemikus 1. juulist 2020 kuni 13. juulini 2020 kestnud avaliku konsultatsiooni ettepaneku kohta, mis käsitles uue turule siseneja kulude väärtusi võrdlustehnoloogialahenduste lühiloendi koostamiseks, kapitali kaalutud keskmist hinda ja paranduskoeffitsienti X (vt põhjenduse 99 punkt b).

Joonis 1

Esialgne hinnanguline nõudluskõver T-4

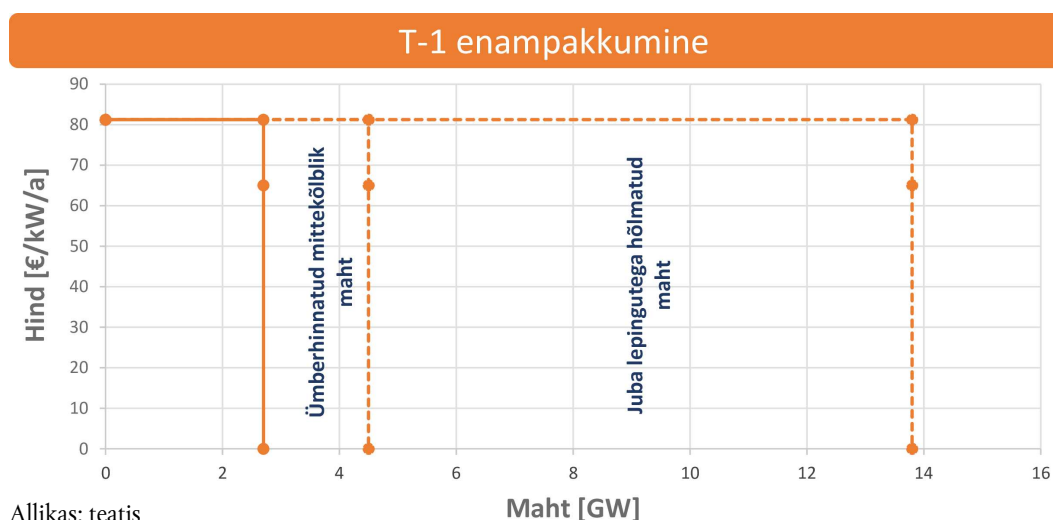


Allikas: teatis

- Punkt B vastab ordinaatteljel uue turule siseneja netokulule ⁽⁵⁸⁾. Abstsissteljel vastab punkt B sihtmahule (võttes arvesse keskmist koormust simuleeritud nappuse tundidel, tasakaalustamisresERVE, simuleeritud nappuse tundide jooksul mittetarnitud keskmist energiakogust, ümberhinnatud mittekõlblikku mahtu, sõlmitud lepingutega juba hõlmatud mahtu ja mahuosa, mis on reserveeritud T-1 enampakkumise jaoks, nagu on kirjeldatud põhjenduses 98).
 - Punkt C vastab ordinaatteljel 0-le ja abstsissteljel sihtmahule.
 - Punkt A vastab ordinaatteljel enampakkumishinna üldisele ülemmäärale. Abstsissteljel vastab punkt A konkreetsele mahule, mis on arvatatud nagu punkti B maht (vt põhjenduse 95 punkt a), kuid kasutades erinevat võimsusvajaku ootust ($LOLE_A$). $LOLE_A$ vastab varustuskindluse normi (st võimsusvajaku ootuse võrdlusväärtus) ja paranduskoeffitsiendi X korrutisele (vt põhjendus 94).
- (96) T-1 enampakkumiste nõudluskõver on koostatud samade punktide B ja C alusel nagu T-4 enampakkumiste puhul, kuid sihtmahu on kohandatud, et võtta arvesse võimsust, mille kohta on samale tarneperioodile vastaval T-4 enampakkumisel juba lepingud sõlmitud. Punkt A vastab ordinaatteljel enampakkumishinna üldisele ülemmäärale ja abstsissteljel sihtmahule.

Joonis 2

Esialgne hinnanguline nõudluskõver T-1



Allikas: teatis

⁽⁵⁸⁾ Võttes arvesse võrdlustehnoloogialahenduste lühiloendis olevaid kombitsükliga gaasiturbiine, avatud tsükliga gaasiturbiine ja diiseldiiselaatoreid ning kasutades uue turule siseneja brutokulu, energiaturul saadud tulu ja tugiteenuste tulude eeldatavaid keskmisi väärtusi.

- (97) Belgia ametiasutused leiavad, et nõudluskõverate koostamisel järgitakse kahte põhimõtet:
- a) energiavarustuskindluse tagamine: see tähendab, et pärast T-4 ja T-1 enampakkumiste lõppu peaks varustuskindluse norm olema täidetud, vastasel juhul ei täida reservvõimsuse mehhanism oma eesmärki. Kuna punkt B vastab varustuskindluse normi täitmiseks vajalikule mahule, tuleks tagada, et lepinguid sõlmitakse vähemalt selle mahu peale. Kuna pärast T-4 enampakkumist on veel võimalus sõlmida lisavõimsuste lepinguid T-1 enampakkumisel, on võimalik punkti A ja punkti B vaheline tõusev kõver, mis võimaldab sõlmida lepinguid väiksemale kogusele, kui sellel T-4 enampakkumisel on punkti B jaoks kalibreeritud. Siiski ei tagaks lepingu sõlmimine väiksemale mahule kui maht, mis on T-1 enampakkumisel seotud punktiga B, et varustuskindluse norm on täidetud. See selgitab punkti A ja punkri B vahelist vertikaalset löiku T-1 enampakkumise puhul ning
 - b) proportsionaalse kõige väiksemate kuludega mehhanismi tagamine: see tähendab, et hangitav kogumaht ei tohiks ületada mahtu, mis on vajalik varustuskindluse normi täitmiseks, sest vastasel juhul suurendaks see mehhanismi kogukulusid. See selgitab, miks on nõudluskõver nii T-4 kui ka T-1 enampakkumise puhul punkti B ja X-telje lõikepunkti vahel vertikaalne.
- (98) Elektriseaduse kohaselt tuleb T-1 enampakkumistele reserveerida minimaalne võimsusmaht ja see tuleb T-4 enampakkumiste sihtmahust maha arvata. Reserveeritud maht peab olema vähemalt võrdne keskmise võimsusega, mida on vaja, et katta kogu tippvõimsus vähem kui 200 töötundi jooksul aastas. Vastavalt kuninglikule dekreedile, millega määratakse kindlaks võimsuse arvutamise meetodika ja enampakkumise parameetrid reservvõimsuse mehhanismi raames, määratakse võimsus, mis on vajalik kogu tippvõimsuse katmiseks keskmiselt vähem kui 200 tunni jooksul, iga 100 MW ploki kohta kindlaks koormuse kestuse kõveral põhineva energiavarustuskindluse kriteeriumi täitmiseks vajalike tundide keskmise arvu alusel. Need on tunnid, mida on teatavate võimsusvajaduste puhul vaja maksimaalse elektritarbimise katmiseks. Nõudluskõvera hindamise tulemusena reserveeriti 2024. aastaks kavandatud T-1 enampakkumisele ligikaudu 2,5 GW. Belgia sõnul kajastab otsus reserveerida osa hangitavast kogusest T-1 enampakkumise protsessi jaoks tahet rõhutada mehhanismi tehnoloogianeutraalsust ja tehnikaalast avatust. See meede soodustab tarbimiskaja pakkujate osalemist, kuna nende võimsuste kättesaadavust võib olla keerulisem pikalt ette kavandada, mis võib raskendada nende osalemist T-4 enampakkumisel. Hoolimata sellisest võimsusmahu üleviimisest T-1 enampakkumisele on kõigil võimsuse omanikel lubatud osaleda seoses konkreetse tarneperioodiga nii T-4 kui ka T-1 enampakkumisel.
- (99) Tegevus kuni kuningliku dekreeidi lõpliku eelnõu rakendamiseni.
- a) Elia algatas avaliku konsultatsiooni stsenaariumide, tundlike elementide ja andmete kohta, et arvutada reservvõimsuse mehhanismi parameetrid 2025.–2026. aasta tarneperioodi T-4 enampakkumise jaoks. Avalik konsultatsioon toimus ajavahemikul 5. maist 2020 kuni 5. juunini 2020⁽⁵⁹⁾. Elia käsitles kooskõlas kuningliku dekreediga konsultatsiooni raames ENTSO-E 2019. aasta piisavuse prognoosist saadud andmeid, mida ajakohastati avalikest allikatest pärit kõige uuema kättesaadava teabega, ja tundlikke elemente, mis tuleb lisada võrdlusstsenaariumi ja mis võivad mõjutada Belgia energiavarustuskindlust (vt põhjendus 93). Pärast avalikku konsultatsiooni soovitas Elia lisada võrdlusstsenaariumi „väikese nõudluse“ tundlikkus ja EU-HiLo stsenaariumile⁽⁶⁰⁾ vastav tundlikkus (vt põhjendus 30). Seejärel võttis CREG 10. juulil 2020 vastu võrdlusstsenaariumi ettepaneku,⁽⁶¹⁾ milles ta kordab eelkõige oma kriitikat Elia soovitusel kohta lisada tundlikkus seoses Prantsusmaa tuumaenergia kättesaadavuse vähendamise ja nelja tuumareaktori võrra (vt põhjendus 87), osutades ka Prantsusmaa olemasolevale võimsuse tagamise mehhanismile, mis tagab piisavuse, ja hangitava võimsuse suurenemise riskile. Peagi pärast seda võttis föderaalne majandusajade teenistuse energeetika peadirektoraat vastu soovitusel energeetikaministrile,⁽⁶²⁾ milles ta soovib lisada võrdlusstsenaariumi eeldatava nõudluse muudatus, kuna see nõudlus vähenes COVID-19 puhangu mõju tagajärjel. See hõlmas ka Prantsusmaa tuumaelektrijaama reaktorite täiendavat mitte-kättesaadavust. Seega lükkas föderaalne majandusajade teenistuse energeetika peadirektoraat enamiku CREGi kriitikat tagasi, kuid kutsus Eliat siiski üles oma analüüsi läbi vaatama, võttes arvesse viiepoolse energiafoorumi tegevust (vt põhjendus 35).

⁽⁵⁹⁾ https://www.elia.be/en/public-consultation/20200505_public-consultation-on-the-scenarios-sensitivities-and-data-for-the-crm.

⁽⁶⁰⁾ „2.2.1 Prantsusmaa tuumaenergia kättesaadavus – Esimene tundlikkus on kooskõlas kümneaastase perioodi piisavuse ja paindlikkuse uuringuga aastateks 2020–2030 (Elia, 2019) ja on esitatud punktis 2.6.8. See hõlmab tuumaenergia kättesaadavust, mida on talvel vähendatud nelja reaktori võrra“.

⁽⁶¹⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/proposition-c2105>.

⁽⁶²⁾ <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/avis-dg-energie-projet-proposition-2105-signed.pdf>.

- b) CREG korraldas ajavahemikul 1. juulist 2020 kuni 13. juulini 2020 kestnud avaliku konsultatsiooni ettepaneku kohta, mis käsitleb uue turule siseneja brutokulu väärtusi, kapitali kaalutud keskmist hinda ja paranduskoeffitsienti X ⁽⁶³⁾. Energeetikaminister teeb igal aastal otsuse CREGi ettepaneku alusel, kuid võib sellest kõrvale kalduda.
- (100) 2021. aasta oktoobris toimunud T-4 enampakkumise nõudlusköver põhineb 2019. aasta piisavuse prognoosi kesksel stsenaariumil, mida on täiendatud ajakohastatud andmete ja parandustega, mis põhinevad viiepoolse energiafoorumi koostatud ja 2020. aasta aprillis avaldatud üldisel piisavuse hinnangul (vt ka põhjendused 287–289).
- (101) 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus on kasutatud 2020. aasta piisavuse prognoosi kesksel stsenaariumil, mida on täiendatud kõige uuema andmekogumiga, mis on kättesaadav iga riigi kohta ja mida kogutakse ENTSO-E raames, ning avaliku teabe või ajakohastatud riiklike uuringutega teiste riikide kohta. Belgia sõnul tagatakse sidusus, kasutades teabekogumina sama allikat (piisavuse prognoos) nii ressursside piisavuse hindamisel kui ka nõudluskövera kalibreerimisel.
- (102) Belgia selgitas, et 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus on modelleeritud ka tundlikkus, mida kasutati nõudluskövera arvutustes esimesel enampakkumisel seoses Prantsusmaa tuumaenergiavõimsuse mittekättesaadavusega (kooskõlas viiepoolse energiafoorumi koostatud üldise piisavuse hinnanguga).
- (103) Esimestel T-4 ja T-1 enampakkumistel hangitav maht on hinnanguliselt 9,5 GW. Kogumaht määratakse kindlaks enampakkumise kohta ja see põhineb punktis 2.5.2 kirjeldatud meetodikal. T-4 enampakkumise nõudluskövera puhul on Belgia ametiasutused eraldanud märkimisväärse mahu T-1 enampakkumisele, millega tagatakse, et uus kalibreerimine toimub tarneaastale lähemal, ja välditakse liiga suure võimsuse müümist T-4 enampakkumisel. See suur T-1 enampakkumise jaoks reserveeritud maht võimaldab Belgia ametiasutustel tulla toime väikeste kõrvalekalletega, mis tulenevad uutest sisendandmetest ja meetodika täiustamisest, kuid tagab ka, et uutele ja uuenduslikele tehnoloogialahendustele antakse laialdased osalemisvõimalused, mis tagab praktikas meetme tehnoloogianeutraalsuse.
- (104) 2021. aasta T-4 enampakkumisel sõlmitavad lepingud hõlmavad kokku ligikaudu 54 % keskmisest tipptarbimisest nappuse hetkedel, vähendades seega sihtmahu rangelt vajalikuni.
- (105) Belgia võttis kohustuse kontrollida ja vajaduse korral kohandada T-4 enampakkumisel 2023. aastal ja T-1 enampakkumisel 2026. aastal hangitavaid koguseid vastavalt 2023. aasta riikliku ressursside piisavuse hinnangu tulemustele.

2.5.3. Eelkvalifitseerimise etapp

- (106) Kohustuslik eelkvalifitseerimise menetlus on kohaldatav kõigi üle 1 MW tootmisvõimsuse omanike suhtes. Sellest hoolimata ei ole eelkvalifitseeritud võimsuste puhul pakkumismenetluses osalemine kohustuslik (loobumisklausel). Kohustusliku eelkvalifitseerimise hõlbustamiseks on ette nähtud eelkvalifitseerimise kiirmenetlus, mis võimaldab võimsuse omanikel täita eelkvalifitseerimise kohustust minimaalse jõupingutusega (nõutav on ainult miinimumteave, näiteks identifitseerimisnumber, tarnekoha liik ja ülesseatud koguvõimsus): pärast eelkvalifitseerimise kiirmenetlust käsitatakse võimsuse omanikke automaatselt pakkumismenetlusest loobunutena.
- (107) Eelkvalifitseerimise nõuded hõlmavad heite piirnормi ja võimsusepakkujad, kes ületavad allpool esitatud heite piirnормi, ei saa võimsuse enampakkumisel osaleda:
- a) võimsuste suhtes, mille tootmist alustati 4. juulil 2019 või hiljem, kohaldatakse heite piirnормi 550 g fossiilkütustest pärit CO₂ kWh elektri kohta;
- b) võimsused, mille tootmist alustati enne 4. juulit 2019, ei tohi tekitada rohkem kui 550 g fossiilkütustest pärit CO₂ kWh elektri kohta ja rohkem kui 350 kg fossiilkütusest pärit CO₂ aastas ühe kW ülesseatud elektrivõimsuse kohta.

⁽⁶³⁾ <https://www.creg.be/fr/consultations-publiques/consultation-publique-relative-au-projet-de-proposition-2086-relative-au>.

- (108) Peale selle peavad kandidaadid eelkvalifitseerimise käigus esitama enampakkumisel osalemiseks esialgse finantstagatise. Esialgne finantstagatis jõustub siis, kui võimsusturu üksus enampakkumisel välja valitakse. Kui võimsusepakkujat ei täida pärast enampakkumisel välja valimist oma lepingulisi kohustusi või kui ta ei soovi võimsuslepingut sõlmida, kohaldatakse tarne-eelse kontrolli osana rahalisi karistusi. Kui need rahalise karistused jäetakse tasumata, on teisel lepingupoolel õigus finantstagatise sisse nõuda. Eelkvalifitseerimise ajal on esialgse finantstagatise summa virtuaalsete ja täiendavate võimsusturu üksuste puhul 20 000 eurot/MW ning olemasolevate võimsusturu üksuste puhul 10 000 eurot/MW vastavalt võimsusturu üksuse abikõlblikule mahule (arvestades, et lepinguline võimsus ei ole veel teada, ning tagades, et finantstagatis on proportsionaalne projekti suurusega ja tarnimata jätmise korral süsteemile tekkiva ohuga). Kui võimsusturu üksuse lõplik lepinguline võimsus on väiksem kui tema abikõlblik maht, vähendatakse finantstagatise summat abikõlbliku mahu ja lepingulise võimsuse positiivse vahe võrra, mis korrutatakse 20 000 euroga (virtuaalsete ja täiendavate võimsusturu üksuste puhul) või 10 000 euroga (olemasolevate võimsusturu üksuste puhul).
- (109) Lisaks peavad isikud, kes soovivad taotleda fossiilkütustel töötavate uute käitiste eelkvalifitseerimist (15aastase võimsuslepingu sõlmimiseks), teadma, et võimsuslepingu sõlmimine ei vabasta neid kehtivatest ja tulevastest õigusaktidest ja eesmärkidest, mille Euroopa Liit ja/või Belgia on kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks kehtestanud või kehtestavad. Lisaks peavad nad teadma, et võimsuslepingu sõlmimine kohustab neid toetama poliitika ettevalmistamist nende eesmärkide saavutamiseks. Selleks peavad nad lisama kirjaliku deklaratsiooni, milles nad kohustuvad
- uurima 31. detsembriks 2026 asjaomase käitise kasvuhoonegaaside heite vähendamise tehnilist ja majanduslikku teostatavust kooskõlas asjakohaste Euroopa ja Belgia õigusaktide ja eesmärkidega;
 - koostama 31. detsembriks 2027 heite vähendamise kava, milles näidatakse, kuidas nad aitavad minna 2050. aastaks üle kliimanetraalsusele, ning esitatakse 2035. ja 2045. aasta vahe-eesmärgid, ning
 - saavutama 2050. aastaks null- või negatiivse heite. Heite vähendamise kava koostamises osalevad isikud võivad otsustada teha selle uuringu ühiselt.
- (110) Põhjenduses 109 nimetatud kohustuste täitmist tuleb tõendada föderaalsete majandusasjade teenistuse energeetika peadirektoraadile.

2.5.4. Enampakkumise ülesehituse erijooned

2.5.4.1. Hinnareegel

- (111) Konkurentsipõhise enampakkumismehhanismi puhul kasutatakse kinnise pakkumisega enampakkumise vormi, mille puhul pakkujad esitavad pakkumused anonüümselt ja turg kliiritakse seejärel ühes voorus. Belgia ametiasutuste sõnul piirab kinnise pakkumisega enampakkumise vorm turuvõimu kuritarvitamise võimalust, kuna see ei anna turu kliirimise ajal turule teavet ega võimalda pakkujatel oma pakkumusi ajakohastada. Ka märgivad nad, et erinevalt tagurpidi enampakkumistest ei ole pakkujaid kinnise pakkumisega enampakkumise puhul seotud (tavaliselt) 2–3 päevaks, mille jooksul nad peavad olema valmis reageerima enampakkumisprotsessis kättesaadavaks tehtud teabele. Vähem keerukas ja aeganõudev enampakkumisprotsess võib turule sisenemise takistust veelgi vähendada, mis on eriti oluline uutele ja väikestele turuosalistele ning tarbimiskaja osalistele, kelle põhitegevus ei ole seotud energiaturuga.
- (112) Kõikidele edukatele pakkujatele makstakse võimsustasu, mis põhineb kõigi vähemalt kahe algse tarneperioodiga seotud enampakkumiste (T-4 ja T-1 enampakkumised seoses tarneperioodidega, mis algavad 2025. aasta novembrist ja 2026. aasta novembrist) puhul pakkumishinna (*pay-as-bid*) reeglil. Teisisõnu saavad edukad võimsusepakkujad oma pakkumishinna võimsustasuna.
- (113) Pärast seda, kui parlamendile on esitatud hindamisaruanne, võidakse järgnevate tarneperioodidega seotud enampakkumiste suhtes kohaldada piirkulupõhise (*pay-as-cleared*) hinna reeglit. Piirkulupõhise hinna reegli kohaselt võrdub võimsustasu kõige kallima valitud pakkumuse hinnaga (võttes arvesse vahepealset hinnapiiri, vt punkt 2.5.4.2).

- (114) Belgia ametiasutuste arvates on piisavuse probleemi tõttu Belgias vaja 2025. aasta paiku uut võimsust (vt põhjendus 29). Seetõttu konkureerivad reservvõimsuse mehhanismi esialgsel enampakkumistel tõenäoliselt võimsuse omanikud, kelle kulustruktuur on väga heterogeenne. Belgia ametiasutused kardavad sel põhjusel, et kui kohaldatakse piirkulupõhise hinna reeglit, võivad mõned võimsusepakkujad saada reservvõimsuse mehhanismi raames väiksematest piirkuludest tulenevat tulu ja seega juhuslikku kasumit. Belgia sõnul annaks täiusliku teabe olukorras, kus turuosalisel saavad piirkulupõhiselt prognoosida võimaliku turu kliiringhinna, pakkumishinna reegel teoreetiliselt sama tulemuse, sest pakkujatel on stiimul teha pakkumus selle eeldatava kliiringhinnaga. Praktikaks on aga esimeste reservvõimsuse mehhanismi enampakkumistega vältimatult seotud võimaliku piirkulupõhise turuhinna teatav ebakindlus ja prognoosimatus. Seetõttu võivad turuosalisel tegutseda pakkumishinna reegli korral ettevaatlikumalt, et vältida riski, et neid ei valita, ja seega võib pakkumishind anda vähem kuluka tulemuse.
- (115) Belgia leiab siiski, et pakkumishinnapõhiste enampakkumiste kulutõhususe eelis aja jooksul tõenäoliselt väheneb, mitte ainult seetõttu, et uue võimsuse nõue võib kaduda, vaid ka seetõttu, et korduvad pakkumishinnapõhised enampakkumised võimaldavad turuosalistel turu kliiringhinda paremini prognoosida, mille tulemuseks on „lame“ pakkumiskõver. Pealegi võib juhtuda, kui puuduoleva raha probleem keskmes kuni pikas perspektiivis kaob, pakkumishind takistada hinna võrdsustumist nulliga, sest pakkumishinna reegli korral ei ole võimsusepakkujatel stiimulit pakkuda nullhinnaga.
- (116) Belgia arvates võib pärast mitut enampakkumist muutuda piirkulupõhise hinna reegel paremaks valikuks, et stimuleerida konkurentsi, anda läbipaistev hinnasignaal ja võimaldada võimsustasude võrdsustumist nulliga, kui tarnitav võimsus on eeldatavasti piisav, et vastata nõutavale võimsuse tasemele. Piirkulupõhise hinna reegli oluline tunnus on see, et ratsionaalne pakkumiskäitumine on pakkuda vastavalt tegelikele kuludele. Pealegi, kuna piirkulupõhine hind annab turule läbipaistva hinnasignaali, võib see teave olla eriti väärtuslik väikestele üksustele ja uutele turuosalistele, kuna see võib anda neile parema ettekujutuse praegustest ja tulevastest eeldatavatest turutingimustest, ergutades seega aja jooksul osalemist. Lisaks hõlbustab piirkulupõhise hinna reegel lepingulisi kokkuleppeid, eriti agregeerimise puhul. Seetõttu näeb Belgia ette menetluse, mis võimaldab piirkulupõhise hinna reeglile üle minna, kui on tõendatud, et see üleminek on kasulik.

2.5.4.2. Vahepealne hinnapiir

- (117) Nagu punktis 2.6 üksikasjalikult kirjeldatud, võib märkimisväärseid investeeringuid vajav võimsusturu üksus taotleda mitmeaastase võimsuslepingu sõlmimist. Praegu ei kohaldata seda reeglit kaudse välismaise võimsuse osalemise suhtes, mille puhul võib saada vaid üheaastase lepingu (vt põhjendused 143 ja 144). Belgia ametiasutuste sõnul ei ole üheaastaste lepingute kategooriasse kuuluvatel võimsusturu üksustel vaja katta mingeid investermiskulusid või on need väikesed (vastasel juhul kvalifitseeruksid nad mitmeaastase lepingule). Seetõttu on ette nähtud kohaldada üheaastaste lepingute kategooriasse kuuluvate võimsusturu üksuste suhtes juhusliku kasumi vältimiseks vahepealset hinnapiiri. Seda reeglit kohaldatakse ka lepingute suhtes, mis on seotud kaudse välismaise võimsusega (täpsem teave punktis 2.10.1).
- (118) Üheaastaste lepingute kategooriasse kuuluvatel võimsusturu üksustel ei ole lubatud teha pakkumisi vahepealsest hinnapiirist kõrgema hinnaga. Lisaks ei saaks need võimsusturu üksused isegi piirkulupõhise hinna reegli alusel (vt põhjendus 113) võimsuse eest vahepealsest hinnapiirist suuremaid makseid.
- (119) Belgia ametiasutuste sõnul takistab vahepealne hinnapiir ka märkimisväärse turujõuga turuosalistel tegemast strateegilist otsust tootmine konserveerida või olemasolev tootmisvõimsus sulgeda, kõrvaldades sellega tegelikult võimsuse turult, mis mõjutab turu kliiringhinda. Kuna vahepealne hinnapiir piirab maksimaalseid võimsuse eest makstavaid tasusid üheaastaste võimsuslepingute kategoorias (mille hulka kuuluvad olemasolevad varad), piiraks see ka väiksematest piirkuludest tuleneva ülemäärase tulu väljavaadet.
- (120) Belgia ametiasutused märgivad, et vahepealne hinnapiir peaks ühelt poolt olema juhusliku kasumi vältimiseks piisavalt madal, kuid teiselt poolt ei tohiks see olla liiga madal, nii et see takistab investoritel saada tavapärasest tulu või koguni takistab võimsusturu üksuste osalemist reservvõimsuse mehhanismi enampakkumisel ja tekitab soovimatu väljumissignaali.

- (121) Metoodika, mida on kirjeldatud kuninglikus dekreedis, millega kehtestatakse reservvõimsuse mehhanismi enampakkumise parameetrite arvutamise metoodika, näeb ette, et vahepealne hinnapiir tuleb kalibreerida praegu turul oleva kõige halvemate tulemustega tehnoloogia puhul eeldatava „puuduoleva raha“ tasemel, võttes arvesse nii kulusid kui ka tulusid.
- (122) Arvesse võetakse järgmisi kulusid:
- aastased püsivad käitus- ja hoolduskulud;
 - aasta peale arvestatud aastast erineva ajavahemiku hoolduskulud (v.a kulud, mis on seotud käitise võimsuse suurendamise või kasutusea pikendamisega);
 - kättesaadavuskatse aktiveerimiskulud.
- (123) Need kulukomponendid jagatakse kohaldatavate ümberhindamisteguritega, kuna vahepealset hinnapiiri kohaldatakse enampakkumisel, kus hinnad on väljendatud ümberhinnatud MW kohta. Belgia ametiasutused esitasid allpool tabelis 5 olevad andmed ⁽⁶⁴⁾.

Tabel 5

Lühiloendisse kantud olemasolevate tehnoloogialahenduste aastased kogukulud ⁽⁶⁵⁾

	Aastased püsivad käitus- ja hoolduskulud (eurot/kW aastas)			Kättesaadavuskatse aktiveerimiskulud (eurot/kW aastas)	Ümberhindamistegur ⁽⁶⁶⁾
	MADALAD	KESKMISED	KÕRGED		
<i>Kombitsükliga gaasiturbiinid</i>	29	30	41	0	91 %
<i>Avatud tsükliga gaasiturbiin</i>	19	19	40	0	90 %
<i>Turboreaktiivmootor</i>	23	29	29	0	96 %
<i>Turule reageerimine</i>	5	10	15	0,18	36 %

Allikas: teatis

- (124) Arvesse võetakse järgmisi aastaseid tulusid:
- elektriturul teenitud aastased tulud, mis tulenevad väiksematest piirkuludest;
 - aastane netotulu sagedusega seotud tasakaalustamisteenuste osutamise eest.
- (125) Belgia ametiasutused esitasid allpool tabelis 6 olevad andmed.

⁽⁶⁴⁾ Elia avas avaliku konsultatsiooni stsenaariumide, tundlike elementide ja andmete kohta, et arvutada reservvõimsuse mehhanismi parameetrid 2025.–2026. aasta tarneperioodi T-4 enampakkumise jaoks (vt põhjenduse 99 punkt a).

⁽⁶⁵⁾ Elia kalibreerimisaruandest saadud andmed. Kättesaadav aadressil <https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm>.

⁽⁶⁶⁾ Kuna „suuremahulise soojustootmise“ ümberhindamistegur on vahemikus 85–95 %, kohaldatakse kombitsükliga gaasiturbiiniga elektrijaama, avatud tsükliga gaasiturbiiniga elektrijaama ja turboreaktiivmootori tehnoloogia puhul vähemalt 90 % ümberhindamistegurit. Turule reageerimise (*Market Response*) tehnoloogia puhul on ümberhindamistegur keskmine väärtus, et võtta arvesse turule reageerimise tehnoloogias sisalduvaid erinevaid võimalusi.

Tabel 6

Lühiloendisse kantud olemasolevate tehnoloogialahenduste aastased kogutulud ⁽⁶⁷⁾

	Aastased kogutulud (eurot/kW aastas) ⁽⁶⁸⁾		
	MADALAD	KESKMISED	KÕRGED
Kombitsükliga gaasiturbiinid	5	11	20
Avatud tsükliga gaasiturbiin	10,2	12,6	15,5
Turboreaktiivmootor	19,3	23,2	27
Turule reageerimine	14,3	17,1	20

Allikas: teatis

- (126) Lõpuks arvutatakse „puuduolev raha“, lahutades aastaste kulude väärtusest aastased tulud. Saadud arvule lisatakse 5 % mõõtemääramatuse marginaal, et võtta arvesse üldist ebakindlust, mis on seotud puuduoleva raha hinnanguga, võttes eeskätt arvesse seda, et vahepealse hinnapiiri kalibreerimine nõuab kulude ja tulude üldistamist tehnoloogia kohta ning et see hindamine tehakse mitu aastat enne asjaomast tarneperioodi.
- (127) Belgia ametiasutused esitasid allpool tabelis 7 olevad andmed. „Puuduoleva raha“ väärtuse erinevad „tasemed“ on järgmised: 1. tase – väikesed kulunäitajad ja suured tulunäitajad; 2. tase – väikesed kulunäitajad ja keskmised tulunäitajad; 3. tase – väikesed kulunäitajad ja väikesed tulunäitajad; 4. tase – keskmised kulunäitajad ja suured tulunäitajad; 5. tase – keskmised kulunäitajad ja keskmised tulunäitajad; 6. tase – keskmised kulunäitajad ja väikesed tulunäitajad.

Tabel 7

Lühiloendisse kantud olemasolevate tehnoloogialahenduste kohta arvutatud „puuduoleva raha“ väärtused ⁽⁶⁹⁾

„Puuduolev raha“ (eurot ümberhinnatud kW kohta aastas)	1. tase	2. tase	3. tase	4. tase	5. tase	6. tase
Kombitsükliga gaasiturbiinid	10,4	20,8	27,7	11,5	21,9	28,8
Avatud tsükliga gaasiturbiin	4,1	7,5	10,3	4,1	7,5	10,3
Turboreaktiivmootor	0	0	4	2,2	6,4	10,6
Turule reageerimine	0	0	0	0	0	0

Allikas: teatis

⁽⁶⁷⁾ Elia kalibreerimisaruandest saadud andmed. Kättesaadav aadressil <https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm>.

⁽⁶⁸⁾ Tuleb märkida, et üldise keskmise väärtuse arvutamisel võetakse arvesse üksnes neid käsitsi aktiveeritavate sageduse taastamise reservide reserveerimistasusid, mis on väiksemaid kui 10 eurot/MWh, sest sellest piirväärtusest kõrgemaid hindu peetakse omaseks piisavuse probleemiga perioodidele ja seetõttu ei ole need käesoleva analüüsi puhul representatiivsed. Väärtused MADALAD/KESKMISED/KÕRGED on arvutatud kui 60/75/90 % keskmisest koguväärtusest, et võtta arvesse käsitsi aktiveeritavate sageduse taastamise reservidega seotud muutuvkulusid, näiteks pakkumuse tegemise kulusid. Selleks et vältida topeltarvestust ja võtta arvesse ainult netotulu, on sagedusega seotud tasakaalustamisteenuste osutamisest saadud puhastulu arvesse võetud järgmises ulatuses: kuna akud muutuvad tõenäoliselt sageduse hoidmise reservide tarnimisel peamiseks tehnoloogiaks, siis sageduse hoidmise reservidega seotud tulud arvesse ei võeta. Vahepealse hinnapiiri kalibreerimisel ei võeta arvesse akutehnoloogiat, kuna seda peetakse sageduse hoidmise reservide tarnimise positiivseks ärimudeliks. Automaatselt aktiveeritavate sageduse taastamise reservidega seotud tulud arvesse ei võeta, sest eeldatakse, et automaatselt aktiveeritavate sageduse taastamise reservide tehnoloogia tekitab arbitraazi automaatselt aktiveeritavate sageduse taastamise reservide ja energia müügi vahel. Seepärast eeldatakse, et automaatselt aktiveeritavate sageduse taastamise reservide reserveerimistasud ei kujuta endast netotulu, mis lisandub energiaturul teenitud tulule, mis tuleneb väiksematest piirkuludest. Käsitsi aktiveeritavate sageduse taastamise reservide eest saadavat tulu peetakse asjakohaseks turboreaktiivmootori tehnoloogia (eeldatavasti käsitsi aktiveeritavate sageduse taastamise reservide standardtoote pakkumiseks) ja turule reageerimise tehnoloogia (eeldatavasti käsitsi aktiveeritavate sageduse taastamise reservide paindliku toote pakkumiseks) puhul, kuna praegu on nende teenuste pakkumine turul tüüpiline. Täpsemalt öeldes määratakse turboreaktiivmootori ja turule reageerimise tehnoloogiast saadavad tulud kindlaks protsendina keskmisest käsitsi aktiveeritavate sageduse taastamise reservide reserveerimistasust või energiaturul teenitud tulust, mis tuleneb väiksematest piirkuludest, olenevalt sellest, kumb neist annab suurema väärtuse.

⁽⁶⁹⁾ Elia kalibreerimisaruandest saadud andmed. Kättesaadav aadressil <https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm>.

- (128) Elia esitatud teabe ja andmete põhjal ning tuginedes soovitusel, mille reguleeriv asutus nende andmete kohta andis, kehtestasid Belgia ametiasutused esimese enampakkumise, st 2025. aasta novembrist kuni 2026. aasta oktoobrini kestva tarneperioodiga T-4 enampakkumise vahepealseks hinnapiiriks 20 eurot ümberhinnatud kW kohta aastas.
- (129) Ametliku uurimismenetluse käigus võttis Belgia kasutusele mehhanismi, mis võimaldab teha vahepealsest hinnapiirist individuaalse erandi ⁽⁷⁰⁾.
- (130) Erandi tegemise mehhanism kehtestati kuningliku dekreediga, millega määratakse kindlaks võimsuse arvutamise meetodika ja enampakkumise parameetrid reservvõimsuse mehhanismi raames. Erandi tegemise mehhanismi kohaldatakse võrdselt nii riigiseste kui ka kaudsete piiriüleste võimsuste suhtes.
- (131) Kuna erandi tegemise mehhanismi kavandamise ja esimese enampakkumise ettevalmistamise vaheline aeg on lühike, tehakse kuningliku dekreeidi alusel erand tagantjärele, st pärast enampakkumise sulgemist. Belgia selgitas, et võimalikud abisaajad taotleavad erandit enne enampakkumisi ja esitavad kogu asjakohase teabe enne enampakkumisi. Kõik erandi tegemise kriteeriumid ja eeskirjad kehtestatakse läbipaistvalt enne enampakkumisi. Erand ei olene ühegi enampakkumisel osaleja esitatud pakkumustest. Kui tagantjärele jõutakse järeldusele, et mõnel üksusel ei ole õigust erandit saada ja nende makseid vähendatakse, ei mõjuta see tulemust (leping, maksed ja eraldatud kogus) teiste enampakkumisel osalenud üksuste jaoks.

2.5.4.3. Kliirimiseeskirjad

- (132) Võimsuse enampakkumine tuleks kliirida, valides sellise pakkumuste kombinatsiooni, mis maksimeerib sotsiaalset heaolu, võttes arvesse nõudluse kõverat (mis on koostatud halduslikult) ja pakkumise kõverat (milles on agregeeritud võimsuse omanike erinevad pakkumused) ning võttes arvesse eri pakkumuste mahu- ja hinnakomponente. Sellega seoses arvutatakse sotsiaalne heaolu tarbija kasu (kasu ühiskonna jaoks, mis saadakse energiarustuskindluse nõudluse rahuldamisest hinnaga, mis on madalam kui nõudluse kõveral kindlaks määratud valmidus võimsuse eest maksta) ja tootja kasu (kasu, mida saavad võimsusepakkujad nende pakkumishinnast kõrgema hinnaga pakkumuste valimisest) summana.
- (133) Kui majandusliku kasu maksimeerimise seisukohast on samaväärsed mitu kliirimislahendust (st pakkumuste kombinatsioon), valitakse kõige väiksema CO₂ heitega lahendus. Kui kaks lahendust on samaväärsed nii majandusliku kasu maksimeerimise kui ka kaalutud keskmise CO₂ heite seisukohast, valitakse mitmeaastase seotuse piiramise eesmärgil lahendus, mille leping on lühima kaalutud keskmise kestusega ⁽⁷¹⁾.
- (134) Enampakkumise algoritmis võetakse arvesse ka võrgupiiranguid sellisel viisil, et algoritm lükkab tagasi teatavad pakkumuste kombinatsioonid, mis ei ole koos võrgus teostatavad. Võrgupiirangud, mis on seotud põhivõrguettevõtja võrguga ja mida kohaldatakse enampakkumisel kliirimise toimumise ajal, määratakse kindlaks enne enampakkumisel kliirimise toimumist ning neid mõjutavad kas süsteemi turvalisusega seotud kaalutlused või füüsilised ruumipiirangud.

2.6. Lepingu kestus

- (135) Belgia ametiasutuste väitel võimaldab võimsuslepingu pikem kestus võimsusepakkujal kindlustada pikaajaline rahastamine, et jaotada investeerimiskulud pikemale ajale. See võib vähendada aastast nõutavat võimsustasut ja aidata tagada, et uus projekt on võimeline konkureerima turul olemasolevate projektidega. Potentsiaal siseneda turule uue sisenejana konkurentsivõimelise hinnaga on ülioluline ka selleks, et kontrollida olemasolevate võimsusepakkujate turuvõimu.

⁽⁷⁰⁾ Individuaalse erandi saamise meetodikat käsitleti 2021. aasta veebruaris korraldatud avaliku konsultatsiooni raames.

⁽⁷¹⁾ Eelkvalifitseerimise käigus peavad võimsusepakkujad esitama oma võimsusturu üksuste kohta CO₂ andmed. Belgia reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjades (vt punkt 18.1.17) on esitatud eri- ja aastase heite arvutamise suunised, tuginedes ACERI arvamusele nr 22/2019.

- (136) Võimsuslepingu pikem kestus võib siiski tehnoloogia ka pikemaks ajaks energiaturule n-ö kinnistada. Seetõttu on Belgia riik valinud erinevad võimsuskategooriad (1 aasta, kuni 3, 8 ja 15 aastat). Seega ei anta uusi investeeringuid kohe maksimaalse pikkusega (15 aastat) võimsuslepingutele, millega välditakse tulevase energiaturu suletust uutele (ja potentsiaalselt keskkonnasõbralikumatele) tehnoloogialahendustele.
- (137) CREGi esitatud 12. detsembri 2019. aasta kuninglikus dekreedis ⁽⁷²⁾ on rahastamiskõlblikud kulud kindlaks määratud järgmiselt: „Esialgseid ja ühekordsed investeerimiskulud, mille tegemise korraldus antakse alates kuupäevast, millal avaldatakse enampakkumise tulemused, kus selle võimsuse pakkumus on jätkuvalt alles, ja mis tehakse hiljemalt tarnimise perioodi esimesele päevale eelneval päeval ning mis on vajalikud võimsuse oluliste füüsiliste elementide ehitamiseks ja/või tarnimiseks ning täiendava võimsuse pakkumiseks Belgia turule alates võimsuslepinguga hõlmatud esimesest tarneperioodist“. Olemasoleva võimsuse puhul on lisavõimsuse pakkumisega seotud kulud järgmised: i) tehtud kulutused, mis on vajalikud võimsuse keskkonnanormidele vastavuse tagamiseks ja seega nende turul hoidmiseks; ii) kulud, mis on vajalikud käitise ülesseatud võimsuse suurendamiseks või tehnilise kasutusea pikendamiseks, ja iii) otsese välismaise võimsuse puhul kulud, mis on vajalikud üksuse ühendamiseks Belgia kontrollipiirkonnas asuva võrguga (vt punkt 2.10.2).
- (138) Kavandatud kuningliku dekreediga on ette nähtud tabelis 8 esitatud künnised. Need investeerimiskünnised on arvutatud selliselt, et keskmised hinnangulised aasta kohta arvestatud investeerimiskulud oleksid maksimaalselt 15-, 8- ja 3-aastase kestusega võimsuslepinguga seotud võimsuskategooriates võrdsed. CREG teeb vajaduse korral ja vähemalt iga kolme aasta järel investeerimiskünniste ajakohastamise ettepaneku ⁽⁷³⁾. Künnistes võetakse arvesse ülesseatud võimsust, mitte ümberhinnatud võimsust. Belgia on seisukohal, et juhul, kui investeerimiskünniste arvutamisel võetakse ülesseatud võimsuse asemel arvesse võimsusturu üksuse pakutavat ümberhinnatud võimsust, saavutatakse suure ümberhindamisteguriga võimsuste puhul mitmeaastaste lepingute investeerimiskünnised hõlpsamini, mis oleks vastuolus reservvõimsuse mehhanismi eesmärgiga.

Tabel 8

Pikaajaliste reservvõimsuse lepingute investeerimiskünnised

Lepingu kestus	CREGi kavandatud künnised	Belgia valitsuse uus ettepanek
Aastat	€/kW	€/kW
15	600	360
8	400	239
3	177	106

Allikas: föderaalne majandusajade teenistus

- (139) CREG jälgib investeerimiskulusid nii enne, kui üksus asjakohase teabe esitab, kui ka tagantjärele, tagamaks, et igale võimsusepakkujale määratud võimsuskategooria on asjakohane. Eelkõige peab võimsusepakkuja esitama tagantjärele investeerimistoimiku, mida reguleeriv asutus saab kasutada määratud võimsuskategooria järeelhindamiseks. Kui järeelanalüüsist selgub, et kulukriteeriumid ei ole täidetud (sh lubatud hälbe piirnormid, et võtta arvesse väikest ebakindlust), võib lepingutingimused läbi vaadata (nt võimsusturu üksuse ümberklassifitseerimine asjakohasesse lepingukategooriasse). Kui tagantjärele investeerimistoimikut (õigel ajal) ei esitata, on lisaks võimalik ka see, et reguleeriv asutus klassifitseerib võimsusturu üksuse ümber üheaastaste võimsuslepingute kategooriasse.
- (140) Esialgse ettepaneku kohaselt määratakse lepingukategooria ka koondpakkumustele. Kui koondpakkumus sisaldab erinevatele lepingukategooriatele vastavaid võimsusi, määratakse koondpakkumus lühimate lepingute kategooria võimsusele vastavasse lepingukategooriasse.

⁽⁷²⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/proposition-c1907>.

⁽⁷³⁾ Investeerimiskünnised kehtestatakse kuningliku dekreediga reguleeriva asutuse ettepaneku alusel (avaldatud kuningliku dekreediga artikli 6 paragrahv 2).

- (141) Pärast ametlikku uurimismenetlust vaadati ettepanek läbi. Kuningliku dekreeidi alusel, millega kehtestatakse investeerimiskünnised, investeerimiskulude rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid ja järjestamismenetlus, klassifitseeritakse iga koondpakkumuse osaks olev võimsus võimsuskategooriasse. Vajaduse korral määrab CREG võimsuste klassifikatsiooni alusel kindlaks oma erinevad klassifitseerimise kombinatsioonid ja seob iga kombinatsiooni maksimaalse nominaalse võrdlusvõimsusega, mis vastab nende koondpakkumuse võimsuste nominaalsete võrdlusvõimsuste summale, mis liigitatakse kindlaksmääratud võimsuskategooriaga võrdsesse või sellest kõrgemasse võimsuskategooriasse. Selle põhjal valib koondpakkumuse haldaja koondpakkumuse suhtes kohaldatava võimsuskategooria.
- (142) Pärast ametlikku uurimismenetlust muutis Belgia ka kuningliku dekreeidi sätteid rahastamiskõlblike investeerimiskulude kohta. Muudetud kuninglikus dekreedis on sätestatud, et reservvõimsuse mehhanismi raames on rahastamiskõblikud üksnes kulud, mis tehakse liidu tulevaste standarditega kohandumiseks.
- (143) Belgia ametiasutuste sõnul ei saa välismaise võimsuse jaoks mitmeaastaste lepingute sõlmimise võimalust ette näha, sest pikas perspektiivis ei ole piisava sisenemisevõimsuse tagamine alati võimalik. Piisava sisenemisevõimsuse tagamine ei sõltu mitte ainult süsteemidevahelise ühenduse tasemest ja kättesaadavusest, vaid ka riskist, et naaberriikidega üheaegselt tekib süsteemistress. Viimati nimetatud oht võib eri aegadel oluliselt erineda olenevalt piisavusest ja turuolukorrast teistes riikides.
- (144) Belgia ametiasutused võtsid siiski kohustuse vaadata läbi välismaiste võimsuste võimalus saada juurdepääs mitmeaastastele lepingutele. Esimene läbivaatamine tehakse 15. jaanuariks 2023 ja seejärel iga kahe aasta tagant. Kui läbivaatamisest nähtub, et omavaheliste ühenduste taseme ja kättesaadavusega seotud riskid ning samaaegse süsteemistressi risk on piisavalt maandatud, nii et kaudse välismaise võimsuse lepingud, mis on pikemad kui üks aasta, ei tekita piisavusega seoses ebamõistlikke riske, võib välismaiste võimsuste puhul sõlmida mitmeaastaseid lepinguid.
- (145) Samuti võib tõendamata võimsuse puhul sõlmida ainult üheaastase võimsuslepingu, sest täpseid kulunäitajaid, mis võimaldaksid neid liigitada mõnda mitmeaastaste lepingute kategooriasse, on keeruline põhjendada (vt punkt 2.4.4).

2.7. Kohustused

2.7.1. Varustuskindluse võimalused

- (146) Belgia reservvõimsuse mehhanismi raames ostab lepingupool võimsusepakkujatelt võimsust varustuskindluse võimalustel põhineva süsteemi kaudu. Enampakkumisel valitud võimsusepakkujad müüvad varustuskindluse võimalused keskele ostjale ja saavad selle eest fikseeritud võimsustasu. Kui võrdlushind ületab eelnevalt kindlaksmääratud taseme (nn täitmishind), peab võimsusepakkuja maksma keskele ostjale tagasi võrdlushinna ja täitmishinna vahe, mis arvutatakse lepinguliste võimsuse mahtude alusel.
- (147) Selle tulemusena on võimsusepakkujate tulud energiapõhisel turul piiratud täitmishinnaga, kuid vastutasuks tagatakse võimsusepakkujatele fikseeritud ja kindel võimsustasu. Teisisõnu loobuvad võimsusepakkujad osaliselt oma ebakindlast tulust, mille kasumimarginaal põhineb defitsiidil, et saada vastutasuks kindel võimsustasu, mis vähendab märkimisväärselt volatiilsete tulude riski ja seega tehtavate investeeringutega seotud riske. Varustuskindluse võimalustel on kaks eesmärki. Esiteks piirab tagasimaksmise kohustus juhusliku kasumi saamise võimalust ja teiseks motiveerib see võimsusturu üksusi tegema energiavarustuskindluse seisukohast olulistel hetkedel võimsused kättesaadavaks.

2.7.2. Võrdlushind

- (148) Belgia on valinud võrdlushinnaks järgmise päeva turuhinna. Belgia sõnul on selle peamised eelised järgmised:
- (a) järgmise päeva turg kujutab endast kõige asjakohasemat piisavuse probleemidega seotud turusignaali, sest tootmise planeerimises ja prognooside tegemises võetakse arvesse enamikku turuosaliste positsioonide mõjureid;
- (b) järgmise päeva turul on tugev signaali andmise funktsioon ning oma detailsuse ja eelduste suure täpsuse tõttu on see kõige tugevam ja likviidsem hetketurg, mis kajastub vahetatud mahtudes;

- (c) pärast järgmise päeva süsteemi sobitamist Belgia süsteemi peavad kõik tasakaaluhaldurid olema tasakaalus (järgmise päeva andmete registreerimine kell 15.00) ja sellel kordumatul hetkel on turg arveldatud. Sel viisil on järgmise päeva turg elektritoote ajakavas viimane võimalus, et vastata pärast futuuriturgu ning enne päevasise turu ja tasakaalustamise paindlikkusvajadusi kõigile järelejäänud nõudmistele ja pakkumistele;
- (d) tänu selle ajastamispositsioonile hetketurgudel peaks see võimaldama reageerida kõikidel (nt ka aeglase võimsusega) tehnoloogialahendustel.
- (149) Belgia selgituse kohaselt võidakse võrdlushinna meetodika tulevikus läbi vaadata, tagamaks, et see saadab kõige asjakohasema hinnasignaali, kui teiste hetketurgude valmidus tõuseb järgmise päeva turu lähedasele tasemele. Eelkõige võidakse päevasise turu hindu uuesti arvesse võtta, kui likviidsus on piisav ja pidev.
- (150) Belgia on valinud ühtse täitmishinna koos mõningate parandustega, et tagada süsteemi avatus tehnoloogialahendustele ja piirata kalibreerimisel juhuslikku kasumit. Belgia ametiasutuste sõnul on need parandused vajalikud, et piirata ühtse täitmishinna riski, kui reservvõimsuse mehhanismis osalevad teatavad tehnoloogialahendused. Ilma nende parandusteta võib takistusi tekkida eelkõige täitmishinnast suuremate lühiajaliste piirkuludega tehnoloogialahenduste puhul.
- (151) Nagu on sätestatud elektriseaduse artikli 7 *undecies* paragrahvis 2, kalibreeritakse täitmishinna parameeter igal aastal ministri käskkirjaga hiljemalt sama aasta 31. märtsiks (nii T-4 kui ka T-1 enampakkumise jaoks) ja see põhineb meetodikal, mis on sätestatud enampakkumise parameetreid käsitlevas kuninglikus dekreedis.
- (152) See põhineb analüüsil, mis tehakse agregeeritud kõveratega, mis koondavad järgmise päeva turul täheldatud turu reaktsioonimahu paindliku osa, mida kaalutakse kolme aasta kohta nende kolme aasta asjakohaste ajavahemike (talveperioodi tööpäevade) puhul. Meetodika näitab, et kalibreeritud täitmishind tuleks valida sellele reageeriva turu hinnapaindliku reaktsioonimahu vastavas vahemikus [75–85 %] ja võttes arvesse mitut juhtpõhimõtet:
- a) esimene kriteerium – päevagraafikuga tehnoloogialahenduste lühiajalised piirkulud peaksid olema kaetud valitud täitmishinnaga;
 - b) teine kriteerium – täitmishinna kalibreerimisel võetakse arvesse kalibreerimiskõvera kuju;
 - c) kolmas kriteerium – täitmishinna kalibreerimisel võetakse arvesse energiaturu arengut;
 - d) neljas kriteerium – täitmishinna stabiilsus ajas ning
 - e) viies kriteerium – realistlik võimalus, et täitmishind saavutatakse võrdlushinnaga.
- (153) Esimese kriteeriumi hindamisel võetakse arvesse 2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus, eriti punktides 2.9.3 ja 2.9.4 kasutatud tulemusi ja hüpoteese. Nende lühiajaliste piirkulude arvutamine põhineb mitmel eeldusel: kütusehindade hinnang, CO₂ hinna võimaliku muutumise hinnang, 2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus käsitletud erinevate tehnoloogialahenduste (käsitleval juhul kombitsükliga gaasiturbiin, avatud tsükliga gaasiturbiin ja diiselsegeneraator) tulemuslikkuse (tõhususe) hinnang.
- (154) Belgia tegi ettepaneku kehtestada kolme viimase talveperioodi (2016/2017. aasta talvest 2018/2019. aasta talveni) põhjal esialgne kalibreeritud täitmishinna vahemik, mida tuleks kitsendada [320–500] euroni MWh kohta.
- (155) See tähendab, et täitmishind võib aja jooksul kooskõlas energiaturu arenguga muutuda (kuid jääb võimsusturu üksuse jaoks võimsuslepingu kestuse ajal fikseerituks) ning et ühe enampakkumise tulemusel sõlmitud võimsuslepingud ei pruugi tingimata sisaldada sama täitmishinda nagu teise enampakkumisega seotud võimsuslepingud. Igal juhul teavitatakse võimsusepakkujaid kohaldatavast täitmishinnast enne iga enampakkumist, mis võimaldab neil seda teavet oma pakkumustes arvesse võtta.
- (156) Lisaks on Belgia otsustanud pakkuda ilma individuaalse ajakava kohustuseta võimsusturu üksustele (tavaliselt kuuluvad sellesse kategooriasse tarbimiskaja pakkujad ja energiavahendajad) võimalust asendada tagasimaksmise kohustuse puhul üks ühtne täitmishind nende deklareeritud turuhinnaga (st nende lühiajalise piirkuluga) alati, kui see oleks kõrgem kui ühtne täitmishind. Teisisõnu kohaldatakse nende individuaalse ajakava kohustuseta võimsusturu üksuste suhtes (ja seega ka tarbimiskaja pakkujate suhtes) tagasimaksmise kohustust ainult siis, kui võrdlushind ületab nende deklareeritud turuhinda (järgmise päeva turg), mis on hind, millest kõrgema hinnaga

energia tarnimisest energiaturul on need võimsusepakkujad teatanud. Teisisõnu, kui ühtse täitmishinna kalibreerimise tulemuseks oleks nende aktiveerimiskuludest madalam hind, ei ole need võimsusturu üksused kohustatud tagasi maksuma tulusid, mida energiaturult ei saadud (kui võrdlushind ületaks täitmishinda, kuid oleks nende deklareeritud turuhinnast madalam). See meede võeti kasutusele pärast avalikku konsultatsiooni, et leevendada tarbimiskaja pakkujate ja teiste isikute muret, et vastasel juhul oleks neil raskem osaleda, kuna nende suhtes võidakse kohaldada tagasimaksmise kohustust, ilma et nende võimsusi oleksid üldse tarninud ja nad oleksid tulu teeninud. Belgia sõnul tagab see ka avatuse tehnoloogiale, piirates samal ajal juhuslikku kasumit. Ametiasutuste väitel peaks see kavandamiselement eelkõige hõlbustama just tarbimiskaja pakkujate ja mis tahes muude suuremate lühiajaliste piirkuludega tehnoloogialahenduste osalemist.

- (157) Lisaks võivad ilma individuaalse ajakava kohustuseta võimsusturu üksused otsustada deklareerida järgmise päeva turuhinnana mitu järgmise päeva hinda. See on eriti oluline energiavahendajate puhul, kellel võib olla erinevate piirhindadega võimsusturu üksustest koosnev portfell ja kes kajastavad nende tegelikku kulukõverat. Selle eesmärk on vältida tagasimaksmise kohustuse kohaldamist energia suhtes, mida ei ole turul müüdüd ja millelt ei ole teenitud tulu.

2.7.3. Tagasimaksed

2.7.3.1. Kirjeldus

- (158) Kui elektri hind järgmise päeva hulgiturul on kõrgem kui täitmishind, peab võimsusepakkuja maksuma Eliale võrdlushinna ja täitmishinna vahe, mis arvutatakse lepinguliste võimsuse mahtude alusel. Selle tulemusena on võimsusepakkujate tulud energiapõhisel turul piiratud täitmishinnaga, kuid vastutasuks tagatakse võimsusepakkujatele fikseeritud ja kindel võimsustasu.
- (159) Võimsusepakkuja suhtes kohaldatakse tagasimaksmise kohustust olenemata sellest, kas ta müüs asjaomasel arveldusperioodil elektrienergiat kõrge hinnaga.
- (160) Oluline on lisada, et varustuskindluse võimalus on kavandatud nii, et kui varade kavandatud või kavandamata seisakust on nõuetekohaselt ette teatatud, vabastatakse seisaku ajaks sellest tagasimaksmise kohustusest. Tagasimaksmise kohustuse eesmärk ongi vältida juhuslikku kasumit sellega, et energiaturult ootamatult saadud tulu makstakse tagasi. Seisakute (nii kavandatud kui ka kavandamata) korral energiat aga ei tarnita. Sellest tulenevalt ei ole võimsusepakkujal (nõuetekohaselt teatatud) seisakute korral võimalik saada suurtest hinnatõusudest tulenevat suurt energiatulu, mistõttu ei tohiks tagasimaksmise kohustust selliste asjaolude korral kohaldada.
- (161) Tarbimiskaja üksuste ja muu päevagraafiku kohustuseta võimsusepakkujate suhtes kehtib tagasimaksmise kohustus juhul, kui võrdlushind on kõrgem kui nende deklareeritud turuhind (vt põhjendus 156).
- (162) Belgia ametiasutused võtsid kohustuse teha tehniline ja majanduslik analüüs, milles uuritakse pakkumusi ja enampakkumiste tulemusi, pöörates erilist tähelepanu tagasimaksmise kohustuse mõjule. Analüüs tehakse iga kahe aasta tagant alates esimesest enampakkumisest, mis toimub 2022. aasta kevadel. Analüüsi tulemused esitatakse aruteluks avalikule konsultatsioonile.

2.7.3.2. Kahju peatamise mehhanism

- (163) Belgia rakendab ka kahju peatamise mehhanismi nii tagasimaksmise kohustuse (seotud varustuskindluse võimalustega) kui ka mittekättesaadavuse korral kohaldatavate karistuste suhtes, mida kohaldatakse kumulatiivselt (vt punkt 2.8.4).
- (164) Selline kahju peatamise mehhanism tähendab, et võimsusepakkuja ei pea reservvõimsuse mehhanismi raames kunagi tagasi maksuma oma aastasest võimsustasust suuremat summat. Teisisõnu, kui lepingu väärtus vähendatakse nullini, siis maksekohustust ei ole (ei varustuskindluse võimaluste ega ka kättesaadavusega seotud maksete puhul). See põhimõte tähendab võimsusepakkuja jaoks kasulikku riskipiiramist, mis võimaldab teha nullpakkumuse juhul, kui energiaturul puuduoleva raha summa vähendatakse nullini. Kui aga sellist kahju peatamise mehhanismi ei oleks, tekiks võimsusepakkujal oht, et tema suhtes kohaldatakse tagasimaksmise kohustust ja/või trahvi, isegi kui tal ei ole

puuduolevat raha ja võimsuslepingu väärtus on 0 eurot. Ilma selle kahju peatamise mehhanismi rakendamiseta ei teeks võimsusepakkuja selle riski katmiseks kunagi pakkumusi hinnaga 0 eurot/MW aastas (isegi juhul, kui tal ei oleks puuduolevat raha).

2.8. Kätesaadavuse jälgimine, katsetamine ja karistused

2.8.1. Tarne-eelne kontroll

- (165) Tarne-eelsel perioodil (st pärast seda, kui võimsusturu üksus on enampakkumisel välja valitud, kuid enne tarneperioodi algust) kohaldatakse valitud võimsusepakkujate suhtes nõudeid, millega tagatakse, et nende lepinguline võimsus on tarneperioodi alguses kätesaadav ja toetab energiavarustuskindlust. Eelkõige on nende eesmärk vähendada kuritarvitamise ohtu ja katta uute investeeringutega kaasnevat ebakindlust (nt viivitused ehitustöodes).
- (166) Nõutav on tingimuslik rahaline tagatis, et tagada võimsuslepingust ja/või reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjadest tulenevate tarne-eelsete kontrollidega seotud kohustuste nõutav ja täpne täitmine (vt põhjendus 108). Kui võimsusepakkuja ei täida tarne-eelsel perioodil oma kohustusi, võidakse finantstagatis realiseerida.
- (167) Olemasolevatele võimsusturu üksustele korraldatakse tarne-eelsed kätesaadavuskatsed, mille puhul kohaldatakse mittevastavuse korral karistusi. Lisaks on täiendavate ja virtuaalsete võimsusturu üksuste puhul nähtud T-4 ja tarnevaheliseks perioodiks ette lisakohustused ja täiendavad seirenõuded. Nende uute võimsuste tarne-eelne seire põhineb võimsusepakkuja esitatud üksikasjalikul projektikaval. Kui võimsusepakkuja ei täida projektikavas seatud vahe-eesmärke, mille tagajärjeks on jääkviivitus, kohaldatakse karistusi, sealhulgas rahalisi karistusi (mis kaetakse finantstagatisega), või mõnel juhul esialgse lepingujärgse võimsuse (ja seega aastase võimsustasu) vähendamist ja/või võimsuslepingu kestuse vähendamist (ja seega nende aastate arvu vähendamist, mille jooksul võimsuse eest tasu saadakse).

2.8.2. Kätesaadavuse seire

- (168) Eesmärgiks seatud energiavarustuskindluse taseme saavutamiseks tagab Belgia põhivõrguettevõtja kõigi lepingutega hõlmatud võimsusturu üksuste kätesaadavuse (võttes arvesse ümberhindamist). Kuna reservvõimsuse mehhanismi peamine eesmärk on tagada süsteemis võimsuse piisav tase, toimub kätesaadavuse seire energiavarustuskindluse seisukohast olulistel hetkedel. Sellega seoses on määratud kindlaks kätesaadavuse seire käivitustegur (Availability Monitoring Trigger, edaspidi „AMT“), et teha kindlaks piisavuse seisukohast olulised hetked, mille jooksul põhivõrguettevõtja jälgib võimsusturu üksuste kätesaadavust.
- (169) AMT põhineb järgmise päeva turuhinnal. Järgmise päeva turuhinna valimise põhjused on samad nagu tagasimaksmise kohustuse puhul, nagu on kirjeldatud punktis 2.7.2. AMT hetkedel (st hetked, mil järgmise päeva turuhind ületab kätesaadavuse seire käivitusteguri) saab põhivõrguettevõtja kontrollida, kas hangitud võimsus suudab tõepoolest reageerida järgmise päeva turu signaalile. Kui võimsus ei vasta kohustuslikule võimsusele⁽⁷⁴⁾ (võimsuslepingus sätestatud tingimuste ja toimimiseeskirjade alusel), kohaldatakse selle kohustuse osa eest, mis ei olnud kätesaadav, karistusi, välja arvatud juhul, kui võimsusturu üksus suudab katta kohustusliku võimsuse ja kätesaadava võimsuse⁽⁷⁵⁾ positiivse vahe reservvõimsuse mehhanismi järelturu kaudu (vt punkt 2.9). Kohustuste müümisega järelturul saab võimsusepakkuja tõhusalt vähendada kohustuslikku võimsust, et vältida kohustusliku ja olemasoleva võimsuse vahelisi lahknevusi ning seega karistusi.
- (170) Kohustusliku võimsuse arvutamisel eristatakse energiapiirangutega ja energiapiiranguteta varasid, sest need toetavad energiavarustuskindlust erineval viisil. Energiapiiranguga vara (nt akud, tarbimiskaja) võib olla kätesaadav ainult teatava arvu järjestike tundide jooksul, samas kui energiapiiranguta varal neid piiranguid ei ole.

⁽⁷⁴⁾ Maht, mille võimsusturu üksus on kohustatud kätesaadavuskatsete ja kätesaadavuse seire ajal kätesaadavaks tegema.

⁽⁷⁵⁾ Võimsusturu üksuse võimsus, mis on kätesaadavuse seire või kätesaadavuskatse ajal tegelikult kätesaadav.

- (171) Energiapiiranguga varade (nt soojusenergiaseadmed, tuulepargid) puhul ei mõjuta AMT hetke kestus (väljendatuna tundides) olemasolevat võimsust. Need varad peaksid keskmiselt suutma pakkuda vähemalt oma ümberhinnatud võimsust. Seetõttu võrdub kohustuslik võimsus võimsuslepingu kestel igal AMT tunnil vara ümberhinnatud võimsusega, mis on eelkvalifitseerimise etapis kindlaks määratud.
- (172) Kuna energiapiiranguga varad (nt akud, tarbimiskaja) saavad olla kättesaadavad ainult teatava arvu järjestikuste tundide jooksul, võivad need võimsusturu üksused valida eelkvalifitseerimise etapis teatava teenustaseme kokkuleppe. Seega on nende energiapiirangute raamesse jäävatel tundidel kohustuslik võimsus võrdne nende ümberhindamata võimsusega. Sama päeva mis tahes muul AMT tunnil on kohustuslik võimsus 0 MW. Võimsusturu üksusele jääb vabadus jaotada oma vara omal valikul AMT tundide mis tahes AMT hetkele, tingimusel et nad on tarninud päeva kõigil AMT tundidel võimsust vähemalt oma teenustaseme kokkuleppe mahus.
- (173) Eeldatakse, et võimsusepakkujatel, kellel on energiaturul päevagraafiku kohustus, on igal maksimaalse võimsuse (P_{max}) AMT tunnil olemas kättesaadav võimsus ⁽⁷⁶⁾.
- (174) Teisalt on sellise graafiku kohustuseta võimsusepakkujate tegelik kättesaadavus vähem nähtav. Seetõttu on viimati nimetatud võimsusepakkujad alati kohustatud teatama enne järgmise päeva turu sulgemist järgmise päeva hinna, millest kõrgema hinnaga nad tarniksid võimsusturu üksusega energiat turule vähemalt kohustusliku võimsuse mahus ja mis võib olla kõrgem kui AMT hind. Kui turg kliiritakse sellest hinnast madalama hinnaga, siis eeldatakse, et üksus on deklaratsiooni kohaselt kättesaadav (kuid ei tarni energiat). Kui turg kliiritakse deklareeritud järgmise päeva hinnast kõrgema hinnaga, kontrollib põhivõrguettevõtja energia tarnimist. Sel viisil ei panda seirega kohustust tarnida energiat kõigil AMT hetkedel, vaid üksnes siis, kui turutingimused (st deklareeritud järgmise päeva hind) on võimsusturu üksusele soodsad.
- (175) Soovi korral võib graafiku kohustuseta võimsusepakkujad deklareerida ka muid hindu, et näidata tarnimist muudel turgudel (päevasisesed või tasakaalustamisturud) ja/või väiksemate mahtude korral. Selle eesmärk on kajastada turu toimimist, sest osa energiast võidakse müüa reaalselt lähemal. Põhivõrguettevõtja jälgib kättesaadavust, kasutades hinda, mis vastab energia tarnimise ajal kehtinud hinnale. Kui deklareeritud hinda (hindu) ei ületata vastaval turul (vastavatel turgudel) kunagi, ei ole vara turul piisavalt nähtav ja seetõttu on selle suhtes katsete tegemise tõenäosus suurem. Reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjadesse lisatakse põhivõrguettevõtja õigust nõuda tarneperioodi jooksul teatava arvu katsete tegemist (vt punkt 2.8.3).
- (176) Seoses tagasimaksmise kohustuse ja kättesaadavuse seirega on Belgia sõnul võimsusepakkujal kaks peamist ajendit deklareerida oma võimsusturu üksuste kohta õiged hinnad:
- võimsusturu üksuse võimsuse edukas jaotamine vastuseks deklareeritud hinnale aitab suurendada kindlust, et üksus on suuteline turu nõudlusele vastama. Nagu eespool öeldud, vähendab see kättesaadavuskatsete võimalust. Nende katsetega seotud kulud kannab võimsusepakkujad (vt põhjendus 181), mis loob stiimuli näidata kättesaadavust deklareeritud hindade mehhanismi abil;
 - AMT tundidel, mille puhul kehtib tagasimaksmise kohustus, kontrollitakse võimsusturu üksuse võimsuse jaotamist vastavalt võimsusepakkujad deklareeritud hindadele. Teisisõnu peaks põhivõrguettevõtjal olema võimalik mõõta teatatud tarnitavat mahtu ja varu, mis tuleb säilitada. Näiteks kui võimsusturu üksus on märkinud, et saadud turuhindade põhjal tarniks ta energiat 90 % lepingulisest võimsusest, tuleks 90 % suurust tarnet ja 10 % suurust varu mõõta võrdluses tehnilise piirhinnaga. Kui kas teatatud energiatarnest või teatatud varust ei peeta kinni, kaasnevad sellega kättesaadavusega seotud karistused. Sellega välditakse, et tagasimaksmise kohustuse täitmata jätmiseks esitatakse hindade kohta valeandmeid. Väljaspool tagasimaksmise kohustusega AMT tunde selliseid kontrole ei tehta, sest võimsusepakkujal ei teki sellist potentsiaalset kasu.

⁽⁷⁶⁾ Maksimaalne võimsus (MW), mida tarnekoht suudab sisestada Elia võrku (või sealt võtta) teatava veerandtunni jooksul, võttes arvesse kõiki tehnilisi, talitluslikke, meteoroloogilisi või muid piiranguid, mis olid teada ajal, mil Eliat teavitati päevagraafikust, võtmata arvesse tarnekohta osalemist tasakaalustamisteenuste osutamises.

2.8.3. Katsetamine

- (177) Elia võib võimsusturu üksuse kättesaadavust kontrollida etteteatamata kättesaadavuskatsete abil. Elia teavitab võimsusepakkujat sellistest katsetest hiljemalt kättesaadavuskatsele eelneval päeval kell 15.00–15.30 Kesk-Euroopa aja järgi, st samal ajal, millal teatakse kindlaksmääratud AMT tunnid.
- (178) Talveperioodil võib Elia teha ühe võimsusturu üksuse puhul kuni kolm edukat katset ja väljaspool talveperioodi ühe eduka katse. Lisaks sellele on Elial õigus teha teenusetaseme kokkuleppe (kui see on olemas) kogukestuse kohta maksimaalselt üks edukas katse. Elia ei tee ajal, mille kohta tal on eelteave asjaomase võimsusturu üksuse kavandatud kättesaadamatuse kohta, kättesaadavuskatseid seoses võimsusega (osaga), mis ei ole kättesaadav (st kohustuslik võimsus piirdub sellega, mis on teadaolevalt kättesaadav).
- (179) Elia valib kontrollitava võimsusturu üksuse vastavalt ettevõttesisesele menetlusele, mida ei avalikustata. Sellest hoolimata tugineb Elia oma menetluses kriteeriumidele, mis hõlmavad muu hulgas järgmist (loetelu ei ole ammendav):
- võimsusturu üksuse tõendatud kättesaadav võimsuse kogus võrreldes kõigi teiste võimsusturu üksustega, kellega on sõlmitud jooksvaks tarbeperioodiks võimsusleping;
 - varasemad võimsusturu üksuse puhul tehtud ebaõnnestunud kättesaadavuskatsed;
 - puuduv võimsus kättesaadavuse seire ajal;
 - võimsusturu üksuse toodangu ja deklareeritud turuhindade korrelatsioon.
- (180) Kui Elia teavitab võimsusepakkujat kättesaadavuskatsest ja selle eeldatavast kestusest (teenusetaseme kokkuleppe kogukestus või 1 veerandtund), sisaldab teade ka selle algus- ja lõpuaega. Sellel ajal on võimsusepakkujal vabadus korraldada energiatarneid talle kõige sobivamal viisil.
- (181) Kui sellel perioodil on puudu mis tahes võimsus, kohaldatakse kättesaadavusega seotud karistust. Kõik kättesaadavuskatsete kulud kannab võimsusepakkuja.

2.8.4. Karistused

- (182) ATM tunnil puudu oleva võimsuse eest, st kui kohustusliku ja kättesaadava võimsuse vahe on positiivne, kohaldatakse kättesaadavusega seotud karistust.
- (183) Selliste kättesaadavusega seotud karistuste kogusumma, mida võimsusepakkuja võib saada ühe võimsusturu üksuse kohta ühe tarneperioodi eest ja puuduva võimsuse eest, millega on seotud esmaturu kohustus või järelturu tehing, mille tehinguperiood hõlmab vähemalt ühte täielikku tarneperioodi, on piiratud tarneperioodi enampakkumistel lepingute sõlmimiseks valitud pakkumushindade ja enampakkumistel sõlmitud lepingutega hõlmatud võimsuste korrutisega.
- (184) Selliste kättesaadavusega seotud karistuste kogusumma, mida võimsusepakkuja võib saada ühe võimsusturu üksuse kohta ühe kuu eest ja puuduva võimsuse eest, mis tuleneb esmaturuga seotud kohustusest või järelturu tehingust, mille tehinguperiood hõlmab vähemalt ühte täielikku tarneperioodi, on piiratud 20 %ga tarneperioodi enampakkumistel lepingute sõlmimiseks valitud pakkumushindade ja enampakkumistel sõlmitud lepingutega hõlmatud võimsuste korrutisest.
- (185) Kui sama võimsusturu üksuse puhul tehakse kolme eraldi ATM hetke jooksul ja/või kolmes kättesaadavuse katsetes kindlaks, et puudub rohkem kui 20 % kohustuslikust võimsusest, korrigeerib Elia selle võimsusturu üksuse kohta makstavat võimsustasut allapoole proportsionaalselt sellel perioodil kindlaks tehtud maksimaalse puuduva võimsusega. Võimsusepakkuja kättesaadavuse kohustus jääb siiski alles ja selle võimsusturu üksuse eest võidakse tema suhtes kohaldada kättesaadavusega seotud karistusi, nagu see oli ette nähtud algses võimsuslepingus. Lepingu kogumaksumust ei muudeta. Algne võimsustasut taastatakse pärast seda, kui võimsusturu üksus on kolme järjestikuse AMT hetke või kättesaadavuse katse ajal tarninud edukalt oma kohustusliku võimsuse, mis vastab algses lepingus ette nähtud võimsusele ja teenustaseme kokkuleppele.
- (186) Kui võimsusturu üksuse suhtes on kohaldatud kahe järjestikuse tarneperioodi ajal võimsustasut allapoole korrigeerimist ja võimsusturu üksus ei ole suutnud ühelgi korral taastada alget võimsustasut 12 nädala jooksul alates igast tasu läbivaatamisest, kaotab võimsusturu üksus algse võimsustasut taastamise võimaluse ja kõik tarneperioodide suhtes kohaldatavad võimsuslepingud lõpetatakse alates lepingust, mida hõlmab esimene selle klausli kohaldamise järgne eelseisev T-1 enampakkumine.

2.9. Järelturg

- (187) Belgia seab sisse järelturu, et anda võimsusepakkujatele vahend nende riskijuhtimise parandamiseks reservvõimsuse mehhanismi raames. Kui võimsusepakkuja kättesaadavus on oodatust väiksem (väiksem kui tema kohustuslik võimsus, mis on arvatud turu reeglite kohaselt), on tal võimalus katta oma lepingujärgse kohustusliku võimsuse ja oma kättesaadava võimsuse positiivne vahe järelturul, ilma et tema suhtes kohaldataks kättesaadavusega seotud karistusi. Järelturul tehtavate tehingute puhul toimub kohustuste, sealhulgas algse kohustuse täitmishinna täielik üleandmine.
- (188) Järelturg seatakse sisse hiljemalt üks aasta enne esimese tarneperioodi algust. Järelturu mehhanismi toimimist on üksikasjalikult kirjeldatud reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjades.

2.10. Piiriülese võimsuse osalemine

- (189) Belgia lubab välismaisel võimsusel, mis asub Belgiaga otsest võrguühendust omavas liikmesriigis, osaleda alates esimesest tarnest. Eeskirjad on sätestatud kuninglikus dekreedis ⁽⁷⁷⁾. Belgia väidab, et kuna elektrienergia määruse artikli 26 lõikes 11 nimetatud meetodika, ühised eeskirjad ja tingimused kiideti heaks alles 2020. aasta detsembris ⁽⁷⁸⁾ ning põhivõrguettevõtjad ei ole veel jõudnud vajalikke lepinguid sõlmida, ei ole olnud võimalik korraldada piiriülest osalemist alates esimesest T-4 enampakkumisest. Belgia ametiasutuste sõnul tehakse seda niipea kui võimalik. Vahepeal on teatav maht reserveeritud T-1 enampakkumisele, millega tagatakse, et piiriülene võimsus saab osaleda alates esimesest tarneaastast, st 2025. aastast.
- (190) Osaleda võib kõigi tehnoloogialahendustega. Osalemisel eristatakse kahte liiki välismaist võimsust – otsest ja kaudset.

2.10.1. Kaudse välismaise võimsuse osalemine

- (191) Kaudne välismaine võimsus on naaberliikmesriikides asuv võimsus. Iga naaberliikmesriigi jaoks korraldatakse eelenampakkumine. Võttes arvesse võrkudevaheliste ühenduste piiratud võimsust, on eelenampakkumise eesmärk tagada tõhus eelkvalifitseerimine, kuna see on põhienampakkumise eeltingimus. Iga eelenampakkumist alustatakse hiljemalt 1. juunil ja selle korraldab põhivõrguettevõtja vastavalt ministri juhiste, millele on osutatud elektriseaduse artikli 7 *undecies* paragrahvis 6, ja naaberliikmesriigi täpsustustele. Vajaduse korral võib minister oma juhistes otsustada, et naaberliikmesriigiga eelenampakkumist ei korraldata. Eelenampakkumise parameetrid on samad nagu asjakohase enampakkumise parameetrid. Siiski peab võrdlushind iga naaberliikmesriigi puhul kajastama hinda, mida kaudne välismaise võimsusepakkuja oleks saanud elektriturudel, mida haldab kaudse välismaise võimsuse nimetatud määratud elektriturukorraldaja ⁽⁷⁹⁾.
- (192) Igal aastal määrab põhivõrguettevõtja elektrienergia määruse artikli 26 lõikes 7 osutatud piirkondliku koordineerimiskeskuse soovitusel põhjal iga naaberliikmesriigi jaoks kindlaks välismaisele võimsusele võimaldatava maksimaalse sisenemisvõimsuse kooskõlas ACERi heakskiidetud meetodikaga, millele on osutatud elektrienergia määruse artikli 26 lõike 11 punktis a.
- (193) Kuni elektrienergia määruse artiklit 26 rakendavate asjakohaste strateegiate, ettepanekute või otsuste vastuvõtmiseni määratakse iga Belgiaga otse ühendatud turupiirkonna panus kindlaks Euroopa ressursside piisavuse hinnangu või riikliku ressursside piisavuse hinnangu põhjal vastavalt nende piirkondade panusele simuleeritud nappuse tundide ajal.

⁽⁷⁷⁾ Kuninga dekreeidi eelnõu, millega kehtestatakse tingimused, mille alusel saavad otsese ja kaudse välismaise võimsuse omanikud osaleda reservvõimsuse mehhanismi eelkvalifitseerimise menetluses.

⁽⁷⁸⁾ Vt ACERi 22. detsembri 2020. aasta otsus nr 36/2020, mis käsitleb reservvõimsuse mehhanismides piiriülese osalemise tehnilisi kirjeldusi.

⁽⁷⁹⁾ „Määratud elektriturukorraldaja“ on üksus, kelle pädev asutus on nimetanud täitma ülesandeid ühtse järgmise päeva turu mehhanismis või ühtse päevasisese turu mehhanismis (vt elektrienergia määruse artikkel 2).

- (194) Muud piiriülese osalemise tingimused on sätestatud ACERi otsuses nr 36/2020, mis käsitleb reservvõimsuse mehhanismides piiriülese osalemise tehnilisi kirjeldusi.
- (195) Kui Belgia ja muu elektriliselt otse ühendatud turupiirkonna vahel on modelleeritud netoülekandevõimsuse ühendus, siis
- a) iga simuleeritud nappuse tunni kohta:
 - 1) kui turupiirkond ekspordib Belgiasse, võrdub tema panus simuleeritud börsi omaga;
 - 2) kui turupiirkond impordib Belgiast, on selle panus null;
 - b) turupiirkonna maksimaalne sisenemisvõimsus on määratluse järgi selle keskmine panus simuleeritud nappuse tundidel.
- (196) Kui Belgia hõlmavas simulatsioonis on määratletud vooõhine domeen, siis
- a) esiteks kontrollitakse Belgia netopositsiooni simuleeritud nappuse tundidel:
 - 1) kui Belgia netopositsioon on positiivne, on muude turupiirkondade panus vooõhises domeenis null;
 - 2) kui Belgia netopositsioon on negatiivne, kontrollitakse teiste turupiirkondade netopositsiooni:
 - kui muude turupiirkondade netopositsioon on negatiivne, on selle turupiirkonna panus null;
 - kõikide positiivse netopositsiooniga turupiirkondade kohta leitakse turupiirkondade netopositsioonide kaalutud keskmine, et saada Belgia netopositsiooni tase;
 - b) turupiirkonna maksimaalne sisenemisvõimsus on määratluse järgi selle keskmine panus simuleeritud nappuse tundidel.
- (197) Kui seoses kaudse välismaise võimsusega soovitakse esitada pakkumus eelenampakkumisel, tuleb anda põhivõrguettevõtjale teavet pärast ümberhindamisteguri kohaldamist saadud pakutava võimsuse mahu, pakutava hinna ja asjaomase võimsuse CO₂ heite kohta.
- (198) Eelenampakkumise lõpus välja valitud kaudse välismaise võimsuse kohta esitatakse eelkvalifitseerimise toimik. Naaberriigi põhivõrguettevõtja hindab eelkvalifitseerimise toimikut koostöös Eliaga vastavalt eeskirjadele, mis on ette nähtud elektrienergia määruse artikli 26 lõike 11 punktis f osutatud metoodikas, ja vajaduse korral kooskõlas põhivõrguettevõtjate vahel sõlmitud kokkuleppega.

2.10.2. Naaberliikmesriigis asuva, kuid Belgia võrguga otse ühendatud ja naaberliikmesriigi võrgust lahti ühendatud otsese välismaise võimsuse osalemine

- (199) Belgia ametiasutuste sõnul on otsene välismaine võimsus selline võimsus, mis asub naaberliikmesriigis, kuid millel on otsene ja ainuõiguslik ühendus Belgia võrguga ning mis on selle naaberliikmesriigi võrgust lahti ühendatud.
- (200) Samuti peab see võimsus asuma naaberliikmesriigis, kellega Belgia on sõlminud lepingu otsese välismaise võimsuse osalemise kohta reservvõimsuse mehhanismis, tagades, et
- (a) otsese välismaise võimsuse osalemine sõltub selle võimsuse asukohaks oleva naaberliikmesriigi kinnitusest, et kõnealune võimsus vastab mitmele kokkuleppes sätestatud tehnilisele, korralduslikule ja rahalisele nõudele ning et kõik kõnealuse võimsuse jaoks vajalikud load on korralduslikult ja tingimusteta välja antud või need antakse välja mõistliku aja jooksul;

(b) otsese välismaise võimsuse osalemine sõltub selle võimsuse asukohaks oleva naaberliikmesriigi kinnitusest, et selline osalemine ei tekita tõsiseid probleeme seoses energiavarustuskindlusega naaberliikmesriigis ega jäta teda ilma taristust, mis on vajalik teadaolevate ülekoormusprobleemide asjakohaseks lahendamiseks.

(201) Kooskõlas elektrienergia määruse artikli 21 lõikega 2 konsulteeris Belgia 2019. aasta oktoobrist detsembrini naaberliikmesriikidega.

2.10.3. Ülekandevõime piiratuse juhtimisest saadud tulu

(202) Piiriüleste võimsusepakkujatega sõlmitud lepingutega (st välismaiste võimsusepakkujate juurdepääsuõigused Belgia reservvõimsuse mehhanismis osalemiseks) seotud tulu jaotamine on täielikult reguleeritud elektrienergia määruse artikli 26 lõikega 9.

(203) Belgia märkis, et ülekandevõime piiratuse juhtimisest saadud tulu kasutatakse elektrienergia määruse artikli 19 lõikes 2 sätestatud eesmärkidel, nagu on nõutud kõnealuse määruse artikli 26 lõikes 9.

(204) Belgia kinnitas, et ta järgib ACERi otsust nr 36/2020, milles on muu hulgas sätestatud sisenemisvõimsuse jaotamisest saadava tulu jagamise meetodika.

2.11. Kumuleerimine

(205) Kuningliku dekreeidi (kumulatiivse toetuse ja minimaalse osalemiskünnisega seotud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide kohta) artikli 3 kohaselt jäetakse eelkvalifitseerimise etapist välja võimsus, mille eest saadakse juba tegevusabi. Võimsused, mille eest sellist abi saadakse, võivad osaleda eelkvalifitseerimise etapis tingimusel, et abist loobutakse, kui nende võimsuste peale sõlmitakse reservvõimsuse mehhanismi leping. Energeetikaministeerium avaldab kõnealust loobumiskohustust kinnitava vormi. Lisaks võetakse nende võimsustega seoses kohustus mitte taotleda muud tegevusabi perioodil, mille kohta on eelkvalifitseerimise etapis taotluse esitamise ajal olemas võimsusleping.

2.12. Eelarve ja rahastamismehhanism

2.12.1. Eelarve

(206) Meetme täpsed kulud määratakse kindlaks enampakkumistega. Belgia ametiasutuste esitatud kõige uuema kuluprognoozi kohaselt, mille koostas 2021. aasta jaanuaris konsultatsioonifirma Haulogy, on meetme üldkulud hinnanguliselt 238–253 miljonit eurot aastas.

2.12.2. Meetme rahastamine

(207) Belgia parlament võttis 16. juulil 2020 vastu resolutsiooni, ⁽⁸⁰⁾ milles on märgitud, et reservvõimsuse mehhanismi kulusid rahastab Elia „avaliku teenindamise kohustuse“ kaudu võrgutariifidega.

(208) Belgia ametiasutused märgivad, et reservvõimsuse mehhanismi rahastatakse abisaajale määratud maksutaolistest tasudest või maksudest. Vastavalt elektriseaduse artikli 12 paragrahvile 1 kohaldatakse võrguettevõtja võrguühenduse, taristu ja elektrisüsteemide kasutamise ning vajaduse korral tugiteenuste suhtes ülekandesüsteemi ja transpordifunktsiooniga võrkude haldamise tasusid. Lisaks teatab võrguettevõtja kooskõlas elektriseaduse artikli 12 paragrahviga 13 võimalikult kiiresti oma võrgu kasutajatele tariifid, mida ta peab kohaldama, ja teeb need kättesaadavaks kõigile isikutele, kes seda taotlevad.

⁽⁸⁰⁾ <https://www.dekamer.be/kvvcr/showpage.cfm?section=/none&leftmenu=no&language=fr&cfm=/site/wwwcfm/flwb/flwbn.cfm?lang=F&legislat=55&dossierID=1220>

- (209) Elektriseaduse artikli 12 paragrahvi 5 punkti 11 kohaselt võetakse selle seadusega kehtestatud avaliku teenindamise ülesannete netokulusid tariifides arvesse läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega.
- (210) Vastavalt CREGi poolt 28. juunil 2018 elektriseaduse artikli 12 alusel vastu võetud dekreeedi artikli 4 lõikele 2, ⁽⁸¹⁾ milles on määratud kindlaks võrgutariifid ajavahemikuks 2020–2023, on võrgutariifid hinnad, mida võrgu kasutajad võrguettevõtjale maksavad. Sama dekreeedi artikli 4 lõike 7 kohaselt tehakse tariifide üldstruktuuris vahet transporditariifidel, mis katavad võrguettevõtja kogutulu, ja avaliku teenindamise kohustustega seotud tariifidel. Dekreeedi artiklis 6 on sätestatud, et avaliku teenindamise kohustustega seotud tariifid hüvitavad võrguettevõtjale pandud avaliku teenindamise kohustuste netokulud, sealhulgas haldus- ja finantskulud, mille jaoks ei ole seaduses, dekreedis või määruses või nende rakendusmäärustes ette nähtud konkreetset hüvitamismehhanismi ülekoormus- või muu maksuna vastutasuks süsteemi toimimise eest.
- (211) Selle alusel esitab põhivõrguettevõtja igal aastal CREGile heakskiitmiseks avaliku teenindamise kohustuse tariifi ettepaneku koos eelarvega, mis sisaldab reservvõimsuse mehhanismi kõigi kulude (võimsustasu, põhivõrguettevõtja juhtimis- ja arenduskulud) ja tulude järgmise aasta prognoosi. Kavandatud avaliku teenindamise kohustuse tariifis võetakse arvesse ka eelmisest eelarveaastast üle kantud saldot.
- (212) Aasta lõpus esitab põhivõrguettevõtja CREGile heakskiitmiseks tariifiaruande, milles esitatakse eelmise aasta tegelikud kulud ja tulud ning tariifi kohaldamisest saadud tulu. Pärast andmete täpsuse ning põhivõrguettevõtja kantud reservvõimsuse mehhanismi juhtimis- ja arenduskulude põhjendatuse kontrollimist määrab CREG kindlaks ülekantava saldo.
- (213) Ilma et see piiraks elektrienergia määruse artikli 26 lõike 9 kohaldamist, kasutatakse reservvõimsuse mehhanismiga seotud tulusid avaliku teenindamise kohustuse tariifi alla kuuluvate kulude katmiseks.
- (214) Tariifi kohaldatakse MWh eest eurodes makstava summa alusel ühetaoliselt kõigile tarbijatele (ülekandevõrku ühendatud tarbijate puhul otse või jaotusvõrku ühendatud tarbijate puhul kaudselt jaotusvõrguettevõtja ja tarnijate kaudu).
- (215) Reservvõimsuse mehhanismi rahastamise erikorda hakatakse kohaldama kõige varem 2025. aasta jaanuaris, nagu on sätestatud elektriseaduse artikli 7 *undecies* paragrahvis 15.
- (216) Parlamendi resolutsiooni kohaselt kehtestatakse tariif hiljemalt alates 2029. aastast tippvõimsuse alusel olenevalt nutiarvestite kasutuselevõttust piirkondades. Seetõttu analüüsib valitsus hiljemalt 2023. aasta lõpuks nutiarvestite eeldatavat kasutuselevõttu.

2.13. Kestus

- (217) Belgia on taotlenud reservvõimsuse mehhanismi heakskiitmist maksimaalselt lubatud kümneks aastaks ⁽⁸²⁾ alates esimese enampakkumise kuupäevast.
- (218) Belgia on võtnud kohustuse lisada elektriseadusesse sätte, et kui kolme järjestikuse aasta jooksul ei ole sõlmitud ühtegi uut võimsuslepingut vastavalt elektriseaduse artikli 7 *undecies* paragrahvile 11, siis ei korraldata alates järgmisest aastast reservvõimsuse mehhanismi raames uusi enampakkumisi.

⁽⁸¹⁾ <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Decisions/Z1109-10FR.pdf>.

⁽⁸²⁾ Vt elektrienergia määruse artikli 21 lõige 8.

2.14. Abi läbipaistvus ja raskustes olevad äriühingud või äriühingud, kes ei ole täitnud varasemat abi tagasimaksmise korraldust

- (219) Belgia teatas, et ta täidab läbipaistvusteatisse nõudeid ⁽⁸³⁾.
- (220) Belgia võttis kohustuse peatada teatatud abikava alusel abi andmise ja/või maksmise, kui abisaaja käsutuses on veel varem saadud ebaseaduslik abi, mis on komisjoni otsusega tunnustatud siseturuga kokkusobimatuks.
- (221) Belgia teatas, et raskustes olevatele abisaajatele ⁽⁸⁴⁾ abi ei anta.

2.15. Menetluse algatamise põhjused

- (222) Komisjonil oli kahtlusi meetme teatavate aspektide kokkusobivuses siseturuga.
- (223) Komisjon palus kättesaadavale teabele ja menetluse algatamise otsuses kirjeldatud elementidele tuginedes selgitusi ja seisukohti järgmistes küsimustes:
- meetme vajalikkus:
 - kas ressursside piisavuse probleem on piisavalt kindlaks tehtud ja kas Belgia ametiasutused on seda nõuetekohaselt analüüsinud ja kvantifitseerinud;
 - meetme asjakohasus:
 - kas mitmeaastastele lepingutele juurdepääsu andmise eeskirjad tagavad võrdsed võimalused kõikidele tehnoloogialahendustele, eelkõige neile, mille investeerimiskulud ja ümberhindamistegurite väärtused on suured;
 - meetme proportsionaalsus:
 - kas enampakkumisel hangitav kogus on energiavarustuskindluse eesmärgi saavutamiseks proportsionaalne;
 - konkurentsile ja kaubandusele avalduva negatiivse mõju vältimine:
 - kas meetmega välditaks sellist mõju, sest kaudne välismaine võimsus võib saada ainult üheaastaseid lepinguid ja selle suhtes kohaldatakse vahepealset hinnapiiri;
 - kas meede ei vähenda stiimulit investeerida ülekandevõimsusse.
- (224) Komisjon kahtles ka selles, kas meede vastab liidu õiguse lahutamatuult seotud sätetele, nimelt elektrienergia määrase artiklitele 22 ja 24.

3. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

- (225) Selles osas tehakse kokkuvõtte märkustest, mille komisjon sai konsultatsiooniperioodil 15 huvitatud isikult, eeskätt energiasektoris tegutsevatest sidusrühmadelt ning kutseorganisatsioonidel ja valitsusvälistelt organisatsioonidelt. Märkusi saadi ka ühelt naaberriigilt ja selle põhivõrguettevõtjalt.

3.1. Meetme vajalikkus

- (226) Eri sidusrühmad esitasid märkusi reservvõimsuse mehhanismi vajaduse tõendamise ja enampakkumiste jaoks mahu arvutamise kohta, käsitledes mõnikord mõlemat teemat koos.

⁽⁸³⁾ Komisjoni teatis, millega muudetakse järgmisi komisjoni teatisi: ELi suunised riigiabi-eeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga, regionaalabi suunised aastateks 2014–2020 filmidele ja muudele audiovisuaalteostele antava riigiabi kohta, suunised riskifinantseerimisinvesteeringute edendamiseks antava riigiabi kohta ning suunised lennujaamadele ja -ettevõtjatele antava riigiabi kohta (ELT C 198, 27.6.2014, lk 30).

⁽⁸⁴⁾ Nagu on määratletud suunistes raskustes olevate mittefinantsettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks (ELT C 249, 31.7.2014, lk 1).

- (227) Neli huvitatud isikut ei olnud nõus väitega, et see vajadus on piisavalt tõendatud. Teisalt kinnitasid kolm isikut, et vajadus on olemas, ja rõhutasid selle pakilisust.
- (228) Kolm huvitatud isikut märkisid, et EU-HiLo stsenaariumi kasutamine ei tundu olevat ressursside piisavuse probleemi taseme kindlaksmääramiseks asjakohane, sest selle puhul on oht probleemi üle hinnata ja elektriturgu moonutada.
- (229) Neli huvitatud isikut juhtisid tähelepanu sellele, et hiljutise Euroopa ressursside piisavuse hinnangu meetodika ja kolmikmeetodika on Belgia kavandatava reservvõimsuse mehhanismi suhtes täielikult kohaldatavad.
- (230) Viis huvitatud isikut väitsid, et reservvõimsuse mehhanismi vajaduse tõendamiseks kasutatud varasemad piisavusuuringud ei ole Euroopa ressursside piisavuse hinnangu meetodikaga kooskõlas, eelkõige seoses järgmisega:
- a) Euroopa ressursside piisavuse hinnangu meetodika kohaselt peab kliimateabe andmebaas piirduma 30 varasema aastaga, kuid Belgia kasutas 35 aastat;
 - b) uuringutes ei võeta piisavalt arvesse rakenduskava oodatavaid tulemusi ja/või mediaantulude asemel eeldatavasti turult saadavate tulude kasutamist;
 - c) uuringutes ei võeta arvesse eeldatavat nappuse funktsiooni ega hinnapiirmäärade puudumist, mis oleks vastuolus elektrienergia määruse artikli 20 lõike 3 punktiga c ja artikli 23 lõike 5 punktiga e;
 - d) nagu on soovitatud Euroopa Komisjoni arvamuses Belgia rakenduskava kohta, tuleks riiklikus ressursside piisavuse hinnangus võtta arvesse nutiarvestite kiirendatud kasutuselevõttu ja meretuuleenergia arengut. Reservvõimsuse mehhanismi vajaduse analüüsis tuleks arvesse võtta ka 70 % minRAMi reeglit.
- (231) Üks huvitatud isik väitis, et Belgia ei saa korraldada 2021. aastal esimest enampakkumist aegunud ja nõuetele mittevastava riikliku ressursside piisavuse hinnangu alusel. Tema arvates ei tohiks reservvõimsuse mehhanismi enne Euroopa ressursside piisavuse hinnangu avaldamist üldse rakendada.
- (232) Neli huvitatud isikut juhtisid tähelepanu sellele, et varustuskindluse norm, mida Belgia reservvõimsuse mehhanismi vajalikkuse tõendamiseks ja/või esimese enampakkumise jaoks mahu arvutamiseks kasutas, ei ole kooskõlas elektrienergia määruses nõutud meetodikaga.
- (233) Üks huvitatud isik väitis, et tagada tuleks järjepidevus menetlustes, meetodikates, andmetes ja stsenaariumides, mida kasutatakse ühelt poolt selleks, et tõendada vajadust reservvõimsuse mehhanismi järele, ning teiselt poolt selleks, et määrata kindlaks sellise reservvõimsuse mehhanismi raames enampakkumisele pandav nõutav maht.
- (234) Üks teine huvitatud isik tõi esile, et varustuskindluse norm ning saamata jäänud energia hinna ja uue turule siseneja kulude kindlaksmääramise meetodika võivad algse T-4 enampakkumise ja järgnevate enampakkumiste vahelisel ajal muutuda, mille tulemusena on kindlaksmääratud maht erinev.

3.2. Meetme asjakohasus

3.2.1. Vahendi valik

- (235) Kolm huvitatud isikut leiavad, et strateegiline reserv aitaks kindlakstehtud piisavuse probleemi paremini lahendada kui kogu turgu hõlmav reservvõimsuse mehhanism. Mõned isikud märkisid, et strateegilise reservi võimalust ei ole hinnatud.

3.2.2. Meetme avatus kõikidele asjaomastele võimsusepakkujatele

- (236) Üks huvitatud isik tegi ettepaneku korraldada T-2 enampakkumine, et vältida liiga turvalistel eeldustel põhinevat ülemäärast hankimist T-4 enampakkumisel ning võtta arvesse ACERi meetodikal põhinevat muudetud varustuskindluse normi.
- (237) Üks huvitatud isik väitis ka, et osalemise tingimustele vastavad võimsuse omanikud (näiteks üle 1 MW võimsusega koostootmisjaamad) jäetakse osalejate hulgast välja, kui nad saavad roheliste sertifikaatide ja/või koostootmise sertifikaatide kaudu teataval ajavahemikul tegevusabi.

3.3. Ergutav mõju

3.3.1. Rahastamiskõlblikud investeerimiskulud

- (238) Üks huvitatud isik märkis, et kulutused, mis võimaldavad täita kuningliku dekreeedi eelnõu artikli 3 lõike 2 punktis 1 ette nähtud keskkonnanõudeid, ei tohiks olla pikema kestusega lepingute puhul rahastamiskõlblikud.

3.4. Proportsionaalsus

3.4.1. Hangitav maht

- (239) Ühe huvitatud isiku arvates tuleks parameetrid, millega määratakse kindlaks enampakkumisel hangitava võimsuse maht, heaks kiita reguleeriva asutuse ettepaneku alusel. Sama huvitatud isik väitis, et reguleeriva asutuse ettepanekut ei saa muuta ning et liikmesriik saab selle üksnes tagasi lükata ja uut ettepanekud taotleda.

3.4.2. Rahastamismehhanism

- (240) Üks huvitatud isik väitis, et salvestusvahendid peaksid olema vabastatud avaliku teenindamise kohustusest rahastada reservvõimsuse mehhanismi. Erand peaks hõlmama nii enne arvesti läbimist kui ka pärast arvesti läbimist toimuvat salvestamist.
- (241) Üks teine isik väitis, et rahastamismehhanism võib mõjutada reservvõimsuse mehhanismi võimsuse mahtu. Näiteks võib reservvõimsuse mehhanismi rahastamiseks kehtestatud tasude sidumist elektrienergia tarbimisega tippkoormuse ajal pidada asjaomaste isikute jaoks stiimuliks vähendada tippkoormuse ajal tarbimist, mis vähendab vajadust võimsuse enampakkumisele panemise järele.

3.5. Konkurentsile ja kaubandusele avalduva põhjendamatü mõju vältimine

3.5.1. Meetme avatus kõikidele asjaomastele võimsusepakkujatele

3.5.1.1. Agregeerimine

- (242) Kaks huvitatud isikut väitsid, et agregeerimist takistavad mitmeaastaste lepingute puhul kehtivad valikukriteeriumid ja täpsemalt öeldes reegel, et kogu portfelli jaoks määrab lepingu kestuse koondportfellis olev kõige lühema kestusega lepinguga hõlmatud vara.
- (243) Veel kaks huvitatud isikut väitsid, et individuaalse agregeerimise künnist tuleks kohandada. Praegu on reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjade eelnõus ette nähtud, et võimsused, mille suhtes kehtib päevagraafiku kohustus, ei saa kuuluda võimsusturu koondüksusesse.
- (244) Üks huvitatud isik väitis, et üle 25 MW võimsusega käitistel ei ole võimalik agregeerimise kaudu osaleda. Huvitatud isik sooviks seega, et see künnis oleks 75 MW.

3.5.1.2. Investeerimiskünnised

- (245) Kolm huvitatud isikut väitsid, et mitmeaastaste lepingute puhul ei ole investeerimiskünniste tase kooskõlas hiljutiste turusuundumustega ega järgi seetõttu tehnoloogianeutraalsust ning põhjustab diskrimineerimist teatavate tehnoloogiaklasside vahel (kombitsükliga gaasiturbiinide ja avatud tsükliga gaasiturbiinide H-/HL-klass võrreldes F-klassiga) ning olemasolevate ja uute võimsuste vahel.
- (246) Üks isik väitis, et rahastamiskõlblike kuludena tuleks käsitada ka investeeringuid, millega luuakse paindlikkust või suurendatakse ümberhinnatud võimsust, suurendamata samal ajal ülesseatud võimsust. Selle huvitatud isiku sõnul jääksid seega mitmeaastastest lepingutest kõrvale investeeringud kasutajapõhisesse mõõtmisse, olemasoleva aku energiamahutavuse suurendamiseks või tööstusprotsesside jaoks salvestusvõimsuse suurendamiseks.

3.5.1.3. Ümberhindamistegurid

- (247) Kaks huvitatud isikut väitsid, et võrreldes naaberriikide, näiteks Prantsusmaa või Ühendkuningriigi reservvõimsuse mehhanismidega võivad Belgia ümberhindamistegurid olla väga karistavad selliste tehnoloogialahenduste suhtes nagu salvestamine, tarbimiskaja või taastuvad energiaallikad.
- (248) Üks huvitatud isik väitis, et Belgia reservvõimsuse mehhanismis kavandatud ümberhindamistegurid, mis on algatamisotsuses avaldatud, loovad kõrged turule sisenemise tõkked eelkõige salvestamisele ja üldiselt energiapiiranguga võimsusepakkujatele.

3.5.1.4. Tagasimaksmise kohustus

- (249) Kaks huvitatud isikut väitsid, et võimsuslepingutes sätestatud tagasimaksmise kohustused tekitavad „täisgraafikuga“ ja „osalise graafikuga“ võimsusturu üksuste vahelist diskrimineerimist ning rikuvad „ühtse täitmishinna“ põhimõtet.
- (250) Ühe huvitatud isiku sõnul diskrimineerib tagasimaksmise kohustuse mehaanika täisgraafikuga võimsuse käitajaid, kuna selles ei võeta arvesse nende käitajate riskimaandamise tegevust, mis seisneb selles, et nad müüvad suurema osa oma eeldatavast mahust ette futuuriturgudel, mistõttu nad peavad tagasi maksma tulu, mida nad ei teeninud. Osalise graafikuga käitajatel on seevastu tegelikult märkimisväärne paindlikkus, et deklareerida individuaalsed turuhinnad, mis toimivad täitmishinnana, piirates riski, et nad peavad tagasi maksma teenimata tulu, ja pakkudes ka võimalusi tagasimaksmise kohustuse vältimiseks.
- (251) Teine isik väitis, et tagasimaksmise kohustus teeb diskrimineerivalt vahet täisgraafikuga ja osalise graafikuga võimsusturu üksuste vahel, esiteks seetõttu, et futuuriturgudel juba müüdüd võimsust (mis ei hõlma nappuseaegseid hindu) ei vabastata tagasimaksmise kohustusest, ja teiseks seetõttu, et nende võimsusturu üksuste jaoks, kes ei kasuta täisgraafikuid, on kehtestatud „deklareeritud turuhind“, kehtestades seega praktikas mitu täitmishinda.

3.5.1.5. Vahepealne hinnapiir

- (252) Üks huvitatud isik väljendas muret, et vahepealse hinnapiiri kehtestamine moonutab enampakkumisel konkurentsi, sest mõne olemasoleva võimsuse puhul, mis nõuab investeeeringuid majandusliku kasumlikkuse säilitamiseks, ei pruugi olla tagatist „puuduoleva raha“ kättesaamiseks ja need võimsused võivad olla sunnitud turult lahkuma.
- (253) Ühe huvitatud isiku sõnul on kolmeaastaste lepingute investeerimiskünnise (praegu 177 eurot/kW) ja vahepealse hinnapiiri (praegu eeldatavalt 21–31 eurot/kW) vahel oluline investeerimislünk, mis põhjustab diskrimineerimise investeeeringuid nõudvate olemasolevate võimsuste suhtes, mille puhul võib olla samuti tegemist märkimisväärse „puuduoleva rahaga“.

3.5.1.6. Otsene piiriülene võimsus

- (254) Kaks huvitatud isikut märkisid, et otsese piiriülese osalemise võimaldamine võib avaldada põhjendamatu negatiivset mõju konkurentile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele.
- (255) Nende huvitatud isikute sõnul võib otsene piiriülene osalemine vähendada stiimuleid investeerida ülekandevõimsusesse. Peale selle võib meede kahjustada turgude liitmist, kuna reservvõimsuse mehhanism võib tekitada olukorra, kus võimsusepakkujad otsivad juurdepääsu kõige atraktiivsemale turule, millega on otsene ja ainuõiguslik ühendus. Meetmes tuleks arvesse võtta ka seda, kui palju võib süsteemidevaheline ühendus võimalikku tootmise piisavuse probleemi lahendada.

3.6. Vastavus elektrienergia määrusele

3.6.1. Artikli 24 lõike 1 tõlgendamine

- (256) Elektrienergia määruse artikli 24 lõike 1 kohaselt võivad liikmesriigid lisada piisavuse hindamisse tundlikke elemente, mis on seotud „riikliku elektrienergia nõudluse ja -pakkumise [eripäraga]“. Algamisotsuses väljendas komisjon kahtlust, kas reservvõimsuse mehhanism on artikli 24 lõikega 1 kooskõlas, sest Belgia 2019. aasta piisavuse ja pайдlikkuse uuringus kasutati EU-HiLo stsenaariumi, mis põhineb Prantsusmaa elektrivarustust käsitlevatel eeldustel. Viis huvitatud isikut esitasid kriitilisi märkusi selle kohta, kuidas komisjon on elektrienergia määruse artikli 24 lõiget 1 tõlgendanud, märkides, et see on liiga piirav.
- (257) Nende huvitatud isikute väitel kinnitab Euroopa ressursside piisavuse hinnangu meetodika, et riiklikel ressursside piisavuse hinnangutel peab olema piirkondlik ulatus ja need võivad hõlmata täiendavaid tundlikke elemente. Selles ei täpsustata ega piirata nende täiendavate tundlike elementide olemust. Nagu on mainitud nimetatud meetodika artikli 3 lõikes 6, võivad need tundlikud elemendid hõlmata paljusid eelduste muutusi kogu asjaomasel geograafilisel alal, sealhulgas sisendandmetega (nagu ülesseatud võimsused) seotud erinevate eelduste muutusi.
- (258) Üks huvitatud isik märkis, et ka keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunistes aastateks 2014–2020⁽⁸⁵⁾ (edaspidi „riigiabi suunised“) on otsesõnu kinnitatud, et ressursside piisavuse hindamisel tuleks arvesse võtta „mitmel allikal, sealhulgas naabersüsteemidel põhineva tootmise mõju [hindamist]“.

3.6.2. Järgjärguline lõpetamine

- (259) Kaks huvitatud isikut juhtisid tähelepanu sellele, et seadusandlikes või õigusaktides ei ole ühtegi sätet reservvõimsuse mehhanismi järkjärgulise lõpetamise kohta.

3.7. Muud märkused

3.7.1. Kestlikkus

- (260) Kaks huvitatud isikut väitsid, et reservvõimsuse mehhanismis gaasile reserveeritud võimsuse suur osakaal ei ole kooskõlas eesmärgiga vähendada liidu CO₂ heidet ja kaotada järk-järgult fossiilkütuste toetused kooskõlas Euroopa rohelse kokkuleppe, riigiabi suuniste ja Belgia föderaalvalitsuse toetusega kliimanetraalsuse saavutamiseks 2050. aastaks.

3.7.2. Tuumaenergia kasutamise järkjärguline lõpetamine

- (261) Üks huvitatud isik märkis, et Belgia kaalub 2 GW tuumaenergia säilitamist, kui esimeste võimsuse enampakkumiste hindamisaruandest ilmneb ootamatu probleem seoses energiavarustuskindlusega. Selle isiku sõnul tõstatab see hulga küsimusi reservvõimsuse mehhanismi vajaduse ja ülesehituse kohta.

3.7.3. Kestus

- (262) Üks huvitatud isik märkis, et pikaajaliste lepingute sõlmimise viisis tuleks võtta arvesse seda, et ressursside piisavuse probleem aasta lõikes väheneb, ja vältida mis tahes seotuse efekti.
- (263) Üks huvitatud isik viitas lepingute kestusele (15 aastat), mis võib olla pikem kui meetme enda kestus (10 aastat) ja oleks tema arvates vastuolus meetme ajutise iseloomuga.

4. BELGIA MÄRKUSED

- (264) Selles osas tehakse kokkuvõtte Belgialt 22. oktoobril 2020 algatamisotsuse kohta saadud märkustest ja 24. detsembril 2020 kolmandate isikute tähelepanekute kohta saadud märkustest. Ka sisaldab see osa ajakohastatud teavet, mille Belgia esitas 28. jaanuaril 2021, 1. märtsil 2021, 13. ja 27. aprillil 2021, 4., 5., 19. ja 26. mail 2021 ning 17. augustil 2021.

⁽⁸⁵⁾ ELT C 200, 28.6.2014, lk 1, mida on korrigeeritud komisjoni vastu võetud parandusega (ELT C 290, 10.8.2016, lk 11). Komisjon võttis 2. juulil 2020 vastu teatise, millega pikendati riigiabi suuniste kehtivust 31. detsembrini 2021 ja muudeti neid. Vt teatis C(2020) 4355 final.

4.1. Meetme vajalikkus

- (265) Belgia sõnul näitab tema analüüs, mida toetab põhivõrguettevõtja seisukoht, et tuumaenergia võimsuse (mis moodustab praegu üle poole Belgia soojusenergia tootmisvõimsusest) järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise tõttu aastatel 2022–2025 mõjutaks reservvõimsuse mehhanismi puudumine negatiivselt Belgia elektrienergia varustuskindlust. Põhivõrguettevõtja analüüsisist sõltumatult kinnitavad seda vajadust ka mitu muud teadlaste, tehnoloogiainstituutide ja föderaalset planeerimisbüroo uuringut aastatel 2017–2020.
- (266) Belgia märkis, et nii EU-HiLo stsenaarium kui ka ELi põhistsenaarium näitasid märkimisväärset probleemi energiavarustuskindlusega, st Belgia õiguses kehtestatud võimsusvajaku ootuse kriteeriumist kolm korda suuremat võimsusvajaku ootust, ning see põhjendab vajadust sekkumise järele reservvõimsuse mehhanismi abil.
- (267) Belgia märkis, et ACER kiitis metoodika, millel Euroopa ressursside piisavuse hinnang / riiklik ressursside piisavuse hinnang peaks põhinema, heaks alles 2. oktoobril 2020. ACERi metoodika sisaldab märkimisväärseid muudatusi ja näeb seetõttu ette järkjärgulise rakendamise, mis tähendab, et esimene Euroopa ressursside piisavuse hinnang, mis avaldatakse 2021. aasta lõpus, hõlmab üksnes teatavaid ACERi metoodika aspekte. ENTSO-E näeb ette, et Euroopa ressursside piisavuse hinnangu metoodika rakendatakse täielikult 2023. aastaks.
- (268) Belgia väitel ei saa temalt eeldada ACERi Euroopa ressursside piisavuse hinnangu ja riikliku ressursside piisavuse hinnangu metoodika täielikku rakendamist varasemates uuringutes, sest metoodika ei olnud sel ajal veel teada. Belgia tõi esile, et paljusid metoodikast tulenevaid olulisi elemente, näiteks majandusliku elujõulisuse hindamist, vooühenduste modelleerimist, tõenäosuslikku modelleerimist ja arengusuundumusi teistes riikides, rakendati sellegipoolest juba enne metoodika heakskiitmist.
- (269) Belgia vaidlustas väite, et reservvõimsuse mehhanismi ei tohiks enne Euroopa ressursside piisavuse hinnangu avaldamist rakendada. Belgia sõnul võivad liikmesriigid teha ka täiendavaid riiklikke hindamisi ja hinnata reservvõimsuse mehhanismi vajadust sellise riikliku ressursside piisavuse hinnangu alusel ning nad ei saa oodata, kuni Euroopa ressursside piisavuse hinnangut täielikult rakendatakse (kavandatud 2023. aastaks).
- (270) Varustuskindluse normi kohta märkis Belgia, et ACER avaldas saamata jäänud energia hinna ja uue turule siseneja kulude arvutamise metoodika ning varustuskindluse normi kindlaksmääramise metoodika alles 2. oktoobril 2020. Seetõttu ei ole ajaliselt võimalik reservvõimsuse mehhanismi peatada, kuniks uut varustuskindluse normi kindlaks määratakse. Lisaks lasub lõplik vastutus energiavarustuskindluse soovitud taseme kehtestamise eest liikmesriigil.
- (271) Riiklikes piisavusuuringutes kasutatud kliima-aastate kohta selgitas Belgia, et avaldatud metoodika puudumise tõttu kasutati nendes uuringutes ühtsuse huvides sama kliimateabe andmebaasi, mida kasutati piisavuse prognoosis.
- (272) Turult saadavate tulude kohta märkis Belgia, et kuni 2019. aastat hõlmavates olemasolevates riiklikes piisavusuuringutes mudeldatakse eeldatavaid tulusid, kasutades kõigi mudelis hõlmatud aastate mediaantulusid. Kuigi seda lähenemisviisi on lihtsustatud, võib seda vaadelda kui eeldatavate tulude kajastust, milles võetakse arvesse hinnariske, mida ACERi metoodikas peetakse oluliseks elemendiks.
- (273) Mis puudutab hinnapiirmäärasid ja kogu turu mudeldamist üldiselt, siis selgitas Belgia, et riiklikes piisavusuuringutes kasutatud ülesehitus on identne Euroopa tasandil kasutatava struktuuriga (ENTSO-E, viiepoolne energiafoorum). Seda peetakse parimaks võimalikuks lähenemisviisiks, mis kajastab Euroopa turu ülesehitust, sealhulgas määratud elektriturukorraldajate poolt seatud tehnilisi pakkumispäi.
- (274) Mis puudutab nappusest juhinduva hinnakujunduse funktsiooni, siis nagu on märgitud Belgia ajakohastatud rakenduskavas, kaalub Belgia, millises ulatuses võiks sellise algatuse ette näha. Belgia selgitas, et riiklik reguleeriv asutus ja põhivõrguettevõtja teevad praegu sellekohast uuringut.
- (275) Belgia märkis, et juba 2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus kasutati parimaid olemasolevaid prognoose paindlikkuse ja meretuuleenergia kasutuselevõtu kohta kooskõlas riikliku energia- ja kliimakavaga ning kohaldati 70 % minRAMi reeglit. Põhistsenaariumis arvestatakse sellega, et kõik Euroopa riigid täidavad selle reegli õigel ajal.

- (276) Ressursside piisavuse probleemi kohta märkis Belgia, et kuigi on õige, et uuringud näitavad konkreetselt arvatud võimsusvajaduse kõikumist, ei pisenda see fakti, et võimsuse vajadus 2025. aastal nõuab sekkumismeetmeid, mis on suunatud ka uuele võimsusele.
- (277) Värskeimast piisavuse ja paindlikkuse uuringust nähtub, et vajadus võimsuse järele suureneb aastatel 2025–2032.

4.2. Meetme asjakohasus

4.2.1. Vahendi valik

- (278) Belgia ei jaga mõne huvitatud isiku seisukohta, et kogu turgu hõlmavale reservvõimsuse mehhanismile tuleks eelistada strateegilist reservi.
- (279) Belgia viitas 2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringule, milles uuriti stsenaariumi „energiapõhine turg + strateegiline reserv“ ja stsenaariumi „energiapõhine turg + reservvõimsuse mehhanism“. Uuringus jõuti järeldusele, et stsenaariumi „energiapõhine turg + strateegiline reserv“ korral ei oleks energiavarustuskindluse kriteerium täidetud.

4.2.2. Meetme avatus kõikidele asjaomastele võimsusepakkujatele

- (280) T-2 enampakkumise kohta selgitas Belgia, et nagu ka teistes liikmesriikides, kus on olemas reservvõimsuse mehhanism, võimaldavad T-4 ja T-1 enampakkumine osaleda mehhanismis kõigil, nii pikema kui ka lühema täitmisajaga tehnoloogialahendustel ning annavad liikmesriigile suhtelise kindluse, et tarneaastal on energiavarustuskindluse tagamiseks võimalik hankida piisavas mahus võimsust. Mahtude jaotamine T-1 ja T-2 enampakkumise vahel võib konkurentsi nendel enampakkumistel ülemääraselt vähendada.
- (281) Seoses ülesseatud võimsuse kasutamise investeerimiskünnise arvutamiseks märkis Belgia, et mitmeaastaste lepingute sõlmimine võimsusturu üksustega, kes annavad suurema panuse energiavarustuskindlusesse, on kooskõlas reservvõimsuse mehhanismi üldise eesmärgiga.
- (282) Belgia leiab, et kui ülesseatud võimsuse asemel võetakse investeerimiskünnise arvutamisel arvesse võimsusturu üksuse pakutavat ümberhinnatud võimsust, saavutaksid suure ümberhindamisteguriga võimsused mitmeaastaste lepingute investeerimiskünnise lihtsamini. See annaks neile teistega võrreldes eelise, kuigi osutatakse sama teenust.
- (283) Seoses asjaoluga, et muudest toetusmeetmetest kasu saavad võimsusepakkujad ei vasta reservvõimsuse mehhanismis osalemise tingimustele, märkis Belgia, et koostootmisvõimsustele mõlemas mehhanismis osalemise võimaldamine tekitaks nende võimsuste ülemäärase hüvitamise riski, mis tekitaks reservvõimsuse mehhanismi enampakkumistel ka ebaõiglase konkurentsielise.

4.3. Ergutav mõju

4.3.1. Rahastamiskõlblikud investeerimiskulud

- (284) Seoses tähelepanekuga, et pikema kestusega lepingute puhul ei tohiks kulutused, mis võimaldavad võimsusel täita keskkonnanorme, olla rahastamiskõlblikud, selgitas Belgia, et selle ettepaneku eesmärk on tagada uute ja olemasolevate võimsuste võrdne kohtlemine seoses võimsuste liigitamisega pikema kestusega lepingutes.

4.4. Meetme proportsionaalsus

4.4.1. Hangitav maht

- (285) Belgia sõnul põhines valik, mis puudutab reservvõimsuse mehhanismiga seotud mahu kalibreerimist (võrdlusstsenaarium) esimese enampakkumise jaoks, föderaalsete majandusasjade teenistuse nõuandel. Selles nõuandes võetakse arvesse Prantsusmaa tuumaenergia väiksemat kättesaadavust, mis ei ole nii tõsine kui põhivõrguettevõtja pakutu (ja vähem tõsine kui mõõtmisstsenaarium, mida on viimastel aastatel Belgia strateegilise reservi suuruse kindlaksmääramiseks kasutatud).

- (286) Belgia väitis, et tema riikliku elektrivarustuse erijooned on kõrge omavahelise ühendatuse määra ja suur impordist sõltuvus. Peale selle märkis ta, et Prantsusmaa tuumavõimsuse mittekättesaadavus on ainus arvesse võetud tundlik element, kuigi Belgia näeb naaberriikides mitut muud riski (nt kivisöe kasutamise järkjärgulise lõpetamise kiirenemine, viivitused võrgutaristu või uue võimsuse kasutuselevõtul).
- (287) Belgia märkis, et võrdlusstsenaariumi valikut reguleerib kuningliku dekreediga eelnõu artikkel 4, mis käsitleb enampakkumise võrdlusstsenaariumi kindlaksmääramise meetodikat. Iga enampakkumise puhul hõlmab võrdlusstsenaariumi koostamine kolme allpool kirjeldatud etappi ja stsenaariumi suhtes korraldatakse avalik konsultatsioon:
- a) stsenaariumide / tundlike elementide valik viimase Euroopa ressursside piisavuse hinnangu ja/või riikliku ressursside piisavuse hinnangu põhjal.
 - Esimese (2021. aasta) enampakkumise jaoks valiti stsenaarium 2019. aasta piisavuse prognoosist (viimane kättesaadav Euroopa uuring, mille üle konsulteeriti Euroopa tasandil);
 - b) kõige asjakohasematest kättesaadavatest allikatest pärit andmete ja eelduste ajakohastamine.
 - Esimese (2021. aasta) enampakkumise jaoks kasutati viiepoolse energiafoorumi 2020. aasta üldisest piisavuse hinnangust ⁽⁸⁶⁾ saadud ajakohastatud andmeid;
 - c) Belgia energiavarustuskindlust mõjutada võivate täiendavate tundlike elementide valimine.
 - Esimese (2021. aasta) enampakkumise puhul eemaldati võimsus, mis vastab kahele Prantsusmaa tuumaelektrijaama reaktorile, lähtudes sellest, mida tehti viiepoolse energiafoorumi uuringus, et ühtlustada Prantsusmaa tuumapargi kohta tehtud varasemate/eeldatavate tähelepanekutega, mida ei ole küll eespool punktides a ja b nimetatud, kuid mida Prantsusmaa põhivõrguettevõtja kasutab Prantsusmaa riiklikus ressursside piisavuse hinnangus („Bilan Prévisionnel 2019“ ⁽⁸⁷⁾).
- (288) Belgia märkis, et viiepoolse energiafoorumi 2020. aasta üldises piisavuse hinnangus on esitatud „väike tuumaenergia seotud tundlikkus“, et jälgendada Prantsusmaa põhivõrguettevõtja poolt piisavuse hindamiseks kasutatud põhistsenaariumi. Selle tundlikkuse puhul leitakse, et täiendav mittekättesaadav tuumaenergia võimsus on 1 700 MW.
- (289) Belgia väitis, et reservvõimsuse mehhanismi jaoks valitud tundlikkus vastab Prantsusmaa riikliku ressursside piisavuse hinnangu põhistsenaariumist pärit andmetele ja eeldustele. Seetõttu tuleks seda pidada kõige sobivamaks põhistsenaariumiks ka Belgia puhul, kuna kõnealune ajakohastamine on kooskõlas kõige asjakohasematest kättesaadavatest allikatest pärit andmete ja eeldustega. Seetõttu ei tohiks seda liigitada mitte „HiLo juhtumiks“, vaid usutavaks põhistsenaariumiks.
- (290) Väite kohta, et parameetrid, mille alusel määratakse kindlaks enampakkumisel hangitav võimsuse maht, tuleks heaks kiita reguleeriva asutuse ettepaneku alusel, märkis Belgia, et ette on valmistatud reservvõimsuse mehhanismi seaduse muudatus, millega see kinnitatakse. Kuni see muudatus ametlikult heaks kiidetakse, on elektrienergia määrus juba täidetud, st reguleeriv asutus avaldas 2020. aasta märtsis ettepaneku mahuparameetrite kindlaksmääramise meetodika kohta ning 2021. aasta veebruariks koostab reguleeriv asutus ettepaneku esimese enampakkumise nõudluskõvera kohta.
- (291) Reservvõimsuse mehhanismi muudetud seadus avaldati 19. märtsil 2021. Kuninglik dekreet mahuparameetrite kindlaksmääramise meetodika kohta avaldati 30. aprillil 2021. CREG esitas mahuparameetreid käsitleva ettepaneku 30. aprillil 2021. 30. aprillil 2021 anti välja ministri käskkiri juhustega tarneaasta 2025 T-4 enampakkumise korraldamiseks.
- (292) Belgia väitis, et arutluskäik, mille kohaselt liikmesriik ei saa reguleeriva asutuse ettepanekust kõrvale kalduda, on väide, millel puudub elektrienergia määrukses õiguslik alus ja mis on vastuolus liikmesriigi vastutusega energiavarustuskindluse eest.

4.4.2. Rahastamismehhanism

- (293) Belgia selgitas, et praegu ei ole Belgias paigaldatud piisavalt nutiarvesteid, et võimaldada tippkoormuseaegsel tarbimisel põhinevat rahastamismehhanismi. Reservvõimsuse mehhanismi seadust on muudetud nii, et sellise mudeli saaks kasutusele võtta 2025. aastal. Belgia selgitas veel, et ta vaatab selle uuesti läbi 2023. aastal, mil avaldatakse aruanne nutiarvestite kasutuselevõtu kohta.

⁽⁸⁶⁾ https://www.elia.be/en/news/press-releases/2020/05/20200520_third-regional-generation-adequacy-assessment-report.

⁽⁸⁷⁾ https://assets.rte-france.com/prod/public/2020-06/bp2019_synthegse_12_1_0.pdf.

- (294) Seoses väitega, et salvestusvahendid tuleks vabastada avaliku teenindamise kohustusest rahastada reservvõimsuse mehhanismi, selgitas Belgia, et tegemist on elektri salvestamisele kohaldatavate tariifide ja maksude laiema küsimusega. Sellega seoses kinnitas Belgia, et ta kohaldab puhta energia paketi (nt Euroopa Parlamendi direktiivis (EL) 2019/944) ette nähtud suuniseid ja eeskirju ning energia maksustamise direktiivis (nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/96/EÜ) sätestatud erandeid.

4.5. Konkurentsile ja kaubandusele avalduva negatiivse mõju vältimine

4.5.1. Meetme avatus kõikidele asjaomastele võimsusepakkujatele

4.5.1.1. Agregeerimine

- (295) Väite kohta, et agregeerimist takistavad mitmeaastaste lepingute puhul kehtivad valikukriteeriumid, täpsemalt öeldes reegel, et kogu portfelli jaoks määrab lepingu kestuse koondportfellis olev kõige lühema kestusega lepinguga hõlmatud vara, märkis Belgia, et kuningliku dekreeidi eelnõu ja reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirju muudetakse, et võimaldada pikema kestusega lepingutega hõlmatud võimsuste puhul, mis soovitakse agregeerida, valida pikema kestusega leping.
- (296) Seda kohandati kuninglikus dekreedis, millega kehtestatakse investeerimiskünnised, investeerimiskulude rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid ja järjestamismenetlus, ning reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjades.
- (297) Päevagraafiku kohustusega võimsuste agregeerimise keelu kohta märkis Belgia, et praegu ei tundu olevat asjakohane seda ülesheituse elementi muuta, kuid ta palub anda reservvõimsuse mehhanismi hinnangutes selle keelu kohta korrapäraselt uut teavet, et vajaduse korral lubada muudatuste tegemist. Belgia sõnul on sellesse kategooriasse kuuluvate üksuste suhtes alati kohaldatud ja eeldatavasti kohaldatakse ka edaspidi spetsiaalseid koordineerimismenetlusi. Need menetlused hõlmavad MW täpsusega päevagraafiku kohustust, katkestuste kavandamise ranget koordineerimist ja kohustust anda võimsus kasutusse näiteks tasakaalustamiseks. See meetod tagab võrgu hästi koordineeritud toimimise reaalselt. Selliste üksuste eraldi vaatlemine võimaldab vooge nõuetekohaselt prognoosida ja konkreetsete piirangutega võimalikult tõhusalt toime tulla, samal ajal kui agregeeritud kogumis oleks see vaade n-ö hägune ja muudaks võrgu toimimise vähem selgeks ja vähem tõhusaks.
- (298) Lisaks on reservvõimsuse mehhanismi struktuur kalibreeritud kas ühte või teise kategooriasse kuuluvate võimsuste jaoks ning kättesaadavuse seiret tehakse vastavalt nende olukorrale energiaturul. Sellest olemasolevast eristamisest kõrvalekaldumine võib tuua kaasa mitmes aspektis keerulisema ja potentsiaalselt vähem kindla struktuuri. Näiteks on raske ette näha, kuidas kehtiks sellise võimsusturu üksuse suhtes tagasimaksmise kohustus, kuna võimsusturu koondüksuse kaks osa võivad kuuluda erineva korra alla.

4.5.1.2. Investeerimiskünnised

- (299) Seoses investeerimiskünnistega, millega määratakse kindlaks juurdepääs pikema kehtivusajaga lepingutele, märkis Belgia, et ta analüüsib eri elemente põhjalikumalt ja teavitab Euroopa Komisjoni, kuidas ta eelistab edasi tegutseda.
- (300) 11. juunil 2021 avaldas Belgia kuningliku dekreeidi, milles võetakse arvesse huvitatud isikute märkusi investeerimiskünniste kohta.
- (301) Väite kohta, et investeeringud, mis loovad paindlikkust või suurendavad ümberhinnatud võimsust, suurendamata samal ajal ülesseatud võimsust, peaksid samuti olema rahastamiskõlblikud kulud, märkis Belgia, et kuna reservvõimsuse mehhanism on võimsusturg, mitte energiaturg, siis lähtub Belgia eeldusest, et rahastamiskõlblikud on ainult need investeeringud, mis võimsust säilitavad või suurendavad. Näiteks i) tarbimiskaja puhul võivad pikema kestusega lepingu saada investeeringud, mis võimaldavad suurendada ülesseatud võimsust (maksimaalse tarbimise (maksimaalne väljavool) ja minimaalse väljavoolu (tühistamatu marginaal) vahe), ning ii) soojusenergia-seadmete puhul ei ole investeeringud, mille eesmärk on suurendada töökindlust ja seega ümberhindamist, rahastamiskõlblikud samamoodi, nagu need ei ole rahastamiskõlblikud tarbimiskaja puhul.

- (302) Belgia märkis, et kuigi need kulud ei täida pikema kestusega lepingu saamise kriteeriume, võib neid võimsuse pakkumishinnas arvesse võtta.

4.5.1.3. Ümberhindamistegurid

- (303) Ümberhindamistegurite kohta märkis Belgia, et esmapilgul väiksemat ümberhindamistegurit selgitab asjaolu, et energiapiiranguga tehnoloogialahenduste ümberhindamised on väiksemad, kui nende osakaal süsteemis/riigis suureneb. Selliste tehnoloogialahenduste suure osakaalu tõttu ei piirdu nende panus nappuse hetkedega. Võrreldes teiste riikidega, kus reservvõimsuse mehhanism on rakendatud, on Belgias suurim energiapiiranguga ressursside osakaal ja reservvõimsuse mehhanismi võrdlusstenaariumi kohaselt suureneb see veelgi (2025. aastal 30 % võrreldes vähem kui 10 %ga Prantsusmaal, Ühendkuningriigis ja Iirimaa). Seda suundumust, et mida suurem on energiapiiranguga ressursside osakaal, seda väiksem on ümberhindamistegur, kinnitavad ka teised riigid/piirkonnad, näiteks Iirimaa või Ühendkuningriik.
- (304) Belgia selgitas veel, et kavandatud ümberhindamistegurite kohta oodatakse reguleeriva asutuse arvamust ning et põhivõrguettevõtja korraldas 2021. aasta jaanuari alguses kõigile huvitatud isikutele sellel teemal rakkerühma koosoleku.
- (305) 30. aprillil 2021 avaldatud ministri otsuses, millega anti juhised tarneaastat 2025 puudutava T-4 enampakkumise kohta, esitati ajakohastatud ümberhindamistegurid ja nähti energiapiirangutega võimsuste jaoks ette suuremad ümberhindamistegurid, võttes arvesse nende maksimaalset tarneaega.

4.5.1.4. Tagasimaksmise kohustus

- (306) Tagasimaksmise kohustuse kohta selgitas Belgia, et täitmishinna kujundamise üle on reservvõimsuse mehhanismi rakkerühmas arvukaid arutelusid peetud. Arutelude tulemusel leitud lahenduse eesmärk on saavutada tasakaal kahe kaalutluse vahel:
- a) ühelt poolt on tagasimaksmise kohustus Belgia reservvõimsuse mehhanismi põhiomadus, mille aluseks on varustuskindluse võimalused, ning juhusliku kasumi vältimiseks peaks olema reaalne võimalus, et tippkoormuseaegsete hindade korral kohaldatakse täitmishinda;
 - b) teiselt poolt ei tohiks võimsusi reservvõimsuse mehhanismist välja jätta, kui need aktiveeritakse alles siis, kui turuhind on täitmishinna tasemest kõrgem.

4.5.1.5. Omamaise võimsuse vahepealne hinnapiir

- (307) Vahepealse hinnapiiri kohta märkis Belgia, et ta uurib erandite tegemise mehhanismi kehtestamise võimalust.
- (308) 30. aprillil 2021. aastal avaldatud kuninglikus dekreedis on sätestatud erandite tegemise menetlus ja mehhanism nende isikute jaoks, kes suudavad tõendada, et nende „puuduoleva raha“ summa on suurem, kui on võimalik tänu vahepealsele hinnapiirile tagasi saada.

4.5.2. Ülekandevõime piiratuse juhtimisest saadud tulu

- (309) Belgia sõnul järgitakse piiriüleste võimsusepakujatega reservvõimsuse mehhanismi raames sõlmitud lepingutest saadud tulude jaotamisel ja kasutamisel täielikult elektrienergia määruses, eelkõige selle artikli 26 lõikes 9 sätestatud eeskirju.
- (310) Belgia märkis, et otsuseid tulude jaotamise kohta põhivõrguettevõtjate vahel teevad riiklikud reguleerivad asutused. Seda, kuidas Belgia põhivõrguettevõtja ülekandevõime piiratuse juhtimisest saadud tulu kasutab, reguleerib tariifimetoodika, mis näeb ette, et kogutulu katab reguleeritud tegevuse jätkumiseks vajalikud kulud.
- (311) Belgia märkis, et kui tulused jagatakse naaberriikide põhivõrguettevõtjatega, reguleerib nende tulude kasutamist elektrienergia määrus.
- (312) Belgia kinnitas ka, et ta järgib ACERi otsust nr 36/2020, milles on muu hulgas sätestatud sisenemisvõimsuse jaotamisest saadava tulu jagamise meetoodika.

4.5.3. Välismaise võimsuse vahepealne hinnapiir

- (313) Belgia märkis, et kaudsele välismaisele võimsusele üheaastaste lepingute piirangu seadmine paistab olevat põhjendatud, kuna ei ole võimalik tagada, et mitmeaastase lepingu kehtivusaeg on konkreetse piiri jaoks piisavalt piiriüleseid lepinguid.
- (314) Belgia märgib, et kui kaudsete välismaiste võimsuste suhtes vahepealse hinnapiiri üldise kohaldamise tagajärjel ei soovi osalejad osaleda, võidakse kaaluda teatatud struktuuri muutmist (näiteks näha ette erandite tegemise mehhanismi).
- (315) Põhjenduses 308 nimetatud erandite tegemise mehhanismi kohaldatakse ka kaudsete välismaiste võimsuste suhtes.

4.5.4. Otsene piiriülene võimsus

- (316) Belgia märkis, et koostatud on reservvõimsuse mehhanismi seaduse muudatus, millega nähakse otsese välismaise võimsuse osalemise eeltingimuseks ette, et Belgia ja selle liikmesriigi vahel sõlmitakse leping, kelle territooriumil see võimsus asub. Leping peaks ühelt poolt andma Belgiale kindluse, et võimsuse omanik täidab tehnilisi, korralduslikke ja finantstingimusi, ning teiselt poolt andma võimsuse asukohaliikmesriigile kindluse, et osalemine ei tekita probleeme tema energiavarustuskindluses ega ülekandevõime piiratuse juhtimises.
- (317) Seda muudatust sisaldav reservvõimsuse mehhanismi seadus avaldati 19. märtsil 2021.

4.6. Vastavus elektrienergia määrusele

4.6.1. Artikli 24 lõike 1 tõlgendamine

- (318) Belgia märkis, et kättesaadavates ressursside piisavuse uuringutes on arvesse võetud välismaiste võimsustega seotud tundlikkust. Belgia leiab, et selline arvessevõtmine on täielikus kooskõlas elektrienergia määrusega, sest suurt sõltuvust impordist tuleks käsitleda kui „riikliku elektrienergia nõudluse ja -pakkumise eripära“, nagu on märgitud elektrienergia määruse artikli 24 lõikes 1. Seda toetab riikliku ressursside piisavuse hinnangu nõutav piirkondlik ulatus.

4.6.2. Järgjärguline lõpetamine

- (319) Seoses reservvõimsuse mehhanismi järkjärgulise lõpetamise klausliga väitis Belgia, et võttes arvesse reservvõimsuse mehhanismi ülesehitust, võiksid ja peaksid lepingud liikuma nullmääraga tasu suunas.
- (320) Nagu põhjenduses 218 märgitud, on Belgia võtnud kohustuse lisada elektriseadusesse sätte, mille kohaselt juhul, kui kolme järjestikuse aasta jooksul ei ole sõlmitud ühtegi uut võimsuslepingut vastavalt elektriseaduse artikli 7 *undecies* paragrahvile 11, siis alates järgmisest aastast reservvõimsuse mehhanismi raames uusi enampakkumisi ei korraldata.

4.7. Muud märkused

4.7.1. Kestlikkus

- (321) Belgia selgituse kohaselt on reservvõimsuse mehhanism kavandatud nii, et see on tehnoloogianeutraalne ning selle raames ei reserveerita võimsust gaasiseadmetele. Lisaks on tehtud kavandamisel palju valikuid, et tagada võrdsed tingimused ja aktiivselt edendada uuenduslike tehnoloogialahenduste, näiteks nõudluse juhtimise ja muude paindlikkuse vormide osalemist. Näiteks nähakse struktuuris ette märkimisväärse võimsuse reserveerimine T-1 enampakkumisele, mis võimaldab lühema täitmisajaga tehnoloogialahendustel, näiteks nõudluse juhtimisel või akudel, paremini enampakkumisel osaleda. Hinnanguliselt on 100 % kättesaadav maht üle 1,5 GW, mis on pärast ümberhindamistegurite kohaldamist üle 3 või 4 GW. T-1 enampakkumisele reserveeritud osa on teiste Euroopa riikidega võrreldes märkimisväärselt suurem, näiteks Ühendkuningriik eraldas tarneaastal 2018/2019 T-1 enampakkumisele 2,5 GW võrreldes T-4 enampakkumisele eraldatud 48,6 GWga. Iirimaa reservvõimsuse mehhanismi raames on ette nähtud, et 2–5 % nõutavast võimsusest reserveeritakse T-1 enampakkumisele.

- (322) Nagu on märgitud põhjenduses 109, on fossiilkütustel töötavad uued kütised, mis täidavad 15-aastaste lepingute saamise tingimused, seotud Euroopa Liidu ja/või Belgia seatud eesmärkidega vähendada kasvuhoonegaaside heidet, et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus.
- (323) Belgia märkis lisaks, et ta on töötanud nn energiapiiranguga tehnoloogialahenduste arendamiseks välja atraktiivse keskkonna (nt võimalusega osaleda tugiteenuste turgudel või hõlbustamisega energia ülekandmise mehhanismi abil). See on toonud kaasa nõudluse juhtimise suure osakaalu ja see kasvab veelgi, kuna ette on nähtud lisada 2025. aastaks süsteemi täiendav salvestamismaht ja tarbimiskaja.
- (324) Belgia elektrivõrkude ühendatuse tase on praegu ligikaudu 24 % ja see peaks 2030. aastaks suurenema 33 %ni.

4.7.2. Tuumaenergia kasutamise järkjärguline lõpetamine

- (325) Belgia märkis, et teatis põhineb endiselt tuumaenergia kasutamise järkjärgulisel täielikul lõpetamisel. Belgia selgitas veel, et kõigist kohandamisettepanekutest, mis pärast 2021. aasta novembri lõpuks tehtavat hindamist esitatakse, teavitatakse.

4.7.3. Kestus

- (326) Belgia väitis, et seega on peamine põhjus, miks pikaajalised lepingud kasutusele võeti, eesmärk luua võrdsed võimalused olemasolevatele, renoveeritud ja uutele võimsustele. Soov tagada sellised võrdsed tingimused käib nii esimese enampakkumise kui ka järgnevate enampakkumiste kohta.
- (327) Seoses lepingute kestuse (15 aastat) ja meetme ajutise laadiga (10 aastat) märkis Belgia, et tuleb teha vahet ühelt poolt lepingu kestusel ja teiselt poolt enampakkumiste heakskiidetud korraldusel.

5. MEETME HINDAMINE

5.1. Riigiabi olemasolu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses

- (328) Algamisotsuses asus komisjon esialgsele seisukohale, et meede kujutab endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Belgia ega ükski huvitatud isik ei seadnud seda seisukohta kahtluse alla.
- (329) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 on riigiabi määratletud kui „igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi“.
- (330) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluv riigiabi on siseturuga kokkusobimatu, kui see „kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, [...], kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“.
- (331) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõigetes 2 ja 3 on loetletud konkreetsed asjaolud, mille puhul abi on või seda võib siiski pidada siseturuga kokkusobivaks. Punktis 5.3 on esitatud komisjoni hinnang selle kohta, kas mõni neist asjaoludest on käesoleval juhul kohaldatav.

5.1.1. Riigiga seostatavus ja rahastamine riigi ressurssidest

- (332) Selleks et meetmeid saaks pidada riigiabiks ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, peavad need a) olema seostatavad riigiga ja b) hõlmama riigi ressursse. Viimati nimetatud tingimus tähendab, et abi peab andma vahetult riik või riigi poolt määratud või asutatud avalik-õiguslik või eraõiguslik isik⁽⁸⁸⁾. Nagu on selgitatud punktis 2.2, kehtestati reservvõimsuse mehhanism föderaalsete seadustega, mis võeti vastu 22. aprillil 2019 ja millega muudeti 29. aprillil 1999. aasta föderaalset elektriseadust Belgia elektrituru korralduse kohta (esmane õigusakt).

⁽⁸⁸⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, Steinike & Weinlig vs. Saksamaa, 76/78, EKL 1977, lk 595, punkt 21; kohtuotsus, Euroopa Kohus, PreussenElektra, C-379/98, EKL 2001, lk I-2099, punkt 58; kohtuotsus, Euroopa Kohus, Achema, C-706/17, ECLI:EU:C:2019:407, punkt 47 jj.

Selle reservvõimsuse mehhanismi mitu rakendussätet on sätestatud teistes õigusaktides: kuninglikes dekreetides, ministri käskkirjades ning reguleeriva asutuse heaks kiidetud turueeskirjades ja lepingutes. Kõigi nende teiste õigusaktide õiguslik alus on eespool nimetatud föderaalne elektriseadus. Järelikult on meede seostatav Belgia riigiga.

- (333) Algamisotsuses asus komisjon esialgsele seisukohale, et reservvõimsuse mehhanismi rahastatakse riigi ressurssidest. Belgia ei vaidlustanud seda seisukohta.
- (334) Punktis 2.12.2 kirjeldatud rahastamismehhanismiga loob Belgia riik süsteemi, kus põhivõrguettevõtja kulud, mis on seotud reservvõimsuse mehhanismiga, hüvitatakse täielikult võrgutariifidest, millel on maksutaolise lõivu tunnused. Riik kehtestab tõepoolest seadusega elektritarbimisele lisatasu võrgutariifide kaudu (vt põhjendused 208 ja 209). Ühelt poolt on elektriseaduses sätestatud, et põhivõrguettevõtja on kohustatud koguma neid tariife otse võrgu kasutajatelt (vt põhjendus 208). Teiselt poolt peavad võrgu kasutajad, kelle suhtes tariife kohaldatakse, seda maksma (vt põhjendus 210). Lisaks, nagu on rõhutatud põhjenduses 208, lähtuvad kohustuslikud võrgutariifid riigist selles mõttes, et riik ei piirdunud sellega, et teha eraõiguslike isikute rühmale kohustuslikuks makse, mille kehtestas ja mida haldas selline eraõiguslike isikute ühendus, mida käsitletakse kohtuasjades *Pearle*⁽⁸⁹⁾ ja *Doux Élevage*⁽⁹⁰⁾. Seega on vastavalt Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas *Saksamaa vs. Euroopa Komisjon võrgutariifid seadusega kehtestatud maks*⁽⁹¹⁾.
- (335) Seega asub komisjon seisukohale, et reservvõimsuse mehhanismi rahastatakse riigi ressurssidest, kuna seda rahastatakse riigi kehtestatud maksutaolisest lõivust saadavast tulust, mida hallatakse ja jaotatakse vastavalt õigusaktide sätetele. Kui liikmesriigi õiguses nõutakse tasu edasikandmist teatavale isikute rühmale, on tasu kohustuslik ja seega on kogutud vahendid riigi ressurssidest⁽⁹²⁾.

5.1.2. Teatavatele ettevõtjatele või teatavate kaupade tootmisele antud majanduslik eelis (valikuline eelis)

- (336) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses on eelis mis tahes majanduslik kasu, mida ettevõtja tavalistes turutingimustes, st ilma riigi sekkumiseta ei saaks⁽⁹³⁾.
- (337) Reservvõimsuse mehhanismi enampakkumisel edukaks osutunud pakkujad saavad reservvõimsuse mehhanismi raames tasu, mida nad ei saaks, kui nad jätkaksid tegutsemist elektriturul tavapärastel majandustingimustel, müües üksnes elektrit ja tugiteenuseid. Seetõttu annab meede majandusliku eelise ettevõtjatele, kes on reservvõimsuse mehhanismi enampakkumistel olnud edukad. See eelis on valikuline, st see soosib ainult teatavaid ettevõtjaid, nimelt reservvõimsuse mehhanismi enampakkumistel edukaid pakkujaid, kes on võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras muude võimsusepakkujatega, kes kas ei saanud osaleda või ei osalenud reservvõimsuse mehhanismi enampakkumistel või kes osalesid enampakkumistel, kuid seda edutult.
- (338) Lisaks sellele antakse meetmega valikuline eelis ainult teatavatele ettevõtjatele, kes suudavad aidata lahendada kindlakstehtud piisavuse probleemi, sest väiksemad kui 1 MW võimsused (vt põhjendus 69) ei saa reservvõimsuse mehhanismis otse osaleda (st ilma agregeerimiseta, vt põhjendus 72), kuigi ka need võimsused võivad aidata kindlakstehtud piisavuse probleemi vähendada. Reservvõimsuse mehhanismis osalemise miinimumkännise olemasolu tõttu, isegi kui see muudetakse madalamaks (põhjendus 70), jäävad mõned võimsused tulevikus otsesest (st ilma agregeerimiseta) osalemisest jätkuvalt kõrvale. Lisaks jäetakse reservvõimsuse mehhanismist välja välismaised võimsused, mis asuvad muudes kui naaberliikmesriikides (vt põhjendus 199). Seega annab meede valikulise eelise ka sellest vaatenurgast.

⁽⁸⁹⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, *Pearle* jt, C-345/02, ECLI:EU:C:2004:448.

⁽⁹⁰⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, *Doux Élevage* ja *Coopérative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, ECLI:EU:C:2013:348.

⁽⁹¹⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, *Saksamaa Liitvabariik vs. Euroopa Komisjon*, C-405/16 P, ECLI:EU:C:2019:268, punkt 68.

⁽⁹²⁾ Vt kohtuotsus, Euroopa Kohus, *Saksamaa Liitvabariik vs. Euroopa Komisjon*, C-405/16 P, ECLI:EU:C:2019:268, punktid 68 ja 72; kohtuotsus, Euroopa Kohus, *Achema* jt, C-706/17, ECLI:EU:C:2019:407, punkt 57, ja kohtuotsus, Üldkohus, *FVE Holyšov I* jt vs. komisjon, T-217/17, ECLI:EU:T:2019:633, punkt 111.

⁽⁹³⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 11. juuli 1996, *SFEI* jt, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, punkt 60; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. aprill 1999, *Hispaania vs. komisjon*, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, punkt 41.

5.1.3. Konkurentsi ja kaubanduse moonutamine liidus

- (339) Meede võib moonutada konkurentsi ja mõjutada siseturu piires kaubandust. Elektri tootmine ning elektri hulgi- ja jaemüügiturg on liidus konkurentsile avatud tegevused ⁽⁹⁴⁾. Seega võib selle sektori ettevõtjale riigi ressurssidest antav mis tahes eelis mõjutada liidusisest kaubandust ja moonutada konkurentsi.

5.1.4. Järeldus ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohase hindamise kohta

- (340) Seetõttu on meede ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi.

5.2. Abi seaduslikkus

- (341) Teatades meetmest enne selle rakendamist, on Belgia ametiasutused täitnud oma ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikest 3 tuleneva kohustuse.

5.3. Meetme kokkusobivus siseturuga

- (342) Komisjon hindas teatatud meetet ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c ja riigiabi suuniste alusel. Eelkõige hindas komisjon meetet riigiabi suuniste ⁽⁹⁵⁾ jaotise 3.9 alusel, milles on sätestatud tootmise piisavuse tagamiseks antava abi eritingimused.
- (343) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c on sätestatud, et komisjon võib tunnustada siseturuga kokkusobivaks „abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega“. Seega peab ELi toimimise lepingu selle sätte alusel antav siseturuga kokkusobiv abi aitama kaasa teatava majandustegevuse arengule. Lisaks ei tohiks abi moonutada konkurentsi viisil, mis on vastuolus ühiste huvidega.

5.3.1. Majandustegevuse arengule kaasa aitamine

- (344) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt peab meede aitama kaasa teatava majandustegevuse arengule ⁽⁹⁶⁾.
- (345) Teatatud meetmega toetatakse majandustegevuse arengut elektrisektoris, ergutades otseselt piisavate investeeringute tegemist uude ja olemasolevasse tootmis-, salvestamis- ja tarbimiskaja võimsusesse, et tagada elektrienergia varustuskindlus. Võib eeldada, et kõrvalmõjuna ergutab meetmega toetatav elektrienergia varustuskindlus majandustegevust üldisemalt, sest elektrienergia varustuskindlus toob kasu mitmesugustele majandustegevustele, mille sisendiks on elektrienergia.
- (346) Teatatud abikava aitab kaasa majandustegevuse arengule, nagu on nõutud ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c.

5.3.2. Majandustegevuse hõlbustamine ja ergutav mõju

- (347) Abil on ergutav mõju, kui see motiveerib abisaajat oma käitumist muutma, et arendada teatavat abi saavat majandustegevust, ja kui käitumise muutust ilma abita ei toimuks ⁽⁹⁷⁾. Täpsemad juhisid selle kriteeriumi tõlgendamiseks on esitatud riigiabi suuniste punktis 227 koostoimes jaotisega 3.2.4.

⁽⁹⁴⁾ Vt elektrienergia määrus ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125).

⁽⁹⁵⁾ Riigiabi suuniste punkti 16 lisati teatistes C(2020) 4355 (final) järgmine lause: „Siiski kehtivad käesolevad suunistes selliste ettevõtjate suhtes, kes ei olnud raskustes 31. detsembril 2019, kuid kes sattusid raskustesse ajavahemikul 1. jaanuar 2020 kuni 30. juuni 2021“.

⁽⁹⁶⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 22. september 2020, Austria vs. komisjon, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, punktid 20 ja 24.

⁽⁹⁷⁾ Vt selle kohta riigiabi suuniste punktid 49 ja 144.

- (348) Belgia esitas tootmise piisavuse hinnangu, mis näitas, et vastupidise stsenaariumi korral, st kui meetet ei võetaks, jõuaks tootmise piisavus 2025. aastal kriitilisele tasemele, nagu on näidatud põhjenduses 49. Teisisõnu, ilma meetmeta ei oleks võimsusepakkujad teinud kättesaadavaks võimsust, mis on vajalik Belgia kehtestatud varustuskindluse normi täitmiseks, et tarnida energiat suure koormusega aegadel. Nagu on selgitatud põhjenduses 227, kinnitasid mõned huvitatud isikud vajadust reservvõimsuse mehhanismi järele ja rõhutasid selle vajaduse pakilisust.
- (349) 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringu kohaselt on energiapõhise turu kaudu 2025. aastaks kättesaadav ainult väga väike osa täiendavast võimsusest (põhjendus 50).
- (350) Seega on meetmel ergutav mõju uute võimsuste turule toomiseks. Meede ergutab uusi ja olemasolevaid turuosalisi aitama kaasa energiavarustuskindluse eesmärgi saavutamisele.
- (351) Peale selle antakse abi kooskõlas riigiabi suuniste punktiga 52 võistupakkumise alusel. Jaotises 2.5 kirjeldatud enampakkumisprotsess on mittediskrimineeriv ja avatud igat liiki võimsusele.
- (352) Lisaks sellele tekitab punktis 2.7.3 kirjeldatud tagasimaksmise kohustus rahalise stiimuli olla nappuse ajal kättesaadav. Samuti on Belgia kehtestanud kättesaadavuse kohustuse täitmise tagamiseks tarne-eelses perioodil ja tarneperioodi ajal tehtava kättesaadavuse seire menetlused (vt punktid 2.8.1 ja 2.8.2) ning asjakohased katsed ja karistused (kirjeldatud punktides 2.8.3 ja 2.8.4).
- (353) Komisjon nõustub huvitatud isikult saadud märkustega, milles osutatakse, et kooskõlas riigiabi suuniste punktiga 53 ei tohiks investeringud, mis on vajalikud juba vastu võetud keskkonnanormide täitmise saavutamiseks, olla pikema kestusega lepingute puhul rahastamiskõlblikud (vt põhjendus 238).
- (354) Seepärast väljendab komisjon heameelt kuningliku dekreeidi muudatuse üle, millega kehtestatakse investeerimiskünnised, investeerimiskulude rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid ja järjestamismenetlus. Muudetud kuninglikus dekreedis on sätestatud, et reservvõimsuse mehhanismi raames on rahastamiskõlblikud üksnes kulud, mis tehakse liidu tulevaste standarditega kohandamiseks (vt põhjendus 142).
- (355) Komisjon leiab, et meetmel on ergutav mõju, mis muudab abisaajate käitumist abiga toetatava teatava majandustegevuse arendamise suunas.

5.3.3. Vastavus liidu õiguse muudele sätetele

- (356) Riigiabi, mis on vastuolus liidu õiguse sätete või üldpõhimõtetega, ei saa pidada siseturuga kokkusobivaks ⁽⁹⁸⁾.
- (357) Kui riigiabi meede (sh selle rahastamisviis, kui see on ette nähtud kõnealuse abi jaoks) hõlmab aspekte, mis on lahutamatu seotud abi eesmärgiga ja mis rikuvad muid liidu õiguse sätteid, võib selline rikkumine mõjutada kõnealuse riigiabi siseturuga kokkusobivuse hinnangut ⁽⁹⁹⁾. Käesoleval juhul võib see küsimus tekkida seoses ELi toimimise lepingu artiklitega 30 ja 110 ning elektrienergia määruuse teatavate sätetega. Seepärast peab komisjon kontrollima, kas reservvõimsuse mehhanismi aspektid võivad neid liidu õiguse sätteid rikkuda ja kui võivad, siis kas sellised aspektid on lahutamatu seotud reservvõimsuse mehhanismi raames antava abi eesmärgiga.

5.3.3.1. Vastavus aluslepingu artiklitele 30 ja 110

- (358) Komisjon asus algatamisotsuses esialgsele seisukohale, et teatatud abimeetmete rahastamismehhanismiga ei seata piiranguid, mis rikuksid ELi toimimise lepingu artikli 30 või 110 nõudeid. Komisjon ei saanud ühtegi seda seisukohta vaidlustavat märkust.

⁽⁹⁸⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 22. september 2020, Austria vs. komisjon, C-594/18, EU:C:2020:742, punkt 44.

⁽⁹⁹⁾ Vt komisjoni otsus riigiabi juhtumis SA.40029 (2014/N) „Reintroduction of the winding-up scheme, compensation scheme, Model I and Model I – H1 2015“ (ELT C 136, 24.4.2015, lk 4), põhjendus 25. Vt komisjoni otsus riigiabi juhtumis SA.42215 (2015/N) „Prolongation of the Greek financial support measures (Article 2 law 3723/2008)“ (ELT C 277, 21.8.2015, lk 11), põhjendus 29.

- (359) Kui riigiabiemeede või selle tingimused (sh selle rahastamisviisi, kui see on meetme lahutamatu osa) tooks vältimatult kaasa ELi õiguse rikkumise, ei saa nimetatud abi siseturuga kokkusobivaks kuulutada, nagu on märgitud riigiabi suuniste punktis 29. Energeetika valdkonnas peavad kõik maksud, mille eesmärk on rahastada riigiabi meedet, vastama eelkõige ELi toimimise lepingu artiklite 30 ja 110 nõuetele. Seepärast on komisjon kontrollinud, kas teatud abimeetmete rahastamismehhanism on ELi toimimise lepingu artiklitega 30 ja 110 kooskõlas.
- (360) Nagu on selgitatud põhjenduses 334, loob Belgia riik süsteemi, kus põhivõrguettevõtja kulud, mis on seotud reservvõimsuse mehhanismiga, hüvitatakse täielikult võrgutariifidest, millel on maksutaolise lõivu tunnused. Nagu on selgitatud põhjenduses 214, kohaldatakse tariifi MWh eest eurodes makstava summa alusel ühetaoliselt kõigi tarbijate suhtes. Seepärast leiab komisjon, et need tariifid on väga sarnased tarbitud elektrienergia pealt tasutava maksuga.
- (361) Seoses ELi toimimise lepingu artiklitega 30 ja 110 tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et oma praeguses arenguetapis ei piira liidu õigus ühegi liikmesriigi vabadust kehtestada maksusüsteem, milles tehakse objektiviivsete kriteeriumide alusel, nagu kasutatud tooraine laad või tootmisprotsessid, vahet teatavate toodete vahel, isegi kui need tooted on ELi toimimise lepingu artikli 110 esimese lõigu tähenduses samasugused. Selline vahetegemine on aga liidu õigusega kooskõlas üksnes siis, kui ka selle eesmärgid on kooskõlas liidu õiguse nõuetega ja kui üksikasjalike eeskirjadega välditakse teisest liikmesriigist pärit impordi mis tahes vormis otsesest või kaudset diskrimineerimist või konkureerivate kodumaiste toodete mis tahes vormis kaitset⁽¹⁰⁰⁾.
- (362) Nagu on selgitatud punktis 2.10, lubab Belgia kooskõlas elektrienergia määrusega välismaisel võimsusel, mis asub liikmesriigis, millel on vahetu võrguühendus Belgiaga, osaleda reservvõimsuse mehhanismis alates esimesest tärnast, st alates 2025. aastast.
- (363) Võttes arvesse meetme avatust piiriülesele võimsusele, järeltab komisjon, et teatud abimeetmete rahastamismehhanismiga ei seata piiranguid, mis rikuksid ELi toimimise lepingu artikli 30 või 110 nõudeid.

5.3.3.2. Vastavus elektrienergia määrusele

Vastavus elektrienergia määruse artiklile 20

- (364) Elektrienergia määruse artikli 20 lõike 1 kohaselt jälgivad liikmesriigid ressursside piisavust oma territooriumil vastavalt artiklis 23 osutatud Euroopa ressursside piisavuse hindamisele. Selleks et täiendada Euroopa ressursside piisavuse hindamist, võivad liikmesriigid teha ka riiklikke ressursside piisavuse hindamisi vastavalt artiklile 24.
- (365) Komisjon märgib, et ENTSO-E ei ole elektrienergia määruse artiklist 23 tulenevat Euroopa ressursside piisavuse hinnangu esitamise kohustust veel täitnud. Seega on ressursside piisavuse probleem Belgias kindlaks tehtud üksnes riikliku ressursside piisavuse hinnangu alusel. Elektrienergia määruse artikli 24 lõike 3 kohast riikliku ressursside piisavuse hinnangu ja Euroopa ressursside piisavuse hinnangu võrdlust, mille eesmärk on kindlaks teha kahe hinnangu võimalikud lahknevused, ei olnud võimalik teha. Nagu on sätestatud elektrienergia määruse artikli 24 lõikes 1, peaks ka riiklik ressursside piisavuse hinnang põhinema elektrienergia määruse artiklis 23 osutatud Euroopa ressursside piisavuse hinnangu jaoks kokkulepitud meetodikal.
- (366) 25. juunil 2021 avaldas Elia uue ressursside piisavuse uuringu, mis põhineb Euroopa ressursside piisavuse hinnangu meetodikal. 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus tehti kindlaks, et Belgias on alates 2025. aastast ressursside piisavuse probleem.
- (367) Liikmesriigid peavad enne reservvõimsuse mehhanismi kehtestamist tuvastama kõik regulatiivsed moonutused või turutõrked, mis on ressursside piisavuse probleem põhjustanud või sellele kaasa aidanud. Liikmesriigid peavad võtma meetmeid tuvastatud moonutuste kõrvaldamiseks ja avaldama nende rakendamise ajakava (elektrienergia määruse artikli 20 lõike 2).
- (368) Nagu on kirjeldatud punktis 2.3.4, koostas ja avaldas Belgia rakenduskava, milles on esitatud meetmed regulatiivsete moonutuste või turutõrgete kõrvaldamiseks Belgia elektriturul.

⁽¹⁰⁰⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, Outokumpu, C-213/96, ELK 1998, lk I-1777, punkt 30.

- (369) Rakenduskava alusel on Belgia ametiasutused võtnud kohustuse viia läbi mitu turureformi, eelkõige selleks, et tugevdada tasakaalustamisturge (vt põhjendus 62), hõlbustada tarbimiskaja (vt põhjendus 64) ja suurendada ühendusvõimsust (vt põhjendus 65).
- (370) Belgia võttis ka kohustuse kava avaldada ja jälgida selle kohaldamist, avaldada seire tulemused iga-aastases aruandes ja esitada see aruanne Euroopa Komisjonile. Lisaks võttis Belgia kohustuse järgida rakenduskava isegi pärast seda, kui tuvastatud ressursside piisavuse probleem on lahendatud.
- (371) Pärast avalikku konsultatsiooni võttis komisjon 30. aprillil 2020 vastavalt elektrienergia määruse artikli 20 lõikele 5 vastu arvamuse Belgia rakenduskava kohta ⁽¹⁰¹⁾. Komisjon leidis oma arvamuses, et Belgia peaks oma tasakaalustamisturgude toimimist veelgi parandama ja muutma selleks oma nappusest juhinduvat hinnakujunduse süsteemi, kaaludes nappusest juhinduv hinnakujunduse kohaldamist ka tasakaalustamisteenuse osutajate suhtes, nagu on märgitud põhjenduses 62, kuid tunnistas ka, et hiljuti on tehtud mitu parandust ja mitu on kavas teha. Nagu on märgitud põhjenduses 62, võttis Belgia oma tasakaalustamatuse hinnakujundusmehhanismis kasutusele nn alfa-komponendi, rakendas tasakaalustamatuse tasaarvestamise ning valmistub ühinema liidu automaatselt aktiveeritavate sageduse taastamise reservide ja käsitsi aktiveeritavate sageduse taastamise reservide tasakaalustamisplatvormidega. Tarbimiskaja kohta leidis komisjon oma arvamuses, et Belgia peaks jätkama vajalike funktsioonidega nutiarvestite kasutuselevõttu, et hõlbustada hinnapõhise tarbimiskaja kasutamist. Nagu on märgitud põhjenduses 64, kohustus Belgia võtma tulevikus kasutusele veelgi rohkem nutiarvesteid. Vastavalt elektrienergia määruse artikli 20 lõikele 5 on need meetmed piisavad, et kõrvaldada Belgia rakenduskavas tuvastatud regulatiivsed moonutused või turutõrked.
- (372) Meede on elektrienergia määruse artikliga 20 kooskõlas.

Vastavus elektrienergia määruse artiklile 21

- (373) Vastavalt elektrienergia määruse artikli 21 lõikele 1 võivad liikmesriigid muude ressursside piisavusega seotud probleemide lahendamiseks võtta viimase võimalusena, täites eelkõige artikli 21 lõigetes 2–8 sätestatud tingimused, kasutusele reservvõimsuse mehhanismi.
- (374) Kooskõlas elektrienergia määruse artikli 21 lõikega 2 korraldas Belgia 2019. aasta oktoobrist detsembrini uuringu, et selgitada välja oma mehhanismi võimaliku mõju naaberliikmesriikidele, konsulteerides naaberliikmesriikidega.
- (375) Kooskõlas elektrienergia määruse artikli 20 lõikega 3 hindavad liikmesriigid, kas ressursside piisavusega seotud probleeme saab lahendada strateegilise reservi vormis reservvõimsuse mehhanismiga.
- (376) Nagu on märgitud põhjenduses 60, on Belgial praegu kuni 31. märtsini 2022 kehtiv strateegiline reserv. Strateegilise reservi eesmärk on rahuldada tippkoormust talveperioodidel, kui turg seda ei suuda, hoides osa olemasolevast tootmis- ja tarbimiskaja võimsusest väljaspool turgu varuvõimsusena, mis võetakse kasutusele alles siis, kui tasakaalustamisressursid on ammendatud.
- (377) Nagu on selgitatud võimsuse tagamise mehhanismide sektoriuuringu lõpparuandes, ⁽¹⁰²⁾ milles on tuvastatud pikaajalised piisavusega seotud probleemid, on probleemide lahendamiseks kõige sobivam reservvõimsuse mehhanism tõenäoliselt kogu turgu hõlmav mahupõhine süsteem. Nagu samas aruandes täpsemalt selgitatud, ei lahendaks strateegiline reserv uute jaamade puhul tuvastatud investimisprobleemi. Seevastu võivad kogu turgu hõlmavad reservvõimsuse mehhanismid olla pikemaajaliste piisavusega seotud probleemide lahendamiseks investeringute soodustamisel tõhusamad.
- (378) Võttes arvesse, et 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus tehti kindlaks struktuurne vajadus uue võimsuse järele (vt põhjendused 49 ja 50), leiab komisjon, et strateegilise reservi vormis reservvõimsuse mehhanism ei suudaks lahendada tuvastatud ressursside piisavuse probleemi, mis Belgias alates 2025. aastast tekib.

⁽¹⁰¹⁾ Komisjoni arvamuse C(2020) 2654 final, https://ec.europa.eu/energy/topics/markets-and-consumers/capacity-mechanisms_et.

⁽¹⁰²⁾ Võimsuse tagamise mehhanismide sektoriuuringu lõpparuanne, SWD(2016) 385 final.

- (379) Kooskõlas elektrienergia määruse artikli 20 lõikega 3 ei kehtesta liikmesriigid reservvõimsuse mehhanismi enne, kui artikli 20 lõikes 3 osutatud rakenduskava kohta on saadud komisjonilt artikli 20 lõikes 5 osutatud arvamused.
- (380) Nagu on kirjeldatud põhjenduses 371, võttis komisjon 30. aprillil 2020 vastu arvamuse Belgia rakenduskava kohta. Belgia on alustanud ettevalmistusi esimeseks enampakkumiseks T-4, kuid ei ole reservvõimsuse mehhanismi veel kehtestanud.
- (381) Kooskõlas elektrienergia määruse artikli 21 lõikega 7, milles nõutakse reservvõimsuse mehhanismi tõhusat ja järkjärgulist lõpetamist juhul, kui kolme järjestikuse aasta jooksul ei sõlmita ühtegi uut lepingut, kehtestas Belgia klausli, mille kohaselt ei korraldata reservvõimsuse mehhanismi raames uusi enampakkumisi, kui kolme järjestikuse aasta jooksul ei ole sõlmitud ühtegi uut võimsuslepingut vastavalt elektriseaduse artikli 7 *undecies* paragrahvile 11 (vt põhjendus 218).
- (382) Nagu on kirjeldatud põhjenduses 217, taotleb Belgia riigiabi heakskiitmist kümneks aastaks, st elektrienergia määruse artikli 21 lõikes 8 sätestatud maksimumperioodiks.
- (383) Samuti on Belgia võtnud kohustuse jätkata elektrienergia määruse artikli 20 lõikes 3 osutatud rakenduskava kohaldamist pärast reservvõimsuse mehhanismi kehtestamist, nagu on nõutud määruse artikli 21 lõikes 8.
- (384) Komisjon järeldab, et meede on elektrienergia määruse artikliga 21 kooskõlas.

Vastavus elektrienergia määruse artiklile 22

- (385) Elektrienergia määruse artikli 22 lõikes 1 on sätestatud ülesehituse erijooned, millele iga reservvõimsuse mehhanism peab vastama. Selles artiklis on sätestatud, et reservvõimsuse mehhanism i) on ajutine, ii) ei tekita tarbetuid turumoonutusi ega piira piirkonnaülest kauplemist, iii) ei ole ulatuslikum, kui on vaja piisavuse probleemi lahendamiseks, iv) valib võimsusepakkujad läbipaistva, mittediskrimineeriva ja konkurentsipõhise protsessi abil, v) loob võimsusepakkujatele stiimuleid, et need oleksid eeldatava süsteemistressi korral kättesaadavad, vi) tagab, et tasu määratakse kindlaks konkurentsipõhise protsessi kaudu, vii) kehtestab enne valikuprotsessi alustamist võimsusepakkujate osalemiseks tehnilised tingimused, viii) on avatud kõigi ressursside osalemiseks, sealhulgas salvestamine ja nõudluse juhtimine, mis suudavad pakkuda nõutud tehnilist taset, ning ix) kohaldab asjakohaseid karistusi võimsusepakkujatele, kes ei ole süsteemistressi korral kättesaadavad.
- (386) Komisjon väljendas algatamisotsuses kahtlust, kas meede on kooskõlas elektrienergia määruse artikli 22 lõike 1 punktiga c, milles on sätestatud, et reservvõimsuse mehhanism ei tohiks olla ulatuslikum, kui on vaja piisavuse probleemi lahendamiseks.
- (387) Nagu on selgitatud põhjenduses 385, on teatatud reservvõimsuse mehhanism ajutine.
- (388) Reservvõimsuse mehhanism on kavandatud nii, et selle mõju piirduks poliitikaeesmärkide saavutamiseks vajalikuga ja väldiks elektrituru põhjendamatuid moonutusi. Reservvõimsuse mehhanism on avatud kõigile olemasolevatele ja uutele energiatootjatele, tarbimiskaja ettevõtjatele ja energia salvestajatele. Samuti on reservvõimsuse mehhanism avatud piiriülesele võimsusele. Peale selle sisaldab reservvõimsuse mehhanism mitut meetet, mis on spetsiaalselt vastu võetud turuvõimu kuritarvitamise vältimiseks, näiteks varustuskindluse võimalused, hinnapiirmäärad ja võistupakkumise protsess (vt punktid 2.5 ja 2.7). Lisaks peaksid avatus uuele võimsusele ja pikaajaliste lepingute kättesaadavus tagama, et olemasolevat turgu valitsevat seisundit põhjendamatult ei tugevdada (vt põhjendused 66 ja 117).
- (389) Mis puudutab tingimust, et reservvõimsuse mehhanism ei tohiks olla ulatuslikum, kui on vaja piisavuse probleemi lahendamiseks, siis Belgia on reguleeriva asutuse ettepanekul ja kooskõlas elektrienergia määruse artikli 25 lõikega 4 kiitnud heaks parameetrid, millega määratakse kindlaks reservvõimsuse mehhanismi raames hangitava võimsuse maht (vt põhjendused 88 ja 290).

- (390) Nagu on märgitud põhjenduses 92, tuleb hangitava võimsuse mahu lõplikul kindlaksmääramisel järgida elektrienergia määruse asjakohaseid sätteid. Selleks et määrata kindlaks tarneperioodiks 2025–2026 korraldataval esimesel T-4 enampakkumisel hangitav maht, kasutas Belgia 2019. aasta piisavuse prognoosi stsenaariumi, mida ajakohastati viiepoolse energiafoorumi 2020. aasta uuringust saadud teabega. Belgia selgitas, et samu tundlikke elemente, mis on seotud Prantsusmaa tuumaenergia võimsuse mittekättesaadavusega, kasutati 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus EU-BASE stsenaariumi puhul (põhendus 102).
- (391) Peale selle, nagu on märgitud põhjenduses 103, on Belgia ametiasutused eraldanud T-4 enampakkumise nõudluskõvera puhul märkimisväärse mahu T-1 enampakkumisele, millega tagatakse, et nõudluskõvera uus kalibreerimine toimub tarneaastale lähemal, ja välditakse liiga suure võimsuse müümist T-4 enampakkumisel. See suur T-1 jaoks reserveeritud kogus võimaldab Belgia ametiasutustel toime tulla väikeste kõrvalekalletega, mis tulenevad uutest sisendandmetest ja meetodika täiustamisest.
- (392) Komisjon märgib, et 2021. aasta T-4 enampakkumisel sõlmitakse lepingud ainult 54 % kohta keskmisest tipptarbimisest nappuse hetkedel (vt põhendus 104).
- (393) Komisjon märgib ka, et varustuskindluse normiga määratakse kindlaks, kui palju võimsust müüakse võimsusturul enampakkumisel, ning et varustuskindluse normi arvutamise meetodika kohaselt arvutatud uus varustuskindluse norm ei erine vanast varustuskindluse normist (põhendus 22).
- (394) Nagu on märgitud põhjendustes 28 ja 105, võttis Belgia kohustuse kehtestada vajaduse korral enne 2022. aasta septembrit uus varustuskindluse norm, et kasutada uut varustuskindluse normi hiljemalt 2023. aasta enampakkumisel hangitava mahu kindlaksmääramiseks. Ka võttis Belgia kohustuse kontrollida ja vajaduse korral kohandada T-4 enampakkumisel 2023. aastal ja T-1 enampakkumisel 2026. aastal hangitavaid mahtusid vastavalt 2023. aasta riikliku ressursside piisavuse hinnangu tulemustele. Komisjon kutsub Belgia ametiasutusi üles varustuskindluse normi ja riikliku ressursside piisavuse hinnangu ajakohastamisel ACERiga konsulteerima, et põhjendustes 18 ja 40 nimetatud asjakohaseid ACERi otsuseid paremini mõista.
- (395) Eeltoodut ja eelkõige Belgia poolt ametliku uurimismenetluse käigus esitatud täiendavaid märkusi arvesse võttes leiab komisjon, et reservvõimsuse mehhanism ei ole ulatuslikum, kui on vaja piisavuse probleemi lahendamiseks.
- (396) Belgia reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjade kohaselt hangitakse võimsust läbipaistva, mittediskrimineeriva ja konkurentsipõhise protsessi abil.
- (397) Reservvõimsuse mehhanism loob võimsusepakkujatele stiimuleid, et need oleksid eeldatava süsteemistressi korral kättesaadavad (vt põhjendused 182–186).
- (398) Lisaks määratakse tasu kindlaks võistupakkumise protsessi kaudu ning punktis 2.5 kirjeldatud enampakkumisprotsess on mittediskrimineeriv ja avatud igat liiki võimsusele.
- (399) Belgia kehtestas enne valikuprotsessi alustamist võimsusepakkujate osalemise tehnilised tingimused. Need tingimused on sätestatud Belgia reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjades (vt põhendus 12).
- (400) Reservvõimsuse mehhanism on avatud kõigile võimsustele, mis võivad ressursside piisavust toetada. See on tehnoloogianeutraalne ja eelkõige avatud nii olemasolevale kui ka uuele võimsusele, energia salvestamisele ja tarbimiskajale. Samuti on reservvõimsuse mehhanism avatud piiriülesele võimsusele.
- (401) Nagu on selgitatud põhjenduses 182, on reservvõimsuse mehhanismis ette nähtud karistused, kui võimsus ei ole süsteemistressi korral kättesaadav.
- (402) Seetõttu järeldeb komisjon, et elektrienergia määruse artikli 22 lõikes 1 sätestatud nõuded on täidetud.
- (403) Elektrienergia määruse artikli 22 lõike 3 kohaselt peavad reservvõimsuse mehhanismid lisaks i) olema kavandatud tagama, et kättesaadavuse eest makstav hind võrdsustuks automaatselt nulliga, kui pakutud võimsuse tase vastab eeldatavalt nõudlusele, ii) tasustama osalevaid ressursse üksnes nende kättesaadavuse alusel ja iii) tagama, et võimsuskohustusi saab tunnustatud võimsusepakkujate vahel üle kanda.

- (404) Teatatud meede on kogu turgu hõlmav tehnoloogianeutraalne võimsuse tagamise mehhanism, mille raames konkureerivad kõik tunnustatud võimsusepakkujad ühel võimsuse enampakkumisel, et leida kõige madalam jätkusuutlik hind, millega on vajalikku võimsust võimalik tarnida. Kuna enampakkumine on konkurentsipõhine, peaksid hinnad võrdsustuma nulliga, kui pakkumine on nõudluse rahuldamiseks piisav.
- (405) Nagu on selgitatud põhjenduses 8, on varustuskindluse võimalustega võimsusepakkujatele makstav võimsustasu fikseeritud tasu selle eest, et nad säilitavad lepingulise võimsuse kättesaadavuse nappuseperioodidel. Seega tasustatakse sellega võimsuse kättesaadavust ja see ei hõlma tasu elektrikoguse eest, mida võimsusepakkujad turul pakuvad.
- (406) Nagu põhjenduses 187 kirjeldatud, seab Belgia sisse järelturu, et anda võimsusepakkujatele vahend nende riskijuhtimise parandamiseks reservvõimsuse mehhanismi raames. Järelturul tehtavate tehingute puhul tagatakse kohustuste täielik ülekandmine.
- (407) Seetõttu järeltab komisjon, et elektrienergia määruse artikli 22 lõikes 2 sätestatud nõuded on täidetud.
- (408) Elektrienergia määruse artikli 22 lõikes 4 on sätestatud CO₂ heite piirnormidega seotud nõuded.
- (409) Nagu on selgitatud põhjenduses 107, hõlmavad eelkvalifitseerimise nõuded heite piiramist; võimsusepakkujad, kes ületavad järgmisi heite piirnorme, ei saa võimsuse enampakkumisel osaleda:
- võimsuste suhtes, mille tootmist alustati 4. juulil 2019 või hiljem, kohaldatakse heite piirnormi 550 g fossiilkütustest pärit CO₂ kWh elektri kohta;
 - võimsuste suhtes, mille tootmist alustati enne 4. juulit 2019, kohaldatakse heite piirnormi 550 g fossiilkütustest pärit CO₂ kWh elektri kohta ja keskmiselt 350 kg fossiilkütustest pärit CO₂ aastas ühe kW ülesseatud elektrivõimsuse kohta.
- (410) Komisjon järeltab, et meede on elektrienergia määruse artikliga 22 kooskõlas.

Vastavus elektrienergia määruse artiklile 24

- (411) Vastavalt elektrienergia määruse artikli 24 lõikele 1 peavad riiklikud ressurside piisavuse hinnangud olema piirkondliku ulatusega ja põhinema artikli 23 lõikes 3 osutatud meetodikal, eelkõige artikli 23 lõike 5 punktides b–m sätestatud.
- (412) Sellega seoses märgib komisjon, et Belgia kõige hiljutisem ressurside piisavuse uuring, st 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuring, on piirkondliku ulatusega ja põhineb artikli 23 lõikes 3 osutatud meetodikal.
- (413) ACERi otsuse artikli 12 lõike 1 kohaselt rakendatakse Euroopa ressurside piisavuse hinnangu meetodika täielikult 2023. aasta lõpuks. Seetõttu nähakse ACERi otsusega ette Euroopa ressurside piisavuse hinnangu meetodika järkjärguline rakendamine tegevuskava alusel, milles kirjeldatakse ACERi otsuse artikli 11 lõikes 8 sätestatud rakendusetappi.
- (414) Kuigi Euroopa ressurside piisavuse hinnangu meetodika kiideti heaks napilt enne seda, kui Belgia viis läbi 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringu, lõimiti sellesse uuringusse Euroopa ressurside piisavuse hinnangu meetodika eri elemendid, mis on esitatud põhjenduses 42.
- (415) Komisjon märgib siiski, et 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus mudeldatakse kliiringhinna ülemmäära automaatset tõstmist alles alates 2025. aastast. Belgia on aga näidanud, et isegi kui kliiringhinna ülemmäära hakataks alates 2022. aastast automaatselt tõstma, siis 2025. aastat käsitleva majandusliku elujõulisuse hindamise tulemused ei muutuks. Peale selle võttis Belgia kohustuse tagada, et uues piisavusuuringus, mis avaldatakse 2023. aasta juuniks, võetakse täielikult arvesse dünaamilise hinnatõusu meetodikat alates simulatsiooni perioodi algusest (vt põhjendus 48).

- (416) 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuring põhineb asjakohastel kesketel võrdlusstsenariumidel kooskõlas elektrienergia määruse artikli 24 lõikega 1 (vt põhjendus 45).
- (417) Kooskõlas elektrienergia määruse artikli 24 lõike 1 punktiga a võivad liikmesriigid lisada piisavuse hindamisse tundlikke elemente, mis on seotud „riikliku elektrienergia nõudluse ja -pakkumise [eripäraga]“.
- (418) Komisjon väljendas algatamisotsuses kahtlust, kas reservvõimsuse mehhanism vastab elektrienergia määruse artikli 24 lõikele 1, sest 2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus kasutati EU-HiLo stsenaariumi, mis põhineb oletustel välismaise elektritarnete kohta (st Prantsusmaa tuumajaamade täiendava võimsuse mittekättesaadavus).
- (419) Mitu huvitatud isikut esitas kriitilisi märkusi selle kohta, kuidas komisjon on elektrienergia määruse artikli 24 lõiget 1 tõlgendanud, märkides, et see tõlgendus on liiga piirav. Huvitatud isikute sõnul kinnitab Euroopa ressursside piisavuse hinnangu meetodika, et riiklikel ressursside piisavuse hinnangutel peab olema piirkondlik ulatus ja need võivad hõlmata täiendavaid tundlikke elemente. Selles ei täpsustata ega piirata nende täiendavate tundlike elementide olemust. Nagu on mainitud nimetatud meetodika artikli 3 lõikes 6, võivad need tundlikud elemendid hõlmata paljusid eelduste muutusi kogu asjaomasel geograafilisel alal, sealhulgas sisendandmetega (nagu ülesseatud võimsused) seotud erinevate eelduste muutusi (vt põhjendused 256–258).
- (420) Belgia väitis, et tema riikliku elektrivarustuse erijooned on kõrge omavahelise ühendatuse määra ja impordist sõltuvus (vt põhjendused 286 ja 318).
- (421) Komisjon märgib, et 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuring sisaldab tundlikkust seoses Prantsusmaa tuumaenergia võimsuse mittekättesaadavusega, mis on kooskõlas andmetega, mida Prantsusmaa põhivõrguettevõtja kasutas Prantsusmaa riiklikus ressursside piisavuse hinnangus (vt põhjendused 287–289).
- (422) Komisjon märgib, et elektrienergia määruse artikli 24 lõikes 1 ja Euroopa ressursside piisavuse hinnangu meetodikas on sätestatud nõue, et riiklikel ressursside piisavuse hinnangutel peab olema piirkondlik ulatus, ning et Euroopa ressursside piisavuse hinnangu meetodika artikli 3 lõikega 6 on antud võimalus täiendada keskseid võrdlusstsenariume täiendavate stsenaariumide ja/või tundlike elementidega. Peale selle on riigiabi suuniste punkti 224 alapunktis a nõue, et liikmesriik esitaks hinnangu mitmel allikal, sealhulgas naabersüsteemidel põhineva tootmise mõju kohta.
- (423) Seda arvesse võttes leiab komisjon, et välismaiste elektritarnetega seotud täiendavate tundlike elementide kasutamine riiklikes ressursside piisavuse hinnangutes ei ole elektrienergia määruse artikli 24 lõike 1 punktiga a vastuolus.
- (424) Nagu on selgitatud põhjenduses 365, ei olnud võimalik teha artikli 24 lõike 3 kohaselt nõutavat võrdlust riikliku ressursside piisavuse hinnangu ja Euroopa ressursside piisavuse hinnangu vahel, kuna ENTSO-E ei esitanud Euroopa ressursside piisavuse hinnangut.
- (425) Komisjon järeldab, et meede on elektrienergia määruse artikliga 24 kooskõlas.

Vastavus elektrienergia määruse artiklile 25

- (426) Kooskõlas elektrienergia määruse artikli 25 lõikega 1 peavad liikmesriigid reservvõimsuse mehhanismide kohaldamisel järgima varustuskindluse normi.
- (427) Nagu on märgitud põhjenduses 22, on Belgia kehtestanud varustuskindluse normi, mille kohaselt on võimsusvajaku ootus kolm tundi.
- (428) Elektrienergia määruse artikli 25 lõikes 2 on sätestatud, et varustuskindluse normi määrab kindlaks liikmesriik või liikmesriigi määratud pädev asutus reguleeriva asutuse ettepaneku põhjal. Varustuskindluse norm peab lähtuma artikli 23 lõikes 6 sätestatud meetodikast.
- (429) Varustuskindluse norm kehtestati kuningliku dekreediga, mis käsitleb saamata jäänud energia hinda ja uue turule siseneja kulude väärtuste kindlaksmääramist ja heakskiitmist reguleeriva asutuse ettepaneku põhjal (vt põhjendus 20). Põhjenduses 21 selgitatud põhjustel erineb kehtestatud varustuskindluse norm veidi reguleeriva asutuse kavandatud normist. Elektrienergia määruse artikkel 25 seda aga ei välista.

- (430) Belgia arvutas varustuskindluse normi artikli 23 lõikes 6 sätestatud metoodika alusel.
- (431) Elektrienergia määruse artikli 25 lõike 3 kohaselt arvutatakse varustuskindluse norm, kasutades vähemalt saamata jäänud energia hinda ja uue turule siseneja kulusid teatava ajavahemiku jooksul ning see esitatakse kui „eeldatavasti mittetarnitav energia“ ja „eeldatav võimsuse puudujääk“.
- (432) Elektrienergia määruse artikli 2 punkti 9 kohaselt on saamata jäänud energia hind hinnanguline maksimaalne elektrihind väljendatuna eurodes MWh kohta, mida tarbijad on nõus maksuma elektrikatkestuse ärahoidmise eest.
- (433) Nagu on märgitud põhjenduses 25, korraldas CREG maksevalmidust käsitleva uuringu, kuid uuringu piiratud arvesse võttes sai selle tulemusi kasutada ühtse saamata jäänud energia hinna kindlaksmääramisel vaid piiratud ulatuses. Belgia võttis kohustuse saamata jäänud energia hinda uue maksevalmiduse uuringu alusel ajakohastada ja kehtestada vajaduse korral uus varustuskindluse norm enne 2022. aasta septembrit (vt põhjendus 28).
- (434) Seepärast leiab komisjon, et varustuskindluse norm on kooskõlas elektrienergia määruse artikli 25 lõikega 3 kehtestatud saamata jäänud energia hinna prognoosi ja uue turule siseneja eeldatavate kulude põhjal (vt põhjendused 23 ja 24).
- (435) Kooskõlas elektrienergia määruse artikli 25 lõikega 4 kiidab liikmesriik või liikmesriigi määratud pädev asutus reservvõimsuse mehhanismide kohaldamisel reguleeriva asutuse ettepanekul heaks parameetrid, mille alusel määratakse kindlaks reservvõimsuse mehhanismi raames hangitava võimsuse kogus.
- (436) Nagu on selgitatud põhjendustes 86 ja 290, tegi CREG ettepaneku reservvõimsuse mehhanismi ostumahtude kindlaksmääramise parameetrite väljaselgitamise metoodika kohta.
- (437) Komisjon järeldab, et meede on elektrienergia määruse artikliga 25 kooskõlas.

Vastavus elektrienergia määruse artiklile 26

- (438) Kooskõlas elektrienergia määruse artikli 26 lõikega 1 saavad teises liikmesriigis asuvad võimsusepakkujad vahetult piiriülesele osaleda muudes reservvõimsuse mehhanismides kui strateegilised reservid ning kui see on tehniliselt teostatav, siis ka strateegilistes reservides, vastavalt selles artiklis sätestatud tingimustele.
- (439) Elektrienergia määruse artikli 26 lõikega 2 antakse aga liikmesriikidele luba nõuda, et välismaine võimsus asuks liikmesriigis, millel on otsene võrguühendus selle liikmesriigiga, kes reservvõimsuse mehhanismi kohaldab.
- (440) Belgia lubab välismaisel võimsusel, mis asub Belgiaga otsest võrguühendust omavas liikmesriigis, osaleda reservvõimsuse mehhanismis alates esimesest tarneaastast, st alates 2025. aastast. Belgia sõnul võeti elektrienergia määruse artikli 26 lõikes 11 nimetatud metoodika, ühised eeskirjad ja tingimused vastu alles 2020. aasta detsembris ning nende rakendamiseks ja piiriüleseks osalemiseks vajalike ettevalmistuste tegemiseks tuleks ette näha mõistlik aeg. Kuna põhivõrguettevõtjad ei ole veel jõudnud vajalikke lepinguid sõlmida, ei ole olnud võimalik korraldada piiriülest osalemist alates esimesest T-4 enampakkumisest. Belgia ametiasutuste väitel on aga teatav kogus reserveeritud T-1 enampakkumisele, millega tagatakse, et piiriülene võimsus saab siiski osaleda ja panustada alates esimesest tarneaastast (vt põhjendus 189).
- (441) Komisjon küsis algatamisotsuses selgitusi selle kohta, kuidas võimsuse ülekandevõime piiratuse juhtimisest saadud tulu kasutatakse ja kuidas seda tulu põhivõrguettevõtjate vahel jagatakse.
- (442) Belgia selgitas, et ülekandevõime piiratuse juhtimisest saadud tulu kasutatakse ja jagatakse vastavalt elektrienergia määruses, eriti selle artikli 26 lõikes 9 sätestatud eeskirjadele.
- (443) Lisaks kinnitas Belgia, et ta järgib ACERi otsust nr 36/2020, milles on sätestatud tehnilised kirjeldused piiriüleseks osalemiseks reservvõimsuse mehhanismides, sealhulgas sisendvõimsuse jaotamisest saadava tulu jagamise metoodika.

(444) Seega on meede elektrienergia määruse artikliga 26 kooskõlas.

5.3.3.3. Järeldus liidu õiguse muudele sätetele vastavuse kohta

(445) Meede on kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklitega 30 ja 110 ning elektrienergia määrusega.

(446) Seega ei riku teatatud meede asjakohast liidu õigust.

5.3.4. *Abi on kavandatud nii, et selle mõju konkurentsile ja kaubandusele on piiratud*

5.3.4.1. Vajadus riigi sekkumiseks

(447) Riigiabi suuniste jaotise 3.2.2 kohaselt peab liikmesriik tõendama, et riigi sekkumine on vajalik, ja eelkõige seda, et abi on vajalik sellise turutõrke kõrvaldamiseks, mis jääks muidu lahendamata.

(448) Komisjon väljendas algatamisotsuses kahtlust, kas ressursside piisavuse probleem on piisavalt täpselt kindlaks tehtud ning kas Belgia ametiasutused on seda nõuetekohaselt analüüsinud ja kvantifitseerinud, eelkõige seoses riigiabi suuniste punktidega 221 ja 222. Neid kahtlusi toetasid mitu huvitatud isikut, kes seadsid kahtluse alla ka kavandatud reservvõimsuse mehhanismi vajalikkuse ja/või mõõtme (vt põhjendused 227–234).

(449) 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringu kohaselt tekib Belgial alates 2025. aastast, kui tuumaenergia kasutamine on järk-järgult lõpetatud, piisavuse probleem ja struktuurne vajadus uue võimsuse järele. Keskse stsenaariumi „EU-BASE“ kohaselt on see vajadus 2025. aastal 2 GW ja suureneb 2032. aastaks järk-järgult 3,9 GWni (vt põhjendus 49). 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuring avaldati 2021. aasta juunis ning see põhineb Euroopa ressursside piisavuse hinnangu meetodikal (vt riigiabi suuniste punkt 221).

(450) Nüüd, kus ACER on Euroopa ressursside piisavuse hinnangu meetodika heaks kiitnud (vt põhjendus 40), ei ole komisjoni kahtlustel seoses EU-HiLo stsenaariumi rõhutamisega 2019. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus või nõuetekohase vastupidise stsenaariumi puudumisega ressursside piisavuse probleemi ulatuse hindamisel Belgia 2019. aasta piisavuse prognoosis enam alust, sest meetodilised erinevused on nüüd ühtlustatud ühes ühtses kindlamas meetodikas, mis kinnitab piisavuse probleemi olemasolu.

(451) Kuigi kaks huvitatud isikut väitsid, et varasemates Belgia ressursside piisavuse uuringutes ei võetud arvesse oodatavat ressursside nappuse funktsiooni (põhjendus 230), ei olnud tol ajal sellist nõuet. Vastavalt komisjoni arvamusele Belgia rakenduskava kohta kutsutakse Belgiat siiski üles kaaluma oma nappusest juhinduva hinnakujunduse süsteemi asjakohast muutmist hiljemalt 1. jaanuariks 2022. Sellega seoses võtab komisjon teadmiseks reguleeriva asutuse ja põhivõrguettevõtja käimasoleva töö, mis puudutab võimsuse tasakaalustamiseks nappusest juhinduva hinnakujunduse funktsiooni kasutuselevõtmist Belgias.

(452) Belgia elektrivõrkude ühendatuse tase on praegu ligikaudu 24 % ja see peaks 2030. aastaks suurenema 33 %ni. Nagu on märgitud põhjenduses 323, soodustab Belgia ka nn energiapiiranguga tehnoloogialahenduste arendamist, näiteks võimalusega osaleda tugiteenuste turgudel või hõlbustamisega energia ülekandmise mehhanismi abil. See on toonud kaasa nõudluse juhtimise suure osakaalu.

(453) Lisaks sellele, nagu on kirjeldatud punktis 2.3.4, on Belgia ametiasutused võtnud kohustuse viia läbi mitu turureformi, eelkõige selleks, et tugevdada tasakaalustamisturge (vt põhjendus 62), hõlbustada tarbimiskaja (vt põhjendus 64) ja suurendada ühendusvõimsust (vt põhjendus 65).

(454) Nendest reformidest hoolimata on 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus tehtud kindlaks Belgia ressursside piisavust ohustavad riskid, viitega põhjenduses 22 kirjeldatud varustuskindluse normile. 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringu kohaselt saab ainult väga väikest osa uuest võimsusest saavutada 2025. aastaks energiapiirangute turu kaudu.

(455) Seetõttu leiab komisjon, et Belgia on kooskõlas riigiabi suuniste punktiga 223 tõendanud, miks ei suuda turg ilma sekkumiseta piisavat võimsust veel pakkuda.

- (456) Riigiabi suuniste punktis 224 on sätestatud nõue, et komisjon võtaks arvesse mitmesuguseid hinnanguid, mis liikmesriigil tuleb esitada mitmel allikal põhineva tootmise mõju, tarbijate osalemise, süsteemidevahelise ühenduse ja muude elementide kohta, mis võivad põhjustada või süvendada tootmise piisavuse probleemi.
- (457) 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus on arvesse võetud kõiki praeguseid ja kavandatud turusuundumusi ning uusimaid kavandatud poliitikaeesmärke, mis on rakenduskavasse lisatud või millele on rakenduskavas osutatud seoses kõigi nelja riigiabi suuniste punktis 224 nimetatud elemendiga.
- (458) Nagu on selgitatud põhjenduses 454, tehakse 2021. aasta piisavuse ja paindlikkuse uuringus nendest reformidest hoolimata kindlaks riskid, mis ohustavad Belgia ressursside piisavust võrreldes sellega, mida oleks vaja kolmetunnise võimsusvajaku ootuse eesmärgi saavutamiseks.
- (459) Komisjon leiab, et teatatud meede on vajalik kooskõlas riigiabi suuniste jaotisega 3.9.2.

5.3.5. Meetme asjakohasus

- (460) Üldpõhimõtte kohaselt on riigiabi meede asjakohane, kui see on kavandatud viisil, mis võimaldab tuvastatud turutõrked nõuetekohaselt kõrvaldada. Riigiabi suuniste punktides 225 ja 226 on täpsustatud, et tootmise piisavuse tagamiseks antava abi kontekstis tähendab see, et abi peaks katma üksnes elektritootja osutatava teenuse kättesaadavust ning et meede peaks olema avatud ning andma piisavaid stiimuleid nii olemasolevatele kui ka tulevastele elektritootjatele ja ettevõtjatele, kes kasutavad asendatavaid tehnoloogialahendusi, nagu tarbimiskaja või energia salvestamise lahendused.
- (461) Käesolevas jaos analüüsitakse kõigepealt, kas kogu turgu hõlmav reservvõimsuse mehhanism on tuvastatud piisavuse probleemi lahendamiseks kõige sobivam valik (käesoleva otsuse punkt 5.3.5.1). Seejärel analüüsitakse, kas reservvõimsuse mehhanismi konkreetne ülesehitus on kooskõlas eespool nimetatud riigiabi suuniste erinõuetega (käesoleva otsuse punkt 5.3.5.2).

5.3.5.1. Reservvõimsuse mehhanismi kui vahendi asjakohasus

- (462) Nagu on öeldud põhjenduses 235, märkisid mõned huvitatud isikud, et strateegiline reserv aitaks kindlakstehtud piisavuse probleemi paremini lahendada kui kogu turgu hõlmav reservvõimsuse mehhanism. Belgia leidis seevastu, et strateegiline reserv ei kõrvaldaks aluseks olevaid turutõrkeid (vt põhjendused 278 ja 279).
- (463) Nagu on märgitud põhjenduses 60, on Belgial praegu kuni 31. märtsini 2022 kehtiv strateegiline reserv. Strateegilise reservi eesmärk on rahuldada tippkoormust talveperioodidel, kui turg seda ei suuda, hoides osa olemasolevast tootmis- ja tarbimiskaja võimsusest väljaspool turgu varuvõimsusena, mis võetakse kasutusele alles siis, kui tasakaalustamisressursid on ammendatud.
- (464) Nagu on selgitatud põhjendustes 377 ja 378, siis paistab, et selliste struktuurimuutuste kontekstis nagu tuumaenergia tootmise järkjärguline lõpetamine on kõige tõhusam lahendus varustuskindluse tagamiseks Belgias kogu turgu hõlmav reservvõimsuse mehhanism, mille puhul võimsusturg täiendab energiaturgu.

5.3.5.2. Reservvõimsuse mehhanismi konkreetse ülesehituse asjakohasus

Tasu makstakse üksnes võimsuse kättesaadavaks tegemise teenuse eest

- (465) Riigiabi suuniste punkti 225 kohaselt tuleks meetme raames maksta tasu pelgalt võimsuse kättesaadavaks tegemise teenuse eest.
- (466) Algamisotsuses jõudis komisjon esialgsele seisukohale, et meede tagab tasu võimsuse kättesaadavuse teenuse eest. Belgia ega ükski huvitatud isik ei seadnud komisjoni seisukohta kahtluse alla.
- (467) Reservvõimsuse mehhanismist tasustatakse võimsuse kättesaadavust ja see ei hõlma tasu elektrikoguse eest, mida võimsusepakkujad turul pakuvad.
- (468) Seega on meede riigiabi suuniste punktiga 225 kooskõlas.

Meetme avatus kõikidele asjaomastele võimsusepakkujatele

- (469) Riigiabi suuniste punktis 226 on sätestatud, et reservvõimsuse mehhanismid peaksid i) olema avatud erinevatele tehnoloogialahendustele, ii) võtma arvesse, millisel määral võiks ülekandevõimsus lahendada kindlakstehtud tootmise piisavuse probleemi, ning iii) andma piisavaid stiimuleid nii uuele kui ka olemasolevale võimsusele.
- (470) Nagu on märgitud põhjenduses 66, on see mehhanism kava kohaselt avatud kõigile võimsustele, mis võivad toetada ressursside piisavust, see on tehnoloogianeutraalne ning on eelkõige avatud nii olemasolevale kui ka uuele võimsusele, energia salvestamisele ja tarbimiskajale. Lubatud on võimsuse, sealhulgas erinevate tehnoloogialahenduste abil saadud võimsuse agregeerimine. Samuti võivad kõik tehnoloogialahendused osaleda kõigil tarneperioodiga seotud enampakkumistel (nii T-4 kui ka T-1).
- (471) Belgia võttis hulga meetmeid, et tagada kõikidele tehnoloogialahendustele võimalus osaleda enampakkumistel. Eelkõige võtab komisjon teadmiseks otsuse reserveerida osa hangitavast mahust T-1 enampakkumisele, et soodustada tarbimiskaja pakkujate osalemist. Lisaks on T-4 enampakkumisel ette nähtud „tõendamata võimsuse“ erikategooria (mis on avatud kõikidele tehnoloogialahendustele, mis ei nõua päevaseid programme ega individuaalset osalemist, kuna need on süsteemi jaoks olulised), et edendada ka selliste võimsuste osalemist, mille puhul võib olla raskem tagada nõutud standardset valmidusastet juba T-4 enampakkumisel (vt põhjendused 83 ja 98).
- (472) Mis puutub taastuvatesse energiaallikatesse, siis on nii olemasolevatel kui ka uutel taastuvatest energiaallikatest toodetud võimsuse pakkujatel õigus reservvõimsuse mehhanismis osaleda, välja arvatud juhul, kui nad saavad tegevusabi sihtotstarbeliste riigiabi kavade kaudu (vt põhjendus 205).
- (473) Pärast algatamisotsuse avaldamist väitis üks huvitatud isik, et osalemise tingimustele vastavad võimsuse omanikud (näiteks üle 1 MW võimsusega koostootmisjaamad) jäetakse osalejate hulgast välja, kui nad saavad roheliste sertifikaatide ja/või koostootmise sertifikaatide kaudu teataval ajavahemikul tegevusabi (vt põhjendus 237).
- (474) Komisjon leiab, et koostootmise sertifikaadid ongi juba välja töötatud selleks, et katta koostootmisjaamade käitajatele tekkivad vajalikud kulud ja ergutada nende jätkuvat tegevust. Selleks et vältida abi kumuleerumist ja sellest tulenevat ülemäära hüvitamist, ei tohiks tootjad saada toetust muudest toetusmeetmetest, näiteks taastuvenergia või koostootmise toetuskavadest, mis juba katavad piisavalt abisaajate tegevuskulusid, nagu on kirjeldatud põhjenduses 205.
- (475) Nagu on märgitud põhjenduses 205, kui need käitajad ei saa enam taastuvenergia/koostootmise tegevusabi, saavad nad õiguse osaleda reservvõimsuse mehhanismis.
- (476) Põhjenduses 205 kirjeldatud eeskirjad ei too kaasa nende võimsusepakkujate väljajätmist, kes sellist abi ei saa.
- (477) Mis puutub piiriülesele osalemisele, siis lubatakse piiriülel võimsusel, mis asub Belgiaga otsest võrguühendust omavas liikmesriigis, osaleda alates esimesest tarneperioodist (vt põhjendus 189).
- (478) Lisaks võimaldatakse osaleda sellistel uutel või olemasolevatel võimsustel, mille kättesaadavuse tagamiseks on vaja teha märkimisväärsed kapitalikulutusi, pakkudes nende puhul mitmeaastaseid lepinguid, juhul kui tõendatakse, et nende uute käitiste arendamiseks ja ehitamiseks või olemasolevate renoveerimiseks on vaja eelnevalt kindlaks määratud tasemel investeerimiskulusid (vt põhjendus 138).
- (479) Investeerimiskünnised põhinevad rahastamiskõlblikel investeerimiskuludel, nagu on kirjeldatud põhjenduses 137. Künnistes võetakse arvesse ülesseatud nimivõimsust (st maksimaalset võimsust, millega seade on kavandatud töötama) ja mitte ümberhinnatud ülesseatud võimsust (st eelnevalt kindlaks määratud kättesaadavuse määra ja panust ressursside piisavuse eesmärgi saavutamisele).
- (480) Komisjon väljendas algatamisotsuses kahtlust seoses ülesseatud nimivõimsuse kasutamisega investeerimiskünniste arvutamiseks. Komisjoni sõnul on tõenäoline, et selline struktuurielement on diskrimineeriv suure ümberhindamis- teguriga tehnoloogialahenduste, eelkõige päikese- ja tuuleenergia seotud muutlike taastuvenergia allikate suhtes. Ümberhinnatud ülesseatud võimsus on meede, mis kajastab tehnoloogia tegelikku panust üldisesse võimsusse ja annaks kõigile tehnoloogialahendustele võrdsed võimalused saada mitmeaastaseid lepinguid.

- (481) Hoolimata esialgsetest kahtlustest ja võttes arvesse Belgia elektrituru praegust olukorda ning seda, et huvitatud isikud ei ole selle kohta märkusi esitanud, ei ole komisjonil praeguses etapis tõendeid, mis võimaldaksid järeldada, et mehhanismi ülesehitus toob käesoleval juhul praktikas kaasa teatavate tehnoloogialahenduste diskrimineerimise. Pealegi võttis Belgia kohustuse reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjad turu arengut silmas pidades jätkuvalt läbi vaadata, et need eeskirjad ei põhjustaks tehnoloogialahenduste võimalikku diskrimineerimist.
- (482) Nagu on märgitud põhjenduses 236, tegi üks huvitatud isik ettepaneku korraldada T-2 enampakkumine, et vältida ülemääraseid hankeid T-4 enampakkumisel.
- (483) Sellega seoses selgitas Belgia, et kaheks perioodiks (T-4 ja T-1) jaotatud enampakkumine juba võimaldabki osaleda kõigil, nii pikema kui ka lühema täitmisaajaga tehnoloogialahendustel ning annab liikmesriigile suhtelise kindluse, et tarneaastal on energiavarustuskindluse tagamiseks võimalik hankida piisavas mahus võimsust. Võimsuse mahtude täiendav jaotamine ja T-2 enampakkumise lisamine tekitab ohu vähendada ülemääraselt konkurentsi nendel enampakkumistel (vt põhjendus 280).
- (484) Komisjon leiab, et ametiasutuste valik hankida võimsust kahel enampakkumisel (T-4 ja T-1) on õiguspärane.
- (485) Komisjon võtab teadmiseks ametiasutuste võetud kohustuse vaadata reservvõimsuse mehhanismi toimimise eeskirjad turu arengut silmas pidades jätkuvalt läbi, et need eeskirjad ei põhjustaks tehnoloogialahenduste võimalikku diskrimineerimist.
- (486) Põhjenduses 107 kirjeldatud heite piirnorme kohaldatakse kõikide tehnoloogialahenduste suhtes ning see on Belgia jaoks viis järgida riigiabi suuniste punktis 220 ja punkti 233 alapunktis e sätestatud. Lisaks on fossiilkütuseid põletavad uued kütised, mis täidavad 15-aastaste lepingute saamise tingimused, seotud Euroopa Liidu ja/või Belgia seatud eesmärkidega vähendada kasvuhoonegaaside heidet, et saavutada 2050. aastaks kliimanetraalsus (vt põhjendus 109).
- (487) Seetõttu leiab komisjon, et abi on asjakohane.

5.3.6. Proportsionaalsus

- (488) Abisumma on proportsionaalne, kui see piirub taotletava eesmärgi saavutamiseks vajaliku miinimumiga. Riigiabi suunistes on seda tootmise piisavuse meetmete nõuet täpsustatud punktides 228–231, mille eesmärk on tagada, et abisaajad ei teeni rohkem kui mõistlikku tulu ja juhuslik kasum välistatakse.

5.3.6.1. Võistupakkumine

- (489) Komisjon väljendas algatamisotsuses muret suure ümberhindamisteguriga võimsuste võimaliku diskrimineerimise (kirjeldatud põhjendustes 480 ja 481) ning seega võistupakkumise pärast.
- (490) Hoolimata esialgsetest kahtlustest, nagu on selgitatud põhjenduses 485, ei ole komisjonil praeguses etapis tõendeid, mis võimaldaksid järeldada, et mehhanismi ülesehitus põhjustab käesoleval juhul eri tehnoloogialahenduste diskrimineerimist ja kahjustab seetõttu võistupakkumist.
- (491) Teatatud meede on kogu turgu hõlmav tehnoloogianeutraalne võimsuse tagamise mehhanism, mille raames konkureerivad kõik tunnustatud võimsusepakkujad ühel võimsuse enampakkumisel, et leida kõige madalam jätkusuutlik hind, millega on vajalikku võimsust võimalik tarnida. Kuna enampakkumine on konkurentsipõhine, peaksid hinnad võrdsustuma nulliga, kui pakkumine on nõudluse rahuldamiseks piisav. Protsessi suhtes kohaldatakse läbipaistvaid ja mittediskrimineerivaid kriteeriume, sealhulgas rahastamiskõlblikkuse kriteeriume. Kulud ei ole rahastamiskõlblikud peamiselt siis, kus võimsusepakkujad saavad kasu muudest toetusmeetmetest, mis tooks kaasa kumuleerimise ja võimaliku ülemäärase hüvitamise. Mis puudutab lepingute kestust, siis enamikul võimsusepakkujatel on õigus sõlmida ainult üheaastaseid võimsuslepinguid. Sellise uue ja renoveeritud võimsuse puhul, mille investeeringutega kaasnevad suured kapitalikulud, võib saada pikema kestusega võimsuslepinguid, mis võimaldab nendel investoritel kindlustada vajalik rahastamine (vt põhjendused 117 ja 326).

- (492) Kogu turgu hõlmav võimsuseturu korraldus peegeldab tõhusa energiaturuga saavutatavat tõenäolist tulemust. Enampakkumised korraldatakse esimesel kahel korral (T-4 enampakkumised esimese kahe tarneaasta jaoks) pakkumishinnapõhisena ja seejärel piirkulupõhisena (vt põhjendused 112 ja 113). Selleks et vältida juhuslikku kasumit ja piirata turuvõimu kuritarvitamist, on reservvõimsuse mehhanismis kaks hinnapiiri: i) enampakkumishinna üldine ülemmäär ja ii) vahepealne hinnapiir (vt punkt 2.5.4.2). Hinnapiiride eesmärk on leevendada turuvõimu ja seega piirata abisumma mõistliku tasuga võimsuse kättesaadavuse teenuse eest.
- (493) Sellest tulenevalt jäeldab komisjon, et meede on kavandatud võistupakkumisena selgete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel ning et see vastab ka juhusliku kasumi ärahoidmise nõudele.

5.3.6.2. Hangitav maht

- (494) Nagu on märgitud põhjenduses 223, väljendas komisjon algatamisotsuses kahtlust seoses sellega, kas ebarealistliku stsenaariumi kasutamine mahu arvutamiseks reservvõimsuse mehhanismis toob kaasa ebavajaliku võimsuse rahastamise.
- (495) Üks huvitatud isik väitis, et rahastamismehhanism võib mõjutada reservvõimsuse mehhanismi võimsuse mahtu. Näiteks võib reservvõimsuse mehhanismi rahastamise tasude sidumist elektrienergia tarbimisega tippkoormuse ajal pidada asjaomaste isikute jaoks stiimuliks vähendada tippkoormuse ajal tarbimist, mis vähendab vajadust võimsuse enampakkumisele panemise järele (vt põhjendus 241).
- (496) Nagu Belgia selgitas (vt põhjendus 293), ei ole Belgias praegu paigaldatud piisavalt nutiarvesteid, et võimaldada tippkoormuseaegsel tarbimisel põhinevat rahastamismehhanismi. Reservvõimsuse mehhanismi seadust on muudetud nii, et sellise mudeli saaks kasutusele võtta 2025. aastal. Belgia selgitas ka seda, et ta vaatab olemasoleva rahastamismehhanismi läbi 2023. aastal, mil avaldatakse aruanne nutiarvestite kasutuselevõtu kohta.
- (497) Komisjon on saanud Belgialt ka kinnituse meetodika kohta, mida kasutatakse enampakkumise nõudluskõvera kindlaksmääramiseks, nagu on kirjeldatud punktis 2.5.2. Lisaks kinnitas Belgia, et ta hangib sellises koguses võimsust, mis on ajakohastatud andmete põhjal tuvastatud piisavuse probleemiga proportsionaalne, ning kohandab hangitavat kogust aja jooksul, et võtta arvesse ajakohastatud piisavuse hinnangut ja varustuskindluse normi, tagades samal ajal enampakkumiste konkurentsipõhisuse. Eelkõige võttis Belgia kohustuse mahtusid vajaduse korral kohandada, et võtta arvesse ajakohastatud piisavuse hinnangut ja varustuskindluse normi, nagu eespool kirjeldatud. Eespool öeldut ning põhjendustes 395 ja 400 esitatud põhjendusi arvesse võttes leiab komisjon, et reservvõimsuse mehhanism ei ole ulatuslikum, kui on vajalik piisavusega seotud probleemide lahendamiseks.

5.3.6.3. Järeldus proportsionaalsuse kohta

- (498) Komisjon jäeldab, et meede on proportsionaalne.

5.3.7. Konkurentsi moonutamise ja tasakaalustatuse kriteerium

- (499) Selleks et meetme üldine tasakaal oleks positiivne, peab reservvõimsuse mehhanismi negatiivne mõju konkurentstile ja kaubandusele elektrienergia siseturul olema piisavalt piiratud. Euroopa Kohus on selgitanud, et selle hindamiseks, kas meede mõjutab ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis on vastuolus ühiste huvidega, peab komisjon kaaluma kavandatava abi positiivset mõju selle abiga toetatava tegevuse arengule ja negatiivset mõju, mida see abi võib avaldada siseturul ⁽¹⁰³⁾.

5.3.7.1. Positiivne mõju

- (500) Positiivse tasakaalu kohta märgib komisjon, et kaval on positiivne mõju olemasoleva võimsuse säilitamisele elektriturul või uue võimsuse loomisele ja seega elektrivarustuskindlusele. Energiavarustuskindluse tagamine on ELi toimimise lepingu artikli 194 kohaselt üks liidu energiapoliitika eesmärke.

⁽¹⁰³⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 22. september 2020, Austria vs. komisjon, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, punkt 101.

- (501) Lisaks märgib komisjon, et käitised, mille heide on suurem kui 550 g CO₂ kWh elektri kohta, ei saa reservvõimsuse mehhanismi raames lepingut sõlmida (vt põhjendus 107) ning et toetuskõlblikud käitised peavad võtma kohustuse saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus. Seega võib järeldada, et reservvõimsuse mehhanismi raames eelistatakse vähese CO₂ heitega elektritootjaid kooskõlas riigiabi suuniste punkti 233 alapunktiga e.

5.3.7.2. Negatiivne mõju

- (502) Mis puudutab negatiivset tasakaalu, siis võib võimsusepakkujate toetamine moonutada konkurentsi ja kaubandust elektriturul, sealhulgas toetust saavate ettevõtjate ja nende samas sektoris tegutsevate konkurentide vahel.
- (503) Riigiabi suuniste punktides 232 ja 233 on sätestatud nõue vältida põhjendamatu negatiivset mõju konkrentsile ja kaubandusele, milles rõhutatakse vajadust laialdase osalemise järele kavas ja vajadust vältida turgu kahjustavat mõju, näiteks turgu valitseva seisundi tugevdamist või investeerimisotsuste mõjutamist.
- (504) Meede on avatud kõigile olemasolevatele ja uutele energiatootjatele, tarbimiskaja ettevõtjatele ja energia salvestajatele. Samuti on meede avatud piiriülele võimsusele.

Avatus nõudluse ja pakkumise agregeerimisele

- (505) Riigiabi suuniste punkti 232 alapunktis a on sätestatud, et tootmise piisavuse meede peaks olema avatud nii nõudluse kui ka pakkumise võimalikule agregeerimisele.
- (506) Nagu on märgitud põhjenduses 242, väitsid mõned huvitatud isikud, et agregeerimist takistavad mitmeaastaste lepingute puhul kehtivad valikukriteeriumid ja täpsemalt öeldes reegel, et kogu portfelli jaoks määrab lepingu kestuse koondportfellis olev kõige lühema kestusega lepinguga hõlmatud vara.
- (507) Komisjon möönab, et mitmeaastaste lepingute suhtes kehtivad rahastamiskõlblikkuse eeskirjad võivad agregeerimist takistada. Seepärast väljendab komisjon heameelt Belgia ettepaneku üle muuta kuninglikku dekreeti, millega kehtestatakse investeerimiskünnised, investeerimiskulude rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid ja järjestamismenetlus (vt põhjendus 141). Muudatuses on sätestatud, et koondpakkumuse haldaja võib valida koondpakkumuse suhtes kohaldatava võimsuskategooria.
- (508) Seoses huvitatud isiku märkusega päevagraafiku kohustusega varade agregeerimise tõkete kohta (vt põhjendus 243) võtab komisjon Belgia (põhjendused 297 ja 298) ja huvitatud isiku (põhjendus 243) esitatud väited teadmiseks. Kuna päevagraafiku kohustusega võimsuse suhtes kehtivad spetsiaalsed koordineerimismenetlused, leiab komisjon, et Belgia lähenemisviis nendele võimsustele on põhjendatud, et võtta arvesse nende eripära elektriturul. Sellest hoolimata viib Belgia korrapäraselt läbi reservvõimsuse mehhanismi hindamise, et võimaldada vajaduse korral muudatusi, sealhulgas võimalust, et päevagraafiku kohustusega varad agregeeritakse.

Investeerimiskünnised

- (509) Seoses mõne huvitatud isiku märkustega mitmeaastaste lepingute investeerimiskünniste taseme kohta ja väitega, et need võivad põhjustada teatavate tehnoloogialiikide diskrimineerimist, võtab komisjon teadmiseks Belgia võetud kohustuse neid künniseid ajakohastada, kui uued tõendid, sealhulgas huvitatud isikute märkused, peaksid näitama, et see on vajalik. Põhjenduses 138 on esitatud mitmeaastaste lepingute uued investeerimiskünnised, mille üle peeti avalik konsultatsioon. CREG ajakohastab investeerimiskünniseid vajaduse korral, kuid vähemalt iga kolme aasta järel. Seega ei ole komisjonil alust arvata, et mitmeaastaste lepingute uued künnised põhjustaksid eri tehnoloogialahenduste diskrimineerimist.

Ümberhindamistegurid

- (510) Nagu on märgitud põhjendustes 247 ja 248, väitsid mõned huvitatud isikud, et praegused ümberhindamistegurid võivad olla tõsiselt karistavad selliste tehnoloogialahenduste suhtes nagu energia salvestamine, tarbimiskaja või taastuvad energiaallikad.

- (511) Belgia selgitas (vt põhjendus 303), et energiapiiranguga tehnoloogialahenduste ümberhindamistegurid on väiksemad, kui nende osakaal süsteemis/riigis suureneb. Sellest tuleneb Belgia, Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi ümberhindamistegurite erinevus, millele huvitatud isikud viitasid. Sellest hoolimata ajakohastas Belgia huvitatud isikute mure arvessevõtmiseks ümberhindamistegureid, lähtudes reguleeriva asutuse nõuannetest ja kõigi sellest teemast huvitatud isikute rakkerühma 2021. aasta jaanuari alguses toimunud erikoosolekust. Ajakohastatud ümberhindamistegurid on esitatud põhjenduses 79. Seega ei ole komisjonil alust arvata, et muudetud ümberhindamistegurid ei ole asjakohased.

Tagasimaksmise kohustus

- (512) Seoses mõne huvitatud isiku märkusega, et tagasimaksmise kohustuse mehhanism diskrimineerib täisgraafikuga võimsuse käitajaid (põhjendused 250 ja 251), väitis Belgia, et reservvõimsuse mehhanism loob tasakaalu tagasimaksmise kohustuse lisamise ja sellise võimsuse diskrimineerimise vältimise vahel, mida saab aktiveerida ainult täitmishinnast kõrgema hinna korral.
- (513) Komisjon märgib, et sarnaseid kogu turgu hõlmavaid reservvõimsuse mehhanisme omavate liikmesriikide tavad on tagasimaksmise kohustuse puhul erinevad. Komisjon märgib ka, et pärast avalikke konsultatsioone on Belgia reservvõimsuse mehhanismis kehtiva tagasimaksmise kohustuse süsteemi oluliselt muudetud ja parandatud.
- (514) Seepärast leiab komisjon, et tagasimaksmise kohustuse mehhanism loob sobiva tasakaalu põhjenduses 512 osutatud kahe konkureeriva eesmärgi vahel.

Vahepealne hinnapiir

- (515) Komisjon väljendas algatamisotsuses kahtlust selle suhtes, kas üheaastaste lepingute kategoorias vahepealse hinnapiiri kehtestamisega ilma individuaalse erandi tegemise võimaluseta võidakse teatavad võimsuse omanikud reservvõimsuse mehhanismist kõrvale jätta. Mõned huvitatud isikud nõustusid nende kahtlustega (vt põhjendus 252).
- (516) Seetõttu tunneb komisjon heameelt Belgia võetud kohustuse üle kehtestada erandite tegemise mehhanism. Erandi tegemise mehhanismi arutati avalikul konsultatsioonil ja see kehtestati kuningliku dekreediga, milles on sätestatud investeerimiskünnised ja investeerimiskulude rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid. Erandi tegemise mehhanismi kohaldatakse võrdselt nii riigisest kui ka kaudsete piiriüleste võimsuste suhtes (vt põhjendused 129 ja 130).
- (517) Nagu on märgitud põhjenduses 131, tehakse esimese enampakkumise puhul erand tagantjärele, st pärast enampakkumise lõpetamist. Võttes arvesse Belgia põhjenduses 131 esitatud argumente, leiab komisjon, et esimese enampakkumise suhtes vahepealsest hinnapiirist tagantjärele tehtav erand on põhjendatud.

Järeldus seoses meetme avatusega kõikidele tehnoloogialahendustele

- (518) Kooskõlas riigiabi suuniste punkti 232 alapunktiga a võimaldab meede osaleda eri tehnoloogialahendusi kasutavatel tootjatel ja käitajatel, kes pakuvad samaväärse tehnilise tasemega meetmeid.

Piiriülene võimsus

- (519) Riigiabi suuniste punkti 232 alapunkt b sisaldab kaitsemeetmeid, millega tagatakse, et meetmes saavad osaleda teiste liikmesriikide ettevõtjad.
- (520) Komisjon väljendas algatamisotsuses muret selle üle, et kui kaudse piiriülese võimsuse rahastamiskõlblikkust piiratakse üheaastaste lepingutega, mille suhtes kohaldatakse vahepealset hinnapiiri, ei pruugi teiste liikmesriikide ettevõtjatel olla huvi osaleda reservvõimsuse mehhanismis.
- (521) Komisjon on seda probleemi käsitlevate Belgia väidetega nõus. Eelkõige ei ole pikas perspektiivis alati võimalik tagada piisavat sisenemisvõimsust, kuna see oleneb mitmest põhjenduses 143 esitatud tegurist. Komisjon tunneb heameelt Belgia võetud kohustuse üle vaadata läbi välismaiste võimsuste võimalus pääseda juurde mitmeaastastele lepingutele (vt põhjendus 144).

- (522) Nagu on märgitud põhjenduses 516, kohaldatakse Belgia poolt pärast algatamisotsust kehtestatud vahepealsest hinnapiirist erandi tegemise mehhanismi võrdselt nii riigisiseste kui ka kaudsete piiriüleste võimsuste suhtes.
- (523) Seoses otsese piiriülese osalemisega reservvõimsuse mehhanismis väitsid kaks huvitatud isikut, et selline osalemine võib vähendada stiimuleid investeerida ülekandevõimsusesse ja kahjustada turgude liitmist (põhjendused 254 ja 255).
- (524) Nagu Belgia selgitas (vt põhjendus 316), on huvitatud isikute tõstatatud probleemide arvessevõtmiseks reservvõimsuse mehhanismi seadust muudetud. Uute eeskirjade kohaselt on otsese piiriülese võimsuse reservvõimsuse mehhanismis osalemise eeltingimus lepingu sõlmimine Belgia ja selle liikmesriigi vahel, kelle territooriumil see võimsus asub.

Ülekandevõime piiratuse juhtimisest saadud tulu

- (525) Komisjon palus algatamisotsuses selgitust ka selle kohta, kuidas võimsuse ülekandevõime piiratuse juhtimisest saadud tulu kasutatakse ja seda tulu põhivõrguettevõtjate vahel jagatakse.
- (526) Belgia selgitas, et ülekandevõime piiratuse juhtimisest saadud tulu kasutatakse ja jagatakse vastavalt elektrienergia määruuses, eriti selle artikli 26 lõikes 9 sätestatud eeskirjadele.
- (527) Belgia kinnitas ka, et ta järgib ACERi otsust nr 36/2020, milles on muu hulgas sätestatud sisenemise võimsuse jaotamisest saadava tulu jagamise meetodika (vt põhjendus 204).

Järeldus seoses meetme avatusega piiriülesele võimsusele

- (528) Komisjon teeb järelduse, et meede ei vähenda stiimuleid investeerida võrkudevahelistesse ühendustesse ega takista turgude liitmist kooskõlas riigiabi suuniste punkti 233 alapunktidega a ja b.
- (529) Mis puudutab turgu valitseva seisundi põhjendamatu tugevdamist (riigiabi suuniste punkti 233 alapunkt d), siis sisaldab reservvõimsuse mehhanism mitut meetet, mille konkreetne eesmärk on vältida turuvõimu kuritarvitamist, näiteks varustuskindluse võimalused, hinnapiirid ja võistupakkumine (vt põhjendused 94, 111 ja 147). Lisaks peaksid avatus uuele võimsusele ja pikaajaliste lepingute kättesaadavus tagama, et olemasolevat turgu valitsevat seisundit põhjendamatult ei tugevdada.
- (530) Seoses vähese CO₂ heitega tootjate eelistamisega, kui nad pakuvad samaväärseid tehnilisi ja majanduslikke parameetreid (riigiabi suuniste punkti 233 alapunkt e), märgib komisjon, et meede on vähese CO₂ heitega tootjatele avatud. Abi kumuleerumise ja sellest tuleneva ülemäärast hüvitamise vältimiseks ei tohi elektritootjad siiski saada muid toetusmeetmeid, nagu on kirjeldatud põhjenduses 205.
- (531) Meede on riigiabi suuniste jaotisega 3.9.6 kooskõlas.

5.3.7.3. Järeldus konkurentsi moonutamise ja tasakaalustatuse kriteeriumi kohta

- (532) Komisjon teeb järelduse, et meetmel on märkimisväärne positiivne mõju, kuna see hõlbustab majandustegevust ja tagab samal ajal energiavarustuskindluse ega tekita põhjendamatu konkurentsi- ja kaubandusmoonutusi. Sellest järeldub, et abi positiivne mõju kaalub üles selle negatiivse mõju konkrentsile ja kaubandusele. Seetõttu soodustab kavandatav abi teatava majandustegevuse arengut, ilma et sellel oleks kaubandustingimustele kahjustavat mõju ulatuses, mis oleks vastuolus ühiste huvidega, nagu on nõutud ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c.

5.3.8. Abi läbipaistvus ja raskustes olevad äriühingud või äriühingud, kes ei ole täitnud varasemat abi tagasimaksmise korraldust

- (533) Belgia on võtnud kohustuse kohaldada riigiabi suuniste jaotises 3.2.7 sätestatud läbipaistvuse tingimusi, mis kehtivad reservvõimsuse mehhanismi raames antavale abile (vt põhjendus 219).
- (534) Kooskõlas riigiabi suuniste punktiga 16 ei anta abi raskustes olevatele äriühingutele (vt põhjendus 221).

(535) Kooskõlas riigiabi suuniste punktiga 17 ei tohi reservvõimsuse mehhanismi raames anda abi ettevõtjale, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnustatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks (vt põhjendus 220).

6. JÄRELDUS

Meede on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c ja riigiabi suuniste asjaomaste sätete alusel siseturuga kokkusobiv,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Reservvõimsuse mehhanismi vormis antav abi, mida Belgia Kuningriik kavatseb rakendada, on aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobiv. Abikava võib rakendada kuni kümme aastat alates esimese enampakkumise kuupäevast.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Belgia Kuningriigile.

Kui otsus sisaldab konfidentsiaalset teavet, mida ei tohiks avaldada, palume sellest komisjonile teatada viieteistkümne tööpäeva jooksul alates kirja kättesaamisest. Kui komisjon ei ole nimetatud tähtajaks põhjendatud taotlust saanud, käsitletakse seda kui nõusolekut otsuse täieliku teksti avaldamiseks. Konfidentsiaalset teavet täpsustav taotlus tuleb saata elektrooniliselt aadressil:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
B-1049 Brussels
Stateaidgreffe@ec.europa.eu

Brüssel, 27. august 2021

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER

KOMISJONI OTSUS (EL) 2022/640,**7. aprill 2022,****peamiste julgeolekuvaldkonna osalejate rolle ja vastutusvaldkondi käsitlevate rakenduseeskirjade kohta**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 249,

võttes arvesse komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsust (EL, Euratom) 2015/443 komisjoni julgeoleku kohta, ⁽¹⁾võttes arvesse komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsust (EL, Euratom) 2015/444 ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Otsuseid (EL, Euratom) 2015/443 ja (EL, Euratom) 2015/444 kohaldatakse kõigi komisjoni talituste ja objektide suhtes.
- (2) Vajaduse korral võetakse otsuse (EL, Euratom) 2015/444 artikli 60 kohaselt vastu seda otsust täiendavad või toetavad rakenduseeskirjad.
- (3) Turvameetmed, mida võetakse ELi salastatud teabe kaitsmiseks kogu selle olelusringi jooksul, peaksid eelkõige vastama asjaomase teabe salastatuse tasemele.
- (4) Komisjoni side- ja infosüsteemide kaitse turvameetmed on sätestatud komisjoni otsuses (EL, Euratom) 2017/46, ⁽³⁾ eelkõige artiklis 3 „Komisjoni IT turbe põhimõtted“ ja artiklis 9 „Süsteemide omanikud“.
- (5) Peamiste julgeolekuvaldkonna osalejate rolle ja vastutusvaldkondi käsitlevate rakenduseeskirjade eesmärk on esitada suuniseid nende ülesannete täitmisega seotud eelduste ja kohustuste kohta, mis on sätestatud otsustes (EL, Euratom) 2015/443 ja (EL, Euratom) 2015/444.
- (6) Otsuse (EL, Euratom) 2015/444 artikli 36 lõikes 7 on sätestatud komisjoni julgeolekuasutuse sisse seatavad mitu täiendavat julgeolekuga seotud asutust. Nende asutuste ülesanded on sätestatud käesolevas otsuses.
- (7) Otsuse (EL, Euratom) 2015/444 kohaselt kuulub kohalike julgeolekuametnike ja registri kontrolliametnike konkreetsesse vastutusalasse ELi salastatud teabe kaitse nende talituses.
- (8) Komisjon võttis 4. mail 2016 vastu otsuse, ⁽⁴⁾ millega volitatakse julgeolekuküsimuste eest vastutavat komisjoni liiget võtma komisjoni nimel ja tema vastutusel vastu otsuse (EL, Euratom) 2015/444 artiklis 60 sätestatud rakenduseeskirjad, ning seejärel võttis julgeolekuküsimuste eest vastutav komisjoni liige 13. aprillil 2021 komisjoni nimel ja tema vastutusel vastu otsuse, ⁽⁵⁾ millega delegeeritakse need rakenduseeskirjad omakorda personalihalduse ja julgeoleku peadirektoraadi peadirektorile,

⁽¹⁾ ELT L 72, 17.3.2015, lk 41.⁽²⁾ ELT L 72, 17.3.2015, lk 53.⁽³⁾ Komisjoni 10. jaanuari 2017. aasta otsus (EL, Euratom) 2017/46 Euroopa Komisjoni side- ja infosüsteemide turvalisuse kohta (ELT L 6, 11.1.2017, lk 40).⁽⁴⁾ 4. mai 2016. aasta otsus C(2016) 2797 (final) julgeolekuga seotud volituse kohta.⁽⁵⁾ 13. aprilli 2021. aasta otsus C(2021) 2684 (final), millega antakse edasidelegeeritud volitused, mis on antud komisjoni otsusega C(2016) 2797 julgeolekuga seotud volituste kohta.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

1. PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1

Sisu ja kohaldamisala

1. Käesoleva otsusega määratakse kindlaks nende peamiste julgeolekuvaldkonna osalejate rollid ja vastutusvaldkonnad, kes kaitsevad komisjonis ELi salastatud teavet kooskõlas otsustega (EL, Euratom) 2015/443 ja (EL, Euratom) 2015/444.
2. Käesolevat otsust kohaldatakse kõigi komisjoni talituste suhtes ja kõigil komisjoni objektidel.

2. PEATÜKK

Personalihalduse ja julgeoleku peadirektoraat

Artikkel 2

Komisjoni julgeolekuasutus

1. Personalihalduse ja julgeoleku peadirektoraadi julgeolekudirektoraadi direktorist saab otsuse (EL, Euratom) 2015/444 artiklis 7 osutatud komisjoni julgeolekuasutus.
2. Komisjoni julgeolekuasutus täidab oma ülesandeid otsusega (EL, Euratom) 2015/444 sätestatud järgmistes valdkondades kooskõlas käesoleva otsuse artiklitega 3–7:
 - a) personali turvalisus,
 - b) füüsiline julgeolek,
 - c) ELi salastatud teabe haldamine,
 - d) ELi salastatud teavet töötleva mis tahes side- ja infosüsteemi akrediteerimine,
 - e) tööstusjulgeolek ning
 - f) salastatud teabe vahetamine.
3. Komisjoni julgeolekuasutus tagab kohalike julgeolekuametnike ja nende asetäitjate ning registri kontrolliametnike ja nende asetäitjate vastutusvaldkondade ja kohustuste alase kohustusliku koolituse.

Artikkel 3

Infokindluse asutus

Infokindluse asutus vastutab ELi salastatud teabe kaitse puhul järgmise tegevuse eest:

- a) infokindluse turbe põhimõtete ja turvasuuniste väljatöötamine ning nende tulemuslikkuse ja asjakohasuse jälgimine;
- b) krüptovahenditega seotud tehnilise teabe kaitse ja haldamine;
- c) tagamine, et infokindluse meetmed vastavad sobilikul viisil komisjoni julgeoleku- ja hankepõhimõtetele;

- d) tagamine, et krüptovahendid valitakse vastavalt nende kõlblikkuse ja valiku põhimõtetele;
- e) konsulteerimine süsteemide omanike ja tagajate, julgeolekuvaldkonna osalejate ja kasutajate esindajatega seoses infokindluse tagamise põhimõtete ja turvasuunistega.

Artikkel 4

Turvalisuse akrediteerimise asutus

1. Komisjoni julgeolekuasutus vastutab otsuse 2015/444 artikli 18 nõuetele vastavate turvaalade ning ELi salastatud teavet töötlevate side- ja infosüsteemide akrediteerimise eest.

2. Komisjoni talitused konsulteerivad turvalisuse akrediteerimise asutusega, koordineerides tegevust oma kohaliku julgeolekuametniku ja kohaliku informaatika turvalisuse ametnikuga, kui talitus kavatseb:

- a) luua turvaala;
- b) kasutada side- ja infosüsteemi ELi salastatud teabe töötlemiseks;
- c) paigaldada muid seadmeid salastatud teabe töötlemiseks, sh ühenduse loomine kolmanda isiku side- ja infosüsteemiga.

Turvalisuse akrediteerimise asutus esitab selle tegevuse kohta nõuandeid nii kavandamise, rajamise kui ka arendamise ajal.

3. ELi salastatud teavet ei tohi turvaalas ega side- ja infosüsteemis töödelda enne seda, kui turvalisuse akrediteerimise asutus on andnud akrediteeringu ELi salastatud teabe asjakohase taseme jaoks.

4. Turvaala akrediteerimise nõuded on muu hulgas järgmised:

- a) turvaala kavade kinnitamine;
- b) välistöövõtjate tehtavate tööde mis tahes lepingute kinnitamine, võttes arvesse tööstusjulgeoleku nõudeid, näiteks mis tahes nõudeid, mille kohaselt peavad töövõtjatel ja nende töötajatel olema salastatud teabele juurdepääsu load;
- c) kõigi nõutavate deklaratsioonide ja vastavussertifikaatide olemasolu;
- d) turvaala füüsiline kontroll, mille eesmärk on veenduda, et ehitusmaterjalid ja -meetodid, juurdepääsu kontroll, turvaseadmed ja muud elemendid vastavad komisjoni julgeolekuasutuse esitatud nõuetele;
- e) elektromagnetilise kiirguse vastaste meetmete kontroll mis tahes tehniliselt kaitstud turvaalade puhul;
- f) turvaala turvanõuete rakendamise korra kinnitamine.

5. ELi salastatud teabe töötlemiseks kasutatava side- ja infosüsteemi akrediteerimise nõuded on muu hulgas järgmised:

- a) süsteemi akrediteerimise strateegia koostamine;
- b) side- ja infosüsteemi turvaplaani kontroll riskijuhtimise põhimõtete kohaselt;
- c) side- ja infosüsteemi turvanõuete rakendamise korra kontroll;
- d) turvalisuse akrediteerimise asutuse kindlaks määratud kõigi muude nõutavate turbedokumentide kontroll;
- e) krüpteerimistehnoloogia mis tahes kasutuse heakskiitmine;
- f) elektromagnetilise kiirguse vastaste meetmete kontroll side- ja infosüsteemi puhul, mis hakkab töötlemata tasemel CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või kõrgemal tasemel salastatud teavet;
- g) side- ja infosüsteemi kontroll, mille eesmärk on veenduda, et dokumenteeritud turvameetmeid rakendatakse õigesti.

6. Kui akrediteerimisnõuded on edukalt täidetud, siis väljastab turvalisuse akrediteerimise asutus ametliku loa turvaalas või side- ja infosüsteemis ELi salastatud teabe töötlemiseks kuni märgitud ELi salastatud teabe salastatuse maksimaalse tasemeni ja kuni viieks aastaks, olenevalt töödeldava ELi salastatud teabe salastatuse tasemest ja tekkivatest riskidest.

7. Kui antakse teada turvaala või side- ja infosüsteemi turvarikkumisest või kavandatud turvameetmete märkimisväärsest muutusest, siis vaatab turvalisuse akrediteerimise asutus ELi salastatud teabe töötlemise loa läbi ja võib vajaduse korral selle kuni kindlaks tehtud probleemide lahendamiseni kehtetuks tunnistada.

Artikkel 5

TEMPEST-asutus

1. Tasemel CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või kõrgemal tasemel salastatud teavet töötleva side- ja infosüsteemi kaitseks rakendatakse TEMPEST-turvameetmeid ja neid võib rakendada ka tasemel RESTREINT UE/EU RESTRICTED salastatud teabe töötlemise puhul.
2. TEMPEST-asutus vastutab nende meetmete kinnitamise eest, mis võetakse, et kaitsta ELi salastatud teavet, et selline teave ei satuks ohtu tahtmatu elektromagnetkiirguse tõttu.
3. Kui ELi salastatud teavet töötleva side- ja infosüsteemi omanik esitab vastava taotluse, siis väljastab TEMPEST-asutus nende TEMPEST-turvameetmete kirjelduse, mis on teabe salastatuse taseme jaoks sobilikud.
4. TEMPEST-asutus teeb tasemel CONFIDENTIAL UE/EU CONFIDENTIAL või kõrgemal tasemel ELi salastatud teavet töötlevate turvaalade ning side- ja infosüsteemide akrediteerimise ajal tehnilised katsed ning väljastab TEMPEST-sertifikaadi, kui katsed on edukad.
5. TEMPEST-sertifikaadis tuleb märkida vähemalt:
 - a) katse kuupäev;
 - b) TEMPEST-turvameetmete kirjeldus koos objektide plaaniga;
 - c) sertifikaadi kehtivusaeg;
 - d) mis tahes muudatused, mille korral sertifikaat kaotab kehtivuse;
 - e) TEMPEST-asutuse allkiri.
6. Kohalik julgeolekuametnik või salastatud koosoleku korraldamise eest vastutav isik, kes kooskõlastab oma tegevust kohaliku julgeolekuametnikuga, võib esitada TEMPEST-asutusele taotluse, et ta kontrolliks koosolekuruumi ja veenduks, et need on tehniliselt turvalised.

Artikkel 6

Krüptovahendite heakskiitmise asutus

1. Krüptovahendite heakskiitmise asutus vastutab krüpteerimistehnoloogia kasutamise heakskiitmise eest.
2. Ta väljastab suunised krüpteerimistehnoloogia kasutamise ja heakskiitmise nõuete kohta.
3. Krüptovahendite heakskiitmise asutus kiidab krüpteerimislahenduste kasutamise heaks süsteemi omaniku taotluse alusel. Heakskiidu andmiseks tuleb rahuldavalt hinnata vähemalt järgmist:
 - a) kaitstava teabe turvavajadused;
 - b) lahenduses kasutatava side- ja infosüsteemi ülevaade;
 - c) olemuslike ja jääkriskide hinnang;
 - d) kavandatava lahenduse kirjeldus;
 - e) krüpteerimislahenduse turvanõuete rakendamise kord.
4. Krüptovahendite heakskiitmise asutus peab heakskiidetud krüpteerimislahenduste registrit.

*Artikkel 7***Krüptomaterjalide jaotamise asutus**

1. Krüptomaterjalide jaotamise asutus vastutab ELi salastatud teabe kaitseks kasutatavate krüptomaterjalide (peamiselt krüpteerimisseadmed, krüptovõtmed, sertifikaadid ja seotud autenturid) järgmistele isikutele jaotamise eest:
 - a) komisjoni talitustele või kasutajatele väliste osaliste hallatavate side- ja infosüsteemide jaoks;
 - b) komisjonivälistele organisatsioonidele või kasutajatele komisjoni hallatavate side- ja infosüsteemide jaoks.
2. Krüptomaterjalide jaotamise asutus võib delegeerida kolmandatele isikutele krüptomaterjalide jaotamise teistele talitustele kooskõlas otsuse 2015/443 artikli 17 lõikega 3.
3. Krüptomaterjalide jaotamise asutus tagab, et kõik krüptomaterjalid saadetakse turvaliste kanalite kaudu, mida kaitstakse igasuguse rikkumise eest ja mis suudavad sellise rikkumise tuvastada, kooskõlas julgeolekunormidega, mida kohaldatakse nende materjalidega kaitstava ELi salastatud teabe salastatuse taseme suhtes.
4. Krüptomaterjalide jaotamise asutus esitab suuniseid iga sellise komisjoni talituse kohalikule julgeolekuametnikule ja vajaduse korral kohalikule informaatika turvalisuse ametnikule, mis osaleb krüptomaterjalide koostamises, jaotamises või kasutamises.
5. Krüptomaterjalide jaotamise asutus tagab, et jaotamise käigus määratakse kindlaks sobilik turvanõuete rakendamise kord.

3. PEATÜKK

Komisjoni talitused*Artikkel 8***Talituste juhatajad**

1. Iga talituse juhataja nimetab:
 - a) talituse või kabineti kohaliku julgeolekuametniku ning vajaduse korral tema asetäitja(d);
 - b) iga ELi salastatud teabe registrit pidava talituse registri kontrolliametniku ning vajaduse korral tema asetäitja(d);
 - c) iga ELi salastatud teavet töötleva side- ja infosüsteemi omaniku.
2. Talituse juhataja taotleb enne kohalike julgeolekuametnike, nende asetäitjate, registri kontrolliametnike ja nende asetäitjate nimetamist personalihalduse ja julgeoleku peadirektoraadi julgeolekudirektoraadi direktori heakskiitu.
3. Talituse juhataja määrab kohaliku julgeolekuametnikuga konsulteerides kindlaks kõik ametikohad, millel töötavad inimesed vajavad ELi salastatud teabele juurdepääsu luba. Neile ametikohtadele kandideerivaid inimesi teavitatakse värbamise ajal nõudest omandada salastatud teabele juurdepääsu luba.
4. Kõigi ELi salastatud teavet valdavate talituste juhatajad vastutavad vajaduse korral hädaolukorras evakueerimise ja hävitamise plaanide rakendamise eest. Plaanid peavad sisaldama alternatiivi olukordadeks, kui talituse juhatajaga ei ole võimalik ühendust võtta.

*Artikkel 9***ELi salastatud teavet töötlevate side- ja infosüsteemide omanikud**

1. Süsteemi omanik võtab ELi salastatud teavet töötleva side- ja infosüsteemi rakendamise projekti puhul võimalikult kiiresti ühendust turvalisuse akrediteerimise asutusega, et teha kindlaks asjakohased turvastandardid ja -nõuded ning alustada turvalisuse akrediteerimist.

2. Süsteemi omanik tagab, et turvameetmed vastavad turvalisuse akrediteerimise asutuse nõuetele ning et side- ja infosüsteem ei töötle ELi salastatud teavet enne akrediteerimist.
3. Süsteemi omanik võtab ühendust krüptovahendite heakskiitmise asutusega, et saada heakskiit mis tahes krüpteerimistehnoloogia kasutamisele. Süsteemide omanikud ei kasuta tootmissüsteemides krüpteerimistehnoloogiat enne sellele eelneva heakskiidu saamist.
4. Süsteemi omanik konsulteerib side- ja infosüsteemi turvalisuse asjus talituse kohaliku informaatika turvalisuse ametnikuga.
5. Süsteemi omanik vaatab süsteemi suhtes kohaldatavad turvameetmed, sh selle turvaplaani, vähemalt kord aastas läbi.
6. Kui side- ja infosüsteemis toimub turvaintsident, mille tõttu ei saa side- ja infosüsteem enam ELi salastatud teavet piisavalt kaitsta, siis teavitab süsteemi omanik kohalikku julgeolekuametnikku ja võtab viivitamata ühendust turvalisuse akrediteerimise asutusega, et küsida nõu, kuidas tegutseda. Sel juhul võidakse akrediteerimine peatada ja süsteem kuni sobiliku parandusmeetme võtmiseni kasutusest kõrvaldada.
7. Süsteemi omanik toetab turvalisuse akrediteerimise asutust alati täiel määral, kui asutus täidab side- ja infosüsteemi akrediteerimisega seotud ülesandeid.

Artikkel 10

Infokindluse rakendusasutus

Iga side- ja infosüsteemi infokindluse rakendusasutus teeb järgmist:

- a) määrab kindlaks turbedokumentid kooskõlas turbe tegevuspõhimõtete ja turbesuunistega, eelkõige turvaplaaniga, süsteemiga seotud turvanõuete rakendamise korra ja krüptograafilised dokumendid, mida kasutatakse side- ja infosüsteemi akrediteerimisel;
- b) osaleb süsteemispetsiifiliste tehnilise turvalisuse meetmete, seadmete ja tarkvara valimises ja katsetamises, teostab järelevalvet nende rakendamise üle ja tagab nende turvalise paigaldamise, konfigureerimise ja haldamise kooskõlas asjakohaste turbedokumentidega;
- c) osaleb TEMPEST-turvameetmete ja seadmete valimises, kui seda turvaplaanis nõutakse, ning tagab koostöös TEMPEST-asutusega, et need paigaldatakse turvaliselt ja neid hooldatakse;
- d) teeb järelevalvet süsteemi käitamisega seotud turvanõuete rakendamise korra rakendamise ja kohaldamise üle;
- e) haldab ja töötleb koostöös krüptomaterjalide jaotamise asutusega krüptovahendeid, et tagada krüptomaterjalide ja kontrollimisvahendite säilitamine ning vajaduse korral krüpteerimisvariantide genereerimine;
- f) viib ellu turvaanalüüsi ja läbivaatamisi ning teeb katseid, eelkõige et koostada turvalisuse akrediteerimise asutuse nõudel asjakohaseid riskiaruandeid;
- g) pakub side- ja infosüsteemispetsiifilist infokindluse alast koolitust;
- h) rakendab ja kasutab side- ja infosüsteemispetsiifilisi turvameetmeid.

4. PEATÜKK

Kohalik julgeolekuametnik

Artikkel 11

Kohaliku julgeolekuametniku nimetamine

1. Kohalik julgeolekuametnik ja tema asetäitjad on ametnikud või ajutised teenistujad.

2. Kõigil kohalikel julgeolekuametnikel ja nende asetäitjatel on kehtivad julgeolekuload, et saada juurdepääs ELi salastatud teabele kuni tasemeni SECRET UE/EU SECRET ning vajaduse korral kuni tasemeni TRES SECRET UE/EU TOP SECRET. Kohalikud julgeolekuametnikud ja nende asetäitjad peavad hankima enne ametisse nimetamist julgeolekuload.
3. Komisjoni esindused võivad esitada komisjoni julgeolekuasutusele taotluse, et ta teeks erandi lõigetes 1 ja 2 märgitud nõuetest.

Artikkel 12

Turvaalade turvanõuete rakendamise kord

1. Asjaomase komisjoni talituse kohalik julgeolekuametnik koostab iga oma vastutusalasse kuuluva turvaala turvanõuete rakendamise korra.
2. Kohalik julgeolekuametnik tagab, et turvanõuete rakendamise kord vastab järgmistele nõuetele:
 - a) tööajal lubatakse turvaalasse saatjata siseneda ainult töötajatel, kellel on kehtiv julgeolekuluba ja põhjendatud vajadus saada juurdepääs tasemel CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või kõrgemal tasemel salastatud dokumentidele;
 - b) töövälisel ajal lubatakse turvaalasse saatjata siseneda ainult talituse julgeolekuametnikul, turvaala registri kontrolliametnikul/kontrolliametnikul, nende asetäitjatel ning personalihalduse ja julgeoleku peadirektoraadi julgeolekudirektoraadi volitatud töötajatel;
 - c) ilma komisjoni julgeolekuasutuse eelneva loata ei lubata turvaalasse tuua salvestus- ja sideseadmeid, näiteks mobiiltelefone, arvuteid, kaameraid või muid nutiseadmeid; mis tahes erandeid tuleb komisjoni julgeolekuasutuselt eelnevalt taotleda; kohalik julgeolekuametnik tegutseb kontaktpunktina;
 - d) kõiki asutusesiseseid või -väliseid töötajaid, kes vajavad turvaalale juurdepääsu, aga ei vasta punktis a märgitud kriteeriumidele, peab nõuetekohaselt volitatud töötaja turvaalas pidevalt saatma ja nende järele valvama; iga selline juurdepääs turvaalale kantakse logiraamatusse, mida hoitakse turvaala sissepääsu juures;
 - e) kohalik julgeolekuametnik tagab, et turvaala jälgivad sissetungituvastuse süsteemid on pidevalt kasutusel ja toimivad nõuetekohaselt, ning ta haldab kõiki sellega seotud paroole, võtmeid, PIN-koode ning muid juurdepääsu- ja autentimismehhanisme;
 - f) turvaalaga seotud häiretest teatatakse personalihalduse ja julgeoleku peadirektoraadi julgeolekudirektoraadile, kes teavitab viivitamata kohalikku julgeolekuametnikku;
 - g) selle talituse kohalik julgeolekuametnik, kus turvaala asub, peab registrit kõigist pärast häiret või turvaintsidenti toimunud sekkumistest;
 - h) võetakse kasutusele menetlused, mida rakendatakse turvaalas antud häire või toimunud muu hädaolukorra puhul, sh töötajate evakueerimine ning komisjoni julgeolekuasutuse vastutusalasse kuuluva hädaolukordadele reageerimise rühma ja vajaduse korral asutuseväliste hädaabiteenistuste kiire tegevuse tagamine;
 - i) kohalik julgeolekuametnik teatab komisjoni julgeolekuasutusele viivitamata kõigist turvaalas toimunud või sellega seotud turvarikkumistest, et määrata kindlaks sobilik reageerimisviis;
 - j) turvaala eraldiseisvad bürood, ruumid ja seifid hoitakse lukus alati, kui keegi nendes või nende juures ei viibi;
 - k) töötajad väldivad salastatud teabe arutamist turvaala koridorides või muudel üldkasutatavatel aladel, kui läheduses viibivad vastava loata isikud.

Artikkel 13

Turvavõtmed ja koodid

1. Kohaliku julgeolekuametniku üldisesse vastutusalasse kuulub turvaalas või sellele juurdepääsu saamiseks kasutatavate võtmete ja koodide nõuetekohane käsitlemine ja säilitamine. Võtmeid ja koode säilitatakse seifis ja neid kaitstakse vähemalt samal tasemel kui materjali, millele nende abil saab juurdepääsu.
2. Kohalik julgeolekuametnik peab registrit seifidest ja turvakambritest ning ajakohastatud nimekirja kõigist töötajatest, kellel on neile saatjata juurdepääs.

3. Kohalik julgeolekuametnik peab registrit seifide ja turvakambrite võtmetest ning töötajatest, kellele need antakse. Iga antud võtme kohta säilitatakse kinnitust, mis sisaldab teavet võtme tunnusandmete, saaja, saamise kuupäeva ja kellaaja kohta.
4. Võtmed ja koodid antakse ainult töötajatele, kellel on ELi salastatud teabe tundmistarve ja kellele on antud sellele juurdepääsu saamiseks sobilik luba. Kui need tingimused ei ole enam täidetud, siis võtab kohalik julgeolekuametnik mis tahes võtme tagasi.
5. Kohalik julgeolekuametnik hoiab varuvõtmeid ja kirjalikku märget iga koodi kohta eraldi suletud, läbipaistmatutes, allkirjastatud ja kuupäevaga ümbrikutes, mille annavad võtmete eest vastutavad töötajad. Neid ümbrikke hoitakse seifis, mis on sobilik kõnealusel seifis või turvakambris hoitava kõige salajasema materjali hoidmiseks.
6. Kui koodi või võtme vahetamise korral on ümbrikul märke selle rikkumisest või kahjustamisest, siis käsitleb kohalik julgeolekuametnik seda turvaintsidendina ja annab sellest viivitamata komisjoni julgeolekuasutusele teada.
7. Turvaalades muudetakse seifikooide kohaliku julgeolekuametniku järelevalve all. Kooide vahetatakse iga 12 kuu tagant ja järgmistel juhtudel:
 - a) võetakse vastu uus seif või paigaldatakse uus lukk (eelkõige tuleb viivitamata muuta vaikumisi määratud kooide);
 - b) eeldatakse salajasuse kahjustamist või see on toimunud;
 - c) koodi teadev isik ei vaja enam juurdepääsu.
8. Kohalik julgeolekuametnik peab registrit lõikes 7 osutatud koodide muutmise kuupäevadest.

Artikkel 14

ELi salastatud teabe hädaolukorras evakueerimise ja hävitamise plaanid

1. Kohalik julgeolekuametnik aitab talituse juhatajal koostada ELi salastatud teabe hädaolukorras evakueerimise ja hävitamise plaanid, lähtudes personalihalduse ja julgeoleku peadirektoraadi esitatud suunistest.
2. Kohalik julgeolekuametnik tagab, et mis tahes seadmed, mis on vajalikud lõikes 1 märgitud plaanide elluviimiseks, on kergesti kättesaadavad ja neid hoitakse heas töökorras.
3. Kohalik julgeolekuametnik vaatab koos lõikes 1 märgitud plaanides nimetatud ametnikega iga 12 kuu tagant läbi plaanide valmisoleku astme ja võtab mis tahes meetmeid, mis on vajalikud nende ajakohastamiseks.

Artikkel 15

Julgeolekuload

1. Kohalik julgeolekuametnik peab registrit talituse kõigist ametikohtadest, mille puhul nõutakse komisjoni julgeolekuluba, ning nendel ametikohtadel töötavatest inimestest. Julgeolekuloa nõue tuleb märkida värbamisprotsessi käigus teatesse vaba ametikoha kohta ja kandidaati tuleb sellest vestluse ajal teavitada.
2. Kohalik julgeolekuametnik teeb kõigi ELi salastatud teabele juurdepääsu saamiseks esitatud julgeolekulubade taotluste järelevalvet. Kohalik julgeolekuametnik on julgeolekulubade asjus talituse kontaktpunkt ja suhtleb komisjoni julgeolekuasutusega.
3. Kohalik julgeolekuametnik esitab taotluse, et algatada asjaomasele töötajale julgeolekuloa andmise menetlus, ning tagab, et töötaja esitab riikliku julgeolekukontrolli küsimustiku viivitamata komisjoni julgeolekuasutusele.
4. Kohalik julgeolekuametnik tagab, et talituse julgeolekukontrolli läbinud töötajad osalevad julgeolekuloa saamiseks kohustuslikus ELi salastatud teabe infotunnis.

5. Kohalik julgeolekuametnik suhtleb korrapäraselt talituse personaliosakonnaga, et saada teavet julgeolekuloa nõudega ametikohtadel toimunud kõigi muutuste kohta, ning teavitab komisjoni julgeolekuasutust viivitamata kõigist sellistest muutustest.
6. Kohalik julgeolekuametnik teavitab komisjoni julgeolekuasutust uute julgeolekukontrolli läbinud töötajate saabumisest, kes asuvad tööle julgeolekuluba nõudval ametikohal.
7. Kohalik julgeolekuametnik tagab, et talituse töötajad läbivad salastatud teabele juurdepääsu loa uuendamise menetluse nõutud tähtpäevaks. Kõiki töötajaid, kes keelduvad menetluse läbimisest, kohustatakse minema üle ametikohale, mille puhul ei nõuta julgeolekuluba.

Artikkel 16

ELi salastatud teabe register

1. Kui talitus haldab ELi salastatud teabe registrit, siis kontrollib kohalik julgeolekuametnik registri kontrolliametnike tegevust, mille puhul töödeldakse ELi salastatud teavet, ning ELi salastatud teavet kaitsvate julgeolekunormide järgimist.
2. Kohalik julgeolekuametnik teeb vähemalt iga 12 kuu tagant ning registri kontrolliametniku või tema asetäitja vahetumise korral järgmised kontrollid:
 - a) ELi salastatud teabe registri dokumentide valimi kontroll, et veenduda nende seisundis ja salastatud dokumentide registri täpsuses;
 - b) ELi salastatud teabe registrist ELi salastatud teabe väljastamise ja selle sinna kandmise kinnituste ja edastusdokumentide valimi kontroll;
 - c) hävitamisaktide valimi kontroll.
3. Kohalik julgeolekuametnik teeb vähemalt kord kuus salastatud dokumentide registri ja hiljuti laekunud salastatud dokumentide pistelisi kontrollid, et veenduda, et dokumendid registreeritakse nõuetekohaselt.
4. Kõik kontrollid registreeritakse salastatud dokumentide registri logisse.

Artikkel 17

Muud julgeolekualased kohustused

Kohaliku julgeolekuametniku muud julgeolekualased kohustused märgitakse julgeolekuteates, mis käsitleb eelkõige inimeste, objektide, muu vara ja teabe füüsilist julgeolekut.

5. PEATÜKK

Registri kontrolliametnik

Artikkel 18

Registri kontrolliametniku nimetamine

1. Registri kontrolliametnik ja tema asetäitjad on ametnikud või ajutised teenistujad.
2. Kõigil registri kontrolliametnikel ja nende asetäitjatel on kehtivad julgeolekuload, et saada juurdepääs ELi salastatud teabele kuni tasemeni SECRET UE/EU SECRET ning vajaduse korral kuni tasemeni TRES SECRET UE/EU TOP SECRET. Registri kontrolliametnikud ja nende asetäitjad peavad enne ametisse nimetamist hankima julgeolekuload.
3. Komisjoni esindused võivad esitada komisjoni julgeolekuasutusele taotluse, et ta teeks erandi lõigetes 1 ja 2 märgitud nõuetest.

*Artikkel 19***Kohustused**

1. Registri kontrolliametnikud registreerivad tasemel CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või kõrgemal tasemel salastatud teabe julgeoleku kaalutlustel, kui:
 - a) see saabub komisjoni talitusse või saadetakse sealt välja või
 - b) see saabub side- ja infosüsteemi või saadetakse sealt välja.
2. Registri kontrolliametnikud registreerivad kõik tasemel CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või kõrgemal tasemel salastatud teabe olulusringi sündmused. Registri kontrolliametnikud tagavad ka, et registreeritakse kogu tasemel RESTREINT UE/EU RESTRICTED või võrdväärset tasemel salastatud teave, mida vahetatakse kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. Seda tehakse kooskõlastades tegevust peasekretariaadi hallatud ELi salastatud teabe registriga.
3. Registri kontrolliametnik kannab tasemel CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või kõrgemal tasemel salastatud dokumendid salastatud dokumentide registrisse ja tagab, et neid säilitatakse turvaliselt ELi salastatud teabe registris.
4. Registri kontrolliametnik abistab komisjoni töötajaid tasemel CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või kõrgemal tasemel salastatud teabe koostamisel ja saatmisel.
5. Kui tasemel CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või kõrgemal tasemel salastatud dokumente saadakse teistelt talitustelt või välistelt osalejatelt, siis tagab registri kontrolliametnik, et saatjale esitatakse nõuetekohaselt vastuvõtu kinnitus.
6. Enne seda, kui registri kontrolliametnik lubab töötajal saada juurdepääsu ELi salastatud teabe registris sisalduvale salastatud dokumendile, küsib ametnik kohalikult julgeolekuametnikult kinnitust, et töötaja on saanud komisjoni julgeolekuasutuse julgeolekuloa.
7. Registri kontrolliametnik kannab logisse kõik ELi salastatud teabe registrisse sisenenud ja sealt väljunud töötajad, kellel ei ole saatjata juurdepääsu luba, ning saadab neid nende külastuse ajal.
8. Kui töötaja võtab ELi salastatud teabe registrist dokumendi selle lugemiseks, siis tagab registri kontrolliametnik, et see töötaja on kursis asjakohaste kompenseerivate turvameetmetega ja et töötaja tagastab dokumendi niipea, kui ta seda enam ei vaja. Registri kontrolliametnik tuletab töötajatele meelde, et nad tagastaksid sellised dokumendid võimalikult kiiresti.
9. ELi salastatud teabe registrist väljastatakse kullerisertifikaat, kui salastatud dokumendid viiakse käsipostiga väljapoole registri asukohariiki.
10. Üksikasjalikud juhised registri kontrolliametnikele salastatud dokumentide registreerimiseks esitatakse julgeolekuteates.

*Artikkel 20***Salastatuse taseme alandamine ja salastatuse kustutamine**

Registri kontrolliametnik abistab päritolutalitusi registreeritud ELi salastatud teabe läbivaatamisel, et teha kindlaks, kas algne salastatuse tase on jätkuvalt asjakohane või kas dokumendi salastatuse taset saab alandada või salastatuse kustutada.

*Artikkel 21***Hävitamine**

1. Registri kontrolliametnikud vastutavad tasemel CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL ja kõrgemal tasemel salastatud teabe nõuetekohasel viisil hävitamise eest, vajaduse korral julgeolekukontrolli läbinud tunnistajate kohalolul.
2. Registri kontrolliametnikud kannavad tasemel CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL ja kõrgemal tasemel salastatud teabe hävitamise salastatud dokumentide registrisse ning säilitavad vastavaid hävitamiskatte ELi salastatud teabe registris.

*Artikkel 22***Lisäülesanded**

1. Registri kontrolliametnikud annavad kohalikule julgeolekuametnikule kogu vajaliku abi, kui kohalik julgeolekuametnik teeb ELi salastatud teabe registri järelevalvet.
2. Registri kontrolliametnik annab eeldatud või toimunud turvaintsidentidest teada kohalikule julgeolekuametnikule, kes omakorda teatab neist komisjoni julgeolekuasutusele.
3. Registri kontrolliametnik, kes haldab tasemel CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL või kõrgemal tasemel salastatud koosolekut korraldava komisjoni talituse ELi salastatud teabe registrit, valmistab ette ELi salastatud teabe, mida koosoleku ajal käsitletakse, ning kooskõlastab tegevust koosoleku korraldajaga, et tagada kõigi dokumentide ja kinnituste käitlemine kehtivate normide kohaselt.

6. PEATÜKK

Lõppsätted*Artikkel 23***Läbipaistvus**

Käesolevast otsusest antakse teada komisjoni töötajatele ja kõigile teistele isikutele, kelle suhtes see kehtib, ning otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 24

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 7. aprill 2022

Komisjoni nimel
presidendi eest
personalihalduse ja julgeoleku peadirektoraadi
peadirektor
Gertrud INGESTAD

PARANDUSED

Nõukogu 9. märtsi 2022. aasta rakendusmääruse (EL) 2022/396 (millega rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega) parandus

(Euroopa Liidu Teataja L 80, 9. märts 2022)

Leheküljel 17 lisa tabeli kande 776 veerus „Nimi“

asendatakse „Sergey Borisovich IVANOV
(Сергей Борисович ИВАНОВ)“

järgmisega: „Sergey Pavlovich IVANOV
(Сергей Павлович ИВАНОВ)“.

Nõukogu 9. märtsi 2022. aasta otsuse (ÜVJP) 2022/397 (millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega) parandus

(Euroopa Liidu Teataja L 80, 9. märts 2022)

Leheküljel 47 lisa tabeli kande 776 veerus „Nimi“

asendatakse „Sergey Borisovich IVANOV

(Сергей Борисович ИВАНОВ)“

järgmisega: „Sergey Pavlovich IVANOV

(Сергей Павлович ИВАНОВ)“.

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)